

BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

DESBATERILE

S-TULUI SINOD

DIN SESIUNEA ESTRAORDINARA ȘI DE PRIMA-VARA.

ANUL 1895.

Revistă Periodică Ecclesiastică.

ANUL AL XIX-lea, No. 3-4.

IUNIE SI IULIE

BUCUREȘTI

TIPOGRAFIA CĂRȚILOR BISERICESCI

1895

SANTUL SINOD

AL SANTEI

BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMANE

Procesele-Verbale ale Sântului Sinod.

Sesiunea Extraordinară a anului 1895.

Ședința din 25 Ianuarie 1895.

— Sesiunea extra-ordinară a Sf. Sinod s'a deschis în ziua de 25 Ianuarie 1895, cu solemnitatea obicnuită, făcându-se Te-Deum în catedrala sfintei Mitropolii la orele 9 a. m. de cătră I. P. S. Mitropolit Prîmat, față fiind P.P. S.S. membrii ai Sântului Sinod și D-nul Ministru al Cultelor și Instrucțiunei Publice.

— La orele 9^{3,4} a. m. s'a făcut sântirea apei de cătră P. S. Ieronim Ploștenu în sala ședințelor S-tului Sinod.

După ce I. P. S. Mitropolit Prîmat, ocupă fotoliul preșidențial, Dl. Ministru al Cultelor dă citire Mesagiului Regal cu No. 326 din 25 Ianuarie 1895, prin care declară deschisă sesiunea extra-ordinară a S-tului Sinod.

I. P. S. Mitropolit Prîmat, Președintele S-tului Sinod pronunță următorul discurs program:

*Prea Sântiți Părinți și în Christos
Iubiți Frați,*

Sesiunea extra-ordinară a S-tului Sinod, în urma citirei Înaltului Decret Regal cu No 304, este deschisă.

Cu bucurie duhovnicescă înregistrăm în analele acestui Sânt Sinod evenimentele naționale cari au avut loc în intervalul dintre sesiunea trecută și cea prezentă; anume

acele evenimente cari au fost sărbătorite în mod strălucit de întreaga țară în anul trecut.

Însănătoșirea și reîntorcerea în mijlocul poporului Său a M. S. Reginei Elisabeta, iubita Suverană a României, ne-a umplut de nespasă bucurie pe toți.

Nascerea Principesei Elisabeta a României, care a fost botezată cu Sântul botez al Bisericei noastre ortodoxe în ziua de 5 Octombrie anul expirat, a fost asemenea pentru țară și Biserică un fericit eveniment, care garantează veșnica și strânsa legătură de dragoste dintre Dinastie și Popor.

Apoi aniversarea de 25 de ani a căsătoriei M.M. L.L. Regelui Carol și Reginei Elisabeta, cu bucurie generală a fost sărbătorită în ziua de 3 Noembrie 1894.

Intregul cler al Bisericei noastre ortodoxe și acum, ca tot-deuna, a unit bucuria sa cu bucuria poporului și a dat expresiune devotamentului și dragostei pentru Suveranii săi prin medalia comemorativă, prezentată cu ocaziunea aceluși fericit eveniment, de către Noi, în numele clerului român ortodox.

Sunt fericit a Vă adresa și de astă dată frățescile mele salutări de bună venire în Sântul Sinod, spre a lua parte la lucrările cari reclamă o grabnică soluțiune. Simțesc o mare bucurie ori de câte ori mă aflu în mijlocul fraților mei și când mi se ivesce plăcuta ocaziune de a mă consfătui frățesce pentru tot ce privesce mai de aproape Biserica noastră autocefală ortodoxă română.

Rodnica sesiune de toamnă a anului 1893 mă pune în pozițiune de a vă aduce cu dragoste frățescile mele mulțumiri pentru zelul și osteneța ce ați depus spre resolvarea atâtor cestiuni folositoare Bisericei noastre naționale. Suntem chemați și de astă dată, ca tot-deuna, a ne consfătui și a ne lumina unul prin altul în lucrările cari privesc progresul Bisericei și fericirea iubiților noștri fi sufletesci. De la noi, cari formăm acest înalt corp bisericesc, așteptă clerul și poporul român îndrumarea Bisericei noastre naționale pe o cale potrivită cerințelor timpului în care trăim. De la Noi, cari constituim acest Sânt Sinod, să cere să avisăm în comun acord la mijlocele din ce în ce mai bune pentru înflorirea Bisericei Noștre strămoșesci.

Biserica, ca și națiunea română, a avut a trece prin

vremuri de restriște și de grea cumpănă; însă Dumnezeuul părinților noștri trimițând și unea și altea la timp bărbai plini de credință evanghelică și patriotism, și aceștia, lucrând uniți în gânduri și dorințe, ne-au adus aici unde ne aflăm. Noi cu drept cuvânt, suntem cuprinși de mirare de ceea ce s'a făcut într'un timp atât de scurt.

Prea Sântiți Părinți și iubiți frați,

Dintre cestiunile pe cari am avut onoare a le supune deliberărilor Fraților-Vostre în sesiunea de toamnă a anului 1893 am avut de înregistrat:

a) Regularea definitivă a parohiilor din totă țera, potrivit legii clerului mirean, lucrare care a fost votată de Sântul Sinod în ședința de la 30 Noembrie 1893, și cu toate că Sântul Sinod a mai adăogat peste numărul parohiilor fixate în 1888, încă 78 parohii urbane și 565 rurale, totuși M. S. Regele a bine-voit a decreta parohiile așa cum au fost stabilite și votate de Sântul Sinod;

b) A doua cestiune, care a luat sfârșit în sesiunea de toamnă a aceluși an, a fost unificarea serviciului divin în toate bisericile din țară prin imprimarea tipicului bisericesc ales și votat de Sântul Sinod, și sperăm că cu chipul acesta se va înlătura pe viitor confuziunile și omisiunile ce aveau loc prin diferite biserici;

c) Tot în acea sesiune s'a aprobat sau s'a respins, în urma cercetărilor făcute, mulțimea de cărți didactice religioase cari erau prezentate Sântului Sinod de mai mulți ani pentru aprobare; de asemenea o mulțime de alte cestiuni de mai puțină însemnătate au luat soluțiunile cuvenite.

Rămâne dar, ca, în sesiunea acesta, Sântul Sinod să se ocupe în prima linie cu uniformisarea costumului preoțesc, al studenților teologi și al elevilor seminariști, pentru care D. ministru de Culte a și pus la dispozițiunea comisiunei suma necesară pentru facerea mai multor costume model. Apoi să se ocupe cu iconografia Bisericii noastre spre a se curma abuzul ce se face cu împărțirea prin țară a iconelor străine, precum și cu tipărirea «Mărturisirei ortodoxe» ca edițiune proprie a Sântului Sinod, pentru cari lucrări s'au și ales de Sântul Sinod, comisiunile cari să se ocupe de aceste cestiuni;

d) O cestiune nouă, care se impune atențiunei noastre, este armonisarea legii civile cu Sântele canóne în privința căsătoriei și a jurământului preoților, spre a dispărea acea neînțelegere de până acum dintre Biserică și Stat în această privință.

Prea Sântiți Părinți și iubiți frați,

Pe cât am fost cu toții de mulțumiți și veseli, că Biserica noastră pe di ce trece merge spre prosperitate, intrând într'o fașă de desvoltare, pe atât am fost de mârniți prin pierderea dintre noi a Prea Sântiților și iubitorilor de Dumneđeu Episcopii Inocentie al Buzăului, Inocentie al Romanului și a Prea Sântitului Arhierelui Ieremia Gălățenu, lăsând un gol simțit între noi.

Dumneđeul părinților noștri, în nemârghiuita sa iubire de ómenii, a bine-voit a inspira pe marele colegiú electoral, și în ziua de 14 Martie 1894 a ales, la scaunele vacante de episcopi, pe prea iubiții noștri frați Dionisie Climescu Craioveanu ca Episcop al Buzăului și Gherasim Timuș Piteșteanu ca Episcop al Argeșului; iar Majestatea Sa, piosul nostru Rege, le-a încredințat Cârja păstoréscă, conform datinelor țerei.

Rămânând, așa dar, trei locuri vacante de arhierelui locotenenți, M. S. Regele în înțelegere cu guvernul, a convocat Sântul Sinod în luna Martie 1894 în sesiune extraordinară, pentru a complecta locurile vacante. Din nefericire, însă, unii dintre frați, fiind bolnavi, n'aú putut veni la Sântul Sinod, și ast-fel P.P. S.S. membrii, nefiind în numărul cerut de lege, n'aú putut procede la alegere, și de aceea Sântul Sinod a fost închis. Tot asemenea și în sesiunea ordinară din Maiú, aceleași cauze aú provocat închiderea Sântului Sinod.

În timpul din urmă, având nefericirea să pierdem și pe Prea Sântitul Inocentie al Romanului și numărul Prea Sântiților membri fiind redus la limita cerută de lege, Sântul Sinod, neputându-se complecta nici în sesiunea de toamnă a anului expirat a fost închis fără a putea lucra ceva.

Impregturările cunoscute de noi toți aú făcut ca să se simtă nevoia pentru modificarea art. 9 din legea sinodală. Această modificare se impunea de sine, de óre-ce

art. 9 din numita lege nu era lămurit, și prin urmare modificarea o credem venită la timp și în spiritul canoanelor. De aceea Sântul Sinod mulțumesc M. S. Regelui care în tot-déuna a purtat grije pentru binele și pacea Bisericeii noastre naționale.

De asemenea Sântul Sinod aduce mulțumiri atât onor. guvern, cât și onor. Corpuri legiuitoare, ai crăor membri, cu o adâncă înțelepciune, au încălzit în inimă această sântă instituțiune în toate îngrejurările.

Am viua nădejde că sesiunea actuală a Sântului Sinod va fi tot așa de rodnică ca și aceea din toamna anului 1893. Nu mă îndoesc ca Frățile-Văstre, inspirați de sentimente de dragoste către Biserică, veți ajuta și acum această Dumneșească instituțiune, prin luminele și binevoitorul concurs al Prea Sântiilor Văstre, ca, cu chipul acesta, servitoriil Altarului și creștinii neamului acestuia să găsească în noi pilde vrednice de imitat, și inima lor să fie pururea caldă de dragostea către păstorii sufletesci din acest matur Corp bisericesc și să respecte munca și strădania noastră, depuse cu zel, pentru conducerea lor pe calea cea bună, pregătindu-i pentru o viață duhovnișcă în spiritul evanghelic

Salutându-vă cu iubire frățească, să rugăm pe bunul Dumneșeu ca să ne lumineze și să ne conducă în lucrări cu harul Său cel Prea Sânt.

— Se face apel nominal și răspund prezenți 11 P.P. S.S. membri, fiind absente motivat P. S. Iónichie Bacaónul.

I. P. S. Mitropolit Primat: P.P. S.S. Părinți, P. S. Ioanichie Bacaónul 'mă a depeșat că, linia fiind întreruptă, nu pôte veni în Capitală să ia parte la lucrările Sf. Sinod, până ce nu se va restabili circulația.

— P. S. Episcop al Buzăului, secretar. dă citire Art. 9 din legea pentru alegerea Mitropoliților și Episcopilor Eparhioți, așa cum s'a modificat și votat de Corpurile Legiuitoare trimis pe lângă adresa D-lui Ministru al Cultelor cu No. 436 a. c. în cuprinderea următoare: Art. unic. «Art. 9 din legea pentru alegerea Mitropoliților și Episcopilor Eparhioți cum și a constituirei Sf. Sinod al Sântei Biserici autocefale Române, se înlocuește ast-fel: S-tul «Sinod al Bisericeii Autocefale ortodoxe Române se com-

«pune: a) din amândouă Mitropoliții; b) din 6 Episcopi Eparhioți; c) din cei 8 Arhieri titulari. Sântul Sinod lucră cu majoritatea membrilor în esercițiu, afară de casul relativ la judecata Mitropoliților, Episcopilor și Arhierilor, când se cere prezența a 12 membri cel puțin.

«S-tul Sinod va alcătui, conform articolelor 12 și 15 din Lege un Regulament, în care se vor prevedea condițiile în care absențele de la ședință repetate, nemotivate și concertate spre a împiedica S-tul Sinod de a ține ședință se pot considera de către S-tul Sinod ca o retragere de bună voe din scaun.»

— Se ia act.

— Se citește sumarul ultimei ședințe a sesiunii de toamnă a anului 1893.

Ne luând nimeni cuvântul, se pune la vot și se primește.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acum vă rog să procedem la alegerea secretarilor biuroului și a diferitelor comisiuni, pentru care vă rog să suspendăm ședința pentru 5 minute.

— Ședința se suspendă.

După 5 minute redeschidându-se ședința, se procedează la alegerea secretarilor biuroului prin vot secret.

I. P. S. Mitropolit Primat: Resultatul votului este: Prezenți 11 membri.

Majoritate absolută 6.

Au întrunit:

P. S. Episcop al Buzăului 10 voturi.

» Arh. Ioanichie Bacaónul 10 »

Bilete albe 1

Așa dar proclam de secretari ai biuroului pe P. S. Episcop al Buzăului și pe P. S. Ioanichie Bacaónul, cari au întrunit majoritatea voturilor.

Acum vă rog, să procedem la alegerea comisiunii de petițiuni.

— Se procedează la alegerea comisiunii de petițiuni prin vot secret.

I. P. S. Mitropolit Primat: Resultatul votului este: Votanți 11 membri.

Majoritate absolută 6.

Au întrunit:

P. S. Ieronim Ploeșteanu	10	voturi.
» Dosithei Botoșeneanu	8	»
» Valerian Rîmniceanu	7	
» Episcop al Argeșului	1	
» Episc. al Dunărei-de-jos	1	»
» Calistrat Bârlădeanu	1	»

Bilete albe 1.

Așa dar P.P. S.S. Ieronim Ploeșteanu, Dositheu Botoșeneanu și Valerian Rîmniceanu, care au întrunit majoritatea cerută de regulament, sînt proclamați membri în comisiunea de petițiuni.

— Se procede la alegerea comisiunei pentru cercetarea cărților didactice.

I. P. S. Mitropolit Primat: Resultatul votului este: Votanți 11 membri.

Majoritate absolută 6.

Au întrunit:

P. S. Episcop al Hușilor	10	voturi.
» » » Argeșului	10	»
» Arh. Ioanichie Bacaónu	10	

Bilete albe 1.

Prin urmare P.P. S.S. Episcopii al Hușilor, al Argeșului și P. S. Arh. Ioanichie Bacaónu, întrunind majoritatea cerută de regulament, sînt proclamați membri în comisiunea pentru cercetarea cărților didactice.

Acum avem să mai alegem comisiunea pentru luarea socotelor «Tipografiei cărților Bisericesci și a revistei «Biserica Ortodoxă Română».

— Se procede la alegerea comisiunei pentru luarea socotelor Tipografiei cărților Bisericesci și a revistei «Biserica Ortodoxă Română».

I. P. S. Mitropolit Primat: Resultatul votului este: Votanți 11 membri.

Majoritate absolută 6.

Au întrunit:

P. S. Episcop al Rîmnicului	10	voturi.
» » » Dunărei-de-jos	9	
» Arh. Calistrat Bârlădeanu	7	
» Episcop al Hușilor	1	
» » Argeșului	1	»
» » » Buzăului	1	»

Voturi albe 1.

Așa dar, P.P. S.S. Episcopii al Rîmnicului și al Dunărei-de-jos și P. S. Arh. Calistrat Bârlădeanu, cari au întrunit majoritatea cerută de regulament sunt proclamați membri în comisiunea pentru luarea socotelor Tipografiei Cărților Bisericești și ale revistei.

Apoi se comunică de la biuroă, adresa D-lui Ministru al Cultelor cu No. 660, pe lângă care înainteză un manuscris intitulat „Calendar bisericesc“ lucrat de Dl. Th. Neagu, și se trimite la comisiunea de petițiuni.

— Idem, petițiunea D-lui Costescu Comăneanu prin care cere schimbarea parohiei Ploescioarei în parohia Blejoiu și se trimite la comisiunea de petițiuni.

— Idem, 7 adrese ale Episcopiei Argeșului relative la călugări și se trimit la comisiunea de petițiuni.

Idem, petițiunea D-lui Doctor I. Cornoiu, prin care solicită postul de membru în comitetul redactor al revistei «Biserica Ortodoxă Română», rămas vacant prin alegerea ca Episcop a P. S. Gherasim Piteșteanu.

P. S. Episcop al Hușilor: Unde voiți să se trimită această petițiune?

I. P. S. Mitropolit Primat: La comisiunea de petițiuni.

P. S. Episcop al Hușilor: Eu nu vîd pentru ce să se trimită la comisiunea de petițiuni. Cred că este mai bine să ne pronunțăm acum.

I. P. S. Mitropolit Primat: Atunci s'o punem la vot după terminarea comunicărilor.

P. S. Episcop al Hușilor: Eu vîd rog s'o puneți la vot acum.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot cererea D-lui Doctor I. Cornoiu de a fi ales membru în comitetul redactor al revistei «Biserica Ortodoxă Română». Cine este pentru să bine-voiască a ridica mâna.

S'a primit.

Se comunică de la biuroă petițiunea preotului Alexandru Popescu din comuna Cernica, pe lângă care înainteză spre cercetare două manuale de învățămînt religios pentru școlile primare și se trimit la comisiunea pentru cercetarea cărților didactice.

— Idem, petițiunea D-lui D. Stănescu, pe lângă care înainteză spre cercetare trei manuale din cartea sa înti-

tulată: «Dogmele și Misterele Bisericeii Ortodoxe» și se trimit la comisiunea pentru cercetarea cărților didactice.

— Idem, raportul comitetului redactor al revistei *Biserica Ortodoxă Română*, pe lângă care înainteză situațiunea casei acelei reviste pe anul 1893 94, spre cercetare; și se trimite la comisiunea pentru cercetarea socotelilor.

— Idem, raportul Direcțiunei Tipografiei Cărților Bisericești, pe lângă care înainteză spre cercetare situațiunea casei sale pe anul 1893.94, și se trimite la comisiunea respectivă.

— Idem, patru adrese ale Episcopiei de Huși relative la călugăriri și se trimit la comisiunea de petițiuni.

— Idem, o petițiune semnată de mai mulți seminařiști, prin care se rógă a li se acorda dreptul la hirotonie și se trimite la comisiunea de petițiuni.

— Idem, adresa Domnului Ministru al Cultelor cu No. 1940 94, pe lângă care înainteză suplica păr. Simeon Popescu privitoare la lucrarea sa Πνεύμα.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eü propun, ca pentru acésta, să alegem pe urmă o comisiune ad-hoc.

— Șântul Sinod aprobă.

— Se comunică de la biuroü mai multe cereri privitoare la schimbare de parohii și se trimit la comisiunea de petițiuni.

— Idem, adresa Episcopiei Dunărei-de-jos, No. 607, pe lângă care înainteză o suplică a lucrătorilor din portul Brăila, prin care se rógă a se reglementa repaosul de Duminică, și se trimite la comisiunea de petițiuni.

— Idem, adresa D-lui Ministru al Cultelor cu No. 1582/94, pe lângă care se înainteză portretele Altețelor Lor Regale Principele Ferdinand și Princesa Maria; și se ia act de acésta.

— Idem, 24 de adrese ale S-tei Mitropolii a Ungro-Vlahiei relative la călugăriri și se trimit la comisiunea de petițiuni.

— Idem, 6 adrese ale Sântei Mitropolii a Moldovei relative la călugăriri și se trimit la comisiunea de petițiuni.

— Idem, petițiunea preotului Ión Cucu din Bârlad, prin care se rógă a fi grațiat de canonul poprirei d'a servi cele preoțesci, și se trimite la comisiunea de petițiuni.

— Idem, petițiunea D-lui Mardarie Gheorghiu prin care

cere a i se înapoia manuscriptele de musică spre a le introduce óre-cari îmbunătățiri și se încuviințază.

— Idem, 30 adrese a le Episcopiei de Buzău relative la călugări și se trimit la comisiunea de petițiuni.

I. P. S. Mitropolit Primat: Ne mai fiind comunicări, ridic ședința. Cea viitoare va fi mâine, Joî, la ce oră veți voi.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Eü vë rog să puneți ședința peste 3 sau 4 zile, ca să aibă timp comisiunile să lucreze; căci alt-fel aü să rămână hârțiile în restanță.

D. Ministru al Cultelor: Eü rog pe Sântul Sinod, și acësta este chiar în interesul seü, să țină ședință mâine și să procedă la alegerea candidaților de arhierëi; de óre ce să știe, că S-tul Sinod s'a convocat în sesiune extraordinară anume pentru alegerea candidaților de arhierëi.

Prin acësta nu voiü să ȃic, că S-tul Sinod să nu se ocupe și de cele-l-alte lucrări; din contra, se póte ocupa și să prelungiască sesiunea ori cât va crede că este nevoie pentru a'și termina lucrările; și nu se închide St. Sinod de cât numai atunci când va termina lucrările. Dar cea dintăi lucrare, ce cer S-tului Sinod ca să facă, este alegerea candidaților de Arhierëi; căci almintrelea și în Cameră și în Senat se va crede, că S-tul Sinod nu voește să procedă la alegerea candidaților de Arhierëi. De aceea, eü rog pe S-tul Sinod să țină ședință mâine, Joî, și să procedă la alegerea candidaților de Arhierëi.

I. P. S. Mitropolit Primat: S'a obicnuit tot-déuna, că alegerea candidaților de Arhierëi să se lase la sfârșitul sesiunei. Inșă acum fiind un cas extra-ordinar,—căci de alegerea de arhierëi s'a vorbit așa de mult, eü cred, că și mai curând și mai târziu tot acolo ajungem, ca să alegem pe aceia pe cari S-tul Sinod 'i va crede capabili și buni. Așa dar, până ce comisiunile vor pregăti lucrările lor, eü sunt de ideie să ȃinem ședință și să procedem la alegere. Propun dar ședința pe mâine, Joî.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Pe lângă considerentele, ce ați adăogat, rog și eü împreună cu I. P. S. Vóstră, pe Sântul Sinod ca mâine să ȃinem ședință, a nume pentru cestiunea acësta, pentru care suntem convocați; adică pentru alegerea candidaților de arhierëi. Sesiunea acësta, după cum știm, este o sesiune extra-ordinară; scopul și menirea ei nu este, de cât cestiunea alegerei de arhierëi.

Prin urmare, pe lângă cele șise de I. P. S. Președinte, eă adaog, ca mâine la órele 9 să ținem ședință și să procedăm la alegerea candidaților de arhieriei. Și fiind-că D. Ministru ne-a spus, că putem a ne ocupa de tóte acele cestiuni, care așteptă hotărîrea S-tului Sinod, eă cred, că suntem datori a mulțumi D-luı Ministru pentru acéstă bună-voință, făcendu-mă întru acéstă ecoul întreguluı St. Sinod.

P. S. Episcop al Argeșului: Pe lângă cele șise de P. S. Episcop al Rîmniculuı am să mai adaog și eă ceva. Noı avem la S-tul Sinod o mulțime de cestiuni pendinte, din care unele sunt fórte importante.

In vederea acestor lucrări, cred dar, că este bine să se facă alegerea cât mai curând, ca ast-fel să avem pe aceı membri în mijlocul nostru, spre a ne da concursul lor.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acéstă nu se póte așa curând, ci mai târđiú, când le va veni timpul.

P. S. Episcop al Rîmniculuı: Trebuie ca mai întăi să fie hirotoniți.

I. P. S. Mitropolit Primat: Așa dar, propun pentru mâine ședință în scopul de a se procede la alegerea candidaților de arhieriei.

— Se pune la vot propunerea și se primește.

— Ședința se ridică și se anunță cea viitoare pentru Joı, 26 Ianuarie, orele 9 a. m.

Președinte: Gh nadie Mitropolit Primat.

Secretar: *Dionisie Episcop al Buzăuluı.*

Ședința din 26 Ianuarie 1895.

— Ședința se deschide la orele 9¹/₂ a. m. sub președenția I. P. S. Mitropolit Primat.

— Se face apelul nominal și răspund prezenți 12 P.P. S.S. membri.

— Se citește sumarul ședinței precedente și se aprobă.

— Se comunică de la biuroú raportul Direcției Tipografiei Cărților Bisericesci No. 67/94, pe lângă care înaintéză budgetul acelei Tipografii pe anul financiar 1895/96, și se trimite la comisiunea respectivă.

— Idem, raportul Comitetuluı redactor al revistei «Bi-

serica Ortodoxă Română cu No. 82 94 pe lângă care înainteză budgetul pe anul financiar 1895 96, și se trimite la aceeași comisiune.

— Idem, raportul Direcțiunei Tipografiei Cărților Bisericești cu No. 68 94, prin care cere a se construi o magazie de zid, în care să păstreze cărțile rituale și se trimite la aceeași comisiune.

— Idem, petițiunea D-lui Gh. I. Dima, profesor de musică la Iași, pe lângă care înainteză spre aprobare, lucrarea sa intitulată: «Scara pentru serviciul divin» și se trimite la comisiunea pentru cercetarea cărților didactice.

— Idem, petițiunea D-lui Teodor Neagu, învățător în comuna Jilavele, județul Ialomița, pe lângă care înainteză spre aprobare un manuscris: «Mâna lui Damaschin» și se trimite la comisiunea de petițiuni.

— Idem, zece adrese ale Sântei Mitropolii a Ungro-Vlahiei relative la călugăriri și se trimit la comisiunea de petițiuni.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: I. P. S. Președinte, vă rog să ne comunicați și nouă lista candidaților de arhieriei, pentru ca să o cunoștem și noi membrii S-tului Sinod.

I. S. P. Mitropolit Primat: Este deja depusă pe biuroul S-tului Sinod și paremi-să că s'a comunicat.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: De când și de cine? Eă vă declar, că nu am știuță de acea listă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Iată care sunt candidații: Arhimandritul Pimen Georgescu, Arhim. Gherasim Safirin și Arhim. Meletie Dobrescu, Economul Alexandru Mironescu și Economul Nicolae Niculescu.

Acésta este lista propusă de Mitropolitul Primat; iar pe lista din partea I. P. S. Mitropolit al Moldovei figurează ca candidați: Arhimandriții: Conon Arănescu Donici și Varlaam Răileanu. Aceștia sunt candidații propuși.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Acum, că S-tul Sinod a luat cunoștință de listele I. I. P. P. S. S. Mitropolitii, eă ași dori să știu dacă listele acestea aă fost înaintate S-lui Sinod în mod oficial de către Chiriarii, cari le-aă prezentat; și dacă în cancelarie există vre-o formă în acésta privință?

I. P. S. Mitropolit Primat: Nu s'a făcut nici odată

în modul cum cereți P. S. Vóstră, pentru că nici legea nu prevede acésta și nici în alte corpuri legiuitoare nu se face așa, ci în tot-déuna I.I. P.P. S.S. Mitropoliți aũ propus liste și S-tul Sinod a votat pe cine a voit.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Cele-l-alte corpuri legiuitoare nu se pot compara cu S-tul Sinod, pentru că altele sunt atribuțiunile unia și altele ale acestui sânt Corp bisericesc. Eũ întreb și doresc să știũ, dacã listele acestea de candidați depuse la biuroũ, sunt venite în mod regulat, adecã oficial saũ nu?

P. S. Episcop al Argeșului: Procedura este prevădută în art. 6 al Regulamentului pentru alegerea arhierelor.

P. S. Episcop al Rîmnicului: P. S. Episcop al Dunărei-de-jos, mișcat, cum se vede, anume de dorința, ca tóte în Sinod și în particular cestiunea, care ne preocupă, ȃic, alegerea arhierelor, să mérgă regulat, cere cu aceste, ca fie-care Mitropolit să comunice lista sa în mod oficial fie-căruĩ membru al S-tului Sinod.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: N'am cerut acésta. Nu m'ați înțeles.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Atunci rectificați-mé.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Eũ am întreat pe I. P. S. nostru Președinte dacã listele candidaților de arhierel aũ fost înaintate oficial biuroului și P. S. Ta te-ai pripit să-mĩ răspunđi.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Procedura de acum este tot aceea, pre care a consfințit'o S-tul Sinod; mai mult, ea este prevădută chiar de regulamentul pentru alegerea arhierelor.

Sunt doué liste pe biuroul nostru; una propusă de I. P. S. Mitropolit Primat, și a doua de I. P. S. Mitropolit al Moldovei și Sucevei, și aceste doué liste ne sînt puse înainte pentru alegere.

(Dl. Ministru intră în sala ședințelor).

I. P. S. Mitropolit Primat: P.P. S.S. Părinți, vă rog, să punem în cunoștință și pe Dl. Ministru de ceea ce se discută. S'a ridicat, D-le Ministru, de cătră P. S. Episcop al Dunărei-de-jos, cestiunea, dacã listele candidaților de arhierel sunt venite formal saũ nu pe biuroul S-lui Sinod, și dacã până acum s'a procedat așa saũ nu; și în locul meũ s'a însărcinat P. S. Episcop al Rîmnicului să respundă.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Eū am afirmat de la început și afirm și acum ca să audă și D. Ministru, și să vadă și D-sa, dacă suntem în marginile legii sau nu; căci pentru acēsta este pus de lege, de a fi față între noi și chiar a lua parte la discuțiile noastre. Practica, ce s'a urmat până acum de către Mitropoliți este aședată de regulamentul nostru pentru alegerea arhierelor; și practica urmată astă-đi de către I.I. P.P. S.S. Mitropoliți este cea legală. Noi până acum am practicat așa. Mitropoliți aū propus S-tului Sinod listele candidaților din jurisdicțiunile lor chiriarhale, iar Regulamentul mai prevede un drept, ca fie-care membru al S-tului Sinod și mai ales P.P. S.S. Episcopī eparhioți să propună dacă aū candidați în Eparhiile lor, pe care candidați Mitropoliți dintr'o împrejurare sau alta nu'i a trecut pe listele, ce aū adus în S-tul Sinod.

Eū unul declar, în urma comunicărei listelor, ce ni s'a făcut de biuroū și venite din partea I. P. S. Mitropolit Primat și a I. P. S. Mitropolit al Moldovei, că nu știū dacă mai avem și alți candidați de propus, cari să fie în marginile legii. Pe lista de candidați sunt 5 persoane propuse de I. P. S. Mitropolit Primat și două de către I. P. S. Mitropolit al Moldovei; adecă în totul un număr de șapte persoane; tóte în marginele legii și ale canónelor. De aceea eū cred, că chiar ar fi bine să începem cu alegerea candidaților, fără a mai perde timpul.

P. S. Episcop al Hușilor: Eū cred, că pentru a se înlătura tóte aceste neînțelegeri, este bine să citesc partea din regulament privitoare la alegerea de arhierei și atunci vom vedea ce este de făcut. Art. 6 din Regulamentul pentru alegerea arhierelor titulari ȃice:

«Art. 6. Înalt Prea-Sânțiti Mitropoliți, al Ungro-Vlahiei și al Moldovei, prezenți la Sinod, propun lista candidaților eligibili la demnitatea de Arhiereu, fie-care pentru jurisdicțiunea sa. Acea listă se citește în Sântul Sinod.

Fie-care din Prea-Sânțiti membri ai Sântului Sinod pot cere înscrierea în lista de candidați a persoanelor cu calitățile arătate mai sus.

«Mitropoliți și Episcopī eparhioți, cari, pentru binecuvēntată cauză, ar fi absenți de la Sinod, conform spiritului canónelor, pot trimite înscris la Sântul Sinod opiniunile lor despre candidații de Arhiereu (Sin. 1, can. 4, Sin. VII, can. 3. Antioh. 19).

«Art. 7. Lista candidaților fiind stabilită și admisă de «Sântul Sinod, se procede la alegerea prin vot secret.

«Art. 8 Prin art. 8 al legii organice bisericești se le-
«gătuiește, că Archiereii titulari să se aleagă de Sântul Si-
«nod în înțelegere cu Guvernul.

«Pentru conformarea cu această cerință a legii, Sântul
«Sinod, la orî ce vacanța de Arhierie, va alege din lista
«candidaților trei persoane, care le va crede mai capabile
«de această treptă, apoi prin Ministru de Culte va aduce
«acele persoane la cunoștința guvernului, care la rîndul
«său va alege dintre dîsele o persoană ce va dobîndi
«sanțiunea M. S. Domnitorului, acesta se va privi ca
«definitiv aleasă și se va comunica Sinodului, spre a regula
«cele convenite pentru hirotonie.

«Art. 9. Alegerea în Sântul Sinod se face în modul
«următor:

«a) Președintele citește câte un nume din lista candi-
«daților în ordin cum sunt ei înscrisi, și propune alege-
«rea lui la votul Sinodului;

«b) Membrii Sântului Sinod, după apelul nominal, de-
«pun fie-care votul său prin bile, votul afirmativ prin bilă
«albă la urnă albă și bilă neagră la urnă neagră; iară votul
«negativ prin bilă neagră la urnă albă și bilă albă la urnă
«neagră;

«c) Majoritatea voturilor albe or negre din urna albă
«decide admiterea orî respingerea candidatului propus (Sin.
«1, can. 6, Antioh 19);

«d) Dacă candidatura propusă la vot a cădut, atunci
«președintele propune al doilea candidat din listă și se
«urmază așa, până când trei dintre candidații propuși în
«listă întrunesc majoritatea voturilor;

«e) La cas de paritate votul președintelui decide.

«f) Când la ântîia votare a tuturor candidaților din
«listă nu s'ar dobîndi majoritate pentru cei trei candi-
«dați, sau pentru unul dintre ei, se va procede la a doua
«votare pentru toți candidații sau numai pentru unul, și
«atunci majoritatea relativă va decide .

Iată ce dic articolele acestea. Ele sunt destul de es-
plicitate, și cred că nici nu mai este nevoie de discuțiune,
ci să procedem imediat la alegere.

I. P. S. Mitropolit Primat: Prea Sântițe, procedura

ce o propun eu s'a urmat de când este Sântul Sinod. I. P. S. Mitropolit al Moldovei este de mult în S. Sinod și eu asemenea sunt de câțiva ani și nu știu să se fi urmat alt-fel într'o asemenea cestiune. Mitropoliții vin cu listele, le depun pe biuroū, și biuroul le face cunoscut S-tului Sinod; iar la ziua fixată se procedeză la alegere fără vre-o altă formă. Acéstă normă este prevădută și în regulamentul care s'a citit de P. S. Episcop al Hușilor.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Eū am făcut o respectuōsă întrebare biuroului, ca să spună dacă listele acelea ce sunt pe biuroū, sunt înaintate în regulă sau nu.

I. P. S. Mitropolit Primat: Sunt depuse pe biuroū și comunicate încă din sesiunea trecută.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Póte să fie din orī-ce sesiune. Cestiunea este ca să se știe dacă înaintarea acestor liste s'a făcut în marginile regulamentulului sau afară de regulament.

I. P. S. Mitropolit Primat: Atunci care este regula după care să se înainteze listele?

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Prin adresă formală.

I. P. S. Mitropolit Primat: Dacă suntem de față, nu e nevoie de adresă formală.

P. Episcop al Dunărei-de-jos: Că I.I. P.P. S.S. Vóstre, cari ați înaintat listele acestea sunteți de față, acésta o vedem și noi, dar buna regulă cere, ca tóte actele oficiale să fie făcute în formă, iar nu verbal. Acesta este lucru elementar, care nu suferă discuțiune și contradicere. Nicī noi, nicī Dl. Ministru și nicī nimeni nu póte să facă acte sau să dea ordine verbale; când este vorba de administrație tóte actele trebuesc făcute înscris. Prin urmare, cancelaria Sântului Sinod trebuie să observe și ea forma acésta, care este comună și obligatorie tuturor cancelarilor legale și bine regulate. Acésta este oc erință absolută a legilor țerei peste care nu putem trece cu nicī un chip.

D. Ministru al Cultelor: Mi se pare că cererea P. S. Episcop al Dunărei-de-jos este cu desevêrșire ne întemeiată, căci nu numai că nu este basată pe regulament, dar nicī în practica lucrurilor nu s'a usat ast-fel; și nu vėd la ce rezultat ne-ar duce. Acésta s'ar putea face numai în cazul când ar fi absența Mitropoliții, dar când sunt prezenți, și se ia act în procesul-verbal al ședinței de ci-

tirea însuși a propunătorilor, mi se pare că nu mai este nimic de ȃis.

În regulamentul de alegerea arhieriei se ȃice ceva în privința celor cari sunt absenți. Iată ce se ȃice în partea finală a art. 6 din acest regulament: «Mitropoliții și Episcopii eparhioți, cari pentru bine-cuvântată cauză ar fi absenți de la Sinod, conform spiritului canoanelor pot trimite înscris la Sântul Sinod opiniunile lor despre candidații de arhierie». Dar când sunt prezenți, după cum vedeți, totul se petrece oral. Se prezintă listele scrise, după care s'a dat lectură, se ia act în procesul-verbal al ședinței, și I. Prea Sântiții Mitropoliții nu tȃgăduesc că acestea sunt listele. Nu vȃd ce ar mai putea fi necesar de făcut. Altmintrelea I. P. S. Mitropolitul Primat ar trebui să se adreseze lui însuși, și I. P. S. Mitropolitul Moldovei ar trebui să mai facă adresă când este de față, lucru care 'l cred de prisos.

I. P. S. Mitropolit Primat: De la constituirea S-lui Sinod și până astă-ȃi tot așa s'a urmat, adică: Mitropolitul Primat și Mitropolitul Moldovei au depus pe biuroul S-tului Sinod listele candidaților, certificate cu semnătura lor fără vre-o altă formalitate. Când este o iscălitură a Chiriarhului respectiv pusă pe un act și când Chiriarhul este de față, nu cred că mai este trebuință de vre-o altă formalitate, și nu mai este nimic de ȃis.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: I. P. S. Președinte, față cu regula ce trebuie să se urmeze și de către cancelaria S-tului Sinod, eu nu pot să admit înlăturarea cerințelor legale în această privință, pentru cuvântul că așa s'a urmat până acum. Știți cu toții, că eu am fost totdeuna pentru respectarea legilor și a regulilor. Prin urmare de mine nu vȃ puteți plânge în această privință. Eu am făcut observațiunile mele ori de câte ori am văȃut că se depărtȃză cerințele legii. Știu, că de câtă-va vreme încȃce, observațiile mele nu se mai iaă în considerație dar eu țin să le fac ca să fie făcute, pentru că foarte doresc să se știe, cine este cel ce vorbește într'un fel și cine în toate felurile.

P. S. Episcop al Rîmnului: Procele-verbale ale S-tului Sinod dovedesc acestea.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Acum, că inci-

dentul ridicat de mine s'a înlăturat; căci așa a voit S-tul Sinod, ridic un alt în ident, care trebuie hotărât de către S-tul Sinod. Incidentul acesta se referă la art. 7 din regulamentul respectiv care este și trebuie să rămăe sfânt, câtă vreme va fi în vîgore. Art. acesta dîce: «Lista candidaților fiind stabilită și admisă de S-tul Sinod, se procede la alegere prin vot secret. Vedeți că aci se vorbește despre stabilirea listei candidaților, ceea ce va să dîcă, că S-tul Sinod, adică noi membrii acestui înalt corp bisericesc să ne sfătuim între noi să ne informăm unii de la alții despre persoanele din listele propuse și să ne formăm convingerea noastră despre ele, pentru ca să vedem dacă în adevăr persoanele propuse merită sau nu a fi trecute în aceste liste și tocmai pe urmă se procede la vot.

I. P. Mitropolit Primat: Să mai citesc încă odată listele, căci, mi se pare că Dl. Ministru nu le-a auzit. Pe lista Mitropolitului Primat este: Arhimandritul Pimen Georgescu, Arh. Gherasim Safirin, Arh. Meletie Dobrescu. Economul Alexandru Mironescu și Economul Nicolae Nilesu. Iar pe lista I. P. S. Mitropolit al Moldovei este: Arhimandritul Conon Arămescu-Donicî și Varlaam Răilenu.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Vă rog, să-mi dați cuvîntul să vorbesc asupra listelor din punct de vedere legal.

I. P. S. Mitropolit Primat: Asupra listelor sau asupra persoanelor?

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Cu persoanele n'am nimic. Eă voesc să vorbesc în cestiune de regulament și de lege.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eă cred, că în fața unei alegeri, care se face cu vot secret, nu încape atăta discuțiune pe cât voim s'o întindem. Asupra persoanelor recomandate de Chiriarihi, nu aveți de cât să decideți prin vot; dar să ținem o discuțiune, atăt de mare, cred că este zadarnică.

P. S. Episcop al Argeșului: Puneți la bănuială pe Mitropolit?

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Nicî nu m'ați auzit ce am să dîc; pôte că să ne unim amîndoi asupra aceluiași cuvînt. I. P. S. Președinte, de astă dată trebuie să intrăm în lege; căci legea este mai mare de cât noi toți

și noi trebuie să ne supunem ei. Când s'a modificat art. 2 de Camera legiuitoare și s'a dat voie să se aleagă la scaunul de Mitropolit și netitrat, modificarea s'a făcut și asupra arhierilor; și foarte bine a făcut D. Ministru de a pus și pe Arhieri. În acel articol se țice: «Arhierii nu se pot alege de cât dintre licențiații și doctorii în teologie de la facultățile ortodoxe teologice». Se înțelege, nu de la Roma, nici de la Protestanți. Póte că mai târziu se va modifica și restricțiunea acésta pentru că, după cum țicea Mesagiul I. P. S. nostru Președinte, acum ne-am îndrumat pe o cale nouă. Dar de o cam-dată art. 2 din lege cere să fie de la una din facultățile teologice ortodoxe.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Legea țice acésta.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Ai combătut modificarea articolului 2 din legea organică a S-tului Sinod, ziceai că dacă ai avea 10 voturi pe câte 10 le dai contra. Eu n'am nici odată obiceiul ca să vorbesc astă-đi într'un fel și mâine alt-fel pentru că 'mă e rușine când mi se va zice că nu știu ce am vorbit. Conform cerințelor legii așa cum s'a modificat Arhierii trebuie să aibă titluri și deci trebuie să se știe de St. Sinod dacă persoanele trecute pe aceste liste au sau nu titluri academice. Legea prevădend acestea noi avem dreptul să cerem acestea.

P. S. S. Episcop al Argeșului. Eú am fost mai mult timp decan al Facultăței de Theologie și cunosc pe cei doi candidați-propuși: Arhimandritul Meletie Dobrescu și Iconomu Nicolae Niculescu, că au titlu de licență în teologie. De asemenea și pe cei-l-alți 4, cari mi-au fost colegi, și anume Conon Arămescu, Varlaam Răileanu, Pimen Georgescu și Alexandru Mironescu, toți au titluri de doctori în teologie. În ceea ce privește pe Gherasim Safrin, știm cu toții, că acum a terminat facultatea de la Atena, și cred, că are titlu.

D. Ministru al Cultelor: Două sunt din București de la facultatea de teologie de aici.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Față cu legea, declarațiunile nu sunt valabile. Eú rog pe S-tul Sinod să pună în cunoștință pe candidați să ne presinte titlurile ce vor fi avend.

D. Ministru al Cultelor: Are dreptate P. S. Episcop al Dunărei-de-jos când întrebă dacă au titlu, dar când

îl cunósce, cred că acesta este de prisos. Știți, că după art. 2 din lege toți membrii titrați ai S-tului Sinod nu se po alege Episcop, de cât dintre titrați. Acum vă întreb: când s'ar duce la marele colegiu toți candidații, ar trebui să se ducă cu diploma în busunar să o arate la fie-care votator spre a'l convinge că are diplomă. S-tul Sinod însă știe care dintre candidați are diplomă sau nu.

În tot cazul două persoane sunt respunđetóre: Mai întâi fie-care dintre propuitor, și apoi Guvernul; când vre-unul dintre candidații propuși nu ar avea titlu. Ceea ce nu se póte cere, este ca candidații să vie cu dipomele în busunar. Acum sunt 7, póte mai târđiú să fie 20 de candidați, póte să avem cu zecimele și ar trebui să le cerem să vie cu diplomele în busunar, ceea ce ar fi ridicol.

Dar se póte ca P. S. Episcop al Dunărei-de-jos să nu știe, că Părinții: Pimen Georgescu, Conon, Raileanu și Mi. onescu sunt doctori în teologie de la Cernăuți?

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Nu știú, am auđit numai că ar avea diplome.

D. Ministru al Cultelor: Se póte să nu știe, că Părintele Niculescu este licențiat al facultăței nóstre de teologie? Cât despre Părintele Safirin trebuie să știe P. S. Sa mai bine ca noi, fiind-că este licențiat de la aceeași facultate cu P. S. Sa și de la acea Facultate care este prea bine dispusă către P. S. Sa, căci 'l a tradus în grecesce discursul ce a ținut în Senat.

De ce nu întrebați dacă sunt sau nu și clerici? Să le cereți să'și arate și actul de botez, actele de naștere ale tatălui lor.

Cred dar, că cererea P. S. Episcop al Dunărei-de-jos, este cu desevêrșire ne dréptă.

I. P. S. Mitropolit trimat: Eú cred, că P. S. Episcop al Dunărei-de-jos n'a voit să facă alt-ceva de cât să ne mai țină în loc câte-va minute. P. S. Sa n'are nici un cuvânt ca să ceară această restricțiune, fiind-că recomandațiile făcute de Chiriarii respectiv sunt îngrădite de cunoștințele cele mai amănunțite atât despre titlul lor cât și despre viața lor. Și'mi pare rău, că s'a perdut din vedere, atât de D. Ministru, cât și de P. S. Sa un lucru. Acești candidați sunt și profesori la facultatea de teologie. Putea óre să-í numescă guvernul profesori fără ca să

vadă diplomele lor de Doctori în Teologie? Cum? nu știm noi acesta? Și chiar P. S. Sa cred că știe acesta, căci are un amic profesor la facultate, tot Doctor în Teologie.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Știu, pentru că mi-a trimis copie după diploma sa.

I. P. S. Mitropolit Primat: Am avut ocașie să văd diplomele tuturor prin D. Badea Cireșeanu. Dar temeiul cel mai mare, pe care noi ne sprijinim este, că D. Ministru n'a putut să'i numescă profesori fără aceste titluri. Mi se pare că toate aceste obiecțiuni sunt făcute de P. S. Episcop al Dunărei-de-jos numai pentru ca să mai întârziem puțin cu alegerea de Arhierii. Eu vă rog, să închidem discuția și să procedăm la alegere.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Eu nu voi să împedic pe nimeni, nici să câștig timpul. Numai I. P. S. Voastră aveți darul de a judeca și a prevedea intențiunile fie-căruia. Eu n'am ajuns până acolo cu perfecțiunea duhului, căci nu sunt Mitropolit. Eu am cerut, basat pe lege, ca listele să fie stabilite, după cum cere art. 7 din regulament. Trebuie noi să căutăm, să știm mai înainte de alegere dacă persoanele trecute în aceste liste, întrunesc sau nu condițiunile cerute de lege, căci dacă nu putem să discutăm persoanele, legea ne dă dreptul și ne impune datoria să ne încredințăm dacă persoanele trecute în aceste liste au sau nu titlul de licențiat sau doctor în teologie. S-tul Sinod nu cunoaște în mod oficial dacă persoanele propuse au titluri. Ceea ce poate ști fie-care și ceea ce D. Ministru va fi știut când 'i a numit profesori, acesta este alt-ceva. Dar că responsabilitatea, dacă nu vor avea titluri, cade, după cum susține D. Ministru asupra Ministrului, care îl va confirma, și asupra Mitropoliților, care l-au trecut pe listă, să-mi dea voie D. Ministru să nu mă unesc cu această părere, și iată pentru ce nu. Inchipuiți-vă cazul, că noi am alege, din neștiință niște netitrați și ministrul de Culte 'i-ar confirma. Curând după aceea însă ministrul a demisionat, iar Mitropoliții cari i-au trecut pe listă au murit sau demisionat și ei. Ei, atunci pe cine apucăm? Cine răspunde? Pe nimeni, căci ministrul este demisionat, iar mitropoliții numai sunt pe scaune. În cazul acesta noi rămânem cum se dice, cu sluta în vatră. Acesta nu este de susținut. Rog dar, pe S-tul Sinod să amâne pe mâine

alegerea candidaților, și să invite pe aceștii titrați să ne trimită titlurile lor. Am auzit și eu că au titluri. Nu pot însă afirma nimic cert; pentru că se poate întâmpla ca să nu aibă. Cât pentru cel de la Atena, pe acela nu l'am văzut de când am fost la Rîmnic la anul 1889 sau 1890. Legea fiind categorică în această privință noi suntem în drept să le cerem titlurile academice ce vor fi având și deci persist în cererea mea.

I. P. S. Mitropolit Primat: Nicî odată nu s'a făcut lucrul acesta și nicî se va face, fiind-că noi avem cunoștință exactă de titlurile candidaților și de calitățile lor. Eu m'am ocupat foarte mult să știu pe cine să pun pe listă și încredințându-mă bine am venit și am depus lista pe biurul S-tului Sinod.

Voci: Vă rog să închideți discuțiunea.

— Se pune la vot închiderea discuțiunii și se primește.

— Se pune la vot lista candidaților I. P. S. Mitropolit Primat și se primește.

— Se pune asemenea la vot lista candidaților I. P. S. Mitropolit al Moldovei și se primește.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acum, vă rog să procedem la alegere.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Cer cuvântul asupra punerii votului. De ordinar, când a fost câte un loc vacant de Arhierieș titular, sau, cum îl mai numește regulamentul respectiv și legea noastră organică, vicar la Mitropolie și Episcopie, s'a făcut alegerea sau prin vot cu bile, sau prin liste...

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Am cerut și eu cuvântul asupra punerii votului. Asistăm la o discuțiune asupra alegerii, în care discuțiune se cercetază titlurile candidaților. Eu, dacă 'mî dați voe, această discuțiune, a-acastă privire s'o desfac în două: discuțiune de formă și discuțiune de fond, adică de esența lucrului pentru titluri. Negreșit ca autori competenți suntem chemați, suntem datorți să vedem titlurile fie-căruia. D-lui Ministru, când 'i se aduce înainte recomandatie pentru un profesor ce are titlurile cutare, ca să'l numescă profesor la cutare liceu sau gimnasiu 'i cere titlurile. Foarte bine. Acesta se face și aci. După cele ce s'a vorbit, s'a tranșat cestiunea. Dar eu pun de față o altă întrebare, cu care ocazie, vă

declar, că persoanele care le aveți pe listă eu nu le cunosc, nu le știu, prin urmare nu știu pe cine să votez.

I. P. S. Mitropolit Primat: Dar, I. P. S. Văstră cunoșteți, și sunteți răspunzător de candidații propuși de I. P. S. Văstră, și eu de ai mei.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Nu este vorba de titluri. Eu nu 'i cunosc. Viața noastră bisericească în trecut nu s'a petrecut așa cum se petrece astăzi. Tot-deuna ómenii bisericeii au fost atașați pe lângă Chiriarhiile lor. Ce o să-mi răspundă P. S. Episcop al Rîmnicului, care a cerut cuvîntul, că sunt din Eparhia acésta a Ungro-Vlahiei. I. P. S. Mitropolit Președinte mă întrebă: «pe aceia de la I. P. S. Ta nu 'i cunoști?». Ba 'i cunosc, dar pe alții nu. Ce o să mai ăică P. S. Episcop al Rîmnicului, care a cerut cuvîntul?

P. S. Episcop al Rîmnicului: Veți vedea ce am să ăic.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Dar noi nu trebuie să ne cunoștem unii pe alții? Dar ce suntem noi? Tot-deuna Arhimandriții, cari, negreșit din capul locului au aspirat la pozițiuni mai înalte, lucru natural, lucru firesc, nimeni nu contestă; dar tot-deuna au fost în relațiuni bune cu Chiriarhiile lor, s'au văduț și s'au cunoscut unii cu alții. Noi trebuie să fim inspirați de acel spirit, de aceleași sentimente evangelice și chiar instituțiunea S-lui Sinod, în care se tratéză cestiuni bisericești și alegerea persoanelor la gradele ierarhice mai înalte, acésta o voește, unirea, unitatea. În ăiua de astăzi nu ved acésta, cu durere o mărturisesc. Eu nu cunosc pe aceste persoane, pentru că pe nici una nu le-am văduț pe la mine. Dar ce vor să socotéscă acești D-ni Părinți? Au titluri. De ce nu 'și pun și pene la pălărie?

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Au să pună, căci au pus și găitane.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Prin urmare, eu nu știu pe cine să aleg și n'am pe cine să aleg afară de doui.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Să-mi dați voe, ca să mă adresez biuroului și să'l întreb: s'a închis sau nu incidentul? Inchiđendu-se incidentul, să-mi dați voe ca să mai vorbesc asupra punerei votului. Ținënd samă, că incidentul asupra punerei votului s'a închis, și intrând de acum în alegerea candidaților, noi trebuiește să știm,

că dacă este un singur loc vacant de Arhierie, atunci alegem trei candidați; și aceștia prin biuroș sunt înaintați guvernului, din cari alege și acesta pe titular.

Astă-ți avem de ales trei candidați de Arhierie. Eă mă adresez biuroului, dar întreb și pe D. Ministru, care procedură o preferă D-sa? Să-i dăm câte trei candidați, de fie-care loc vacant, sau să alegem de odată pre toți candidații, ce-i avem în marginile legei, rămânând, ca guvernul să alégă din aceștia pre cei trei Arhieriei pentru cele trei locuri vacante? Acum, dacă, în marginile legei ar fi nouă persoane, noi ar trebui să dăm guvernului nouă candidați, și acesta ar alege pre cei ce-i va crede de cuviință. Dar noi nu avem de cât șapte persoane titate, și prin urmare trebuie să știm de mai înainte, cum trebuie să procedăm la alegere....

D. Ministru al Cultelor: Nimeni nu pôte să ceară nimenui, ceea ce nu pôte să dea. Guvernul are dreptul să aleagă 3 dintre 9 candidați. acesta este una din prerogativele lui, dar când nu sunt nouă candidați, trebuie să se mulțumescă cu cei cari sunt.

La 1873, erau două locuri vacante, și S-tul Sinod în acel timp nu a avut candidații necesari pe cari să-i propue; putea să fie și alții, cari aveau dreptul. dar nu au fost propuși de membrii S-tului Sinod, căci trebuie să fie un membru al S-tului Sinod, care să te propună, singur nu poți să te propui. Atunci au fost cinci candidați propuși; și din cinci s'a ales doi. Astă-ți însă, pentru cele trei locuri vacante, sunt șapte candidați, cari întrunesc condițiunile cerute de lege; prin urmare, din moment ce S-tul Sinod recomandă șapte candidați, voi face alegerea a trei dintre cei șapte, fiind că nu am ce face.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: S-tul Sinod va face ce va voi, eă însă îl rog să nu'și calce regulamentele, care și-le-a făcut; fiind-că instituțiunile care'și calcă regulamentele și legile lor, nu mai au pe ce să se bazeze la vreme de nevoie. Se pun ele singure afară din lege. Regulamentul acesta cere trei candidați pentru fie-care loc și noi nu putem de cât să abolim regulamentul. Sau mai prezentat casuri. Precedentele din trecut de care ne-a vorbit D. Ministru, nu fac regulă pentru nimeni. Biserica noastră s'a găsit altă dată în nevoie și se va mai găsi pôte

și pe viitor , dar astă-dî nu ne găsim în nici o nevoie. Vă aduceți aminte cu alegerea de Mitropolit, când se dicea, că trei sau patru candidați nu sunt suficienți ca să se facă o nouă alegere. Atunci s'a modificat legea și s'a deschis calea la toți, și cu titluri și fără titluri. Astă-dî când facem alegerea de arhieriei și legea este categorică, cere titluri, eu cred, că trebuie să intrăm în regulament; afară numai dacă veți propune să schimbați regulamentul. Atunci este alt-ceva; dar art. 8 din acesta este categoric, El dice:

«Art. 8. Prin art, 8 al legii organice bisericești se le-
«găuește, că Arhieriei titulari să se aleagă de Sântul Sinod
«în înțelegere cu Guvernul.

«Pentru conformarea cu această cerință a legii, Sân-
«tul Sinod, la orî ce vacanță de Arhierie, va alege din
«lista candidaților trei persoane, care le va crede mai ca-
«pabile de acéstă treaptă, apoi prin Ministru de Culte va
«aduce acele persoane la cunoștința guvernului, care la
«rândul său va alege dintre dênsele o persoană ce va do-
«bânda sancțiunea M. S. Domnitorului, acésta se va privi
«ca definitiv alésă și se va comunica Sinodului, spre a
«regula cele convenite pentru hirotonie.

Prin urmare, noi suntem îngrădiți de regulament, avem să alegem trei candidați. Dar, sentimentul meu intim, dacă veți propune căderea regulamentului, eu n'am să'l combat, căci acest mod de votare cu trei pentru un loc este mod străin de biserica noastră, este rusesc și l'a admis și biserica regatului grecesc. Dar pentru acésta trebuie să propuneți mai întâi abrogarea art. 8 din regulament, la care să convină și D Ministru, și atunci dăm de-a dreptul pentru trei locuri numai trei persoane. Până atunci însă nu putem să votăm 7 candidați odată și să-i dăm D-lui Ministru pentru că mai întâi nu se știe dacă fie-care candidat va avea majoritatea voturilor.

Prin urmare, orî să ne ținem de acest regulament și să votăm *trei candidați pentru fie-care loc*, sau să ne propuneți schimbarea regulamentului și atunci vom vota pentru fie-care loc câte unu sau doi candidați, după cum ved acum că vă preparați să o faceți.

D. Ministru al Cultelor: Să mă erte Prea Sântiții Părinți, că i-aŭ cuvântul pentru a doua oră în aceiași

cestiune, dar vęd, că P. S. Episcop al Dunărei de jos, de cte ori are ocaziune, critică reforma art. 2 din lege,  I. P. S. Mitropolit al Moldovei a is că titlul, la urma urmei nu este treb mare. Ai ruga, mai inti pe P. S. Episcop al Dunărei de jos, să nu mai aducă in discuiune acea lege, căci nu se pte discuta aci, la Camer sau la Senat admit, să se discute, i dacă se va mai repeta aci acst cestiune, voi ruga pe I. P. S. Președinte să oprească acest lucru, căci e represint aci autoritatea legală. Datoria S-tului Sinod, este să se supun legilor țerei, cari nu trebuie a fi discutate aci. Rmne acum cestiunea de regulament. Se inal aci P. S. Episcop al Dunărei de jos, căci regulamentul a prevdu cazul cel firsc, cnd este numai un loc vacant. Dacă sesiunea s'ar ține in mod regulat, ar trebui să se introduce regula de a se convoca in mod extra-ordinar S-tul Sinod, cnd se ivesce cte o vacan. Altă dată alegerea se făcea de stat, mai in urmă se făcea de patriarh, ast-i se face de stat și St. Sinod.

Statul a fost larg, cnd a primit acest regulament, spre a'i ridica dreptul lui de veto absolut, și a is ca să se dea trei candidați pentru un loc vacant, și Guvernul să aleagă unul din acei trei. Prin urmare nu este un drept restrngtor al S-tului Sinod, ca să ic: sunt trei locuri vacante, deci am dreptul, să aleg cte trei de fie-care loc, aa dar trebuie să aleg nou candidați. Dar sunt lucruri, cari nu pot fi prevdute de lege și regulament. Presupunei că in România nu ar fi de ct un singur licențiat, ce ai face?

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Ai modifica legea.

D. Ministru al Cultelor: Nu, am face pe unul, i am lsa cele-lalte locuri vacante, pn ii va lua titlu i alții. Va să ic vedeți ce s'ar intmpla in asemenea cas. Acesta este un drept al Guvernului. Vd ins, că P. S. Episcop al Dunărei-de-jos se face prea gelos de dreptul Guvernului, e ins m mulțumesc, dacă mi se va da numai candidații, cari intrunesc condițiunile cerute de lege, căci am cercetat i am văduț, că nu mai sunt alii, și ne mai fiind alii, nu am de ct să primesc numai pe cei șapte. P. S. Episcop al Dunărei-de-jos cere a se face pe rnd. Acsta nu o primesc, pentru că nu acesta este spiritul legii, trebuie să se facă votul in total, ne a-

părat asupra fie-cărui candidat, și să mi se dea o listă din care voiți alege pe cei trei.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Am cerut cuvântul ca să răspund, să lămuresc două, trei cuvinte, cari au scăpat D-lui Ministru asupra titlurilor.

D-le Ministru, 'mî arătați, că eu am numit titlurile *pană la pălărie*. După cum ved, nu ați bine-voit să mă înțelegeți. Eu dic, că acești tineri, acești titrați se cred pe dênșii lucru mare, în tocmai ca acei tineri, cari pun o pană la pălărie, dar nu calific eu pe cei cu studii, că pun pană la pălărie, n'am asimilat titlurile studiilor cu pana la pălărie. Studiile cari le-au făcut sunt bune, însă nu putem ști ce ar fi știind. Dar ași întreba: noi cești-l-alți, cari n'am luat titluri, adică n'am pus pană la pălărie, nu vom fi tocmai atât de ignoranți ca să nu înțelegem vorbele și sensul lor, și pe acei cari se tălesc cu titlurile. N'am calificat dar titlurile *pană la pălărie*; ci pe acela, cari se fălesc cu aceste titluri și se cred par'că ar fi lucru mare. Ei, ca să'i credem și noi și să ni'i apropiem acésta este alt-ceva, trebuie să știm trecutul lor, viața lor bisericească, cum sunt catechisați. Apoi, slavă lui Dumnezeu, noi cunoștem viața noastră bisericească și știm cum am fost catechisați. Știm, că viața noastră bisericească trebuie să fie în legătură morală unii cu alții. Din nenorocire acum pare că nu se știe, și nu se urmăzează acésta și astă-dzi, vedem chiar în Sinod pe unii din Episcopii că se feresc unii de alții...

I. P. S. Mitropolit Primat: Prea Sântiți Părinți, vă rog să închidem discuțiunea, căci dăm loc la incidente și la cestiuni personale.

— Se pune la vot închiderea discuțiunei și se primește.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Cer cuvântul asupra punerei votului, pe care și D. Ministru o să'l primescă. Cu cestiunea votărei altui Arhiereu S-tul Sinod a admis, ca votarea să se facă cu bilete, iar nu cu bile și D. Ministru a venit și a anunțat formal S-tului Sinod, că Guvernul a primit modificarea. Prin urmare, alini tul acesta la care voiți a se face apel, a căduț.

I. P. S. Mitropolit Primat: Tot același lucru este, fie cu bile fie cu bilete.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Pentru ca să se mo-

difice un articol dintr'un regulament, nu este de ajuns, ca S-tul Sinod să ia o hotărâre pripită, și s'o primască și D. Ministru. Trebuiește întâi să se facă propunerea în S-tul Sinod, să se discute, să se ia o hotărîre, să o aprobe D. Ministru din punctul de vedere al legilor civile și în sfârșit să se supună hotărîrea S-tului Sinod la confirmarea Majestății Sale Regelui. Fiind lucrurile legale ast-feliu, întreb pre Dl. Ministru, dacă Majestatea Sa a confirmat o asemenea modificare?

D. Ministru al Cultelor: Nu, nici n'a fost vorba de modificare

P. S. Episcop al Rîmnicului: Dacă nu este confirmată acéastă modificare, rămîne regulamentul nostru în picioare.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Să se trecă în procesul-verbal, că modificarea propusă și admisă atunci de S-tul Sinod nu s'a primit de D. Ministru și nici s'a confirmat de Majestatea Sa Regele nostru.

D. Ministru al Cultelor: Mî aduc aminte fôrte bine, că atunci s'a făcut cu totul alt-ceva. S'a făcut propunere la o alegere de Arhierieü dacă putem să facem cu bilete; și eü am đis, că din momentul ce vom consimți și guvern și S-tul Sinod, putem face; dar regulamentul nu s'a modificat, și astă-đi S-tul Sinod pôte vota cu bile.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acum procedem la votare.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Avem numai șapte candidați. A vota pre fie-care în parte este a face același lucru de șapte ori. Eü ași crede, că este mai espeditiv, ca să puneți la vot ambele liste și să votăm pe toți candidații de odată.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Acésta nu se pôte.

— Se procede la vot prin bile, mai întâi a candidaților de pre lista S-tei Mitropolii a Ungro-Vlahiei.

I. P. S. Mitropolit Primat: Primul candidat este Arhimandritul Pimen Georgescu.

Resultatul votului este:

Votanți 9. Majoritate absolută 5. Bile albe 8. Negre 1. Abțineri 3.

Prin urmare Arhimandritul Pimen Georgescu a întrunit majoritatea cerută.

Acum procedem la vot pentru Arhimandritul Gherasim Safirin.

I. P. S. Mitropolit Primat: Resultatul votului este: Votanți 9. Majoritate absolută 5. Bile albe 9 și abțineri 3. Prin urmare Arhimandritul Gherasim Safrin a întrunit majoritatea cerută de regulament.

I. P. S. Mitropolit Primat: Procedem acum la vot pentru Arhimandritul Meletie Dobrescu.

Resultatul votului este:

Votanți 10. Majoritate absolută 6. Bile albe 10 și abțineri 2.

Prin urmare Arhimandritul Meletie Dobrescu a întrunit majoritatea cerută de regulament.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acum procedem la vot pentru Economu Alexandru Mironescu.

Resultatul votului este:

Votanți 10. Majoritate absolută 6. Bile albe pentru 8. Bile negre contra 2. Abțineri 2.

Așa dar, Economul Alexandru Mironescu a întrunit majoritatea cerută de regulament.

I. P. S. Mitropolit Primat: Procedem acum la vot pentru Preotul Nicolae Niculescu.

— Se procede la vot cu bile.

Resultatul votului este:

Votanți 10. Majoritate absolută 6. Bile albe pentru 10. Abțineri 2.

Așa dar Părintele Nicolae Niculescu a întrunit majoritatea cerută de Regulament.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acum procedăm la alegerea candidaților de pe lista prezentată de I. P. S. Mitropolit al Moldovei și avem să votăm întâi pentru Arhimandritul Conon Arămescu Donici.

— Se procede la vot cu bile.

Resultatul votului este:

Votanți 12. Majoritate absolută 7. Bile albe pentru 10. Bile negre contra 2.

Prin urmare Părintele Conon Arămescu Donici a întrunit majoritatea cerută de regulament.

I. P. S. Mitropolit Primat: Mai avem acum să votăm pentru Părintele Varlaam Răileanu.

— Se procede la vot cu bile și rezultatul votului este:

Votanți 12. Majoritate absolută 7. Bile albe pentru 11. Bile negre contra 1.

Așa dar, și Arhimandritul Varlaam Răileanu a întrunit majoritatea cerută de regulament.

Proclam dar de candidați la locurile vacante de Arhieriei pe Arhimandriții: *Pimen Georgescu, Gherasim Saffirin, Meletie Dobrescu, Economu Alexandru Mironescu, Preotul Nicolae Niculescu, Părintele Conon Arămescu Donici și Părintele Varlaam Răileanu*, pe care biuroul îi va comunica formal Domnului Ministru al Cultelor.

D. Ministru al Cultelor: Dacă S-tul Sinod va ține ședință Sâmbătă, eă la orele 10¹, voi aduce rezultatul; căci mâine seară Vineri avem consiliu de Miniștri. Voiu supune consiliului votul S-tului Sinod și sunt sigur că voiu obține rezultatul pe care il voiu comunica Sâmbătă S-tului Sinod.

I. P. S. Mitropolit Primat: Ne mai fiind nimic la ordinea zilei ridic ședința. Cea viitoare va fi Sâmbătă 28 Ianuarie la orele 10 dimineața.

Ședința se ridică și se anunță cea viitoare pentru Sâmbătă orele 10 dimineața.

Președinte: **Ghenadie Mitropolit Primat.**

Secretari: *Dionisie Episcop al Buzăului și Ioanichie Floru Bacănu.*

Ședința din 28 Ianuarie 1895.

Ședința se deschide la orele 10 dimineața sub președința I. P. S. Mitropolit Primat.

— Se face apelul nominal. Prezenți 12 membrii.

I. P. S. Mitropolit Primat: Ședința este deschisă.

— Se citește sumarul ședinței precedente.

I. P. S. Mitropolit Primat: Să se rectifice în sumar, dicându-se, la partea unde se vorbește de numirea profesorilor la Facultatea de Teologie, în loc de *Guvern* Ministrul Cultelor și instrucțiunei publice.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Rog să se reproducă în sumar partea esențială a celor vorbite de mine, așa cum am dis eă; adecă, eă ași dori să aușim și procedura, ce o propune D-nul Ministru, pentru cuvântul că D. Sa, nu ia parte la discuțiunile noastre, nu deliberază cu noi, ci numai ne dă informațiunii în marginile legilor.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Aș dori să știu, în sumarul care ni s'a citit, s'a trecut și cererea ce am făcut eu, că alegerea făcută cu bile, este în contra hotărîrii ce Sântul Sinod a luat în altă ocasiune. Apoi aș mai dori să știu dacă în sumar s'a notat acel incident regretabil, că s'a luat I. P. S. S-țitului Mitropolit al Moldovei cuvântul, ca fiind luat în urma închiderii incidentului.

I. P. S. Mitropolit Primat: I. P. S. Mitropolit al Moldovei a luat cuvântul asupra punerii votului, după închiderea incidentului.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: I s'a luat cuvântul, susțin acésta până ce I. P. S. Mitropolit al Moldovei va declara contrariu.

I. P. S. Mitropolit Primat: Mai cere cine-va cuvântul asupra sumarului.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Eū vreaū să fie trecutū acésta în sumar.

I. P. S. Mitropolit Primat: Sumarul se face în resumat. Iar discuțiunea în detaliū scrisă de stenografi, va figura în procesul verbal care are să se publice. Acolo se va trece tot ce a vorbit fie-care.

— Se pune la vot sumarul și se primesce cu rectificarea propusă de I. P. S. Mitropolit Primat.

— Se citesc următoarele comunicări:

1) Două adrese ale P. S. Episcop al Dunării-de-jos relative la călugăriri.

2) Trei adrese ale P. S. Episcop de Roman privitoare la călugăriri.

3) O adresă a P. S. Episcop de Rîmnic privitoare la călugăriri.

4) Idem a P. S. Episcop de Buzău.

5) 8 adrese ale P. S. Episcop de Argeș relative tot la călugăriri.

6) O adresă a P. S. Episcop al Dunării-de-jos prin care demisionéază din comisiunea pentru cercetarea budgetului și socotelelor Tipografiei Cărților Bisericești.

7) O petițiune a P. S. Archiereu Calistrat Bârlădénul prin care demisionéază din comisiunea pentru cercetarea socotelelor Tipografiei Cărților Bisericești.

8) O petițiune a Preotului I. Penescu prin care cere permutarea din Dobrogea la o altă Eparhie.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Vă rog, să bine voiți a'mi acorda cuvântul.

I. P. S. Mitropolitul Primat: Aveți cuvântul.

P. S. Episcop al Rîmnicului: V'am rugat să'mi acordati cuvântul, ca să pun o cestiune înaintea S. Sinod și anume, cea următoare. Noi membrii S. Sinod nu avem datoria ca să lucrăm numai aci, când este ședința plenară, și să vorbim asupra cestiunilor ce ni se pun în discuțiune, ci mai avem însărcinarea, de a lucra și în comisiuni. Mă aduc aminte, că P. S. Episcop al Dunării-de-jos nu voește să mă lucreze de mult timp aproape în nici o comisiune, din care a făcut parte. A fost ales în comisiunea pentru traducerea....

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: (Intre rupe) Nu este adevărat că am fost ales în comisiunea pentru traducerea mărturisirei ortodoxe.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Și eu, fiind ales în acea comisiune, am dat și acum dovadă, că și față de alte însărcinări, puse asupra'mi și de către S-tul Sinod, am lucrat, și tot-o-dată știu limba grăcă, și dacă nu mă bine, de cât P. S. Episcop al Dunărei-de-jos, dar cel puțin cât P. S. Sa: Da! și încă o dată da!

Dacă am admite procedura acésta, de a se tot primi dimisionarea, fie verbală, fie înscris a P.P. S.S. Membri, S. Sinod ar ajunge cu lucrările sale într'un impas, din care cu greu ar eși; căci fie-care are drept să ădică: dacă S-tul Sinod primesce tot-dé-una demisiunile P. S. Episcop al Dunărei-de-jos, și astăđi primesce și pe a P. S. Arhierieșu Calistrat, de ce nu 'mă ași da și eu demisiunea, și n'ași fugi de lucru. Prin urmare vedeți, că cu modul acesta ajungem la o neputință desăvârșită de a lucra.

Rog dar pre S-tul Sinod, că să'și adreseze din nou rugămintele sale, deși S-tul Sinod nu rógă, măi bine să pofțescă pe Membrii, ce-și tot dau dimisiunile, ca să'și retragă demisiunile P. S. Lor, și să ia parte la lucrările comisiunilor din care fac parte, pentru ca ast-fel să putem da drumul tipografiei și revistei Biserica Ortodoxă de a lucra și acésta o ădic cu atâta măi mult, fiind că P. S. Lor, și măi ales P. S. Episcop al Dunărei-de-jos, știe ce se petrece la Tipografia Cărtilor Bisericești.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Eu iașu cuvântul

ca să pun în cunoștință pe S-tul Sinod asupra cauzei care mă face să mă demit; iată conținutul adresei mele:

Inalt Prea Sfințite Președinte:

»Cu deosebită mulțămire sufletescă am primit adresa «I. P. S. Vóstre No. 27 a. c. prin care 'mă comunicați că în «ședința de la 25 ale curentei S-tul Sinod m'a ales împreună cu alți P.P. S.S. Membrii, în comisiunea pentru «cercetarea budgetului cum și a compturilor Tipografiei «Cărților Bisericești și ale Revistei «Biserica Ortodoxă Română». Sarcina acésta însă cerând membrilor sus numitei comisiuni cunoștințe speciale, în ale finanelor și «tipografiei, smerenia mea sunt silit cu destulă întristare «să vă mărturisesc I. P. S. Președinte nepriceperea și ne«competința mea în asemenea materii și în același timp «să Vă rog respectos, să bine voiți a încunoșciința pe S-tul «Sinod despre acésta spre a alege altă persoană în locul «meu, care să posede asemenea cunoștințe indispensabile «pentru obținerea rezultatului dorit.

«Primiți Vă rog I. P. S. Președinte stima și profundul «respect ce vă păstrează al I. P. S. Vóstre maș mic frate «în Christos. (ss) Episcop Partheniú».

I. P. S. Mitropolit Primat: Mi se pare că procedura de formă a P. S. Vóstre ar fi ca cum nu ați fi prezente la S-tul Sinod, ci ați fi la Eparhie, și S-tul Sinod nu ar avea cunoștință de acest lucru.

S-tul Sinod v'a ales în comisiunea pentru luarea socotelor Tipografiei și ale Revistei; puteați să declarați de atunci chiar S-tului Sinod că nu primiți a face parte din acea comisiune, dar ca să trimiteți adresă de la Galați pentru demisiune, nu știu cum să calific această procedură.

P. S. Episcop al Râmnicului: În ceia ce privesc forma, eu nu am nimic de țis, nici de opus; acésta este datoria biuroului, și I. P. S. Președinte ș'a făcut observațiunile sale. Dar voiú întórce luarea mea aminte asupra coprinderii adresei, înaintată de P. S. Episcop al Dunărei-de-jos, și voiú lua în de aprópe băgare de sémă numai un argument, care pentru P. S. Sa, pare a fi cel maș puternic și apoi voiú trece la concludsiune.

Acest argument este, că P. S. Sa, cum țice în scris, este lipsit de cunoștințele trebuitoare în cele ale finan-

celor și ale tipografiei. Eū rog din partea mea pe S-tul Sinod, ca să ia act de acest argument, că adică P. S. Episcop al Dunărei-de-jos nu posedă cunoștințele necesare în a pricepe comptabilitatea jurnalului și a Tipografiei Cărtilor Bisericești.

Dupē acēsta, vin la concludsiune: adică la demisionarea sa din comisiune. In privința acēsta ȃic, că, dacā tot stā-ruește să se retragā din comisiunea acēsta, să procedām cum am propus adineauri, adecā să 'l rugām din noū, încă odatā, ca să-și retragā demisiunea, și să lucreze împreună cu noi și acum, cum a mai lucrat și altā datā.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Dacā nu are cunoștințele necesare.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Eū I. P. S. Președinte, țin să respund la observațiunile I. P. S. Vóstre, cum că nu înțelegeți procedura care am urmat, pentru că nu am fost la Galați să respund de acolo.

Știți că am fost în ședința când s'a făcut acēstā alegere, și I. P. S. Vóstrā ați crezut de cuviință să'mi faceți adresā.

I. P. S. Mitropolit Primat: Ca Președinte al S-tului Sinod.

P. S. Episcop al Dunărei de-jos: Da ca președinte, cu tóte că știam că fusesem ales, totuși I. P. S. Vóstrā ați cređut de cuviință să'mi scriți și bine ați făcut că m'ați înștiințat prin adresā. Tot asemenea bine am făcut și eū că am răspuns într'un mod saū în altul la adresa S-tului Sinod.

Și pentru ca să vē pot răspunde formal am cerut de la Galați douē numere unul la intrare și altul la eșire, ca să răspund în mod oficial, fiind că vorbele sbórá, și nu rămāne de cât ceia ce este scris, cu tóte că multe și din cele scrise se șterg. Dar eū voesc să remānā ceia ce am ȃis eū acolo, și stāruesc fórtē mult ca ceia ce ȃic să se noteze, ca să pot răspunde eū de faptele mele și de cugetările mele.

Acēsta este asupra primei cestiuni.

Asupra părții celei alte, eū nu am să mē mihnesc de constatarea ce S-tul Sinod va face, cum că mie imi lipsesc cunoștințele speciale în ale finanțelor și tipografiei. Nu aveați nevoie P. S-țite Episcop de Rîmnic, de nici o constatare, căci eū am dat adresā oficială . . . . .

P. S. Episcop al Rîmnicului: Nu am ȃis constatare.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Pentru ca să nu se ȃică că am vorbit altmintrelea. Mie nu-mi este rușine să mărturisesc priceperea mea în ale tipografiei, căci nu am fost tipograf. Eū nu am cunoștinȃă nicī în ale finanelor. Eū leafa mea cānd o iaū de la Minister o pun în port-monet, aci e casa mea, și cānd se isprăvește aci, este isprăvit pretutindenī; eū nu am nicī case de fer nicī chei, căci nu am ce păstra; banii mei se pot vedea unde se cheltuesc, mulți din ei trec la banca națională spre a'ī trimite la librarii din Paris, la iconarii din Mūnchen, Veneția etc. Dacă dar banii mei nu pot să'ī socotesc, alt-fel cum o să mă duc să iaū socotelele tipografiei? Nu pot, nu mă împac cu o sarcină care nu o pricep. Am fost și eū odată, și nu mă mai duc. Orī-cine se va duce dintre noi, și acum să'mi dați voe să întind neștiinȃă și nespecialitatea asupra tutulor, nu va ști să ia socotelele, pentru că alta este ocupațiunea nōstră; noi ne ocupăm de mersul bisericei, de canōne, iar nu de cestiuni bănesci, acestea sunt treburi de meseriași, nu este ocupațiunea unui Chiriarh. Pentru acēsta este bine să nu alegeți din S-tul Sinod ci să alegeți ómenī specialī; altmintrelea de la începutul tipografiei pānă astă-ȃi, nu veți avea o socoteală bună. Nu voesc eū să mă duc acolo numai de formă, să mi se ȃică: iată registrele, iată actele justificative; căci la urma urmei, cānd se va face odată socoteala și se va pune, cum se ȃice căciula jos, și va aduna banii de o parte, iar de alta se vor cerceta cărțile, care s'aū tipărit, să se vadă că o cōlă imprimată costă 500 —600 lei.

Eū nu mă pricep, și de aceea vė rog să mă dispensați de acēstă însărcinare.

P. S. Arh. Calistrat Bărlădeu: I. P. S. Președinte, 'mi am dat demisiunea din comisiunea pentru socotelele și budgetul tipografiei, fiind-că nu mă pricep; și să-mi dea voe P. S. Episcop de Rîmnice să'ī spun, că eū am lucrat în tot-dēuna în comisiunile în care am fost ales. Am fost și secretar al S-tului Sinod și am primit cu mulțumire, și pe cât m'am priceput, mi-am făcut datoria, dar în acēstă comisiune nu am fost nicī odată, și am cređut că e bine, ca acei cari se pricep mai mult de cât mine să

primească această însărcinare de la S-tul Sinod, cari să vină cu un raport și să facă cunoscut tutulor situațiunea tipografiei.

Sunt de 14 ani aci, și am lucrat în diferite comisiuni, dovadă sunt procesele verbale. Am fost și secretar al S. Sinod, am deschis S-tul Sinod când nu era I. P. S. Președinte. Dar în această comisiune nu pot lucra, fiind că nu mă pricep, și de aceea am creșut de cuviință a demisiona, căci nu voesc eu numai să'mi trec semnătura, ca cum ași fi un biuroș de înregistrare.

Pentru prestigiul S-tului Sinod dar, vă rog să-mi primiți demisiunea mea din acea comisiune, și să alegeți pe un altul.

P. S. Episcop al Râmnicului: Cer cuvântul.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pentru a treia oră nu vă pot acorda cuvântul.

P. S. Episcop al Râmnicului: Nu voi vorbi în aceeași cestiune.

I. P. S. Mitropolit Primat: Aveți cuvântul.

P. S. Episcop al Râmnicului: Eu încă odată rog pe P. S. membri tovarășii ai mei din comisiune, să rămână la postul lor și să mergem înainte cu lucrările. Dacă Prea S. Lor stăruesc în demisiune, S-tul Sinod va hotărî cum va crede. Am ținut să spun P. S. Episcop al Dunărei de jos, care a declarat înscris la biuroș, că nu are cunoștință de tipografie și comptabilitate, ăic, sunt dator să-î spun, că și eu am fost în tipografie, ba am și înființat'o. Ași dori să știu pentru ce aceste bănuiele nefundate? Afară de acesta îi mai spun P. S. Sale, că S-tul Sinod 'i a îndeplinit tot-déuna dorințele. Acum câțiva ani P. S. Sa a ridicat aceleași bănuiele, și a cerut să mērgă la tipografie un comptabil public. S. Sinod s'a pus în corespondență cu Ministerul, și Ministerul a trimis pe comptabilul său. Și atunci, ca tot-déuna s'a dovedit, că lucrurile nu staū cum a ăis P. S. Episcop al Dunărei de jos.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Declar că nu bănuiesc pe nimeni.

P. S. Episcop al Râmnicului: Lucrurile staū așa, cum ne a spus P. S. Sa înscris, adică, că nu se pricepe nimic în ale tipografiei și comptabilităței. Dar este dureros

pentru cei deprinși a lucra, când aud asemenea lucruri.

Voci: Închiderea discuțiunei.

— Se pune la vot închiderea discuțiunei și se primește.

— Se pune la vot primirea demisiunelor din comisiunea pentru cercetarea socotelor și budgetului tipografiei cărților Bisericesci, a P. S. Episcop al Dunărei de jos și a P. S. Arh. Calistrat Bârlădeanu și se resping.

P. S. *Episcop al Dunărei-de-jos:* Declar S-lui Sinod că nu mă voi duce la tipografie, fiind că nu mă pricep, și vă rog să alegeți un altul.

P. S. *Arh. Calistrat Bârlădeanu:* Eū persist în demisiune, nu pot lucra alături cu P. S. Episcop al Rîmnicului. P. S. Sa a mai fost la tipografie.

P. S. *Episcop al Hușilor:* Cer cuvântul.

I. P. S. Mitropolit Primat: S'a închis discuțiunea.

P. S. *Episcop al Hușilor:* Vreaū să fac o propunere.

I. P. S. Mitropolit Primat: Aveți cuvântul.

P. S. *Episcop al Hușilo:* Dacă Prea S. Lor insistă așa de mult în demisiuni pe motiv, că nu se pricep a lucra în acea comisiune, atunci să schimbăm. Prea S. Lor să primescă a face parte din comisiunea pentru cercetarea cărților didactice, iar eū cu P. S. Episcop de Argeș primim a face parte ca membri în comisiunea pentru cercetarea budgetului și socotelor tipografiei cărților bisericesti. Dacă Prea S. Lor nu sunt competenți a lucra în acea comisiune vor fi competenți cred, a lucra în acésta.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot propunerea P. S. Episcop de Huși.

— Se pune la vot acésta propunere și se primește.

P. S. *Episcop al Dunărei-de-jos:* Constat dar că'mi ați primit demisiunea.

I. P. S. Mitropolit Primat: Cu învoirea P. S. Vóstre.

P. S. *Episcop al Dunărei-de-jos:* Declar, că nu am făcut nici primit aici o învoire pentru că aci nu tocmmim nimic.

I. P. S. Mitropolit Primat: Atunci se menținem statu-quo demisiunile P. S. Episcop al Dunărei de jos și a P. S. Arh. Calistrat Bârlădeanul, până când cele-l-alte comisiuni se vor mai descărca de lucrări; și dacă Prea S. Lor vor persista în demisiune, atunci vom procede la alegerea altor 2 membri.

P. S. Episcop al Hușilor: Cum se rămână statu-quo, căci s'a primit propunerea mea.

I. P. S. Mitropolit Primat: Să se amâne lucrările comisiunei socotelelor, și dacă Prea S. Lor nu vor voi să se întrunescă în comisiune, cel de al treilea membru ne va face cunoscut acésta printr'un raport special.

P. S. Episcop al Argeșului: Sunt doi ani de ȝile de când nu s'aŭ luat socotelele tipografiei.

I. P. S. Mitropolit Primat: Am ȝis, că cel de al treilea membru al comisiunei ne va face cunoscut prin raport că nu vor să vie să lucreze, și atunci noi vom alege alȝi membri, cari vor voi să lucreze.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Acésta ar însemna, că ceea ce Prea S. Lor aŭ declarat astă-ȝi verbal și pre care eŭ o împărtășesc acum verbal, să o pun mai târȝiŭ pe hârtie. De altă parte ar mai întârȝia și lucrările.

I. P. S. Mitropolit Primat: Numaŭ ast-fel putem să fim în regulă. Acum intrăm în ordinea ȝilei. La ordinea ȝilei avem rapórtete comisiunei de petiȝiuni privitoare la călugării.

P. S. Arh. Ieronim Ploeștenu, dă citire raportului comisiunei de petiȝiuni privitor la călugărirea a 14 surorŭ din monastirea Țigănești și anume: Elena Adam, Zinca Ilie, Smaranda St. Pandele, Elena Petrache Rădulescu, Ecaterina Tomescu, Lénca Antonescu, Ióna Ionescu, Sevastița I. Gherase, Zamfira Grigore Samuel, Elena Bărbulescu, Ana Mircea, Elena Dumitrescu, Ștefana Ión și Ralița Dumitrescu. Și punându-se la vot Sf. Sinod aprobă conclusiunile raportului care conchid la călugărirea a acestor 14 surorŭ.

P. S. Arh. Ieronim Ploeștenu, dă citire raportului comisiunei de petiȝiuni privitor la călugăriri a opt surorŭ din monastirea Pasărea și anume: Niculina Rădulescu, Ecaterina Cucu, Zinca Radovicŭ, Sevasta Lupescu, Maria Lazăr, Profira Vanghelie, Maria I. Mitrea și Haralambia Négu.

P. S. Episcop al Hușilor: Inalt Prea Sânté Președinte și Prea Sântiȝi membri. Se înȝelege că necesităȝile bisericeŭ sunt multe, și pot să fie călugări saŭ călugărițe și mai tinere, însă eŭ nu mă pot învoi ale admite așa cu duiumul fără nici o scrupulositate și ale aproba că-

lugărirea așa de tinere. Noi avem un regulament. Ne mai ținem de dânsul său nu ne mai ținem?

P. S. *Episcop al Buzeului*: Monastirele sunt góle.

P. S. *Episcop al Hușilor*: Ași fi de părere să fim mai scrupuloși și să nu le aprobăm cu atâta ușurință.

I. P. S. *Mitropolit Primat*: Cred că noi nu putem face alt-fel, căci Episcopii ca conducători ai obiceiurilor noastre părintesci, ai regulilor disciplinare și aședemintelor bisericesci trebuie să le păstrăm cu sfințenie intacte și să avem supravegherea asupra acestor case de rugăciuni în cari zi și noapte se adresază lui Dumnezeu rugăciuni pentru fericirea poporului. Știți că de la un timp în câte aceste monastiri au început a da îndărăt. Eu am vizitat mai toate monastirile și le-am găsit într'o stare foarte deplorabilă; nu erau de cât numai bătrâni și numai câți-va tineri cari făceau serviciul bisericesc și îngrijeau tot de odată și pe acei bătrâni.

Regulamentul care l'ați menționat a fost făcut la început când monastirile nu se găseau în starea în care se află astăzi. Ce serviciu poate să facă o călugăriță de 50 sau 60 ani? Nu poate să fie nici cântăreță, nici parcliseriță. De aceea, vă rog să nu insistați asupra acestui punct, căci nu avem de loc tineri prin monastiri.

— Se pune la vot concludsiunile raportului și se primesc.

P. S. *Arh. Valerian Rîmnicénu*, dá citire raportului comisiunei de petițiunii privitor la călugărirea următoarelor surori din monastirea Agapia:

Natalia Ciupercă, Sultana Ionescu, Ecaterina Marcovici, Ecaterina Leonida, Aglaia Butescu, Elisabeta Gheorghiu, Ana Vasile a Flórei, Ana Th. Z. Mănăstereanu, Smaranda Dascălu I. Teodorescu, Mărgăríta Florescu, Maria Florescu, Elena Cocheriú, Mălina G. Cozaciuc, Paraschiva Pescariu, Ecaterina Vasiliu și Maria Pescariu.

— Se pune la vot concludsiunile raportului și se primesc.

— Se citește al doilea raport al comisiunei de petițiunii privitor la călugărirea surorei Elena I. Vretos din monastirea Viforita.

— Se pune la vot concludsiunile raportului și se primesc.

— Se citește raportul privitor la călugărirea fratelui Nicolae Iacob din monastirea Ghighiu și punându-se la vot concludsiunile raportului, se primesc.

— Se citește raportul privitor la călugărirea surorii Maria Ștefan Antonescu, din monastirea Zamfira și punându-se la vot concluziunile raportului se primesc.

P. S. Episcop al Rîmnîcului: Să-mi dați voe, ca să fac o comunicare. S-tul Sinod a respins demisiunea P. S. Membri din comisiunea pentru luarea socotelor tipografiei, și-mi ați pus însărcinarea, ca eu după ce vi voi consulta să fac un raport, prin care să arăt, că nu voesc să mai ia parte în comisiune. P. S. Lor au declarat deja de acum, că nu primesc să mai fie în comisiune. Lucrul deci se reduce la acesta, că eu trebuie să fac o adresă în scris. Vă întreb: Mai e nevoie de acesta, când chiar P. S. Lor declară aci în S-tul Sinod, că nu voesc a mai lua parte în comisiune și eu de altă parte supun din nou cazul la aprecierea S-tului Sinod? P. S. Lor mi-au declarat și acum încă o dată că nu voesc a lua parte în comisiune.

I. P. S. Mitropolit Primat: P. S. Văstră cereți dar, ca S-tul Sinod să ia o hotărîre în privința acesta.

P. S. Episcop de Rîmnic: Tocmai acesta o cer eu.

I. P. S. Mitropolit Primat: În urma declarațiunei P. S. Episcop de Rîmnic, membru în comisiunea pentru luarea socotelor, arătându-ne că cei alți membri persistă în demisiune și nu vor să mai facă parte din comisiune și deci se găsește în neputință de a lucra, trebuie să-i dăm alți membri. Consimțiți dar și P. S. Văstre ați se da alți membri?

Voci da, da.

— Se pune la vot această propunere și se primește.

P. S. Episcop de Huși: Eu persist în propunerea mea de adiniaurî.

I. P. S. Mitropolit Primat: Transacțiunii de acestea nu merg la noi.

P. S. Episcop de Huși: Eu propun că P. S. Lor să primescă a lua parte în comisiune pentru cercetarea cărților didactice în locul meu și al P. S. Episcop de Argeș.

P. S. Episcop de Rîmnic: Eu propun S-tului Sinod a se face alegerea.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eu propun pe P. S. Episcop de Buzău și P. S. Arhiepiscop Valerian Rîmnîcénu.

P. S. Arhiepiscop Valerian Rîmnîcénu: Să mă ier-

tați ca nu pot lua parte și în această comisiune fiind-că sunt raportor de mulți ani în comisiunea de petițiunii.

I. P. S. Mitropolit Primat: Propun atunci pe P. S. Episcop de Huși și P. S. Arhiepiscopul Iónikie Bacaónul.

Voci: Prin aclamațiune.

— Se pune la vot prin aclamațiune alegerea P. S. Episcop de Huși și a P. S. Arhiepiscopul Iónichie Bacaónul de a face parte din comisiunea pentru cercetarea socotelor și budgetului Tipografiei Cărților Bisericesci și se primesce.

P. S. Episcop de Huși: Fiind-că m'ați ales în această comisiune vă rog să'mi primiți demisiunea din cea laltă.

Voci: Nu se póte.

P. S. Episcop de Huși: Apoi cum nu se póte? Voiți ca unii să lucreze tot și alții nimic?

1. P. S. Mitropolit Primat: Lăsați, nu e nimic acesta. Ne mai fiind nimic la ordinea zilei ridic ședința și propun amânarea până Vineri 3 Februarie pentru că Lună și Joi sunt sêrbători și până atunci comisiunile vor putea să lucreze spre a ne presenta rapórturile lor.

— Se pune la vot amânarea ședinței până Vineri și se primesce.

— Ședința se ridică la orele 11¹/₂ a. m. anunțându-se cea viitoare pentru Vineri 3 Februarie orele 9 a. m.

Președinte: Ghenadie Mitropolit Primat.

Secretari: *Dionisie Episcop al Buzăului și Ioanichie Floru Bacaónu.*

N.B. *De și S-tul Sinod fixase ședința pentru Vineri 3 Februarie a. c. totuși priminduse înștiințare din partea D-lui Ministru al cultelor despre confirmarea celor 3 candidați de arhiepiscop, I. P. S. Mitropolit Primat Președintele S-tului Sinod prin adresele No. 33, 34, 35, 36, 37, 38 și 39 din 31 Ianuarie a. c. a invitat pe P.P. SS. Membrii, a ține ședința în ziua de 1 Februarie, spre a se citi de D-l Ministru decretul de confirmarea Arhiepiscopilor și a se regula hirotonia lor.*

Ședința din 1 Februarie 1895.

Ședința se deschide la orele 10 a. m. sub președenția I. P. S. Mitropolit Primat, față fiind și D-l Ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice.

Se face apelul nominal și răspund prezenței 10 PP. SS. Membri, lipsind motivat P. S. Episcop al Buzăului.

Se citește sumarul ședinței precedente.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Am cerut cuvântul asupra sumarului ca să rog pe P. S. secretar, să aibă o normă în ceea ce privesce terminologia întrebuintată în sumar. Iată ce m'a impresionat și care lucru 'l supun și la aprecierea S-tului Sinod. P. S. secretar, vorbind de dimisiunea P. S. Episcop al Dunărei-de-jos din comisiune, dice, că a înaintat o adresă; vorbind despre demisiunea P. S. Calistrat, dice că a înaintat o petiție. Eū cred că noi, membrii S-tului Sinod, Mitropoliți, Episcopi și Arhierei, în general vorbind, când este vorba de însărcinările, puse asupra noastră de către S-tul Sinod, nu facem petițiuni, ci numai adrese. Așa cred că ar fi mai bine să se dică și de către P. S. secretar.

I. P. S. Mitropolit Primat; Se va rectifica.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Ce să se rectifice? Dacă voiți să discutați asupra acestei cestiuni, P. S. Episcop al Rîmnicului să ia cuvântul pe urmă.

I. P. S. Mitropolit Primat: P. S. Vóstră, dimisionând din comisiune, ați venit cu o adresă, iar P. S. Calistrat cu o petițiune, prin care cereți ca să fiți desărcinați din acea comisiune. P. S. Episcop al Rîmnicului cere ca în loc de petițiune la chârta dată de P. S. Calistrat, să se numéscă adresă.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Aci nu e cestiunea de a discuta. Ce să discutăm? Termenul de petițiune sau de adresă? Noi scim că o adresă cere să aibă un număr, o regulă óre care. Nu suntem noi ținuți să dăm regule asupra sumarului.

P. S. Episcop al Eparhiei Rîmnicului: Apelez la D-l Ministru, care are mai multe cunoscințe asupra lucrurilor acestora.

I. P. S. Mitropolit Primat: Vă rog să lăsăm lucrurile așa cum sunt în natura lor. P. S. Episcop al Du-

năreî-de-jos a venit cu o adresă răspunzând tot la adresă; P. S. Calistrat a venit cu o hârtie, răspunzând la adresa Sinodului că nu poate să ea parte la însărcinarea ce i s'a pus de către S-tul Sinod. Acelei hârtii i se poate dice în loc de petițiune adresă, de ore ce din partea unui membru a S-tului Sinod nu poate veni o petițiune când se găsește în asemenea împrejurări. Cred dar că incidentul este închis.

D-1 Ministru al Cultelor: Eū mă mir de P. S. Episcop al Dunăreî-de-jos că nu a văduț că aci este o cestiune de delicateță ridicată de P. S. Episcop al Rîmnicului. Și cu drept cuvânt, unui membru al unui corp nu i se atribue termenul de petițiune, ci îl pune pe un picior de egalitate.

Față cu acēsta nu a fost de cāt o cestiune de delicateță din partea P. S. Episcop al Rîmnicului, ca toți membri să fie tratați pe același picior de egalitate. P. S. Sa dice, din momentul ce suntem membri ai S-tului Sinod, suntem egalî. Eū nu vĕd dar care ar fi motivul P. S. Episcop al Dunăreî-de-jos; căci din momentul ce S-tul Sinod primesce rectificarea cerută de P. S. Episcop al Rîmnicului, nu știu întru cāt acēsta n'ar conveni P. S. Episcop al Dunăreî-de-jos.

P. S. Episcop al Dunăreî-de-jos: Eū sunt fôrte simțitor la delicatețe când se fac, dar nu pot să le primesc când ele nu se fac. Cine mă cunoște știe că eū răspund la o delicateță cu dece, căci dupe cum dice S-ta Evanghelie, dacă dați împrumut numai celor de la care așteptați să luați, ce dar este vouă? că și păcătoșii păcătoșilor asemenea fac: Eū mă țin de acēstă regulă.

I. P. S. Mitropolit Primat; Prea mult.

P. S. Episcop al Dunăreî-de-jos: Mai bine mai mult, de cāt să lipsescă; pentru că trebuie să prisosescă dreptatea noastră mai mult de cāt a Fariseilor și Cărturarilor biciuiți de Domnul Christos. Aceste țise vin la cestiune și rog pe S-tul Sinod, să ne ținem de regula noastră. Rectificarea cerută asupra sumarului nu se poate de cāt numai asupra cestiunei discutate. Cestiunea ridicată de P. S. Episcop al Rîmnicului nu este la locul ei. P. S. Sa poate să vină la urmă, după ce se va vota sumarul să ne arate regula după care să se urmeze, pentru ca să

putem fie-care să vorbim asupra propunerii P. S. Sale.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Rog pe S-tul Sinod din nou să primescă propunerea mea; căci în privința terminologiei cu care se redactéză sumarele, propunerea mea, cum o recunoște și biuroul cu I. P. S. Mitropolit Primat și D. Ministru, este bună. Dacă vom lăsa termenul de petițiune, noi suntem în drept să întrebăm biuroul dacă asupra acelei petițiunii s'a aplicat timbru, sau nu, după cum cere legea timbrului.

Vă rog dar, să părăsiți termenul de petițiune și asupra uneia din aceste acte și asupra celui alt; căci toate hârțile, cari vin de la membrii S-tului Sinod, în urmarea unor însărcinări, se pot numi raporturi, sau adrese, nu însă și petițiuni.

I. P. S. Mitropolit Primat: Vă rog să nu mergem cu discuțiunea mai departe, căci hârția venită de la P. S. Calistrat fiind netimbrată, nu se poate numi petițiune, ci întimpinare, sau dacă vreți adresă, ci să închidem dar discuțiunea.

— Se pune la vot închiderea discuțiunii și se primesce.

— Se pune la vot sumarul ședinței precedente și se primesce cu rectificarea cerută de P. S. Episcop al Rîmnicului.

D. Ministru al Cultelor: Am onóre a comunica St. Sinod, că Majestatea Sa a ales dintre cei 7 candidați desemnați de S-tul Sinod pe Economul Alexandru Mironescu cu titlu de Craiovénu, pe Arhimandritul Pimen Georgescu cu titlu de Piteștenu și pe Arhimandritul Meletie Dobrescu cu titlu de Gălățeanu. Rog dar pe S-tul Sinod să ia măsurile necesare pentru hirotonie.

Iată și adresa formală din partea Ministerului.

P. S. Iónichie Bacaónul secretar, dă citire acestei adrese.

— Se comunică apoi de la biurou cinci adrese ale S. Mitropolii a Ungro-Vlahiei relative la călugăriri și se trimit la comisiunea de petițiuni.

— Idem, o adresă a Episcopiei Argeșului și se trimite la comisiunea de petițiuni.

— Idem, 13 cereri privitoare la modificări de parohii și se trimit la comisiunea de petițiuni.

I. P. S. Mitropolit Primat: Ași ruga pe D. Ministru să ne spună, ce să facem noi în privința acestor petițiuni care ne vin relative la parohii?

D. Ministru al Cultelor: Ași ruga pe S-tul Sinod ca să se strângă toate aceste petițiuni, și să se facă un tablou resumat, și pe cât e posibil, fie-care P. S. Episcop în Eparhie să'și dea părerea, căci ideea mea este: sau să modificăm cu o lege unele din parohii, sau să modificăm articolul din lege, lăsând ca modificările să se facă prin decret Regal. Una din două. Și eu fac tot așa, strâng toate petițiunile până în momentul când vom putea legal, fie prin o lege, fie prin alt-ceva, să modificăm parohiile. Sunt multe cereri ne întemeiate, dar probabil și unele pot fi întemeiate, așa că va fi nevoie să facem această modificare.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Cred că cestiunea numai merită discuțiune o cunoștem cu toții de aproape și fie care Kiriarh, se înțelege, în Eparhia sa. Lucrul acesta, este prea adevărat stă la ușa S-tului Sinod, și noi, conform legii, trebuie să ne ocupăm cu cererile pentru uniri și deslipiri de parohii, Eu cred, că este bine să alegem o comisiune ad-hoc care să adune toate elementele de la Chiriarii și de la Minister, și apoi să pregătească un tablou special. Asupra cererilor speciale de la fie-care Kiriarhie, trebuie să se pronunțe Chiriarul respectiv, iar comisiunea își va da opiniunea sa, pre care o va supune hotărârii S-tului Sinod. De aceea rog pe S-tul Sinod, ca să alégă comisiunea propusă de mine anume pentru acest scop.

P. S. Episcop al Hușilor: Asupra acestei cestiuni sînt de părere ca petițiunile privitoare la parohii adresate S-tului Sinod, să se trimită Chiriarhilor respectivi, ca ei prin potropopi, sau și prin alte mijloce de care dispun, să facă noi cercetări asupra lor, și dupe aceea să vină iarăși la S-tul Sinod cu un tablou de modificările ce trebuie făcute.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Eu sunt surprins de această cestiune, care vine așa la S-tul Sinod. Văd o mulțime de adrese chiar de la Chiriarii pentru modificare de parohii. Ei bine modificările de parohii legea le-a îngădit. Legea este categorică și parohii nu se mai pot face de cât tot prin lege. Eu sunt foarte recunoscător D-lui Ministru că vede în fine lipsurile acestea ale legii, dar trebuie întâi și întâi ca S-tul Sinod să fie sesizat în mod

formal asupra cestiunei, noi să ne plângem Guvernului și Guvernul să ne spună ce avem de făcut.

Ei bine, ved aci adrese de la Chiriari. Și la mine au venit plângerii și am șis că sunt îngrădit de lege și nu le pot da nici un curs. Dacă S-tul Sinod va hotărî ca să se revină asupra unor parohii, atunci trebuie să ne înștiințeze în mod oficial ca să știm ce să facem.

De aceea eu cred că am avansat cestiunea fără ca să începem cum trebuie să începem. Aceste lucruri trebuiesc făcute în mod legal.

Eu, 'mi aduc aminte că la votarea legii am propus un amendament în sensul acesta, că parohiile să se fixeze, dupe propunerea S-tului Sinod, prin decret regal, dar n'am fost ascultat, acum ved că practica 'mi dă mie dreptate; căci așa cum mergem, nu mergem bine.

D. Ministru al Cultelor: Cererile de modificare de parohii sunt de trefeluri: unii cer crearea unor noi parohii, alții cer mutarea bisericii parohiale dintr'un cătun în altul, și alții cer deslipirea unui cătun de la parohia lui și alipirea la altă parohie.

Nu'mi am făcut iluziune cu totă munca ce am depus, din cauză că nu avem o hartă, că am numărat bine distanțele. Cu toate acestea știți că am fost foarte liberal, la fixarea parohiilor, de unde erau 2734, s'a făcut 3299, adică s'a crescut cu 565, numărul parohiilor care le puseseră S-tul Sinod la 1888. Pentru județele de munte distanța de 9 km. este prea mare. Și aci, o spun în trecut P. S. Episcop al Dunărei-de-jos a avut dreptate.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Vedeți cum se a-deveresce cele șise de mine?

D. Ministru al Cultelor: Eu revin asupra ideilor unde ved că aveți dreptate, și vă o voiș da ori de câte ori voiș vedea că aveți dreptate, și vă voiș face chiar omagiile mele în ședința publică, spunând că, iată a avut dreptate.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Aveți să vedeți că în toate am avut dreptate.

D. Ministru al Cultelor: Atât mai bine dacă veți avea dreptate în toate. Ce pôte fi mai bucurător pentru un om, de cât să'i iasă dreptatea pe totă linia.

Nu m'am consultat încă cu colegii mei. Cestiunea nu

este așa de acută acum, fiind că avem un număr însemnat de 1900 preoți supra-numerari. Va deveni acută, când preoții supra-numerari ar înceta, și aceste parohii care ar fi prea întinse, se vor micșora. Atunci două soluțiuni pot avea loc. Sau se face modificarea art. 2 din aliniatul ultim, și modificarea se va face chiar în sesiunea actuală, și S-tul Sinod se va ocupa în sesiunea de Mai. Dacă nu vom modifica art. 2 din lege, va fi de ajuns ca prin o lege specială să se modifice parohiile. În tot cazul însă, se vor strânge toate aceste cereri până în sesiunea de Mai a St. Sinod. Eu am strâns toate aceste cereri, și pe unde am putut am luat lămuriri; am luat chiar de la persoane interesate, am ore-care notițe, nu țin că sunt complete. Aș ruga ca tot așa să facă fie-care Chiriarh în Eparhia sa: să ia notițe la diferite cereri, și când va fi momentul, fie a face o altă modificare, fie a modifica prin decret Regal, atunci vom numi o comisiune care, cu notițele tuturilor, și întrebând pe fie-care din Episcopi, atunci vom face un tablou foarte bun.

Iată ce am avut de propus.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Eu declar că primesc propunerea D-lui Ministru.

P. S. Episcop al Rîmnului: Am cerut cuvântul, ca să declar, că și eu primesc propunerea D-lui Ministru, dar voiesc să mai adaog ceva, care îndeplinesce dorința D-sale. Acea comisiune să se alégă de acum cu putere, ca ea în numele S-lui Sinod să se pună în corespondență cu Prea Sântiții Chiriarhi, și treptat, treptat, să adune tot materialul trebuitor, iar la sesiunea viitoare a S-lui Sinod, să vină cu un asemenea tablou.

P. S. Episcop al Hușilor: Propunerea făcută de D. Ministru vîd că se apropie mult de ceea ce am țin eu ca, adecă, Episcopii să se ocupe cu cestiunea. Dacă lucrul este așa, și dacă părerea D-lui Ministru se admite, eu aș continua a mai adăoga, ca petițiunile, cari sunt aci, la S-tul Sinod, să le trimită la Chiriarhi respectivi ca să formeze tablourile de modificările ce trebuiesc făcute.

P. S. Episcop al Rîmnului: Atunci să se trimită Chiriarhilor și petițiunile aflate la Minister?

P. S. Episcop al Hușilor: Neapărat că și acelea.

I. P. S. Mitropolit Primat: După cum vîd, toți am

primit propunerea D-lui Ministru ca cea mai lămurită și mai expeditivă, așa cred eu.

Rog dar pe D. Ministru, a cărui propunere se unește cu a P. S-tului Episcop de Huși, să bine-voiască a înainta Chiriarhilor respectivi toate acele petițiuni relative la parohii, care sînt la D-sa în Minister.

D. Ministru al Cultelor: Cu plăcere.

I. P. S. Mitropolit Primat: Asemenea și biuroul va regula ca toate petițiunile, ce sînt aici, să le trimită la Chiriarhii respectivi, spre a face tablourile de rectificare; și după ce acele tablouri vor veni la Sinod, vom discuta asupra lor și vom alege și comisiunea.

Pun dar la vot propunerea D-lui Ministru. Cine e pentru să bine-voiască a ridica mâna.

S'a primit în unanimitate.

I. P. S. Mitropolit Primat: În ședința precedentă hotărîsem ca să se țină ședința Vineri; astăzi însă v'am rugat să ținem ședință, pentru ca D. Ministru să ne comunice adresa de confirmarea candidaților de arhieriei. Și fiind că mâine este sîrbătoare mare, «Intîmpinarea Domnului» am hotărît să slujesc Sf. Liturghie și să hirotonesc unul din candidații confirmați, și anume pe Părintele Pimen Georgescu. Eu cred, că este bine ca astăzi să numai lucrăm, ci să ridicăm ședința fixînd cea viitoare pentru Vineri 3 ale curentei.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Mai întîi declar, că sîntem foarte mulțămiiți de comunicarea, ce ne-a făcut I. P. S-țitul Președinte; dar să'mi dați voie, ca să observ, că acea comunicare s'a oprit numai asupra Părintelui Pimen Georgescu, eu rog pe I. P. S-țitul Președinte să ne comunice, și chiar de acum, cum se regulază și cu hirotonia celor l'alți 2 candidați?

I. P. S. Mitropolit Primat: Am regulat că Duminica viitoare să hirotonesc și pe Părintele Alexandru Mironescu, care din călugărire a luat numele de Atanasie. Călugărirea sa s'a făcut în totă regula la M-tirea Cernica.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Atunci vă rog ca mâine să'l faceți Arhimandrit.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acésta era hotărîată de mine, dar nu voiam să se știe de nimeni, căci voiam să vă fac o surprisă.

D. Ministru al Cultelor: I. P. Sântite, ați telegrafiat Părintelui Meletie la Paris și ce v'a răspuns?

I. P. S. Mitropolit Primat: Da; am telegrafiat și'mi a răspuns că vine. Este pe drum.

D. Ministru al Cultelor: Aș ruga și pe I. P. S-tul Mitropolit al Moldovei să hotărască cât mai în grabă hirotonia Arhimandritului Meletie, ca S-tul Sinod să ia măsură Vineri în această privință, căci am dori ca vacanța de Episcop să o împlinim în 10 sau cel mult 15 zile, și cu modul acesta, noii arhieriei să pótă lua și ei parte la vot.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Vă rog, D-le Ministru să hotărâți ca alegerea de Episcop să se facă cel mai târziu în săptămâna brânzei căci în săptămâna mare noi nu putem lucra aci.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Mă unesc și eu cu dorința exprimată, că alegerea de Episcop să se facă în săptămâna brânzei și nu în săptămâna mare; căci atunci avem și noi un alt soi de ocupațiuni.

D. Ministru al Cultelor: Alegerea nu se va face în săptămâna mare, ci în cea viitoare. Dorința Guvernului este această, ca să se aleagă cât mai curând Episcopul și Arhiepiscopul care 'l înlocuește, ca ast-fel S-tul Sinod să se completeze.

P. S. Episcop al Hușilor: Cred că ar fi bine ca cu hirotonia Arhierelor să se urmeze cum s'a urmat și înainte; adică ca arhieriei cari aparțin la circumscripțiunea Mitropolii Moldovei, să se hirotonescă de Mitropolitul Moldovei. Spre acest sfârșit, înainte se făcea adresă din partea Președintelui Sinodului către I. P. S. Mitropolit al Moldovei arătându-și că este de hirotonit, alesul cutare, în Arhierie. Cred că tot așa se va urma și acum, și I. P. S. Mitropolit al Moldovei, în limitele dorinței exprimate de D-nul Ministru, va hotărâ ziua de hirotonie. Căci dacă este ca Arhimandritul Meletie să ea parte la alegerea de Episcop ca arhierie, atunci trebuie să se grăbescă cu hirotonia. Dacă 'i se va comunica de la biuroū în felul cum am arătat, I. P. S. Sa, cred că va comunica S-tului Sinod, pe când a hotărât ziua de hirotonie; și în cas când nu ar răspunde, S-tul Sinod va decide.

Voci Se pôte acésta.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Neapărat că se pôte.

P. S. Episcop al Hușilor: S'a mai întimplat, când răposatul Mitropolit Calinic nu voea să hirotonască în arhierie pe alesul S-tului Sinod Archimandritul Ieremia Dîrțu care a fost hirotonit în București tot cu titlul de Gălățenu.

D. Ministru al Cultelor: Și l-a hirotonisit S-tul Sinod.

I. P. S. Mitropolit Irinat : Pentru aceia și eu ma'm grăbit în înțelegere cu D-l Ministru, ca să putem negreșit să dispunem de timp, fiind-că vine postul cel mare; și am hotărît că o hirotonie să se facă mâine și alta Duminică.

Acum rămîne a 3-a. Eu m'am adresat frățește I.P. S-țitulu Mitropolit al Moldovei în acastă privință și a cam lăsat hirotonia pe sēma mea. Eu voi face cunoscut I. P. S-țitulu Mitropolit al Moldovei dorința exprimată atit de D-l Ministru cât și de S-tul Sinod în privința hirotoniei Arhimandritulu Meletie și dacă I. P. S. Mitropolit al Moldovei va hotărî a'l hirotonisi la Iași, bine; pînă atuncî însă răspunsul ce'l voi primi de la I. P. S. Sa, il voi comunica imediat S-tulu Sinod spre a decide cele de cuviință. Acēsta este calea cea mai regulată. Ne fiind nimic la ordinea zilei ridic ședința și cea viitoare va fi pe Vineri tot la ora 9 dimineața.

— Ședința se ridică, anunțându-se cea viitoare pe Vineri 3 Februarie orele 9 a. m.

Președinte : Ghenadie Mitropolit Primat.

Secretari: *Dionisie Episcop al Buzăului și Ioanichie Floru Bacaónu.*

Ședința din 3 Fevruarie 1895.

— Ședința se deschide la orele 9 a. m. sub președenția I. P. S. Mitropolit Primat.

— Se face apelul nominal și răspund prezenței 12 P.P. S.S. Membri.

— Se citește sumarul ședinței precedente și se aprobă.

— Se comunică de la biuroū petițiunea D-lu D. Petrescu institutor din Capitală pe lângă care înaintēză spre cercetare patru manuale de religione și se trimite la comisiunea respectivă.

— Idem adresa D-lu Ministru al Cultelor cu No. 8679, 94

pe lângă care înainteză spre cercetare Istoria Sf. a Vechiului Testament de Păr. I. Pleviénu din Craiova și se trimite la comisiunea respectivă.

— Idem adresa D-lui Ministru al Cultelor cu No. 7875/94 pe lângă care înainteză spre cercetare opt manuale de învățământ religios și se trimit la comisiunea respectivă.

— Idem opt adrese ale S-tei Mitropolii a Moldovei, relative la călugăriri și se trimit la comisiunea de petițiuni.

— Idem raportul Direcțiunei «Tipografieii Cărților Bisericesci» pe lângă care înainteză pentru biblioteca S-tului Sinod 12 Minee, Evangelia în 12 limbi, Orologiū Mic, Cătăvasierul, Tipicul și Panahida.

— Se ia act și se dispoeză că acestea să se trecă în catalogul bibliotecii.

I. P. S. Mitropolit Primat: PP. SS. Părinți, eū fac următorea propunere, pe care vė rog a o vota:

Propun S-tului Sinod că pe lângă formularul de pomenire al familiei Regale să se adauge următorele: „și *cu bine credincioșii lor fiū, Principii Carol și Elisaveta.*»

Principesa Elisaveta s'a născut și s'a botezat în religieuna noastră ortodoxă. Eū am ținut să fac cunoscut acēsta S-tului Sinod, pentru a lua act, și cum să se pomenescă la santele serviciū.

P. S. Episcop al Hușilor: Eū cred că ar trebui să se ȃică: *și pentru bine credincioșii lor fiū Principele Carol și Principesa Elisaveta*

I. P. S. Mitropolit Primat: P. S-ȃite noi să căutăm cāt mai mult să înlesnim pe preoți cānd pomenesc și decī cred că este mai bine să se ȃică Principii Carol și Elisaveta. Pun dar la vot propunerea mea. Cine este pentru, să bine voi ască a ridica mână. S'a primit.

Acum intrăm în ordinea ȃilei.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Cer cuvēntul mai înainte de a intra în ordinea ȃilei.

Eū cred că trebuie să dăm preferinȃă dispozițiunilor, ce vom lua față de hirotonia Arhimandritului Meletie Dobrescu. El trebuie hirotonit cāt mai curānd.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Va rēspunde I. P. S. Mitropolit al Moldovei.

I. P. S. Mitropolit Primat: Rog pe I. P. S. Mitropolit să ne rēspundă ce a hotărit?

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Voi răspunde la adresa ce mi-ați trimis.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Eu rog pe I. P. S. Mitropolit al Moldovei, ca să simplifice formele de cancelarie; mai ales că noi avem două moduri de a comunica între noi. Putem comunica și prin adresă cu No. . . . cum a disp. P. S. Episcop al Dunărei-de-jos, dar putem comunica între noi și verbal, mai ales când sîntem în ședință plenară. Rog dar pe I. P. S. Mitropolit al Moldovei să ne comunice verbal aici în ședință și noi să luăm act.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Nu înțeleg pentru ce toate aceste discuțiuni, propuneri, grabă și silințe din partea unora din membrii S-tului Sinod. Biouroul nostru a înștiințat la timp și în mod formal pe I. P. S. Mitropolit al Moldovei, despre această cestiune, cred că este bine să așteptăm până când va răspunde, I. P. S. Sa. Dacă nu va răspunde în cinci, șase zile, atunci biouroul S-lui Sinod este în drept să scrie din nou, cerînd I. P. S-lui Mitropolit al Moldovei să răspundă și să arăte S-tului Sinod timpul când a hotărît hirotonia în arhierie a arhimandritului Meletie Dobrescu. Și dacă nici după a treia invitațiune nu va răspunde, atunci S-tul Sinod este în dreptul său să hotărască în consecință. Cred dar, că așa cum am pornit-o ne arătăm prea zeloși în lucrări, unde nu trebuie să fim. Rog dar pe S-tul Sinod să nu se grăbescă, ci să aștepte până ce I. P. S. Mitropolit al Moldovei ne va răspunde; și cred că I. P. S. Sa nu va întârzi a răspunde Sântului Sinod în mod oficial asupra acestei cestiuni. Noi nu trebuie să ne grăbim și să anticipăm.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Puneți la vot propunerea.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Ce propunere să pue la vot? Incidentul ridicat de P. S. Ta nu poate fi propunere; căci dacă este propunere, atunci conform regulamentului trebuie să mîergă la comisiune.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eu cred că în cazul de față n'ar fi bine să mai întindem discuțiunea; căci eu, ca și I. P. S. Mitropolit al Moldovei, nu vedem lucrurile altfel, de cât tot ca mine și ca întregul Sânt Sinod. În urma nevoei duse de S-tul Sinod în timp de un an de zile, după cum cunoșteți cu toții, astăzi a bine-voit Dumnezeu

ca să ne punem pe o cale mult mai pacinică și să ajungem să împlinim vacanțele de Arhieriei, din care cauză am stat în loc, un an de zile și n'am putut lucra. Cu toții avem un gând, ca Biserica noastră să nu sufere, decât să regulăm și pentru hirotonia Arhimandritului Meletie Dobrescu, cum am regulat și pentru hirotonia celor-l-alți doi. P. S. Episcop al Dunărei-de-jos nu are dreptate când dice, ca să se lase să răspundă formal și numai, dacă după a doua și a treia cerere, nu va răspunde, St. Sinod poate să-și exercite dreptul său. S-tul Sinod tot-deuna are drept, mai ales ca să admită lucrurile bune și să respingă pe cele rele. Așa și cu acest candidat. Eū am primit din partea I. P. S. Mitropolit al Moldovei un cuvânt, când l'am întrebat dacă voește să hirotonescă pe Meletie, candidatul de Arhierie cu titlul de Găașteanu și mi-a răspuns să-l hirotonesesc eū. Eraū față atunci P. P. S. S. Episcopii al Hușilor și al Argeșului. Eū rog pe I. P. S. Mitropolit al Moldovei să deslege enigma acesta: îl hirotonesesc sau nu? Acum nu mai încap răspuns la adresă, căci I. P. S. Sa se află aci în mijlocul nostru și poate să ne răspundă verbal; pentru că este nevoie, să complectăm în totul numărul membrilor S-tului Sinod, spre a lua parte la votarea viitorului Episcop de Roman.

P. S. Arh. Calistrat Bărlădenu: Am cerut cuvântul ca să-mi dau și eū părerea asupra acestei cestiuni care se anticipează. Dacă s'a făcut odată adresă formală I. P. S-lui Mitropolit al Moldovei, în cestiunea hirotoniei Arhimandritului Meletie, de ce să nu așteptăm până ce va veni răspunsul? Mai întâi, că candidatul S-lui Sinod se găsește pe drum. De ce să punem noi obligațiune I. P. S-țitului Mitropolit al Moldovei, că, de ore-ce se apropie alegerea Episcopului de Roman, să-l hirotonească Jo!, ca pe urmă să ia parte la alegere? Inchipuiți-vē un cas: că s'a întrerupt drumul câte-va zile, ei! atunci ce se face cu decisiunea luată de S-tul Sinod asupra acestei cestiuni? Să lăsăm dar mai întâi, ca candidatul să vie său, dacă voiți, să punem obligațiune I. P. S-lui Mitropolit al Moldovei să mērgă la Paris său unde'l va găsi ca să-l hirotonescă. Incă odată dic, să așteptăm până va veni candidatul, și atunci I. P. S. Mitropolit al Moldovei va răspunde când l va hirotoni.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Eū unul mē mir de ce atāta discuțiune pentru cestiunea acēsta, care, prin natura ei, nu cere discuțiunī. Fōrte bine, alesul S-tuluī Sinod și al Guvernuluī nu va rēmānea ne hirotonisit și cāt de curānd va fi hirotonisit. Apoi ori eū, în a cărui jurisdicțiune canonică cade Episcopia Dunārei de jos cu orașul Galați, ori voiū ruga pe I. P. S. Mitropolit Primat Președintele S-tuluī Sinod să bine-voiască a lua ostenēla de a hirotoni pe candidatul ales; și deci dar, nu va rēmānea ne hirotonisit. Pentru ce atāta discuțiune?

P. S. Episcop al Rîmniculuī: Eū, care am mișcat cestiunea acēsta, adică de a se regula cu hirotonia Arhimandrituluī Meletie Dobrescu, am făcut'o pentru cuvīntul, cā pentru cel-l-altī duoī Arhierēi, s'a regulat hirotonirea în ședința de Mercurī. Cererea mea a fost motivată și de art. 10 din regulamentul pentru alegerea Arhierēilor locotenenți, care ȃce: «Candidatul de arhierēu, fiind aprobat de Guvern, S-tul Sinod regulēzā în competența sa cele convenite pentru hirotonia luī de cātrā Mitropolitul respectiv». M'am cređut dar dator să fac propunerea, pe care am făcut'o, și nu mē așteptam să provōce atāta discuțiune; mai ales cā eū am făcut'o basat pe regulamentul. De aceea eū, fără a mai întinde discuțiunea, declar în S-tul Sinod, cā mē cred obligat, ca să mulțumesc I. P. S-luī Mitropolit al Moldovei, care a regulat cestiunea în modul cel mai regulat, cā împreună cu I. P. S. Președinte va lua mēsuri, de a se sēvērși hirotonia Arhimandrituluī Meletie, fără a mai fi nevoe, ca să așteptām adresā formalā de la I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Deci să luām act de acēstā declarațiune.

— Se pune la vot închiderea incidentuluī și se primesce.

P. S. Ioanichie Bacaónul, raportor, citește raportul comisiunei pentru cercetarea cărților didactice, asupra a trei manuale «Dogmele și Misterile Bisericeī Ortodoxe» de D-nul D. Stānescu.

— Comisiunea gāsind cā D. Stānescu a făcut în tocmai rectificāri cerute de S-tul Sinod în edițiunea precedentā, este de opinie a se aproba.

— Se pune la vot conclusiunile raportuluī comisiunei și se primesc.

— P. S. Episcop al Argeșuluī, raportor al comisiunei

pentru cercetarea cărților didactico-religioase, citește raportul comisiunii asupra operei D-lui Gh. I. Dima, profesor de muzică din Iași, intitulată: «Scară pentru serviciul divin».

— Comisiunea este de opinie a se aproba numita carte, ca carte didactică și a se introduce în școli.

P. S. Episcop al Râmnicului: Rog pe P. S. raportor, ca în concluziunile raportului să se introducă și dorința arătată, adică, că autorul, fie la edițiunea acésta, fie la o altă ediție, să pună și scara glasurilor dupre care s'a lucrat cartea.

P. S. Raportor: Acésta dorință este exprimată în raport.

— Se pun la vot concluziunile raportului și se primesc.

— *P. S. Ieronim Ploeșteanu* citește raportul comisiunii de petițiuni pentru tunderea în monahism a surorilor: Maria Stan Tudoriu, Maria Dinu Nițoiu, Paraschiva M. Ionescu, Maria Itu, Ana Moisiu și Maria Dumitrescu, toate din monastirea Văleni, și a fraților: Mihael Diaconescu și Dumitru Alexe, ambii din schitul Stănișóra.

Comisiunea, în majoritate găsiind îndeplinite formalitățile cerute de regulament este de opinie a se admite tunderea în monahism a numiților frați și surori, iar minoritatea compusă din P. S. Valerian Râmnicénu constatând că asupra fratelui Dumitru Alexe nu sunt formalități care să-l scutască de serviciul militar, opinéază a i se amâna călugărirea până ce va satisface și acésta condițiune, iar pentru cei l'alți opinéază a li se admite călugărirea.

P. S. Valerian Râmnicénu: Sunt mai multe măsuri și ordine date la comisiunea noastră, ca să avem în privire și acésta formalitate adică: dacă a tras sorții, ceea ce se vede peste tot locul. Pentru acésta persoană nu se vede îndeplinită acésta formalitate, și eă m'am creăut dator să fac opinie separată.

P. S. Episcop al Argeșului. Acest frate este din comuna Buzéu; în luna Ianuarie trecut a împlinit vârsta de 21 ani, și conform legi urméză că chiar acum în Februarie să trăgă la sorți. De bună sémă eă nu'l voi călugări nici nu'l voi hirotonisi până ce mai întâi nu va trage sorții. Imediat însă după ce va trage sorții 'l voi hirotoni diacon, avênd mare necesitate de diacon la schitul Stănișóra și n'am diaconi nici la cele l'alte monăstiri.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Eă sunt de pă-

rere și rog pe S-tul Sinod să se unescă cu opiniunea mea, care este pentru amânarea călugăririi acestui frate până ce va trece sorți; căci se poate întâmpla ca trăgând sorți să'l ia și atunci cu greu 'l va scóte din armată. Nu trebuie să eșim din regulamentul nostru.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eū sunt de opinie să aprobăm acéstă călugărire în vederea nevoei, ce se simte de diacon la acea monastire cu condițiunea însă ca Episcopul respectiv să aștepte până ce va trage sorți și apoi să'l călugărescă.

Pun dar la vot opiniunea minorității ca cea mai depărtată. Cine este pentru să bine voiască a ridica mâna.

Numai trei votanți, prin urmare s'a respins și se admite opiniunea majorității.

P. S. Valerian Râmnicénu: Atunci acésta să ne serve ca un precedent și pentru alții.

— P. S. Valerian Râmnicénu, raportor citește raportul comisiunei de petițiuni pentru tunderea în monahism a surorii Ecaterina Vasile Drangă din monastirea Agapia, călugărită în cas de bôlă primind numele de Efrosina.

Comisiunea găsiind îndeplinite formele cerute de regulament este de opinie a i se recunóste călugărirea.

— Se pune la vot opiniunea comisiunei și se primește.

— Idem raportul comisiunei de petițiuni pentru tunderea în monahism a fratelui Alexandru Cernat din monastirea Cocoș.

Comisiunea găsiind îndeplinite formele cerute de regulament, opinéză a i se admite călugărirea.

Se pune la vot opiniunea comisiunei și S-tul Sinod o aprobă.

— Idem raportul comisiunei de petițiuni pentru tunderea în monahism a fratelui Ión Radu Dodan din monastirea Ciolanu.

Comisiunea găsiind îndeplinite formele cerute de regulament opinéză a i se admite călugărirea.

Se pune la vot opiniunea comisiunei și S-tul Sinod o aprobă.

— Idem raportul comisiunei de petițiuni pentru tunderea în monahism a fratelui Ión Roman de 41 ani din monastirea Cocoș.

Comisiunea găsiind îndeplinite formele cerute de regulament, opinéză a fi admis la călugărire.

Se pune la vot opiniunea comisiunei și se aprobă.

Idem raportul comisiunei de petițiunii pentru tunderea în monahism a surorilor: Păuna Niculae, Elisaveta Christescu, Alexândrina Dobrescu, Teodora Ionescu, și Maria T. Dobrescu, toate din monastirea Samurcășești.

Comisiunea în majoritate este de opinie a se admite călugărirea numitelor surori, iar minoritatea reprezentată de P. S. Valerian Râmnicénu este de opinie a se admite călugărirea numitelor surori, și a se respinge călugărirea surorii Teodora Ionescu care are vârsta numai de 22 ani.

Se pune la vot opiniunea minorității și se respinge, admițându-se opinia majorității.

— Idem raportul comisiunei de petițiunii pentru tunderea în monahism a fratelui Costache Popescu de ani 73 din monastirea Slatina.

Comisiunea găsiind îndeplinite formalitățile cerute de regulament, este de opinie a se admite călugărirea numi tului frate.

Se pune la vot opiniunea comisiunei și se aprobă.

— Idem raportul comisiunei de petițiunii pentru tunderea în monahism a surorii Paraschiva Ștefănescu din monastirea Dintr'un-lemn.

Comisiunea găsiind îndeplinite formalitățile cerute de regulament, este de opinie a fi admisă la călugărire.

Se pune la vot opiniunea comisiunei și se aprobă.

— Idem raportul comisiunei de petițiunii pentru tunderea în monahism a surorilor: Luxandra Obreja, Olimpia I. Pavel. Maria Preotul I. Luca și Maria Jarie, toate din monastirea Agafton.

Comisiunea găsiind îndeplinite formalitățile cerute de regulament, este de opinie a li se admite călugărirea.

Se pune la vot opiniunea comisiunei și se aprobă.

— Idem raportul comisiunei de petițiunii pentru tunderea în monahism a surorilor Glafira Ianovică, Zoița G. Constantin a Varvarei și Zamfira Hotinénu din monastirea Agapia.

Comisiunea găsiind îndeplinite formalitățile cerute de regulament, este de opinie a li se admite călugărirea.

Se pune la vot opiniunea comisiunei și se aprobă.

Ne mai fiind nimic la ordina zilei ședința se ridică și se anunță cea viitoare, pentru Marți 7 Februarie orele 9 a. m.

Președinte: Ghenadie Mitropolit Primat.

Secretari: Dionisie Episcop al Buzăului și Ioanichie Floru Bacăonu.

Ședința din 7 Fevruarie 1895.

Ședința se deschide la orele 9 a. m. sub președenția I. P. S. Mitropolit Primat.

Se face apelul nominal și răspund prezenți 14 P. S. Membrii. Se citește sumarul ședinței precedente și se aprobă.

Se comunică de la biuroū petițiunea Preotului Atanasie Popescu, hirotonisit în Dobrogea prin care cere a fi transferat în Eparhia S-tei Mitropolii a Ungro-Vlahiei și se trimite la comisiunea de petițiuni.

Idem cererea Chinoviei Române „*Prodromu*“ din S-tul Munte, prin care se rîgă ca la tipărirea mineelor să se adauge la 12 Iulie slujba S-tei Icône a Maicei Domnului, și se trimite la comisiunea de petițiuni.

I. P. S. Mitropolit Primat: Ne mai fiind comunicări, intrăm în ordinea zilei.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Cer cuvîntul mai înainte de a intra în ordinea zilei.

I. P. S. Mitropolit Primat: Aveți cuvîntul.

P. S. Episcop al Rîmnicului: I. P. S-țite Președinte! PP. SS. Părinți! Este cunoscut nouă tuturor ce rol mare a jucat în istoria culturii omenestii sigiliile diferitelor autorități și a diferitelor persoane. Chiar la noi această chestiune, dupre cum cu toții cunoștem, a fost mișcată de mai mulți bărbați de autoritate și de știință. Unii, dorind ca să se aibă sigiliile actuale ale diferitelor instituțiuni, au cerut de la Chiriarii sigiliile deosebitelor instituțiuni bisericești, și acesta s'a făcut pentru a se stabili eraldica veche a sigilografiei românești. Alții cu alte scopuri, au dorit, ca cunoscîndu-se sigiliile noastre cele vechi, să se ajungă la o regulă, dupre care să se formuleze insigniile instituțiilor noastre, atât cele civile cât și cele bisericești; și ast-fel să putem avea și noi sigiliile regulate și cu

efigiile, ce se vor crede mai nemerite, pentru scopul și menirea instituțiilor.

Este prea adevărat, că S-ta noastră biserică funcționează în modul cel mai regulat de sutimi de ani. Ea, și-a avut la Mitropolii, la Episcopii, la monastiri și biserici sigiliile ei. Legea clerului însă, sub imperiul căreia ne aflăm astăzi, a creat mai multe instituții noi, iar parohiilor le-a dat drepturi mai întinse. De aici trag o concluziune particulară și ȳic: este de mare trebuință, ca să ne ocupăm în mod special de efigiile, care trebuiesc reprezentate pe fie care sigiliu bisericesc. ȳic acesta, fondându-mă pe o experiență de un an și mai bine de ȳile, în care timp mi s'a întâmplat să ved că diferitele autorități bisericești ale noastre au sigilii chiar fantastice. Mi s'a întâmplat să ved un sigiliu de parohie, făcut cu efigia statului, altul cu hramul Bisericeii, al treilea cu alte închipuiri, care nu știu, dacă înfățișează vre'o ideografie. De îndată ce persoanele, puse în capul unei instituții, sunt lăsate în voia lor, este natural că fie care superior de instituție să dea având imaginației sale, și în rezultat să se aibă sigilii fără idei și forme, corespunzătoare instituției. Pentru cuvântul însă că S-tul Sinod, este autoritatea, care trebuie să dea direcțiunea în toate privințele față de biserică noastră, de aceea rog pe S-tul Sinod, ca să primescă propunerea mea, carea este următoarea: adică să numim o comisiune din sânul S-tului Sinod, și dacă se va găsi cu cale, să cerem D-lui Ministru, ca să numiască și D-sa unul sau doi membri, dintre persoanele, cunoscătoare în eraldica noastră, care comisiune să studieze sigiliile actuale, și să-mi dați voie să ȳic, începându-se chiar cu sigiliul S-tului Sinod, căci și acesta are trebuință de a fi revăcut; apoi comisiunea să studieze în jos sigiliile tuturor autorităților noastre bisericești. Comisiunea ast-fel lucrând- să-și facă raportul său, și să-și dea opiniunea, și apoi noi aici cu toții să putem fixa aceste embleme, aceste semne ale instituțiilor noastre bisericești și dacă voiți mai adaog odată, și ȳic, că studiile să se începă de la S-tul Sinod, Mitropolii, Episcopii și să se întindă asupra tuturor instituțiilor eclesiastice, create prin canone și legile țerei.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Formulați propunerea în scris.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Acésfă prescripție este relativă la regulamente.

I. P. S. Mitropolit Primat: Trebuie să faceți propunerea în scris, și conform regulamentului să mérégă la comisiunea de petițiuni.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Dacă cereți ca propunerea să fie scrisă, o voi face și acesta numai de cât.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acum intrăm în ordinea zilei.

— *P. S. Episcop al Argeșului raportor,* citește raportul comisiunei pentru tipărirea «Mărturisirei Ortodoxe» ca edițiune proprietate a S-tului Sinod; iar după acesta țice:

Eū aș mai avea ceva de adăogat. În comisiune a fost o divergință de opiniuni în ce privesce un termen întrebuintat de P. S. traducător; și anume P. S. Sa țice, la simbolul credinței, în loc de articolii încheierea I-a a II-a etc. Rémâne deci ca S-tul Sinod să decidă.

P. Episcop al Dunărei-de-jos: În urma acestei destăinuirii a P. S. raportor eū sunt contra admiterei conclusiunilor raportului și cred că ar fi mai bine să se citească în întregul ei traducțiunea, căci pôte să fie mai multe lucruri.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eū sunt de părere, ca traducțiunea acestei cărți, făcută de Comisiune să o audă în întregul ei și S-tul Sinod, citindu-se articol cu articol. Nu putem noi s'o primim fără a avea cunoștința de ea, căci se pôte întâmpla să se fi strecurat și alte greșeli.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Vē rog să mă puneți și pe mine în cunoștința de ceea ce se discută; pentru ca să pot și eū să-mi spun cuvântul meu într'o cestiune ce mă privește.

I. P. S. Mitropolit Primat: P. S. Raportor al comisiunei pentru «Mărturisirea Ortodoxă» din care comisiune faceți și P. S. Vóstră parte, a citit raportul, și apoi a comunicat verbal S-tului Sinod, că în sinul comisiunei este divergință asupra termenilor: *încheiere* și *articol*. Și S-tul Sinod, pe basa acestei declarațiuni, a exprimat dorința ca, traducțiunea făcută de comisiune să se citească în întregul ei, în S-tul Sinod, căci se pôte întâmpla ca

să se fi introdus termenî, care nu pot fi primiți de S-tul Sinod.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Nu mă opun la această propunere, de a se citi în S-tul Sinod cartea întregă, numai dacă S-tul Sinod hotărăște acesta. Să-mi dați voie însă, ca să țin câte-va cuvinte asupra acestei măsuri, care ved, că se ia astă-și pentru întâia dată. S-tul Sinod a ales până acum destule comisiuni, care au cercetat cărți didactice, confesionale, de ritual etc., și aceste cărți s'au tipărit pe baza raporturilor comisiunilor și pe a lor răspundere. Pentru unele cărți S-tul Sinod a dat vot, ca să se facă traduceri noi de pre originalul grec, și S-tul Sinod apoi a discutat raportul comisiunilor, luând o hotărîre pentru tipărire, și nu s'au mai cetit cărțile în Sinod. La tipărirea în special a Arhieraticonului, care cuprinde în resumat totă învățătura s-tei noastre Bisericii, s'a făcut traducerea din nou de o comisiune specială, compusă din fostul Mitropolit Primat, din mine și P. S. Episcop al Dunărei de jos. S-tul Sinod a primit conclusiunile raportului față de această carte, tradusă tot din nou, și a dat voie ca ea să se tipărească.

Dacă acum S-tul Sinod încetază, de a mai avea încredere în membrii săi, și nu voiește a urma duple norme de până acum; dacă S-tul Sinod crede, că s'au strecurat, cum s'a țin, termenî, sau pôte și idei greșite, eu nu mă opun la cetirea în S-tul Sinod a întregii cărți, dar țin să se știe, că această normă s'a luat față de comisiunea, compusă din P. S. Episcop de Huși, de Argeș și de mine. Mai adaog, că se schimbă anume pentru această carte, norma obișnuită, și prin urmare, când St. Sinod își schimbă procedura față de o lucrare, membrii comisiunei au tot dreptul să se jeluiască la rîndul lor, că procedurile normative ale S-tului Sinod să schimbă numai față de Mărturisirea ortodoxă, lucrată de o comisiune ad-hoc, alésă de unii membri, și cu acesta, cred eu, că se voiește a se înlătura o lucrare, care are menirea de a pune capăt unei anomalii, și a se avea o Mărturisire ortodoxă bine tradusă....

P. S. Episcop al Hușilor: N'ăși fi nici eu contra propunerii de a se citi totă cartea în S-tul Sinod, dar pe lângă cele ținse de P. S. Episcop al Rîmnicului, adaog că

acésta n'ar face alta de cât ar amâna lucrarea, și ar da loc la discuțiunii fôrte întinse. De aceea cred că ar fi bine să se țină procedura care s'a ținut la traducerea Arhieraticonului. Atunci s'a tradus Arhieraticonul de comisiune; Comisiunea n'a fost de acord asupra câtor-va cuvinte, și S-tul Sinod a hotărît asupra lor. Tot așa ași ruga pe St. Sinod ca să procedeze și acum. Dacă este vre-un cuvînt asupra căruia comisiunea nu s'a putut învoi în unanimitate, să se supună la aprecierea S-tului Sinod și care termen îl va găsi mai bun pe acela îl va primi. Dar cetindu-se tótă cartea în S-tul Sinod eū nu vęd alt sfârșit, de cât dacă nu înlăturare cu totul, cel puțin amânarea unei lucrări așa de însemnate și de grea, care a costat multă ostenelă pe comisiune și mai ales pe traducător.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Eū vę rog, să-mi dați voe să mă exprim, că mă mir că se dă unei cesțiuni un sens așa ca acesta.

P. S. Episcop al Rîmnicului ȃice, că S-tul Sinod își schimbă procedura. Și de ce nu ș'ar schimba-o după împrejurări și importanța lucrului? Ce împedică la acésta? Este o lege, un regulament? Nu. Va să ȃică aci, întru acésta nu s'a făcut eresie, rătăcire; ci S-tul Sinod, ca să se încredințeze și mai bine despre cartea acésta, care este în discuțiune, voește s'o audă.

P. S. Episcop al Hușilor ȃice, că S-tul Sinod n'are încredere. Cum să n'aibă încredere?

P. S. *Episcop al Hușilor:* N'am ȃis eū de încredere.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Să-mi dați voe să fac o comparațiune. Prea Sântiții Chiriarihi, Mitropoliți și Episcopi fac parte din Senat. Acolo se fac diferite legi importante și cu totul importante. Dar o să mi se ȃică: Ce. I. P. Sântite, consideri cartea «Mărturisirea ortodoxă» de mai puțină importanță? Nicī de cum, ci eū ȃic că tocmai... pentru că e de cea mai mare importanță, trebuie s'o aūdim cu toți.

Să vin însă la ceea ce am ȃis, că în Corpurile legiuitoare se fac legi de mare importanță. De exemplu: astă-ȃi este legea minelor la Senat, o legē de cea mai mare importanță. Vine Ministrul cu expunerile sale de motive pe colī întregi, își spune ideile sale; se trimite la secțiuni, se discută și unil amendează părerile ministrului, ori cât

de sfinte s'ar crede că sunt. Ca om pe sine se poate înșela. Apoi după ce se adună comitetul delegaților și discută între dânsii, propun amendamente și de multe ori schimbă în totul lucrarea Ministrului. După aceea se orânduiește un raportor ; acela își face raportul pe care îl citește în deplină ședință când îl prezintă debaterilor și apoi, cum dice românul, «ține-te pânză să nu te rupi». Chiar astă-đi este astă cestiune în Senat. Acesta nu va să ăică că se pune în îndoială lucrarea Ministrului, ci așa este sistemul parlamentar.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Nu numai că se pune în îndoială, dar se cere a se discuta competența comisiunei.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Vin acum la o altă cestiune. P. S. Episcop al Rîmnicului precum se vede se crede prea autoritar, autorisat, competente, ca nimeni să nu îndrăznească a'î face nici o observație. Apoi să-mi dați voe să fac o întrebare: Se dice în cartea de care ne ocupăm *încheiere* sau *articol*? Nu avem noi știința istoriei? nu avem matematică? psihologie? Ce termenii sînt acestia? Nu sînt grecești? elinești? articol nu este grecesce?

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Dar este românisat cu totul și nici că i se poate discuta împămîntenirea.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Discutăm cuvîntul de încheiere, sau ce discutăm?

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Atunci numai ăic nimic, pentru o vorbă să facem atîta dispută. Dar poate să fie mai multe vorbe care aș scăpat din vedere și trebuie să le auzim cu toții. Cartea acesta este de cea mare importanță în biserica noastră ortodoxă și noi știm că pentru dînsa s'a făcut mari turburări, s'a ținut Sinodul de la Iași în biserica Sf. Trei-Ierarhi, unde a luat parte și Patriarhul de Constantinople și autorul cărței, Petru Movilă.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Greșală de istorie. El n'a luat parte personal la Sinod.

P. S. Episcop al Argeșului: A avut reprezentantul său.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Se poate să fie greșala mea, în privința istoriei.

P. S. Episcop al Argeșului: Fiind-că cartea acesta este o carte simbolică a bisericei noastre ortodoxe, eu aș

fi de părere, ca să se citească aci în Sinod și să luăm toți cunoștință de dânsa cum este tradusă; dar mă gândesc, că acesta ar trebui să fie o lucrare grea și ar împiedica pentru mai mult timp tipărirea ei, care se așteptă cu multă nerăbdare. Dacă s'ar da citire în ședință publică, de bună seamă că la fie-care articol s'ar ivi discuțiune asupra termenilor, căci dogmele nu le putem discuta, fiind hotărâte în sinódele ecumenice, și propuse în formă catihetică în această mărturisire a credinței făcută la Sinodul de la Iași și aprobată de totă Biserica noastră ortodoxă. Dacă cartea este aprobată de întregă biserica ortodoxă, cred că ar fi de prisos să mai discutăm acum asupra ei. Observațiunile noastre ar trebui să se mărginescă numai asupra cuvintelor; și de aceea la citirea ei. ar trebui ca fie-care membru să aibă înainte originalul spre a vedea dacă traducerea este sau nu bine făcută. La fie-care cuvânt ce nu ne convine ar trebui să ne oprim și să discutăm, dacă este bine pus sau nu; și ast-fel ne ar trebui doi sau trei ani, ca să continuăm cu discuțiunea asupra acestei traduceri.

De aceea cred că ar fi bine, ca S-tul Sinod să primească lămuririle comisiunei; căci noi ne-am dat totă osteneala; am cercetat cu deamăruntul, cum s'a spus și în raport, am lucrat vre-o 7 zile neîntrerupt, având înainte mai multe texte, și am schimbat termenii cari ni s'au părut că nu ar corespunde.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Resumând ceea ce am vorbit adineauri în această cestiune, mai ȳic încă odată, că sînt foarte mîhnit în sufletul meu, căci față de noi comisiunea, ce am tradus «Mărturisirea Ortodoxă» se schimbă procedura, ce S-tul Sinod a avut'o până acum. Tot-dé-una, S-tul Sinod orînduia cărțile la o comisiune alésă, și comisiunea iși făcea raportul seú, iar S-tul Sinod în urmă discuta opiniunile comisiunei, resumate în raport; și acesta se petrecea nu numai cu cărțile traduse, ca «Mărturisirea noastră, dar chiar și cu cărțile, scrise din nou și anume compuse de cătră autori. Chiar astă-ȳi s'au cetit câte-va rapórtce privitóre la cărți scrise din nou și S-tul Sinod nu a trimis raporturile la a doua sau la a treia comisiune și nici nu s'au citit cărțile în ședințele plenare ale Sinodului. Pentru ca să se ajungă însé la

dovedirea, că cartea trebuie cetită în S-tul Sinod, s'a asemănat procedarea acésta cu legea minelor.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: N'am ȃis că se aseamăná cu legea minelor. Mě iertați.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Atunci vė rog dați-mı termenul, ca să știu cum să discut.

I. P. Mitropolit al Moldovei: Este vorba de cuvintul «încheiere întrebuintat în «Mărturisirea ortodoxă»; și am ȃis că acésta carte este mai presus de cât legile profane care se fac în tóte ȃilele.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Ați pus, I. P. Săntite, cartea acésta în comparațiune cu o lege, și în special cu legea minelor, mai adăugănd că în ea este termenul încheiere.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Am vorbit de procedură.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Acésta este o carte numai tradusă de noi, și carea cuprinde dogmele Bisericei nóstre. Se știe astă-ȃi istoricește, că acésta carte este lucrată de cel mai mare bărbat al Bisericei nóstre, Petru Movilă, și ea a fost citită și discutată numai în Sinodul de la Iași, aprobată de Patriarhul de Constantinopol și de cei-l-ălii Chiriarhi ai Bisericei ortodoxe. Noi aci avem a face decı cu un text fixat, care cuprinde credința nóstră bisericească, și de la care comisiunea era datóre să nu se depărteze. Ei bine eú, ca membru în comisiune, care am luat o parte însemnată la traducerea acestei cărți, precum v'a asigurat și P. S. Episcop al Hușilor și P. S. Raportor, nu am făcut nici o deviare de la Dogmele aședate în acésta carte. S'a căutat după cum s'a arătat și prin procesul verbal al lucrării, ce s'a citit în întregul lui, că la traducerea acestei «Mărturisiri» nu numai să se redea cuprinderea cu fidelitate, dar s'a mai avut în vedere, ca chiar limba traducerei să nu fie de cât limba nóstră bisericească. Acésta anume particularitate a și făcut, ca însuși termenul latin «Articul» cu care s'a tradus în românește mai în urmă vorba grecéscă «Arthron» să se dea cu vorba vechie a Romănilor «Incheietură» întrebuintată până acum câți-va ani de cătră toți cărturarii romăni. Comisiunea, I. P. S-șite și Prea Săntiți membri a făcut tot, ce ıa stat prin putință, ca să aducă înaintea

S-tului Sinod o carte bine cercetată, bine tradusă și bine chibzuită. Acesta mă face să vă rog încă odată, ca să nu schimbați față de această carte procedura regulamentulului nostru.

Dacă însă se schimbă procedura de cercetare a acestei cărți, și de acum voiesc să vorbesc, ca membru desinteresat al S-tului Sinod, avem numai de cât să dăm peste două mari și neînălăturabile inconveniente. Sau se va ceti cartea în întregul ei în ședințele S-tului Sinod, după cum s'a și propus, și atunci avem să avem discuțiuni lungi și fără sfârșit; iar ca rezultat respingerea lucrărei, ori cel mult o lucrare neliterară, și eșită numai dintr'o majoritate de voturi. Acesta s'ar avea, ca rezultat, dacă cartea în întregul ei se va citi aici, și se vor discuta vorbele traducerei departe de acele elemente, trebuitoare unei traduceri; ȃic de textul, de pe care s'a tradus cartea, lec-sicóne etc.

Dacă de altă parte lucrarea acesta nu se va putea avea din cetirea cărței făcute în ședințele S-tului Sinod, atunci trebuiește, ca să se alegă o altă comisiune care va cerceta lucrarea, făcută de noi, sau va traduce cartea din nou. Acesta iarăși, dacă nu însemneză o înălăturare cu totul a cărței, apoi numai de cât o temporisare, și încă o temporisare îndelungată, ce va aduce cu sine menținerea traducerilor «Mărturisirei Ortodoxe» făcute până acum.

De aceea, rog pe S-tul Sinod să primescă concluziile raportului, pentru ca să nu mă ved și eu nevoit a'mi retrage lucrarea, și tot-o-dată să declar, că eu, care am lucrat în toate comisiunile, unde am fost pus de cătră S-tul Sinod, și tot-o-dată, care am lucrat cu zel și abnegațiune, atât acum cât și la traducerea Arhieraticonului, nu voiū mai putea lua parte la lucrările comisiunilor. Acesta o ȃic mai ales pentru cuvântul, că nu mai am încrederea S-tului Sinod.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eu cred că amenințările ce ne face P. S. Episcop de Rîmnic.....

P. S. Episcop al Rîmnicului: Rugăminți, nu amenințări.

I. P. S. Mitropolit Primat: Amenințările ȃic ce ne face P. S. Episcop de Rîmnic, cred că nu sunt întemeiate, și nici nu sunt la locul lor.

Il rog să credă, că S-tul Sinod când 'i a ales în comisiune, a avut tótă încrederea, și o are, dar nu trebuie să pună mai presus de tóte interesul personal, de cât chiar interesul mare al Bisericeî. Acésta este o carte simbolică dogmatică a bisericeî nóstre și nu trebuie ca S-tul Sinod să o priméscă așa cum ați lucrat-o P. S. Vóstră.

S-tul Sinod a decis că cartea acésta să fie o carte a sa proprie, și prin urmare trebuie să se îngrijéscă S-tul Sinod, ca să nu se întrebuinteze într'insa cuvinte streine, dupre cum s'a mai făcut de alții.

S-tul Sinod a încredințat acésta carte unei comisiunî. El însă, este comisiunea supremă care trebuie să o vadă, și Vê rog să mă credeți că am cuvintele mele dacă mă ridic și susțin că cartea să o revedem cu toții.

Așa cu precipitare s'a făcut și cu cărțile rituale care s'aũ retipărit și în care s'aũ strecurat o sumă de greșeli, cu termenî, care nu sunt nici ai limbei și nici ai Bisericeî, și asupra cărora mi s'a atras atențiunea. Tot așa am avut încredere în membri comisiunei pentru revizuirea cărților rituale și lucrul nu a eșit cum a dorit S-tul Sinod. De aceea trebuie să fim mult mai scrupuloși asupra acestei cărți, de cât asupra ori căreî alte cărți.

Auđind de la P. S. raportor că comisiunea nu este în deplin acord asupra cuvântului *incheiere* în loc de articol, acésta îmi dă bănuială că póte să fie și alți termenî care nu se întrebuintéză în limba și Biserica nóstră. Noi trebuie să fim fórté atenți, căci acésta este cartea cărților, de care ne servim ca carte normativă în biserică și pentru care aũ fost luptele cele mari în trecut. De ce să vè opuneți la un lucru ca acesta? S'a spus de P. S. raportor, că 7 zile s'a lucrat la revisuirea acestei cărți. Apoi mal mare greutate a fost a o revedea, de cât a o citi și vota. Noi în trei ședințe cred s' terminăm cu cetirea ei și observând dacă este vre un termen care lasă de dorit, să'l înlocuim cu un alt termen potrivit cu limba bisericeî nóstre.

P. S. Episcop al Hușilor: Am lucrat de diminéța până séra.

I. P. S. Mitropolit Primat: De ce să ne eschivăm de la acest lucru, care se cere imperios? Nu pot admite eũ ca Președinte al S-tului Sinod, ca să se priméscă con-

clusiunile raportului așa, mot-à-mot. Trebuie să ascultăm cu toții traducțiunea, ca să nu ni se mai atragă atențiunea, cum mi s'a atras atențiunea asupra celor-l-alte cărți.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Numai vr'o două trei vorbe am de ȃis că, având mintea fixată la termenii grecești, filosofie, geografie, istorie și cele alte, am confundat și vorba de articol, care în adevăr este vorbă românească sau mai bine românisată cu desăvârșire prin limba mămă latină, și pentru acesta am ținut ca să fac explicațiunî.

P. S. Episcop al Hușilor: Incă o dată ȃic că nu m'aș opune voinței S-tului Sinod de a cerceta din nou cartea tradusă de P. S. Episcop al Rîmnicului și revăduată de comisiune, dar mi-e frică că se va întâmpla cum s'a întâmplat cu cărțile bisericesci, cari s'aũ corectat de comisiunea din afară, s'a adus în S-tul Sinod și S-tul Sinod a orânduit o comisiune și acea comisiune nu s'a întrunit de cât numai de 5, 6 orî, la I. P. S-țitul Mitropolit al Moldovei, și nu a mai continuat cu lucrarea.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Pentru că s'aũ crezut prea savanți.

P. S. Episcop al Hușilor: Mă ertați, să spun lucrurile cum sunt. Dacă unul din membri S-tului Sinod nu s'ar fi hotărât, ca împreună cu noi membri comisiunei de afară să ne ducem într'o vacanță și să lucrăm vr'o 3 săptămâni de la orele 8-11 și de la 2-5, nu s'ar fi putut revisui nici orologiul. Iată cât de greu merge lucrul. Numai acesta mă face, ca să vă rog să scurtăm procedura. Alt-fel confesiunea ortodoxă, nici peste 2 ani nu va fi imprimată.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Cestiunea ce discutăm este foarte însemnată și merită tótă atențiunea S-tului Sinod. De aceia nu trebuie să ne grăbim a admite sau respinge cu iuțelă conclusiunile comisiunei, ca să nu ni se ȃică și nouă că ne am molipsit de la cele alte adunări lumesci, cari voesc să ia legile cu asalt și cer închiderea discuțiunei.

Eũ cred că e bine să discutăm și să cădem cu toții de acord, asupra unei hotărâri mai cu sémă că această cestiune este privitoare la credința noastră ortodoxă și pentru

că credința noastră, în vremile acestea, este foarte lovită și gonită, de aceea se cuvine ca cărțile în care se vorbește despre această credință să fie făcute cu mare băgare de seamă, iar dacă ele sunt traduse atunci se cere ca traducțiunea să fie bine făcută și termenii aleși, așa în cât să nu lăsăm de vorbă la nimeni. Dacă ar trebui, să judecăm din punctul de vedere omenesc, este firesc ca membrul comisiunii să-și apere cum se ȃice copilul, amorul propriu ne povățuește la ceva.

Da aci nu e vorba de amor propriu, aci e vorba de dragostea către biserică și credința în D-șeu, și când e vorba de acestea, să lăsăm partea omenescă la oparte.

Mult m'am întristat să aud pe unii din P.P. S.S. Membrii preopinenți că cărțile care s'au tipărit sunt rele; gâdesc, că nu e bine să iasă din gura membrilor S-tului Sinod asemenea afirmări, care până la proba contrarie n'au nici o basă.

Eș, știți că în tot d'a una am fost în contra celor ce propunea să se lase comitetului jurnalului bisericesc grija de a revisui cărțile rituale ce au să se imprime la imprimăria S-tului Sinod. Și dacă am fost pentru îmbrăcarea lor în haine noui românești am cerut ca să urmeze traducțiunea cărților de la monastirea Nēmțului.

Am tot audīt vorbindu-se de Archieraticon. Știți cu toții, că eș am făcut o propunere de a se alege o comisiune, care să traducă duple originalul grecesc cartea acēta și, în comisiunea acēta s'a ales fostul Mitropolit Gheorghian și P. S. Episcop de Rîmnic, care împreună cu mine am confruntat lucrarea, adică traducțiunea mea, cei doi adică uitându-se pe originalul grecesc, iar eș citind traducțiunea ce făcusem. Știți că comisiunea ne cădēnd de acord asupra mai multor cuvinte, le-am pus în discuția S-tului Sinod, care a aprobat pe unele și a respins pe altele și așa am fost cu toții în unanimitate a aproba traducțiunea acēstui Archieraticon.

I. P. S. Mitropolit Primat: Și acolo sunt greșeli, se ȃice, duh sfint, în loc de duhul sfint.

P. S. Episcop al Dunărei-de-șos: Nu este bine să discutăm, cea ce am aprobat; cu atât mai mult că pentru această scriere trebuie și competența științifică, care nu se pōte căpăta de cât în școlă. Să lăsăm dar Archieraticonul și

cele alte cărți ce am tipărit și să venim la cestiunea ce avem de față. Precum ați aușit, P. S. raportor al comisiunei pentru revisuirea traducțiunei mărturisirei ortodoxe, apăsât pôte de greutatea ce o avea în inimă, ne-a arătat lucrurile cum staū; căci dacă P. S. Sa ar fi tăcut, de sigur lucrarea s'ar fi votat, și prin acest vot al S-tului Sinod s'ar fi primit cuvântul de încheiătură în loc de articol, ceea ce ar fi fost fôrte rău pentru credința noastră.

Eū dar rog pe membrii cari aū fost în comisiune să nu se formalizeze de nimic, căci e vorba de o carte privitoare la credință, și pentru că simbolul credinței nôstre e compus din articole, autorul cărței intitulată Mărturisirea ortodoxă nu a făcut alt ceva de cât a luat simbolul credinței și l'a desvoltat.

P. S. *Episcop al Rîmnicului*: Mai mult, și Fericirile și Tatăl nostru.

P. S. *Episcop al Dunărei-de-jos*: La noi în biserica noastră ortodoxă, se țice și se crede că, Simbolul credinței, întrupéză în sine tot ce trebuie să creadă un creștin; cele-l-alte: Fericirile ca și Tatăl nostru sunt din Evangelie, și trebuie să înfloréscă credința orî căruī creștin.

Aceste țise, eū încă o dată rog pe P. S. membrii ai comisiunei, să priméscă propunerea de a se citi traducțiunea făcută, pentru că dacă e vorba pe amenințări apoi eū vê declar chiar de pe acum, că mă abțin de la asemenea vot, căci nu pot lua răspunderea unei traducțiunii pe care nu o cunosc.

Voiți să numiți o altă comisiune mai mare, mă unesc și la acésta : dar eū cred că într'o săptămână de țile terminăm cu cetirea traducțiunei și atunci acésta lucrare a noastră va fi însemnată și cu autoritate, și nu vom avea nici unul dreptul ca să țicem că nu știm cum s'a tradus. Dar așa cum voiți să se facă lucrurile, nu'mi plac. Nu pot să bănuesc buna credință a unuia saū a altuia, dar iarăși nu pot crede ceia ce mi se spune că comisiunea a făcut bine ceea ce a făcut.

Nu trebuie să uităm nici odată că omul este greșelnic.

I. P. S. *Mitropolit Primat*: Lucrul este fôrte simplu, cred că nu e bine să mergem înainte cu discuțiunea, e ôre ce P. S. raportor consimte la acésta ca să se dea tire, vê rog dar să închidem discuțiunea și să punem vot propunerea.

P. S. Arh. Dositei Botoșenénul: I. P. S-țite Mitropolit, cer ca să se citescă acéstă carte aci, raportorul și cel alți de asemenea cer să se așlmită cum a tradus-o comisiunea. Dar pentru că e traducere din altă limbă, din grecesce, este foarte greu ca să o studiăm aci cu toți. Sunt de părere, dacă ne învoiți și P. V. Vóstră, ca să se ia cartea acasă de fie care și să o citescă.

— Se pune la vot propunerea de a se citi cartea Confesiunea Ortodoxă, tradusă din grecesce și S-tul Sinod primesce.

I. P. S. Mitropolit Primat: Primindu-se propunerea, cred că în ședința viitoare să începem cu citirea cărței acesteia.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Cer cuvântul în cestiune personală.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Avem alt ceva de făcut mai însemnat de cât să vă ascultăm pe P. S. Vóstră în cestiune personală.

I. P. S. Mitropolit Primat: În tóte adunările, cestiunile personale rămân la sfîrșitul ședinței.

P. S. Episcop al Rîmnicului: La sfîrșitul cestiunei, nu al ședinței.

I. P. S. Mitropolit Primat: Este vreme și pentru acésta.

— P. S. Ioanichie Bacaónu raportor, citește raportul comisiunei pentru cercetarea cărților de învățământ religios, relativ la cartea D-lui Dimitrie Petrescu și conchide a se aproba.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Acéstă comisiune a mai funcționat până acum? Eü, înainte de a mă pronunța asupra acestui raport, rog pe biuroü a'mi comunica, dacă comisiunea, carea a cercetat acum cartea este tot acea comisiune, carea a mai cercetat acéstă carte, pentru ca la rândul meu să știü cum să'mi conduc votul față de acest raport.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acéstă carte este pur religiósă, nouë ne incumbă dreptul acesta.

P. S. Arh. Ioanichie Bacaónul: Este și în raport ceea ce vreaü să spun. Cărticica acésta, la 1891 s'a cercetat tot de acéstă comisiune în care suntem noi și s'a găsit bună. Dl. Petrescu, autorul, a găsit că e bine a o

împărți în patru părți, dar materia este aceeași, cu adaogire foarte mică pentru liturghii.

— Se pune la vot concludsiunile raportului și se primesc.

P. S. Episcop al Hușilor raportor, citește raportul comisiunei pentru cercetarea cărților de învățământ religios, asupra noului manual de învățământ religios ortodox pentru clasa I și a II primară, de Preotul Alex. Popescu din Cernica.

Comisiunea este de părere să se aprobe cartea, cu condițiunea, că autorul la o nouă edițiune să introducă în carte corecțiunile notate, fie în privința limbei, fie în privința ideilor. O dată cu acesta mai e de părere să atragă luarea aminte, ca în corectarea ideii mai esacte să se conducă direct de biblie, iar nu de alte isvóre.

P. S. Episcop al Râmnicului: Véd că raportorul și unul din membri cere, ca să se aducă cartea. când va fi să se facă a doua edițiune. Intreb pe comisiune și întrebarea mea o supun la aprecierea S-tului Sinod, până la a doua edițiune cartea acesta are să se pună în circulație cu aceste greșeli?

Voci: Da!

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Acesta nu se poate. Să'și ia cartea înapoi și să'și o corecteze. Afară de asta noi am dat un vot ca să se aducă manuscrise la Sinod, iar nu cărți tipărite.

I. P. S. Mitropolit Primat: Prea Sântiți Părinți. Cartea acesta după cum vedeți are o sumă de greșeli și de lacune. Eū propun, dacă S-tul Sinod primesce, ca să i se înapoeze cartea, să o modifice în conformitate cu observațiile comisiunei și pe urmă să vină cu ea, și dacă vom găsi că a îndeplinit acele lipsuri, se va primi. Cine este pentru această propunere, să bine-voiască a ridica mâna.

S'a primit.

P. S. Episcop al Râmnicului: Am cerut cuvântul în cestiune personală.

I. P. S. Mitropolit Primat: Aveți cuvântul.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: S'a votat în ședința trecută ca să se citească rapórtele de călugăriri.

P. S. Episcop al Râmnicului: Mi s'a acordat cuvântul, dați-mi voe să vorbesc.

I. P. S. Mitropolit Primat: Veți avea cuvântul, dar mai întâi să se citească rapórtele de călugăriri.

— P. S. Ieronim Pioeștenu, citește raportul comisiunii pentru tunderea în monahism a surorilor Maria Avram, Sanda Tache, Ióna Oprea, Tița Gh. Paraschivescu, Rada Petre Ión și Flórea Leuț, toate din monastirea Rătesci.

Comisiunea găsind îndeplinite formalitățile regulamentare opinază a li se admite călugărirea

— Se pune la vot opiniunea comisiunii și se aprobă.

— P. S. Ieronim Ploeștenu, citește raportul comisiunii de petițiuni, pentru tunderea în monahism a surorilor: Parascheva Gh. Nicolae, Ecaterina Ioan, Ana Mihaï, Lénca E. Smedoiu, Tecla Ionescu și Maria Niculescu toate din monastirea Barbu.

Comisiunea găsind îndeplinite formalitățile cerute de regulament, opinază a li se admite călugărirea.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Am observat și în raportul dinainte și în acesta, că comisiunea nu pune, cum să țin, greutate observațiilor, de cât numai asupra vârstei, că a trecut de 40 ani, dar celelalte formalități? Trebuie să se țină că are formalitățile cerute.

P. S. Episcop al Buzelui: Sunt îndeplinite formalitățile.

P. S. Arh. Ieronim Ploeștenu: Am cercetat și am văzut că are toate actele cerute.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Le observă Episcopul când le aduce aci.

— Se pune la vot opiniunea comisiunii și se aprobă.

— Idem, raportul comisiunii de petițiuni pentru tunderea în monahism a fraților Nicolae Dinu, Gh. Stroe, Mihaï Sancte, Cost. Sterian, Const. Dumitrache și Preotul Gh. Ene din monastirile Nifon, Dălhăuț și Vărăresci.

Comisiunea găsind îndeplinite formalitățile cerute de regulament opinază a li se admite călugărirea.

— Se pune la vot opiniunea comisiunii și se aprobă.

— Idem, raportul comisiunii de petițiuni pentru tunderea în monahism a fraților Theodor Ión, Nicolae Constantin, Ionița Popescu, Panait Stan, Iordache N. Stan și Pantași Marin, toți din monastirea Ciolanu; pentru care comisiunea opinază a li se admite călugărirea.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: O mică deslușire cer. Despărțirea lui Pantași Marin este făcută în regulă, la Tribunal, sau nu?

P. S. Episcop al Argeșului: Cu consimțământ mutual.

P. S. Episcop al Buzăului: Sunt precedente, când s'a făcut călugărirea fără să fie la Tribunal despărțiți.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Atunci sunțin că e în contra legii.

I. P. S. Mitropolit Primat; Actul de despărțenie este autentificat de Președintele comisiunii interimare, de comună, prin urmare nu este act legal, după votul dat de S-tul Sinod, aceste acte trebuie să fie autentificate de Tribunal. Atunci această călugărirea se respinge până ne va aduce actul legal de la Tribunal.

— Se pune la vot tunderea în monahism a fraților mai sus numiți, afară de a lui Pantași Marin, care nu are formalitățile îndeplinite, și se primesce.

— Idem, raportul comisiunii de petițiuni pentru tunderea în monahism a surorilor: Ștefana Zamfir, Luxandra Pr. Constantin, Maria Baractoviță, Efrosina I. Crângu, Luxandra Hagi Niculae și Tudorița Nicolae, toate din monastirea Cotesci.

Comisiunea găsind îndeplinite formalitățile cerute de regulament, opinază a li se admite călugărirea.

— Se pune la vot opiniunea comisiunii și se aprobă.

P. S. Arh. Valerian Rîmnicénu, raportor, citește raportul comisiunii de petițiuni pentru tunderea în monahism a surorilor Gh. Alexandrescu și Ecaterina Juncu, din monastirea Agapia și opinează a li se admite călugărirea.

— Se pune la vot opiniunea comisiunii și se aprobă.

— Idem, raportul comisiunii de petițiuni pentru tunderea în monahism a fratelui Gh. Stamate din monastirea Neamțului prin care opinază a fi admis la călugărirea.

— Se pune la vot opiniunea comisiunii și se aprobă.

— Idem, raportul comisiunii de petițiuni pentru tunderea în monahism a fraților Gh. Banciu și Gh. Dicu din monastirea Stănișóra prin care opinază a li se admite călugărirea.

— Se pune la vot opiniunea comisiunii și se aprobă.

— Idem, raportul comisiunii de petițiuni pentru tunderea în monahism a preotului Constantin Lateș din monastirea Rășca, călugărit din cauză de infirmitate, primind

numele de Chiriac, și opinază a se aproba călugărirea deja efectuată.

— Se pune la vot opiniunea comisiunei și se aprobă.

— Idem, raportul comisiunei de petițiuni pentru tunderea în monahism a sorei Ioana Paladi din monastirea Adam, prin care opinază a i se admite călugărirea.

— Se pune la vot opiniunea comisiunei și se aprobă.

— Idem, raportul comisiunei pentru tunderea în monahism a Preotului Marin Gibescu din Episcopia Argeșului prin care opinază a i se admite călugărirea.

— Se pune la vot opiniunea comisiunei și se aprobă.

— Idem, raportul comisiunei de petițiuni pentru tunderea în monahism a fratelui Alexandru C. B. Andrițoiu din monastirea Stânișioara prin care opinază a i se admite călugărirea.

— Se pune la vot opiniunea comisiunei și se aprobă.

— Idem, raportul comisiunei de petițiuni asupra cererii mai multor seminariști de 4 clase prin care se rîgă a fi admiși la hirotonie.

Comisiunea arătând că pozițiunea seminariștilor este regulată prin noua lege a clerului, cere pur și simplu trecerea la ordinea zilei.

— Se pune la vot opiniunea comisiunei și se primesce.

I. P. S. Mitropolit Primat: Ne mai fiind nimic la ordinea zilei ridic ședința.

— Ședința se ridică la orele 11 a. m. anunțându-se cea viitoare pentru Joi 9 Februarie la orele 9 a. m.

Președinte: **Ghenadie Mitropolit Primat.**

Secretari: *Dionisie Episcop al Buzăului și Ioanichie Floru Bacăonu.*

Ședința din 9 Fevruarie 1895.

— Ședința se deschide la 9 a. m. sub președenția I. P. S-țitului Mitropolit Primat.

— Se face apelul nominal. Prezenți 14 P. S. membrii.

I. P. S. Mitropolit Primat: Fiind în numărul cerut de regulament, ședința e deschisă.

— Se citește sumarul ședinței precedente, și ne cerând nimeni cuvântul se pune la vot și se primesce.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acum trecem la comunicări.

— P. S. Arh. Iónichie Bacaónul secretar, dă citire adresei I. P. S-țitului Mitropolit al Moldovei cu No. 194/95 privitoare la hirotonia în arhierie a Arhimandritului Meletie Dobrescu.

I. P. S. Mitropolit Primat: Din adresa I. P. S-țitului Mitropolit al Moldovei, ce ni s'a citit, reese că S-tul Sinod cu ocasiunea alegerii candidaților de Arhierie, nu a respectat prescripțiunile regulamentului privitor la alegerea de Arhierie.

Cred că nici S-tul Sinod, nu va primi partea din urmă a adresei. și nici I. P. S. Sa, nu va insista mai mult în această părere, de ore ce cu toții știm, că ivinduse de o dată trei locuri vacante de Arhierie, iar legea cerând de la candidați să fie titrați și ne având de cât 7 candidați, care să întrunescă condițiunile de admisibilitate, a trebuit să alegem pe toți cei 7 candidați, rămâind ca din tr'ânșii Onor. Guvern să alégă trei. A fost dar un caz extra-ordinar, pentru care se găsesc precedente în anelele S-tului Sinod; și deci cred că partea din urmă a menționatei adrese a I. P. S-țitului Mitropolit al Moldovei, este neavenită pentru S-tul Sinod.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Eū credeam că nu se va face nici o observațiune acestui răspuns al meu, dar pentru că a luat cuvântul chiar Președintele S-tului Sinod, sunt dator să răspund, că aceste observațiuni nu'și aū locul, de ore ce se putea pune câte 3 candidați pentru fie-care loc în parte, iar nu pentru toți odată. Se alegeau 3 mai întâi pentru un loc vacant și Guvernul aproba unul din aceștia, apoi se făcea din nou alegerea pentru al 2-lea loc vacant, și așa se proceda pentru câte trele locurile vacante. Acesta am ȃis în răspunsul meu, prin urmare ce jenează pe S-tul Sinod această observațiune foarte simplă și foarte de nici un, cum s'ar ȃice, arrier-penser.

P. S. Episcop al Hușilor: Bine era dacă nu se motiva deschiderea acestui incident, dar dacă s'a deschis, trebuie să vorbim ceva asupra lui. Articolul acela din regulament care dispune să fie aleși 3 candidați pentru un loc vacant, este motivat de articolul 25. din legea organică, în care se ȃice că alegerea de arhierie se va face de S-tul Sinod cu consințământul Guvernului.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: În înțelegere cu Guvernul nu în învoire.

P. S. Episcop al Hușilor: Așa în înțelegere. S-tul Sinod când a trebuit să reguleze într'un mod acéști înțelegere, a căutat mijlocul cum ar putea s'o reguleze, și a prevăzut prin regulament ca Sinodul să alegă 3 candidați, dintre care Guvernul să ia pe unul.

Guvernul a consimțit la acest mod de regulare. Cum vedeți depinde de Guvern să primescă sau nu acest mod de regulare, prin care să se exprime înțelegerea.

Acum iarăși, când din împrejurări nu am avut 9 candidați titrați ca să'i dăm Guvernului pentru 3 locuri vacante, c numai 7, și Guvernul s'a învoit ca din acești 7 să alegă 3, încă S-tul Sinod a călcat regulamentul? Eū cred că întru nimic.

I. P. S. Mitropolit Primat: P. S. Vóstră ați đis, că nu mai trebuia ridicat acest incident, dar eū ca președinte, sunt zelos apărător al drepturilor și demnităței S-tului Sinod și decī trebuie să observ tóte actele. Adresa ce s'a făcut din partea S-tului Sinod cătră I. P. S-țitul Mitropolit al Moldovei nu a fost alta de cât o întrebare simplă, dacă crede să se facă chirotonia la Iași sau aci, și prin urmare I. P. S-ția Sa, trebuia să răspundă pur și simplu la acéști întrebare.

În acest răspuns însă, vėd că este un fel de protestare deghisată. Dacă I. P. S-ția Sa, nu lua parte la vot și nu vota pe acești candidați, póte 'și avea locul acésta adresă; dar fiind-că împreună cu noi a fost de față la votul acesta, nu trebuia să đică acele cuvinte din adresă. Eū le spun tóte pe față spre a apăra demnitatea S-tului Sinod și în special a biuroului, care a procedat bine și în vederile întregului S-t Sinod.

Voci Inchiderea incidentului.

— Se pune la vot închiderea incidentului, și se primesce.

— P. S. Arh. Iónichie Bacaónul dá citire petițiunei pretoului Gh. Ionescu de la biserica Zlătari prin care înainteză un manuscris de musica vocală pentru usul seminarielor spre cercetare; pentru cercetarea căruia s'a luat hotărârea a se alege o comisiune.

P. S. Episcop al Rîmnicului: În ședințele precedente eū, însoțit de 4 membri ai S-tului Sinod, am făcut

o propunere, atingătoare de sigiliile instituțiilor noastre, bisericești. Vă rog să o puneți în discuțiunea S-tului Sinod și să'i dați un curs.

I. P. S. Mitropolit Primat: Să se citescă propunerea.

— P. S. Arch. Iónichie Bacaónul dă citire următoarei propunerii.

Sub-semnații, membrii ai S-tului Sinod, propunem ca, chiar în această sesiune să se alégă o comisiune, din sãnul S-tului Sinod care să se ocupe cu formularea unor modele de sigilii a tuturor autorităților eclesiastice, care modele aducându-se în discuțiunea S-tului Sinod să se ficseze o dată pentru tot d'a-una aceste insignii ale autorităților noastre.

(ss) *Ghenadie al Rîmnicului. Silvestru al Hușilor. Gherasim al Argeșului. Iónichie Bacaónu. Athanasie Craiovénu.*

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Să se trimită la comisiunea de petițiuni.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Eū, auđind cele propuse de P. S. Episcop al Dunărei-de-jos, vă rog să-mi dea voe S-tul Sinod a'l întreba personal: acesta este o petițiune, ca să o trimitem la comisia de petițiuni?

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Trebuie să ne conformăm regulamentului.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Va să ăică, dupre vederile P. S. Episcop al Dunărei-de-jos propunerile trebuiesc trimise la comisiunea de petițiuni; și acesta după ce se depun în S-tul Sinod și urméză a se discuta, precedate de acele trei cetiri regulamentare. Atunci sîntem în regulament, pretinde P. S. Sa, când propunerile unor membri, fără a se ceti și desvolta în ședință, se trimit la comisiunea de petițiuni, și acesta pôte să le primiască, sau să le respingă. Dupre P. S. Vóstră regulamentul nostru interior are mai multe fețe, și eū vă rog, să binevoii a face, ca să aibă numai o singură față; și anume: ca propunerile făcute de cătră membrii S-tului Sinod, să se citescă în ședință, să se discute și atunci numai prin anume vot să se hotărască de sórta lor. Acestea prescrie regulamentul, și nimic mai mult.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Să se trimită la

o comisiune, care să vină cu un raport asupra acestei propunerii.

I. P. S. Mitropolit Primat: Intreb pe S-tul Sinod asupra acestei propunerii, subscrisă de 5 membri, cari cer a se modifica insigniile tuturilor autorităților eclesiastice.

P. S. Episcop al Râmnicului: A se fixa, nu a se modifica.

I. P. S. Mitropolit Primat: Intreb pe S-tul Sinod dacă e nevoie, ca acum să ne ocupăm de insignii și dacă nu avem alt-ceva mai necesar de făcut? Dacă este, atunci trebuie să trimitem propunerea la o comisiune ad-hoc, pe care trebuie să o alegem. Vă rog dar, să vă pronunțați.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Aceste insignii sunt deja făcute după legea clerului mirean.

P. S. Episcop al Râmnicului: Cer cuvântul.

I. P. S. Mitropolit Primat: 'Mi pare că această propunere se întinde și mai departe, adică țintește să reguleze și insigniile S-tului Sinod.

Apoi S-tul Sinod ș'a regulat o dată insigniile; și prin legea clerului, de asemenea a regulat insigniile tuturor parohiilor, pentru care s'a și făcut cheltueli de diferitele comune, și acum să venim noi, să chimbăm insigniile, această cred, că ar da de vorbă la totă lumea și s'ar țice că facem din această un trafic. Deci eu propun ca să se respingă această propunere.

— Se pune la vot propunerea de respingere și se primește.

P. S. Episcop al Râmnicului: Am cerut cuvântul ca să-mi desvolt propunerea și nu mi s'a dat.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acum intrăm în ordinea zilei.

P. S. Arh. Iónichie Bacaónu: Dă citire raportului asupra cărței intitulată: Istoria Sântă a Vechiului Testament de Preotu I. Plevianu.

Comisiunea opinază a se înapoia autorului, ca să o corecteze și în urmă să o înainteze S-tului Sinod în manuscris.

— Se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

P. S. Arh. Valerian Râmnicénu: Dă citire raportului comisiunei de petițiuni privitoare la călugărirea fratelui Ión Dragomir din M-rea Stănișóra.

Comisiunea opinază a se aproba călugărirea.

— Se pun la vot concluziunile raportului și se primesc.

— Idem raportul privitor la călugărirea a trei surori din M-rea Adam, și anume: Elena Vasiliu, Casandra Manole și Elena G. Popa.

Comisiunea opinează a se aproba călugărirea.

— Se pune la vot concluziunile raportului și se primesc.

— Idem a fratelui Marin Silénu și V. Șerbănescu din M-rea Crasna (Isvórele).

Comisiunea opinează a se aproba călugărirea celui d'întâi și a se recunoște a celui de al doilea.

— Se pun la vot concluziunile raportului și se primesc.

— Idem a fratelui Constantin Mateescu din M-rea Slatina.

Comisiunea opinază a se aproba călugărirea și punându-se la vot se primește.

— Idem a trei surori din M-rea Văratecu și anume: Smaranda Racliș, Maria Teodora și Profira Stefan a Costăchiói.

Comisiunea opinază a se admite călugărirea și punându-se la vot se primește.

— Idem a unor frați din M-rea Căldărușani și anume: Nicolae Cristea, Nicolae Gruianu, G. Slabu și Petrea Dimitrescu.

Comisiunea opinază a se recunoște călugărirea pentru cei bolnavi și a se admite pentru cei-l-alti și punându-se la vot se primește.

— Idem a doi frați din M-rea Căldărușani și anume: C-tin Gorănescu și Ión Mitrea.

Comisiunea opinază a se aproba călugărirea celui de al doilea, iar pentru cel dântâi, fiind-că nu ocupă serviciul bisericești se va amâna până va avea vârsta.

— Idem a doi frați din M-rea Cernica și anume: Ilie Crăciun și Marin Iamandi.

Comisiunea opinază a se recunoște călugărirea și punându-se la vot se primesc.

Idem a surorii Anastasia Ionescu din M-rea Zamfira.

Comisiunea opinază a se recunoște călugărirea și punându-se la vot se primește.

Idem a fratelui Nicolae Butculescu din M-rea Turnu.

Comisiunea opinază a se admite călugărirea și punându-se la vot se primește.

— Idem a fratelui Ión N. Ungureanu din M-rea Robaia.

Comisiunea opinază a se admite călugărirea și punându-se la vot se primește.

— Idem a două surori din M-rea Văleni și anume: Maria Țăcălăea și Maria Minoiu.

Comisiunea opinază a se recunoște călugărirea și punându-se la vot se primesc.

— Idem asupra petițiunii Preotului Atanasie Petrescu prin care cere a se transfera din Dobrogea la comuna Viforâta.

Comisiunea opinază a se recomanda Mitropoliei respective.

I. P. S. Mitropolit Primat: Cred că este trebuință să luăm o deciziune asupra acestei cereri, căci acest preot este hirotonit în urma legii, și deci nu i se poate satisface cererea.

P. Episcop al Dunărei-de-jos: Cred că înainte de a se lua o hotărâre în privința acestei cereri, ar fi bine ca S-tul Sinod să propună Guvernului modificarea legii clerului,

P. S. Episcop al Rîmnicului: Sunt de părere, că asupra acestei petițiuni să ne conformăm legii, iar în ceea ce privește dorința a I. P. S. Văstre. . . .

I. P. S. Mitropolit Primat: A Sântului Sinod, nu a mea.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Voesc să completez, că această dorință este sprijinită și de P. S. Episcop al Dunărei-de-jos. Eū cred că S-tul Sinod trebuie să caute mai întâi, dacă asemenea cereri nu se pot rezolva în marginile legilor ecsistânde, și numai la neputință să venim cu o hotărâre, bine chibzuită și motivată de cererile petiționarilor, care ar tinde la modificarea uneia, sau a altei legi.

P. S. Episcop al Hușilor: Fiind-că conclusiunea raportului este de a se recomanda Chiriarhului respectiv, iar Chiriarhul respectiv ȳice că în zadar i se va recomanda, fiind-că această cerere este în contra legii. cred că este bine să se ȳică pur și simplu, că se trece la ordinea ȳilei.

— Se pune la vot propunerea de trecere la ordinea ȳilei și se primește.

P. S. Arh. Iónichie Bacaónu: Este venită aci o

carte a Pr. G. Ionescu, spre aprobare. Eū vĕ rog sĕ bine-voișĭ a mĕ ĩnsĕrcina pe mine cu cercetarea ei.

I. P. S. Mitropolit Primat: S'a luat hotĕrĭrea ca sĕ se aleagĕ o comisiune pentru cercetarea acestei cĕrșĭ, dar fiind cĕ bine-voișĭ P. S. Vĕstrĕ a lua acĕstĕ ĩnsĕrcinare o creșĭ fĕrte nemeritĕ.

— Se pune la vot cererea P. S. Arh. Ioanichie Bacoĕnu, de a se ĩnsĕrcina cu cercetarea cĕrșĭei Pr. G. Ionescu șĭ se primește.

P. S. Episcop al Rĭmnicului: Cer cuvĕntul ĩn cestiune prealabilĕ.

I. P. S. Mitropolit Primat: Aveșĭ cuvĕntul.

P. S. Episcop al Rĭmnicului: Am cerut cuvĕntul ĩn cestiune prealabilĕ, ĩnainte de a se ĩncepe cit'rea cĕrșĭei «Mĕrturisirea ortodoxĕ» spre a da ĕre-care deslușĭri. Prin raport, precum șĭ prin procesul-verbal al comisiunii s'a comunicat S-tului Sinod traducerea acestei cĕrșĭei. Acĕstĕ traducere a avut de basĕ, ca text original, «Mĕrturisirea ortodoxĕ» de la 1699, fĕcutĕ pe timpul Domnitorului C. Brĕncovĕnu, șĭ ea este tipĕritĕ de cĕtrĕ Ieromonahul Antim Ivereanu. Rog sĕ se ia dispozișĭiunea, ca sĕ se aducĕ acest text, cĕci numai fașĕ cu acest text se pĕte vedea, dacĕ comisiunea șĭ-a ĩndeplinit bine sau rĕu ĩnsĕrcinarea de a traduce cartea.

P. S. Episcop al Dunĕrei-de-jos: Fĕrte mĕ minunez de propunerea P. S. Episcop de Rĭmnic, care ne cere sĕ ĩl aducem cartea dupĕ care s'a prelucrat «Mĕrturisirea ortodoxĕ». Dar eū aș dori sĕ șĭtiu, S-tul Sinod cĕnd a ales acĕstĕ comisiune, i-a ĩmpus datorĭa sĕ lucreze dupĕ cutare manual? S-tul Sinod, pe cĕt ĩmi aduc aminte, a hotĕrit, ca sĕ facĕ o lucrare a sa, cĕci dacĕ erĭ vorba a se lua traducēiunea din timpul cutĕrui Domn, nu mai era nevoie sĕ se alĕgĕ comisiunea ca sĕ lucreze 7 șĭle; Dumneșĕu a fĕcut pĕmĕntul numai ĩn 6 șĭle, iar comisiunea a fĕcut acĕstĕ lucrare ĩn 7 șĭle, nu șĭtiu dacĕ nu a fost Duminicĕ una din acele șĭle. Eū gĕndesc, cĕ nu este bine sĕ mai amĕnĕm cestiunea, pentru cĕ nu ne duce la nici un rezultat; chiar dacĕ s'ar aduce acel esemplar cerut de P. S. Episcop al Rĭmnicului, pe S-tul Sinod acel esemplar nu'l ĩngrĕdește ĩntru nimic, pentru cĕ el nu l'a recunoscut șĭ admis. De aceea cred, cĕ astĕ-șĭ e bine sĕ procedĕm

la hotărîrea ce s'a luat erî, ca cartea să se citescă în S-tul Sinod.

P. S. Episcop al Rîmnicului: P. S. Episcop al Dunărei-de-jos, a denaturat lucrurile. Am cerut pentru a doua oră cuvîntul în cestiunea prealabilă, propusă de mine, ca să dau încă odată explicațiune; căci lucrurile staū cu totul alt-fel de cum le-a înfățișat P. S. Episcop al Dunărei de jos. De aceea eū voiū aduce aminte P. S. Sale cele petrecute în acéstă cestiune, căutând a da lucrurilor numai adevărata lor natură, lăsând cele-l-alte pe séma P. S. Sale. S-tul Sinod, acum duoī anī, a pus în-sărcinare unei comisiuni ad-hoc, de a traduce, nu de a prelucra, textul Mărturisirei ortodoxe, duple original, adică duple textul grecesc. Comisiunea s'a conformat în totul acesteī hotărîri a S-tului Sinod, și a luat de normă textul original de la 1699, tipărit în Târgoviște, și ș'a impus ca scop nu alt ceva, de cât traducerea fidelă a textului.

P. S. Episcop al Argeșului. Nu s'a făcut lucrarea în grecește, și prin urmare nu este acesta textul original.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Dacă este să arăt și istoricul cărței, voiū spune, că ea este trinisă de Petru Movilă la Sinodul de la Iași în limba latinească, apoi tradusă în grecesce tot în Sinodul de la Iași. Acest text grecesc, și numai el, a fost aprobat de toți Chiriarihi Bisericeī nōstre ortodoxe, și acésta m'a făcut a-l numi text original; avēnd, se înțelege, în vedere, că acesta este textul normativ pentru Biserica nōstră ortodoxă. După aceste, când hotărîrea S-tului nostru Sinod a fost luată, ca traducerea să se facă depre textul original, comisiunea era îngrădită a face o traducere întrebuintând, mai repet, numai un text din cele originale. Comisiunea ad-hoc punēndu-mī mie însărcinarea, de a face acéstă traducțiune, mi-am impus datoria de a mă înconjura de tōte textele grecescī, începēnd cu cel mai vechiū și tipărit la 1699, în România; și acésta, se înțelege, pentru a fi mai bine înarmat față de însărcinarea, impusă de cătră S-tul Sinod. Acest mijloc științific de a lucra, eū l'am comunicat membrilor comisiunei pre care acum sînt împins, de a l'aduce și în S-tul Sinod. Observând, đic, texturile elenice, am cređut de cuviiță eū, comunicând iarăși comisiunei, ca să se facă traducerea duple textul grecesc, din timpul lui

Constantin Brâncoveanu, nu Mavrocordat, cum a ȃis P. S. Episcop al Dunărei de jos, mai adăogând apoi, că e făcut de Ieromonahul Ivereanu. Dupre acest text, I. P. Sântite, am făcut traducerea, consultând la tot pasul texturile deosebitelor ediȃiunii cu traduceri vechi din limba românească și rusă, ne părăsind, se înȃlege, nici textul latin. Așa s'a făcut traducerea cărȃei, ce se aduce astă-ȃi înaintea S-tului Sinod, și ea s'a executat în limba cărȃilor ritualului nostru bisericesc. Terminată odată lucrarea, comisiunea după invitarea mea s'a întrunit, și în timp de 7 ȃile continue nu s'a tradus cartea, căci în 7 ȃile nu se putea traduce o carte ca acăsta, ci s'a corectat textul tradus, și s'a înlăturat greșalele, ce am putut face și eă, comformându-mă pretutindena cu vederile membrilor comisiunei. Cu alte cuvinte, în aceste 7 ȃile am studiat cartea, alătura ȃarăși cu originalul, căutând a ne înȃlege asupra fie-cărui termen. Săvērșită și acăstă lucrare a comisiunei, s'a încheiat procesul-verbal trebuitor, care s'a cetit și în S-tul Sinod, iar raportorul a făcut raportul seă pe bāsa acestui proces-verbal. Eaca cum a lucrat comisiunea P. S. Vōstre, și lucrurile staă așa, cum le-am expus. Și încheind, rog pe P. S. Episcop al Dunărei de jos, ca să lase discuȃiunea în marginile reale ale lucrurilor, și să nu mai introducă în discuȃiune elemente cu totul străine de acăstă lucrare.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Dacă P. S. Episcop al Rîmnicului ar fi vorbit de la început, cum a vorbit acum, nu mai luam cuvântul, dar P. S. Sa ne-a povestit faptele care ni le-a spus și în raport, dar era de prisos acăsta, căci găsesc că nu se potrivesc. Mi se ȃice că am denaturat faptele, dar nu le-am denaturat, căci faptele nu se denaturează de cāt de ómeni cari nu aă cunoșȃinȃ. ȃicând Mavrocordat, am creȃut că redaă numele Domnitorului în timpul căruia s'a tipărit acăstă carte, așa după cum mi se părăse că afirmase P. S. Episcop al Rîmnicului. Eă vă mărturisesc că nu mă laud că sunt cunoscător de istorie și prin urmare chiar dacă mi s'ar ȃice, că nu știă faptele istorice, așa cum le știe P. S. Sa, eă nu am să mă supăr saă formalizez dacă cele afirmate sunt adevărate. Numai Dumnezeu este a-tóte știutor și póte și acele geniuri mari, cari lipsesc dintre noi cu totul

Dacă P. S. Sa ȃdice, cȃ a tradus dupȃ originalul grecesc, ȃn raport vȃd cȃ se ȃdice alt-fel, Ńi a fost nevoit sȃ-Ńi recitifice vorba. De ce ne cere sȃ aducem ediȃiunea romȃneascȃ?

P. S. Episcop al Rȃmnicului: Nu romȃnescȃ, ci grecȃscȃ. De ce ȃnȃlegeȃi rȃu?

P. S. Episcop al Dunȃrei-de-jos: AŃa am ȃnȃeles. De ce nu aȃ adus pe cea grecȃscȃ?

P. S. Episcop al Rȃmnicului: Pentru cȃ nu mi-a trecut prin minte, cȃ se va schimba procedura de cercetare ȃn aŃa mod, cum nu s'a maȃ schimbat cu nimenȃ pȃnȃ acum.

P. S. Episcop al Dunȃrei-de-jos: Cred cȃ nu e bine sȃ cerem S-tului Sinod sȃ aducem cȃrȃile, care le avem noi ȃn bibliotecȃ, apoi tȃte cȃrȃile acestea ȃn greceŃte sunt ȃntr'un fel.

P. S. Episcop al Rȃmnicului: Din contrȃ. Aȃ variante deosebite.

P. S. Episcop al Dunȃrei-de-jos: De alt-fel, noi nu putem discuta acum fondul. Cestiunea prealabilȃ trebuia privitȃ ca ne venitȃ, pentru cȃ S-tul Sinod a hotȃrȃt cetirea, Ńi prin urmare o cestiune prealabilȃ de amȃnare ar fi numai sȃ zȃdȃrnicȃscȃ lucrurile.

P. S. Arh. Pimen PiteŃtenu: I. P. S. PreŃedinte. De Ńi acȃsta este a doua Ńedinȃȃ la care am onȃrea de a participa ca membru al S-tului Sinod, Ńi decȃ ca noi venit, eram hotȃrȃt cȃ ȃn acȃstȃ sesiune, sȃ folosesc timpul, maȃ mult pentru a observa modul cum P.P. S.S. membriȃ discutȃ diferite cestiuni, ca ast-fel sȃ mȃ pot cȃlȃuȃi ȃn activitatea, ce sunt dator, a da S-tului Sinod; totuŃi avȃnd ȃn vedere ȃnsemnȃtatea obiectului ce se discutȃ, ȃm permit a lua Ńi eȃ cuvȃntul P. Sȃnȃiȃilor. Discuȃiunea ce se petrece acum ȃn S-tul Sinod, 'mȃ reamintȃŃte un moment fȃrte ȃnsemnat din vieȃta bisericei nȃstre romȃneŃti; moment unic ȃn felul sȃu ȃnregistrat de istoria nȃstrȃ naȃionalȃ. Voesc a ȃdice, cȃ obiectul discuȃiunii de astȃ-ȃi a fost obiectul de discuȃiune al memorabilului Sinod ȃnut la IaŃi ȃn 1642, pe timpul nemuritorului Mitropolit Varlaam Ńi marelui domn Vasile Lupu. Decȃ Ńedinȃȃ de astȃ-ȃi stȃ ȃn strȃnsȃ legȃturȃ cu Ńedinȃȃle ȃnute acum 253 de ani ȃn IaŃi, sub acoperȃmȃntul faimȃseȃi biserici Treȃ-ierarhi.

Cartea de care este vorba se numeŃte Mȃrturisirea or-

todoxă. Lucrarea acestei cărți se datorește unui român de viță domnască din Moldova, care în urma diferitelor întâmplări și împrejurări, prin care a trecut, a ajuns ierarh al bisericii ruse, având meritul de a fi organizatorul și întemeietorul de frunte al culturii theologice de care se bucură biserica rusescă. Acesta este Petru Movilă fost Mitropolit la Chiev.

Cartea este de cuprins simbolic, ea stă în fruntea tuturor cărților simbolice. Limba în care a scris-o Petru Movilă este cea rutână. Motivul care l-a îndemnat a o scri a fost liniștirea conștiințelor religioase ale creștinilor ortodocși, din întreaga biserică, care era sdruncinată pe atunci, prin uneltirile emisarilor diferitelor confesiuni eterodoxe; iar scopul ce a urmărit autorul a fost acela, de a pune în evidență veritatea credinței noastre ortodoxe. Atât motivul cât și scopul au fost satisfăcute cu mare succes de către românul Petru Movilă; de aceea avem dreptul a ne mândri noi Români, că unui Român, 'i a fost dat a aduce acest mare serviciu bisericii ortodoxe. Autorul a prezentat lucrarea sa Sinodului din Chiev în anul 1640, unde a fost discutată și aprobată. La 1642 a fost discutată și aprobată la Sinodul din Iași, nu însă în limba rutână, ci în limba greacă, în care limbă se tradusese această carte.

La Sinodul din Iași au luat parte ierarhii bisericii moldovene, ai bisericii Rusiei Mici și alți ierarhi din alte biserici ortodoxe; numai ierarhii bisericii muntene nu au fost de față la acest Sinod, din cauză că erau neînțelegeri politice între domniile acestor țări.

Procedura urmată la acel Sinod pentru cercetarea acestei cărți, de bună seamă, că a fost aceea de a se citi în ședință întregul ei cuprins, dupe care Sinodul a aprobat-o. Nu târziu, cartea a fost discutată și aprobată de Sinodul patriarhal din Constantinople, tot în textul grecesc; apoi la Sinodul patriarhal din Ierusalim și așa mai departe, ast-fel că cartea 'și-a căpătat aprobarea întregii biserici ortodoxe și așa ea a devenit o carte canonică pentru doctrina ortodoxiei.

Pentru însemnătatea ei cea mare, a fost tradusă aproape în toate limbile moderne, așa că Theologii altor confesiuni creștine consultă cartea aceasta, pentru a putea cu-

noște diferențele doctrinei la diferite confesiuni creștine.

Așa fiind P. Sântiților Părinți, putem aprecia marea importanță a acestei cărți; pentru aceia am salutat cu multă bucurie sufletescă propunerea I. P. S. Președinte, că de ore-ce această carte este acum din nou tradusă, dupe textul grecesc, să fie citită în întregul ei, în ședința S-tului Sinod. Departe de mine, de a discuta competența și precisiunea onor. comisiunii, căreia suntem datorii a mulțumii, dar pentru că această nouă traducere, are să fie o edițiune proprie a S-tului Sinod, de aceia este bine, ba chiar este dator fie-care membru, să 'și dea sēma de dānsa, mai ales că este o traducere dupe textul grecesc, iar nu dupe cel original.

Pentru ajungerea scopului urmărit, propun, ca S-tul Sinod să bine-voiască a hotări tipărirea sau litografierea acestei cărți, în atâtea exemplare, câți membrii suntem, ca ast-fel fie-care dintre noi, avēnd la îndemână câte un exemplar, vom putea fi puși în pozițiune de a o studia din vreme. Alt-fel nu vom putea ajunge la nici un rezultat practic, de ore-ce P. S. raportor are să citescă. și fie-care membru, orî-cât de atent ar fi, nu ar putea de cât în mod fugitiv, să facă observațiunile sale ne-depline și deci vom lucra fără folos.

Susțin propunerea și rog pe P.P. S.S. membrii, să o admită.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Mē unesc cu propunerea P. S. Arch. Pimen G. Piteștēnu.

P. S. Episcop al Hușilor: Eū găsesc că cererea P. S. Episcop de Rîmnic este fōrte drēptă, ca să fie de față textul dupē care s'a tradus. Mai drēptă cerere de cât această, cred că nu pōte fi. Acum, dacā vine în discuțiune edițiunea grecescă, dacā este mai bună sau mai rea, aceia dupā mine este o cestiune cu totul alta. Cartea însă dupe care s'a tradus anume acea edițiune, trebuie să se aibă în vedere la confruntare. S'a đis că tōte textele grecești sūnt aceleași. Eū nu cred această, căci orî ce s'ar đice diferesc în expresiuni. Trebuie dar să se aibă în vedere textul dupe care s'a tradus. Dacā acel text se va dovedi că nu este bun, atunci și traducerea făcută de P. S. Sa, și ascultată și de noi, nu are să fie bună. De aceia vē rog să admitēți propunerea P. S. Episcop de Rîmnic de a aduce acea carte.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eū dând cuvântul P. S. Episcop de Rîmnic în cestiune prealabilă, mă așteptam cu totul la alt-ceva; vęd însă că am revenit asupra discuțiunei de alaltă-erî. O dată luată hotărîrea asupra acestei cărți, ca să se citească, cred că nu mai pôte avea loc cestiunea prealabilă sau propunerea făcută de P. S. Arch. Pimen Piteștenu; ar fi nemerită acéstă propunere, însă a venit târziu.

Noi trebuie să ascultăm citirea ei în Sântul Sinod, să vedem termenii cari s'aū întrebuițat în acéstă carte, și dacă ni se va părea că e bine tradusă, atunci vom decide până la cutare s'aū cutare punct, ne vom da părerile nōstre, și S-tul Sinod întreg va hotărî ce este de făcut. Până atunci însă, ca să nu să peardă timpul, trebuie să îndeplinim hotărîrea de alaltă-erî a S-tului Sinod. Vom face deci cum se face la corpurile legiuitoare. Când vine o lege, se dă citire înteiū aceluī text de lege, motivat sau nemotivat.

Acéstă carte este cartea normativă a credinței nōstre, trebuie dar să fim liniștiți sau pacinici și să nu ne grăbim. Pôte să perdem timp mai mult, dar trebuie să avem răbdare față cu asemenea importantă lucrare, căci cum a ȓis P. S. Arch. Pimen Piteștenu, la Sinodul de la Iași noi nu am luat parte.

Noi vom vedea dacă traducerea cărții este bine făcută, nu lasă nimic de ȓis și atunci o vom aproba, căci nu am cerut ca Mărturisirea ortodoxă să se revadă de S-tul Sinod cu alt scop, de cât acela ca să nu se fi strecurat frase de acelea care ne ar duce la schismă.

De aceia să trecem înainte la citire, conform hotărârei S-tului Sinod.

P. S. Episcop al Hușilor: Mē unesc la propunerea I. P. S. Vōstre ca să începem, dar susțin cererea P. S. Episcop de Rîmnic ca să se aducă aci textul, căci pôte P. S. Episcop al Dunării-de-jos va veni cu un text altul de cât acela dupe care s'a tradus, și I. P. S-țitul Mitropolit al Moldovei cu altul, dupe care nici termenii nici traducerea nu se potrivește. De ce să nu avem răbdare să așteptăm până ni se va aduce textul dupe care s'a tradus și pôte fie care cunoscător să ȓică: aicea nu e bine, iață cum trebuie să se traducă.

I. P. S. Văstră V'ați exprimat că se revisuește Mărturisirea ortodoxă. Se revisuește nu Mărturisirea ortodoxă ci o traducere a ei făcută în limba română; noi nu facem revisuire în doctrină, ci a ideii cum este în textul original.

I. P. S. Mitropolit Primat: Textul acesta, care se reclamă, se poate aduce după citirea manuscrisului care s'a adus aci, și în urmă vom regula; dar manuscrisul trebuie citit după cum e depus pe biuroul S-tului Sinod.

Voci: Inchiderea discuțiunei.

— Se pune la vot inchiiderea discuțiunei și se primește.

P. S. Episcop al Argeșului: Incepe a citi textul cărței Mărturisirea ortodoxă. După citirea câtor va articole.

I. P. S. Mitropolit Primat dice: Urmând să presint. Majestăței Sale Regelui, pe noi Arhieriei astă-đi la 11 ore, vă rog dar să ridicăm ședința.

— Ședința se ridică la orele 11 ³/₄, anunțându-se cea viitoare pentru a doua ți 10 Februarie orele 9 dimineața.

Președinte: Ghenadie Mitropolit Primat.

Secretari: Dionisie Episcop al Buzului și Ioanichie Floru Bacănu.

Ședința din 10 Februarie 1895.

Ședința se deschide la orele 9 a. m. sub președenția I. P. S-țitului Mitropolit Primat.

Se face apelul nominal și răspund prezenți 14 P. S. Membrii.

— Se citește sumarul ședinței precedente.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Cer cuvântul asupra sumarului.

I. P. S. Mitropolit Primat: Aveți cuvântul.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Am cerut cuvântul asupra sumarului, ca să rog pe biuroū a face ore-care corectări la niște greșeli ce s'aū furișat în sumar. Și eū voiū lua sumarul de la sfârșitul lui. S'a đis prin sumar, că Episcopul Rîmnicului a ridicat o cestiune prealabilă; iar eū rog, ca să se spună, că Episcopul de Rîmnic a ridicat o cestiune prealabilă asupra textului original duple care s'a făcut traducerea.

Adoua cestiune, mergând tot de jos în sus, este cestiunea relativă la votul S-tului Sinod, față de cartea Preotului Plevianu. Hotărîrea S-tului Sinod a fost, ca să i se înapoieze cartea, și autorul să o înainteze spre cercetare în manuscris.

A treia cestiune este aceea relativă la adresa I. P. S. Mitropolit al Moldovei. S-tul Sinod, în urma explicațiilor I. P. S-țitului Mitropolit Președinte, a primit partea întâia a adresei. În ceea ce privește partea a doua, St. Sinod a rugat pe I. P. S-țitul Mitropolit al Moldovei, ca să o considere și I. P. Sa, ca neavenită. S-tul Sinod a deliberat, și deliberând, a luat această hotărîre, iar hotărîrea aceea rămânând în piciore, ne obligă pe noi toți la respectul ei.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Eă unul, numai înțeleg acest fel de observațiunî. Este textul pozitiv al regulamentului pentru alegerea candidaților de arhierî, unde prescrie regula cum trebuie să se alégă. Acum ce, nu'î e permis nici unui membru al S-tului Sinod să facă o observațiune óre-care?

P. S. Episcop al Rîmnicului: N'am đis așa ceva.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Pentru ce să venim noi cu ast-fel de observațiunî, care, de, ași đice vorba, dar s'ar părea prea tare, care irită, învenineză lucrurile. Ce? asupra unei observațiunî, care am făcut'o în trecăt să ținem discuțiunî, cum să țin în corpurile legiuitoare? Acolo sunt partide politice cu fel de fel de idei, unele de peste țeri și de peste mări. Dar noi, slavă lui Dumnezeu, suntem în sânta incintă a S-tului Sinod al Sântei nóstre biserici ortodoxe, și să nu-mî fie permis să tac observațiunî? cum am făcut, bună óră, observațiunî asupra unui și din Mărturisirea ortodoxă a Sântei nóstre biserici catolice și ortodoxe. Nu vęd, mă iertați,—și acesta o đic ca în parantesă—nu vęd pentru ce s'a pus un și. Am aci un text ortodox (citesce din grecește). «Catolicei și apostolicei biserici a răsăritului». Dar să punem noi niște titluri vagi așa, biserica catolică și ortodoxă, acesta dă loc la diferite bănueli. Acesta am đis'o numai ca un exemplu. S'a putut face alegerea pentru un loc vacant, acela se recomanda Guvernului și se întăria, rămăneau două și aceștia îi punea împreună la cel-a-It colegiă, ast-

fel că era câte trei pentru fie-care colegiū. Dacă eū am făcut acēstă observație, apoi să începem a ne acusa unū pe alțiū?

P. S. Episcop al Dunăreī-de-jos: Acēsta numai este cestiune asupra sumarului.

I. P. S. Mitropolit Primat: Regret că s'a adus din nou în discuțiune incidentul acesta. Eū credeam și împreună cu mine și P.P.S.S. Vōstre, că așa este cuviincios și așa trebuie să fie că partea adoua din adresă să fie ca neavenită.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Acēsta am cerut și eū.

I. P. S. Mitropolit Primat: Așa cred, că nu numai eū, ci și fie-care a înțeleș ast-fel. N'am vēdūt în nici un corp legiuitor cānd un deputat sau un senator vine și ia parte la lucrări și votēză pentru candidatul cutare, să vină în urmă cu o adresă în care să spună că consimțe la ceea ce s'a făcut și tot de odată să dīcă, că nu s'a procedat bine. Lucrul acum este hotărīt și eū cred, că I. P. S-țitul Mitropolit al Moldovei nici nu mai ține la lucrul acesta. Chiar I. P. S. Sa va considera partea a 2-a a adresei ca neavenită după cum a simțit și a cređut și S-tul Sinod, căci nu este bine să mai întindem discuțiunea asupra acesteī cestiuni.

Pun la vot dar sumarul ședinței precedente, așa că partea a 2-a din adresa I. P. S-țitului Mitropolit al Moldovei să fie ca neavenită.

S'a primit.

— Se comunică de la biuroū adresa I. P. S-țitului Mitropolit Primat cu No. 476/95, prin care comunică St. Sinod ca în ziua de 2 ale curenteī a hirotonisit Arhierēū cu titlu de Piteșteanu pe Arhimandritul Pimen Georgescu; iar Duminică, 5 ale curenteī a hirotonisit Arhierēū cu titlu de Craioveanu pe Arhimandritul Atanasie Mironescu și se ia act.

— Ne mai fiind comunicări, se intră în ordinea zilei.

— P. S. Episcop al Argeșului, raportor, continuă cu citirea traducției «Mărturisirea ortodoxă», și citește de la întrebarea a 5-a și până la întrebarea a 35-a inclusiv.

I. P. S. Mitropolit Primat: P.P. S.S. Părinți, ora e cam înaintată și avēnd ore-care afaceri importante la

ora acésta, vă rog, să ridicăm ședința și pe cea-l-altă s'o punem pe mâine, Sâmbătă.

— Ședința se ridică și se anunță cea viitoare pentru a doua zi Sâmbătă 11 Februarie, orele 9 a. m.

Președinte: **Ghenadie Mitropolit Primat.**

Secretari: *Dionisie Episcop al Buzéului și Ioanichie Floru Bacăonu.*

Ședința din 11 Februarie 1895.

— Ședința se deschide la orele 9 a. m. sub președenția I.P. S-țitului Mitropolit Primat.

— Se face apelul nominal și răspund prezenți 14 P. S. membrii.

— Se citește sumarul ședinței precedente, și se aprobă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Ne fiind comunicări, intrăm în ordinea zilei.

— P. S. Ioanichie Bacăoanu, raportor, citește raportul comisiunii însărcinată cu cercetarea budgetului revistei «Biserica Ortodoxă Română și conchide la aprobarea lui.

— Se pune la vot opiniunea comisiunii și se aprobă.

— Idem, raportul comisiunii însărcinată cu cercetarea budgetului Tipografiei cărților bisericești și opinéază a se aproba.

— Se pune la vot opiniunea comisiunii și se aprobă.

— Idem, raportul comisiunii însărcinată cu luarea socotelor «Tipografiei» pe anul budgetar 1893—1894, și opinéază a se aproba.

— Se pune la vot opiniunea comisiunii și se aprobă.

— Idem, raportul comisiunii relativ la adresa Direcțiunii Tipografiei cărților bisericești, prin care cere a se construi o magazie de cărămidă pentru conservarea cărților tipărite, aflate în depositul tipografiei și conchide la aprobarea construirii acelei magazii.

I. P. S. Mitropolit Primat: Prea Sântiți Părinți, Eū știu că este mare nevoie de o asemenea magazie, căci n'are unde să păstreze cărțile; rămâne însă a ne chibzui pentru locul care'l cere, dacă póte fi acela, sau altul.

P. S. Episcop al Argeșului: Eū cred, că ar trebui să ia locul acela pentru a se face un local mai bun, fiind

că sunt foarte multe cărți. Acel local ar putea servi ca librărie în față. Ceva mai mult; eu aș dori ca această casă să fie și mai mare pentru a se putea instala în ea și o legătorie de cărți bisericești, fiind că cea mai mare parte din cărți se vând nelegate.

I. P. S. Mitropolit Primat: Prea Sfințiți Părinți, vă rog să bine-voiți a avea în vedere, că magazia nu se poate construi la fața strădei, căci nu permite Primăria. Acel loc eu îl pot da pentru tipografie, când este vorba de a se face o casă de care să se folosească această instituție. Acea casă însă trebuie să armonizeze cu corpul clădirii tipografiei. Dar dacă este vorba să se facă o simplă magazie, apoi ea trebuie construită în un alt loc adică îndărătul casei și nu la stradă. Asupra acestui punct eu am ținut D-lui Director să se asigure de lucrul acesta, căci cărțile se aglomerază și ca să le mai țină prin casele de pe la Mitropolie, nu se poate. Prin urmare vă rog să să-i dăm aprobare numai în ce privește magazia. În ceea ce privește însă facerea unei case vă rog să-mi dați voie să tratez eu cu Directorul, căci pentru a-i da locul de care e vorba ca să facă pe el o casă pentru a complecta stabilimentul tipografiei, trebuie să aibă planul unui arhitect, să aibă un devis în regulă și numai așa s'ar putea permite.

P. S. Episcop al Rîmnîcului: I. P. Sfințite Președinte! În numele S-tului Sinod, în numele Instituțiunei Tipografiei și al meu personal, vă mulțumesc cu recunoștință pentru buna-voință, ce ați arătat față de aceste trebuințe ale Tipografiei S-tului Sinod. Eu nu m'am îndoit un moment, că trebuie să fiți tot-deuna cu buna-voință asupra acestui stabiliment, care este al bisericei noastre, înființat de dînsa și cu spesele ei. Însă Vă rog un lucru. Fiind că ați propus, ca Directorul tipografiei să se înțeleagă cu I. P. S-ția Văstră pentru construcțiile ce sînt de făcut, dați-mi voie să adaug o rugămintă în numele S-tului Sinod, și anume, ca să cereți de la Dl. Ministru al Cultelor spre a se face un plan proiect, care plan să fie vedut și de aceia dintre noi, cari avem cunoștința de trebuințele tipografiei din present, precum și acele din viitor, ca înființarea unei litografii bisericești și altele. Ce se atinge însă de magazia, despre care ne vorbește raportul Direc-

torului, vă rog să nu faceți atâta caz; căci sub numele de magazie se înțelege un local făcut în marginele unor știute condițiuni și el trebuie așezat acolo, unde poate fi ferit de incendiuri, și unde permite și regulamentul pentru construcțiuni al Primăriei. Magazie, cum s'ar întâmpla, nu permite Primăria a se face; și Primăria, știu de mai înainte, va impune Directorului, ca să o facă la dos, și nu-î va da voie, de a o așeza la față. Iar dacă se pune în discuție locul și condițiile de construire ale acestei magazii, eu aș propune, ca acel local să fie izolat de ori-ce locuință; căci, se poate întâmpla un foc, și cu acesta să se prăpădească modesta avere, de care dispune astăzi Biserica noastră. Deci, spre a înlătura ori-ce pericol, magazia trebuie făcută la dos, iar pentru a se avea un lucru complet, eu vă rog să stăruiți pe lângă Dl. Ministru al Cultelor, pentru a însărcina pe un arhitect, ca să facă un proiect de plan.

I. P. S. Mitropolit Primat: Mă rog să ne înțelegem asupra acestei chestiuni. Comisiunea arată dorința exprimată de Director și nevoia, ce se simte pentru facerea acelei magazii. Atunci Directorul este dator să ne prezinte un plan și un devis și pe urmă vom decide.

P. S. Episcop al Rîmnicului: I. P. S-șite Președinte! Vă rog încă odată să nu puneți chestiunea așa; căci cu acesta obligați pe Director, ca el să ne prezinte planul, și să plătească pe cine-va, ca să-l facă. I. P. S. Văstră însă, puteți face acesta cu o economie pentru tipografie prin Dl. Ministru al Cultelor, care are la îndemână un corp întreg de arhitecți.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eu am să mijlocesc la Minister, și rog și pe S-tul Sinod să primiască cererea, dar cu condițiunea ca Directorul să aibă grijă a ne prezenta un plan și un devis.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Să i se pună în vedere să prezinte un plan, ca să știm și noi ce avem de făcut.

— Se pune la vot opiniunea comisiunei, cu îndatorire ca Directorul Tipografiei cărților bisericești să prezinte un plan și un devis și se aprobă.

— P. S. Ioanichie Bacaoanu, raportor, citește raportul comisiunei însărcinată cu verificarea compturilor revistei

«Biserica Ortodoxă Română», pe anul bugetar 1893/94 prin care conchide la aprobarea lor.

— Se pune la vot opiniunea comisiunei și se aprobă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Dați-mi voe să fac o întrebare. Aceste socoteli luate de comisiunea respectivă la tipografie, sunt dupe anii trecuți?

P. S. Episcop al Rîmnicului: Pe anul 1893/1894.

I. P. S. Mitropolit Primat: Încă un lucru aș dori să știu, ce carte are sub tipar acum direcțiunea tipografiei?

P. S. Episcop al Rîmnicului: Noî, comisiunea, n'am fost însărcinați cu acéstă cestiune.

I. P. S. Mitropolit Primat: Aș dori să se întrebe Directorul tipografiei, ce carte are acum sub tipar?

P. S. Episcop al Argeșului: Mineele s'a terminat și s'a început apostolul a 2 edițiune.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eû voiam să propun, ca să tipărească Biblia, căci este de mare trebuință. La Seminar și în alte părți am văduț, că se servește cu de cele vechi.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Anul scolar curgător 1894—1895, Ministerul a introdus în școlă Biblia întregă, adecă Vechiul și Noul Testament ca carte de citire pentru copii. În scopul acesta dupre cum sunt informat, Ministerul s'a adresat la tipografia noastră, cerënd un număr mare de exemplare, mi se pare vr'o 10,000, iar tipografia n'a putut satisfăce cererea. Eû când eram Director la tipografie începusem să tipăresc asemenea cărți pentru copii în format mic, și după ce am tras un număr de vr'o 3000 esemplare, am și stereotipat tablele pentru tirajele din viitor. Când Ministerul a cerut numărul cel mare de esemplare, Directorul tipografiei noastre a dat pe cele avute în deposit, iar pentru rest Ministerul a fost nevoit să se adreseze la alte tipografii. De aceia, acéstă propunere a I. P. S. Vóstre este fórte bine venită, și eû cred, că fără a se mai întreba Directorul, să'î se ordone numai, ca el să începă cu tipărirea Bibliiei, în format mare și apoi și mic pentru școle.

Voci: Să se începă cu Septuaginta.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Da! Septuaginta este textul normativ al Bisericeî Ortodoxe, și de acéstă trebuie să ne ocupăm și noi, într'o ședință specială, când

se va hotărî și codicele de urmat. De aceia acum ȳic să primim propunerea și într'o anume ședință să ne ocupăm în mod special de codicele, dupre care trebuie să se tipărească Biblia, precum și de formatele, cum are să se tipărească.

P. S. *Episcop al Argeșului*: Mai bine e să se începă cu tipărirea Bibliei îndată dupe terminarea Mineelor.

I. P. S. *Mitropolit Primat*: In tot cazul, tot să se întrebe Directorul tipografiei, cu ce carte se ocupă acum.

— P. S. Iónichie Bacaónu raportor, citește raportul comisiunei pentru cercetarea cărților de învățământ religios, relativ la cartea de cântări a Preotului G. Ionescu, din București și conchide la aprobarea ei.

Se pune la vot opiniunea comisiunei și se aprobă.

P. S. *Pimen Piteștenu*: I. P. S. Președinte, prin reorganizarea seminariilor, în timpurile din urmă s'a născut o absolută necesitate și de aci o deosebită îndatorire, ce S-tul Sinod, are față de această instituțiune de educațiune bisericească. Seminariile noastre știți cum sînt reorganizate prin ultima lege. Eũ, ca director al seminarului central sînt pus în plăcuta pozițiune de a vę asigura, că dau fructe bune și rodnice pentru biserica noastră. Dar pentru că s'a multiplicat numęrul de studii la seminariĩ, așa că, pînă la reorganizarea Seminariilor, seminariștii se făceau preoți cu 4 și 7 clase; sstă-dĩ, după reorganizare nu se mai pot face de cāt numai cu 8 clase în comunele rurale; ast-fel că, în fața acestei mulțimi de ani de studii, adese-orĩ ba chiar tot d'auna se întîmplă, ca elevii seminariștii cînd ating virsta de 21 ani să fie recrutați în armată. Prin această lege de recrutare, în adevęr se garantęză seminariștilor amînarea de la virsta de 21 și pînă la 26 ani, în care timp elevul seminarist este obligat să plătescă pe fie care an o taxă de 100 lei; ast-fel că mulți dintre elevii seminariștii, care aũ părinți sęraci, neputęnd plăti în mod regulat această taxă, ministrul de rėsboi, conform legii de recrutare a armatei, vręnd ne vręnd, il chiamă la corp și de aci în diferite rînduri s'a întîmplat, ca elevii seminarului superior să fie luați de la clasă și trimiși la cazarmă. Am avut cîte va casuri de felul acesta și mulțumitã D-luĩ Ministru al Cultelor, căci a mijlocit pe lãngă colegul sęu de la Resbel, ca elevii seminariștii să nu fie trimiși le de-

positul de recrutare saŭ la casarmă cu escortă, ci singurî. Pe lângă acésta, actuala lege a clerului, cum și legea reorganizării seminariilor, împiedică hirotonia imediată a unui elev, după ce a terminat cursul de 8 clase, ci el trebuie a se hirotonisi atunci, când se va constata că are vârsta de 26 ani.

În fața acestei stări de lucruri, eŭ fac o respectosă propunere S-tului Sinod, ca să alegă o comisiune, care să se ocupe cu acésta cestiune, mai ales, că sesiunea acésta în care ne găsim, este o sesiune extra ordinară; comisiunea, ce se va alege, va studia cestiunea elevilor seminariști față de legea recrutării.

Tot cu acésta ocazie, vë aduc la cunoștință, că D-nul Ministru al Cultelor, în urma propunerii mele, ca Director al seminarului central și a colegului meŭ de la seminarul din Iași, a aprobat o întrunire a tuturor directorilor seminariilor din țară, care întrunire a avut loc în sărbătorile Nașterii Domnului. Între cestiunile pe care le am discutat, am dat și peste o altă cestiune, strâns legată de acelea și anume: cestiunea cum biserica își îndeplinește datoria sa, față de armată, adică cestiunea pozițiunii preotului de armată, cum știe el să'și îndeplinescă datoria, față de acei tineri români ortodocși, care, stând timp de 3 ani la cazarmă, sînt privați de biserică și de învățăturile ei, ceea ce face ca soldații să devină oameni răi, și de desordine și de aci să comită tot felul de fapte rele, și când se întorc în căminele lor, să ducă cu ei cele mai rele vicii vătămătore societății.

Eŭ rog dar, ca comisiunea, care se va alege de S-tul Sinod, pentru a regula pozițiunea elevilor seminariști și a studenților Facultății de Teologie, față cu legea de recrutare, să se ocupe și de cestiunea preotului de armată, adică de modul cum ar trebui mai temeinic, să se îngrijască biserica față de armată, pentru îndeplinirea datoriilor sale religioase și morale. Acésta am avut de zis.

P. S. Episcop al Hușilor: Cestiunea ridicată de către P. S. Pimen Piteștenu este foarte însemnată. P. S. Sa propune să se alegă o comisiune. care, dupe cît am înțeles eŭ, ar trebui să se ocupe cu regularea cestiunii până la sesiunea viitoare.

Eŭ aș zice, ca să nu alegem comisiunea, ci prin un

vot dat de S-tul Sinod, și autorisăm pe Președintele nostru, ca să ceară la Guvern, să vină cu o lege, prin care să modifice articolul din lege privitor la recrutarea generală, din care să escludă pe elevii seminariștilor și studenții de la Teologie. Acésta să se facă chiar acum în timpul acestei sesiuni a Corpurilor Legiuitoare, căci dacă se va amâna până la toamnă, sînt o mulțime de tineri care au să fie deranjați în studiile lor.

I. P. S. Mitropolit Irimat: Eū cred că propunerea P. S. Pimen Piteștenu, și modul cum a expus-o, în cuvîntarea sa, merită atențiunea noastră dar nu prin comisiune, căci a alege o comisiune, ce are să facă acea comisiune? Nevoile le știm cu toții. Eū aș crede dupe cum a zis și P. S. Episcop al Hușilor, că printr'un vot dat de S-tul Sinod să se intervină prin Președinte la D-l Ministru al Cultelor, ca acum până ce Camerile sînt deschise, să se modifice legea recrutărei privitoare la candidații de hirotonie.

Cred că e bine să primiți acésta propunere, căci dacă vom alege comisiunea, tot acolo avem să ajungem.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Propunereî făcută de P. S. Arhiepiscop Pimen Piteșteanu, eū cred, că este bine, ca mai întăi să'i facem puțină analiză. P. S. Sa, dacă l-am înțeles bine, a propus două cestiuni, și anume: I-a cestiune a fost numită pozițiunea seminariștilor față de obligațiunile lor de ostași ai țerei, și a II-a cestiune, este modul cum trebuesc să se poarte preoții, care îngrijesc de oștirea noastră. Prin urmare trebuește să deosebim în propunere aceste două materii. Ce se atinge de materia întăia a cestiunei, prin carea se cere, ca să se pună în armonie legea clerului cu legea datoriilor ostășești ale cetățenilor, acésta se pôte face acum numai în forma, de a ruga pe I. P. S-șitul nostru Președinte, ca să se pună în înțelegere cu D-l. Ministru al Cultelor și să se reguleze lucrul cum va fi mai bine. În privința însă a cestiunei a doua, adică a pozițiunei preotului român din armată, și eū împărtășesc ideia.....

P. S. Arh. Pimen Piteștenu: Eū așa înțeleg. Am spus că studiind cestiunea elevilor seminariștilor, față cu legea de recrutare, am dat de o altă cestiune, care stă în strînsă legătură cu acésta. Cum ar putea biserica într'un

mod mai rodnic să aducă folose prin serviciile armată.

P. Ș. Episcop al Rîmnicului: Măntin ȃicînd: p_ri_ ȃiunea preotului nostru pus în fața armatei, ca părinte sufletesc al ei. Incă odată mai repet, că aici sînt două materii: cea întăia este, ca să se pună în armonie legea clerului mirean cu obligaȃiunea cetățenului față de armată. Acăsta se p_ote face cum a mai ȃis f_orte bine și P. S. Episcop al Hușilor, precum și e_ă. Materia a doua cred, că reclamă, cum a specificat f_orte bine și a ȃis și P. S. Pimen Piteșteanu, ca să se al_ăgă o comisiune, carea să ia cestiunea în cercetare, să se g_ăndească la t_ote îm-prejurările, să studieze lucrul din t_ote punctele de privire și să refere Sinodului. E_ă ști_ă, și o spun și aici, că în adev_er este un regulament, ce se ocupă de acăstă materie; că S-tul Sinod și-a spus cuv_entul s_ău în acăstă cestiune; dar la ce rezultat va fi ajuns atunc_i preocupările S-tului Sinod în acăstă materie, acăsta nu o cunosc. De aceia, m_ă unesc și e_ă cu partea a doua a propunerii P. S. Piteșteanu, ca adecă să alegem o comisiune, ce are să se ocupe cu sarcinile preotului în armata română.

I. P. S. Mitropolit Primat: Propunerea făcută verbal de P. S. Pimen Piteșteanu, și susținută de P. S. Episcop al Rîmnicului, adică de a se alege o comisiune, care să se ocupe cu sarcinile preotului în armata română, și cu mijl_ócele prin care ar putea biserica să aducă folose mai rodnice pentru armată, merită atenȃiunea n_óstră, înse nu este venită la timp. Comform regulamentului, asemenea propuneri să formuleză înscris și se subscrie de cel puȃin 5 membri. Afară de acăsta, P. S. Pimen Piteștenu, într'una și aceiași propunere amestecă două cestiuni de mare însemnătate, de care trebuie S-tul Sinod să se ocupe în mod deosebit.

Ca să formăm preoȃi destoinici pentru serviciul pastoral din armată, să ne silim a da seminariștilor o ast-fel de educaȃiune și instrucȃiune, în c_ăt, c_ănd ei a_ă îmbrăȃșat frumoșa și nobila misiune pastorală, să fie destoinici a fi adev_eraȃi apostoli, în ori-ce ramură de activitate ecclesiastică i-al trimite. Nu prin regulamente formulate de S-tul Sinod, vom face ca biserica să dea r_óde frumoșe, și preotul să fie folositor naȃiei sale; ci printr'o pregătire

serioasă făcută încă din școlă. De aceea cred, că comisiunea de care e vorba nu ar avea ce face într'o ast-fel de cestiune.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Eū laud zelul P. S. Arhiereū Piteșteanu de curând venit în sînul nostru. Dar ca tot-déuna noi trebuie să procedem și acum conform regulamentului nostru interior. Art. 30 al acestui regulament dice: «Fie-care membru este în drept a face propunerī privitoare la trebuințele bisericeī, asupra cărora ar socoti că trebuie să atragă luarea aminte a S-tului Sinod spre a lua o decisiune».

Asemenea propunerī spre a putea fi puse în discuțiune de către biuroū, se cere, să fie sprijite cel puțin de doi membri.

Prin urmare, eū vë rog ca asupra propunerēi, ce se face, să se îndeplinescă întâi această formalitate și pe urmă vom vedea ce este de făcut.

P. S. Episcop al Hușilor: Acestă propunere este susținută de 3 membri: de P. S. Episcop al Rîmnicului, de P. S. propunător și de mine.

I. P. S. Mitropolit Primat: Atunci rog pe P. S. propunător să-și formuleze propunerea înscris, s'o depună la biuroū și pe urmă o vom discuta.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu: O voiū formula numai de cât.

I. P. S. Mitropolit Primat: Până ce P. S. Pimen Piteșteanu și va formula propunerea, rog pe P. S. Episcop al Argeșului să continue cu citirea traducțiunei «Mărturisirea ortodoxă».

P. S. Episcop al Argeșului, raportor, continuă cu citirea traducțiunei «Mărturisirea ortodoxă», începând cu întrebarea 35-a și citește până la întrebarea 70-a.

I. P. S. Mitropolit Primat: Iată propunerea făcută de P. S. Pimen Piteștenu:

Subsemnații avem onóre a face S-tului Sinod următoarea propunere:

«S-tul Sinod să bine-voiască a alege din sînul său o comisiune care să se ocupe pe de oparte cu regularea pozițiunei elevilor seminariștili și a studenților facultăței de teologie, față cu legea recrutărei; iar pe de altă parte cu arătarea mijlócelor prin care servirea păstorască a

«preoților de armată să dea rólele dorite pentru această instituțiune a țerei».

(ss) *Iónichie Bacaónu. Athanasie Craioveanu. Silvestru al Hușilor. Pimen Piteșteanu*

Acum voiți să se alégă o comisiune saũ să discutați asupra ei?

P. S. *Episcop al Rîmnicului*: Să se alégă o comisiune.

P. S. *Episcop al Hușilor*: Propunerea acésta se desparte în doué părți: una privitoare la seminariști și alta privitoare la pozițiunea, saũ mai bine ȓis la activitatea preotului în armată.

I. P. S. *Mitropolit Primat*: Dați-mi voe s'o mai citesc încă odată.

P. S. *Episcop al Dunărei-de-jos*: Partea a doua a propunerii este cu totul vagă.

P. S. *Episcop al Rîmnicului*: Dacă puneți propunerea în discuțiune, cer cuvântul.

P. S. *Episcop al Hușilor*: Sunt doué cestiuni în acésta propunere: una a elevilor seminariști și a studenților în teologie și alta relativă la activitatea preotului în armată, cum trebuie să lucreze, ca să dea róle bune. Eũ sunt de părere, ca partea întâi a propunerii, privitoare la schimbarea legei de recrutare, față de studenții facultăței de teologie și de seminariști, să se autorize I. P. S-șitul Președinte să mijlocească la Guvern, ca chiar în sesiunea acésta a corpurilor legiuitoare, să vină cu un proiect de lege pentru a schimba legea de recrutare. Vẽ uniți cu acésta propunere?

I. P. S. *Mitropolit Primat*: S-tul Sinod se unește cu partea întâi.

P. S. *Episcop al Hușilor*: Cât privește partea a doua a cestiunei, acésta este foarte grea și foarte însemnată, și noi trebuie să ne ocupăm într'un mod óre-care de densa. P. S. Arhiereũ Pimen Piteșteanu când a emis ideia, ca ce ar trebui să facă preotul în armată, pentru ca să pótă ține sus moralul soldatului și simțimântul religios în armată, a sulevat o cestiune foarte însemnată și cu atât mai însemnată cu cât să știe în general căderea moralului în armată. Acésta o ȓic judecând după cei liberați cari in-

troduc mari destrăbălări între consătenii lor și chiar bóle urâte. Acum care ar putea fi mijlócele prin care s'ar putea ajunge la scop? A regulamenta numai felul activității preotului de armată, a'î da instrucții cum trebuie să procedă și să lucreze în calitatea lui de preot de armată, cu acesta încă n'am făcut nimic și nu se va ajunge la rezultatul dorit. În armată nu se merge după bunele chibzuinți, chiar dacă ar fi, a comandanților cu preoții. În armată totul e prevădut prin lege, totul e regulamentat. Dacă prin legile și regulamentele armatei, nu se va prevedea anume timpul, când preotul trebuie să facă morală soldaților, când să'î sfătuească, în ce timp să se ducă soldatul la biserică, când și unde să se mărturisească și împărtășească toți militarii, de la soldatul simplu până la general, căci esemplu trebuie să se dea de sus, nu vor face nimic preoții de armată, cu tótă regulamentularea activității lor. Militarii, cari nu aű primit o educație deosebită, cred că dacă aű îndeplinit legile și regulamentele armatei, totul mai departe li e permis, ș'apo'î această normă se menține și după eșirea din armată. Eű, făcend vizite canonice mai în anii trecuți, pe lângă altele am constatat în vr'o doue comune că foștii militari erau capii mișcărilor turbulente. Cestiunea e cu atât mai însemnată, cu cât tot ténérul român trebuie să facă armată. Și dacă nu se vor lua măsuri pentru păstrarea credinței și a simțiméntului religios între militari—în armată, apo'î este amenințată moralitatea și chiar sănătatea populațiunei rurale. Pentru prevenirea dar, a unor asemenea réle eű cred, că noi acum ar fi bine să autorizăm pe I. P. Sântitul nostru Președinte, să întervină la Guvern, să vină cu un proiect de unul sau mai multe articole, care să se adauge la legea militară, prin care să se măréscă cercul de activitate al preotului de armată, și în urmă să se regulementeze tótă activitatea preotului, cum și când anume trebuie să priméscă militarii învățaturii morale și când să mérgă la biserică, pentru ca ast-fel nu numai să nu se piardă, ci încă să se cultive și să créscă simțul religios în militari—deviitorii cetățenii rurali și urbani. De aceea am đis că cestiunea acesta este fórte însemnată și fórte grea și nu o vom putea regula noi numai cu instrucțiunile ce am da preotului. Preotul póte să fie bine pre-

gătit și bine predispus, dar dacă el nu are anume ore în care soldații să fie datori a-l asculta, sigur că nu face nimic. În armată se fac trebile numai din ordin. Prin urmare și pentru ca soldații să fie la timpul cutare la învățatura morală saŭ la biserică, trebuie să se prevadă prin lege și regulamente, trebuie ca toți comandanții de trupe să aibă instrucțiuni în sensul acesta.

Acum, cum bine-voiți, eu am propus ca S-tul Sinod să autorize biuroul ca să intervină la Guvern în această privință, dar dacă S-tul Sinod voește să alégă comisiune, eu, nu mă opun nici la acesta, căci lucrul mai pe urmă tot acolo are să ajungă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eu cred că așa a înțeles și P. S. Episcop al Hușilor, cum a înțeles și P. S. propunător, căci din cuvintele P. S. Sale reese ca noi să mijlocim la Guvern. . .

P. S. Episcop al Rîmnicului: Propunătorul nu cere acesta.

I. P. S. Mitropolit Primat: Apoi iată ce ȳice propunătorul în propunere. (Citește iar propunerea). Preoții în general așa cum sunt pregătiți pot preda morala, tot așa cum sunt și profesorii buni la școlă. Dacă un profesor nu pregătește în de ajuns pe copil la școlă și nu le face morală, cum este vinovat copilul? Nu. Noi trebuie să avem grijă, când trimitem preoții acolo să le spunem cu ce trebuie să se ocupe și cum să moralizeze pe soldat.

Din cuvintele P. S. Episcop a Hușilor reese că noi să intervenim spre a se da ordine Generalilor și Coloneilor, ca soldații, armata în genere să se supună, să asculte învățatura preotului în anumite ȳile. Așa este?

Voci: Da, da.

I. P. S. Mitropolit Primat: În această privință eu cred că discuțiunea acesta, este asupra regulamentului pentru disciplina clerului ostășesc; și în privința acesta știți că noi avem un regulament Ce ar mai face comisiunea, care s'ar alege? alt regulament? Are regulament. Prin urmare, noi să intervenim atât pentru partea întâi, cât și pentru partea a 2-a la D-l Ministru al Cultelor și D-sa să comunice cu Ministerul de răsboi pentru a da ordine în armată, ca toți ostașii să se supună regulilor morale și disciplinare ale religiunei noastre creștine ortodoxe, față de confesorul care, 'l are. . .

Iată calea cea mai bună prin care putem face ceva; căci altmintrelea, a mai alege o comisiune, a face un alt regulament, este de prisos, nu facem nimic.

P. S. Episcop al Rîmnîcului: Propunerea scrisă și subscriasă de propunătorii analizează mai de aproape cesiunea, și ea constă, ca și cea făcută verbal, din două elemente principale. De o parte avem pozițiunea seminariștilor și a studenților facultăței de teologie față de legea recrutărei, sau în deobște de datoria ostășască a cetățenilor, și de altă parte pozițiunea preotului nostru în armata română.

Propunerea admisă de I. P. S-țitul Mitropolit Primat, și susținută și de mine, cred că s'a hotărît de către S-tul Sinod, în felul de a se interveni la Guvern, spre a se pune în armonie prescripțiunile legii preotului de mir cu legea datoriilor ostășești ale seminariștilor și ale studenților.

Vin acum la datoriile păstorale ale preotului nostru în armata română. I. P. S. Vóstră, vorbind asupra acestei materii, ați zis, că e de prisos a se mai lua măsuri; fiind-că seminariile pregătesc pe clerici, ca să fie buni preoți. Și eú zic, că seminariile lucrează, cum lucrează toate școlele, numite profesionale; adecă, că ele fac a se da elevilor toate cunoștințele necesare misiunii lor. Aceste cunoștințe sânt laice, ce privesc pe viața lor socială și apoi cunoștințele teologice, care îi pun în pozițiunea, de a învăța cele ale Bisericeii și ai face apți pentru preoție. Insa după ce elevul din seminar sau din facultatea de teologie termină cursul, pentru dînsul se naște trebuința unor cunoștințe noi. Dacă ajunge profesor, lui i se cer cunoștințele didactice, care îi arată cum trebuie a împărți știința sa elevilor săi, iar dacă se face preot, fie al unei biserici parohiale, fie în armată, el întâmpină noui greutăți în practicarea preoției sale. Aceste greutăți, fie ele didactice sau preoțești, sânt adunate la un loc și înlăturate prin niște reguli, care pentru profesorat se numesc didactice, sau mai general pedagogice, iar pentru preoție reguli păstorale. De aici acea știință în ramura teologică, numită »Pastorală« carea știință se învață și ea în școlă, dar mai are elemente practice, ce nu se cunosc și nici pot fi regulate, de cât față de poporenii parohiilor, în practica pastorală a diley; și pre acéstă anume parte din viața pastorală a preotului nostru din armată privește propunerea făcută.

I. P. S. Mitropolit Primat: Nu le-a învățat preotul acestea?

P. S. Episcop al Rîmnicului: Alt-ceva este a învăța elevul pentru dânsul în școlă și alt-ceva, este a învăța meșteșugul, de a împărtăși știința, sau învățătura, căpătată în seminarul. Când este vorba de armată în special totă lumea, care a umblat cu Pastorală în mână, știe, că pozițiunea parohului în armată este în multe privinți deosebită de a preotului, care șade la casa lui, între parohienii săi.

Pentru preoții din armată se nasc noi trebuințe pastorale, rezultate din însărcinările lor speciale.

Ei trebuiesc conduși și aici ast-fel, în cât să pótă îndeplini cu succes datoriile lor de parohi în această ramură. Póte cine-va să ȃică, că în pastorale sânt regule, ce arată purtarea preotului și în armată.

Și eũ ȃic, că or fi, dar în știința ta, »Pastorală acele regule sânt generale, aplicabile la tóte armatele, la datoriile generale ale preotului și preotul din armata românească are trebuință de regule speciale, cum trebuie el să se pórte în armata românească. În de obște vorbind știința teologică când ea se aplică la armată, Biserică, și societate, are particularitățile ei, care trebuiesc regulate.

De aici naște trebuința, ca S-tul Sinod, espresiunea cea mai înaltă bisericească, membrii acestui Sânt Corp, cari cunosc mai de aprópe trebuințele ostasului nostru și puțința bine-făcătoare a preotului să regulementeze așa, în cât preotul să și pótă îndeplini cu tot succesul datoriile sale pastorale față de armată. Și tot în această regulamentare vor intra propunerile făcute de I. P. S. Vóstră, și cele ale P. S. Episcop de Huși, ca Guvernul la rândul său, fie în marginile Ministrului de Răsboi, fie Guvernul întreg, să dea tot concursul său preotului întru îndeplinirea datoriilor sale pastorale.

De aceea, mai adaug încă odată și pentru acesta ȃic, să alegem o comisiune ad-hoc, carea să studieze cestiunea, să cerceteze lucrările anterióre ale S-tului Sinod, rămase nesancționate. Comisiunea nóstră, avënd în vedere tóte lucrările anterióre și trebuințele de astă-ȃi să facă regulamentul trebuitor care prin Dl. Ministru va fi supus la sancțiunea Majestăței Sale Regelui, și un ase-

menea regulament va deveni obligatoriu pentru preoți, pentru armată și superiorii ei.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eū cred că atât cât s'a vorbit asupra acestei cestiuni, s'a vorbit prea mult și am ajuns tot acolo, ca să alegem comisiunea. Acum fiind-că este o propunere, nu trebuia să măi discutăm, ci după insistența propunătorilor să trecem de a dreptul la alegerea comisiunei; și fiind-că avem un regulament, care este nesancționat, comisiunea care se va alege să aibă în vedere și lucrările anterioare relative la acéstă cestiune.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Eū propun ca P. P. S.S. propunători să formeze comisiunea.

I. P. S. Mitropolit Primat: Propunători sînt: P. P. S. S. Ioanichie Bacaoanul, Atanasie Craioveanu, Pimen Piteșteanu și P. S. Episcop al Hușilor.

P. S. Arh. Pimen Piteșteanu: Ca propunător îmi pare bine că P. S. Episcop al Dunărei de jos este contra; și aș dori ca și P. S. Sa' să facă parte din comisiune și să lucreze împreună cu noi.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot, prin sculare, propunerea ca și P. S. Episcop al Dunărei de jos să facă parte din comisiune.

S'a votat.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Eū sînt contra.

P. S. Episcop al Hușilor: Puneți la vot propunerea mea împreună cu a I. P. S. Vostre de a se interveni la Guvern.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acésta s'a admis, cu tóte acestea eū tot măi consult încă odată pe S-tul Sinod. Cine e pentru să bine-voiască a ridica mîna.

S'a primit.

Acum ne măi fiind nimic la ordinea zilei ridic ședința și cea viitoare va fi pe Joi 16 ale curentei la ora 9 a. m.

— Ședința se ridică și se anunță cea viitoare pentru Joi 16 ale curentei orele 9 a. m.

Președinte: Ghenadie Mitropolit Primat.

Secretari: *Dionisie Episcop al Buzelui și Ioanichie Bacaoanu.*

Ședința din 16 Februarie 1895.

— Ședința se deschide la orele 9 și $\frac{1}{4}$ sub președinția I. P. S. Mitropolit Primat.

— Se face apelul nominal și răspund prezenți 13 P.P. S.S. Membrii, fiind absente P. S. Calistrat Bârlădenu, din cauză de bolă.

— Se citește sumarul ședinței precedente.

P. S. Episcop al Hușilor: Cer cuvântul asupra sumarului. Am auzit în sumar spunându-se că Directorul tipografiei s'ar fi îndatorit ca să prezinte I. P. S. Văstre un plan pentru magazia și librăria tipografiei. Mi se pare că s'a vorbit aci de acel plan și s'a spus că Directorul nu-l va putea prezenta, fiind-că el trebuie să plătească aceluia care 'l va face.

Eū știu că I. P. S. Văstră aveți să interveniți la Onor. Minister, ca să'l facă. Cred dar că trebuie rectificat în sumar în sensul acesta.

I. P. Mitropolit Primat: D-lui Director 'i este impus ca să trateze cu mine în această privință. D-nelui are să'mi facă un raport, apoi am să interviu la Minister ca să cer un arhitect. D-nelui va trata cu arhitectul pentru a face planul, și după ce se va regula totul între mine și D-nelui, atunci voi veni cu planul la S-tul Sinod și vom discuta.

— Se pune la vot sumarul ședinței precedente, cu aceste explicațiuni și se primește.

— Se comunică de la biuroū petițiunea D-lui Elias Grasiy, prin care rōgă pe S-tul Sinod să'i se permită a litografia ca iconă sântul Antimis, pentru care a obținut chiar voia P.P. S.S. Chiriarchi.

P. S. Episcop al Râmnicului: Eū rog pe biuroū să alegem o comisiune, la care sa se trimită această cerere.

I. P. S. Mitropolit Primat: Comisiunea este aleasă deja, dar trebuie s'o complectăm, căci 'i lipsește un membru. Acea comisiune se compunea din P. S. Episcop al Râmnicului, al Romanului și eū; și fiind-că P. S. Episcop al Romanului a murit, eū cred că trebuie să complectăm comisiunea prin alegerea unui alt membru.

P. S. Episcop al Râmnicului: Atunci vē rog să o trimiteți la această comisiune.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eū cred că toți P.P. S.S. Chiriarhī aū câte un model de antimise din cele litografiate de D-l Grasiāny, dupe cum și eū am asemenea modele. Față dar cu cererea acēsta, cred că nu e alt-ceva de cât să fie acea icōnă aprobată și de S-tul Sinod; cum e aprobată de fie care Chiriarh în parte.

Voci: Așa, așa.

— Se pune la vot cererea D-luī Grasiāny și se trimete la comisiunea specială.

I. P. S. Mitropolit Primat: Vē rog să complectăm comisiunea pentru iconografieī prin aclamațiune.

P. S. Episcop al Rîmniculuī: Eū propun pe P. S. Atanasie Craioveanu.

— Se pune la vot propunerea P. S. Episcop al Rîmniculuī și se aprobă.

— Se comunică de la biuroū petițiunea P. S. Calistrat Bârlădeanu prin care cere un concediu de șēse zile fiind bolnav, și se aprobă.

— P. S. Valerian Rîmnicēnu, raportor, citește raportul comisiunei de petițiunī pentru călugărireā în cas de bōlă a surorilor: Păuna Protopopescu, care a primit numele de Ripsimia, Alexandrina I. Sebe, care a primit numele de Filonida și Smaranda Gheorghe, care a primit numele Mardonia, tōte din monastirea Pasărea și conchide la recunōșterea călugărireī lor.

— Se pune la vot opiniunea comisiunei și St. Sinod o aprobă.

— Idem raportul comisiunei de petițiunī, relativ la adresa comunităței S-tuluī Munte Athos, pe lângă care s'a alăturat un manuscris «Tratament pentru istoria S-tuluī Munte Athos» fondarea Schituluī Prodrom și istoria icōneī Maicei Domnuluī de monahul Antipa, prin care cere ca slujba icōneī Maicei Domnuluī să se intercaleze la 12 Iulie în Mineele care se tipăresc.

Asupra acesteī cestiunī comisiunea opinēză că nu se pōte intercala: I-iū, că Mineele aū eșit de sub tipar și al II-lea, că nu este de ajuns autoritatea monahuluī Antipa asupra acesteī scrierī.

— Se pune la vot opiniunea comisiunei, care conchide la respingerea cerereī și se aprobă de S-tul Sinod.

I. P. S. Mitropolit Primat: Mai avem încă douē

comisiunii de ales asupra a două cestiuni: 1) Pentru punerea în concordanță a legii civile cu cea bisericească în privința căsătoriei și al 2-lea; pentru jurământul preoților înaintea instanțelor judecătorești.

P. S. Episcop al Râmnicului: Să se discute întâi cestiunea, începând cu partea relativă la jurământul preoților.

P. S. Episcop al Hușilor: I. P. S-șite Președinte, armonisarea legii bisericești cu legea civilă, în ceea ce privește căsătoria și divorțul, este o cestiune foarte grea. O cestiune, care nu să pôte rezolva numai de Sinod. De aceea eș aș fi de părere ca, I. P. Sântia Vóstră să veniți cu un anume proiect, făcut de persoane cunoscătoare de legile bisericești și civile, asupra căruia să fie consultat de mai înainte și Guvernul; căci în zadar vom regula noi singuri cestiunea, dacă Guvernul nu va consimți a schimba nimic din actuala lege civilă. Aci e vorba de a se face cedări, fie dintr'o parte fie din alta, sau și din amândouă părțile. Dar acésta nu se pôte face de cât numai consultând o parte pe alta. Mai greu va fi când Sinodul va decide ca cutare cestiune să fie așa și Guvernul va dice în urmă, ba nu se pôte. Tot ast-fel să se facă și cu jurământul preoților.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eș nu sunt de părerea P.P. S.S. Vóstre în cazul de față. Un corp legiuitor nu pôte să recurgă afară din cercul său, ca să ceară legi de la ómenii competenți, când el însuși este un corp legiuitor prin înființarea lui.

Când se citește un mesagiù într'un corp legiuitor, prin acel mesagiù se atinge cestiunile importante, care trebuie rezolvate pentru nevoile Statului. La timp acel corp legiuitor, alege comisiunea și acea comisiune se însărcinează cu facerea proiectului și apoi după ce proiectul s'a depus pe biuroù se discută în fondul ei cestiunea. Eș cred că și noi tot așa trebuie să mergem.

Eș am anunțat prin discursul de deschiderea S-tului Sinod, cestiunea punerii în concordanță a legii bisericești cu legea civilă în privința căsătoriei; fiind-că cunoștem cu toții marele greutate și ce întimpinăm cu căsătoriile, cu rudenile și cu multe altele.

De aceea comisiunea, care se va alege, va face un

proiect asupra acestor cestiuni și proiectul acela, după ce se va discuta și vota, se va înainta prin biuroū Guvernului.

Mi se pare că chiar în Constituțiune se prevede, ca legea bisericească să se pună în concordanță cu legea civilă și nu s'a făcut nimic până acum.

P. S. Episcop al Rîmnicului: I. P. S. Președinte! Vă rog să-mi dați voie și mie ca să iaș parte la această discuțiune, spre a-mi arăta și eu vederile mele, pentru ca mai pe urmă cu toții împreună să resolvăm cestiunea, adusă de I. P. S. Vóstră, înaintea S-tului Sinod prin discursul de deschidere: I. P. S. Vóstră prin discursul de deschidere, ne-ați atras luarea aminte asupra mai multor cestiuni, care se opun usurilor sântei nóstre biserici și chiar cum s'a đis, prescripțiunilor canonice.

De altă parte ați adăogat, că trebuiește să alegem o comisiune, care să se ocupe cu punerea în armonie a acestor cestiuni; fiind-că ele deosibesc în vederi pre Biserică de Statul nostru actual. Eū cred, că asemenea cestiuni, care aū a armoniza pre Stat cu Biserică și viceversa, nu se pot regula numai de cătră S-tul Sinod singur, fără de participarea la o asemenea lucrare și a puterei Statului. Aceste cestiuni, avēnd un caracter duplu, cer din partea nóstră, cât și din partea Ministrului, care represintă între noi pre Stat, mai multă gândire, și chiar o mai bună chibzuință.

Dacă am păși, cum ați cerut I. P. S. Vóstră, la alegerea acum a unei comisiunei, fără a fi și D-l Ministru de față, cu care să putem stabili împreună o înțelegere în asemenea materie, eū o spun de mai 'nainte, că tótă lucrarea comisiunei cu hotărârile S-tului Sinod în asemenea materii, aū să rămână o simplă dorință, ca multe din dorințele, ce a mai arătat S-tul Sinod. Aici este vorba, I. P. Sfințite, de a armonisa legile țerei cu canónele; și această nu se póte face alătura de puterea laică. Acesta este calea legală, dupe care S-tul Sinod póte lucra cu succes, și alătura cu această cale lucrările S-tului Sinod, în asemenea materii pot fi lovite de nulitate.

S'a đis în cursul discuțiunei acestei cestiuni, că S-tul Sinod este un corp legiuitor. Să-mi dați voie ca eū să fiū de părere deosebită în această materie, și chiar să-mi spun și cuvintele mele pentru ce. Noi nu suntem un corp

legiutor propriu ȃis, dar sȃntem un corp, care luȃm dispozițiunii, mȃsurȃi disciplinare, ȃn ceea ce privește biserica și statul nostru romȃn, faȃă de preoți și chiar faȃă de toți creștinii; facem cu alte cuvinte numai Regulamente, care își au puterea lor disciplinarȃ numai cu aprobarea Statului. Dupre Constituțiunea nȃstrȃ, dupe legea organicȃ a S-tei nȃstre Biserici, tȃte dispozițiunile disciplinare ale S-tului Sinod nu sȃnt aplicabile ȃn Statul romȃn, de cȃt numai cu condițiunea ecpresȃ, cȃ aceste dispozițiunii sȃ fie lucrate ȃn ȃnțelegere cu puterea laicȃ a Statului nostru. Așa cȃ stabilindu-se acest lucru ȃn mod legal se pȃte ȃice, cȃ noi suntem un corp, care regulamentȃm disciplina bisericescȃ faȃă de preoți și de Statul romȃn cu conlucrarea acestuia.

Ei bine, fiind-cȃ aci este vorba de Stat; fiind-cȃ noi cu lucrȃrile nȃstre avem a ne ȃntinde chiar asupra legilor Statului; eȃ cred cȃ este de trebuințȃ, ca D-l Ministru al Cultelor sȃ fie de faȃă, cȃnd se discutȃ asemenea cȃstiunii sau cel puțȃn sȃ ea parte la lucrȃrile S-tului Sinod, cȃnd se stabilesc bazele de lucru ȃn niște asemenea materii. Numȃi ast-fel vom putea pune ȃn armonie legile țereii cu S-tele canȃne, și numai ast-fel lucrarea nȃstrȃ va avea sorții de a ajunge articole de legi ȃn Statul romȃn. Prin urmare nu putem face alt-fel, de cȃt sȃ ne punem ȃn de aprȃpe contact cu D-l Ministru al Cultelor.

Acum sȃ vin la formula propunerii, fȃcutȃ de P. S. Episcop al Hușilor. P. S. Sa ȃice, sȃ ne punem ȃn contact cu Guvernul prin un memoriu, sau mai știu eȃ cum, eȃ cred, cȃ și cu un asemenea mod de a lucra, hotȃrȃirea nȃstrȃ are sȃ rȃmȃnȃ, cum ȃice Romȃnul, tot ballȃ.

P. S. Episcop al Hușilor: N'am ȃis eȃ prin un memoriu, ci am ȃis ca Președintele S-tului Sinod sȃ facȃ ȃn unire cu Guvernul un proiect pe care sȃ'l prezinte Sinodului.

P. S. Episcop al Dunȃrei-de-jos: Nu ȃntrepueti

P. S. Episcop al Rȃmnicului: Acȃstȃ ȃntrepuere m'a corectat. Prea bine, sȃ lucrȃm un proiect de lege care prin Președintele nostru sȃ fie ȃnaintat Guvernului. Ei ce gȃsiți mai bun ȃn acȃstȃ mȃsurȃ? Credeți, cȃ o sȃ ajungeți la scopul dorit? Nu; cȃci guvernul, fiind departe de membrii S-tului Sinod, și noi ȃre cum lucrȃnd de sine,

noi avem să luăm o hotărîre, iar Guvernul are să țină la legile sale actuale; și lucrurile aș să rămână tot așa, cum sînt și astăzi.

Propun deci ca Președintele în numele S-tului Sinod, să poftască pe D-l Ministru între noi, iar noi, alegînd toate cestiunile ce vin în colisiune cu legile Statului, să le punem într'o discuțiune prealabilă cu D-l Ministru al Cultelor și atunci vom alege comisiunea, care va face o lucrare chibzuită și cu șorți de isbîndă, fiind făcută în înțelegere cu Guvernul țerei.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eū am asimilat pe St. Sinod cu un corp legiutor, pentru că, prin regulamentele, care le facem sîntem un corp, care disposăm și nu putem dice că nu însemnăm nimic. Propunerea P. S. Episcop al Rîmnicului, ca S-tul Sinod prin președintele său să se pună în înțelegere cu Guvernul, nu o cred nemerită. S'a făcut de mai multe ori acēsta, deja avem precedente create, și nu s'a putut ajunge la nici un rezultat.

Așa dar, eū cred că calea cea mai nemerită nu este de cāt acēsta, ca comisiunea, care se va alege, să se pună în înțelegere cu Dl. Ministru, spre a vedea ce s'ar putea face, pentru ca să dispară anomalia dintre Stat și Biserică cu privire la căsătorie, după cum știți că le întimpinăm, mai ales în cas de rudenie

De aceea, eū aș ruga pe S-tul Sinod, să alégă o comisiune, care va intra în înțelegere cu Dl. Ministru, ca om de legi și special în acestea, și Dl. Ministru le va pune la dispoziție și alți bărbați compețenți, spre a face o lucrare cum trebuie. Acēsta cred că este calea cea mai nemerită.

P. S. Episcop al Argeșului: I. P. Sântite Președinte! Cestiunea propusă de I. P. S. Vóstră, privitoare la armonizarea legilor bisericești cu cele civile, mai ales în privința căsătoriei este o cestiune fôrte însemnată. Se știe, că legea civilă oprește căsătoria pînă la al 4-lea grad, pe cînd cele bisericești opresc căsătoria pînă la al 7-lea grad. Din pricina acēsta să întâmplă adese-orî conflict. Oamenii se duc la primărie, să încep formalitățile și primarul conform legei civile, declară că sunt căsătoriți. Preotul însă le refuză serviciul, și cu drept cuvînt, căci biserica oprește căsătoria pînă la gradul al 7-lea. De aci

interveniri la Episcop pentru a cere dispensă, și multe alte greutăți din cauza acésta.

O altă cestiune, legată tot cu acésta, este cestiunea divorțurilor. Se știe că la noi în țară sunt o mulțime de divorțuri și biserica nu are nici o cunoștință despre ele. Ceî despărțiți să întâmplă să contracteze o nouă căsătorie. La primărie se fac toate formalitățile prevădute de lege, și în baza actului ce posedă de la tribunal, prin care să declară căsătoria anterioară desfăcută, se proclamă căsătoria nouă încheiată.

Biserica, fără să aibă cunoștință dacă soții au fost despărțiți mai înainte, bine-cuvintéază căsătoria nouă.

De aceea, eū cred, că comisiunea care se va alege să se ocupe și cu acésta cestiune, ca despărțirile făcute la tribunal și fie mai întâi în înțelegere cu administrația bisericească. Dacă administrația bisericească nu reușește a convinge pe părți să se împace, se póte face despărțirea, dar atunci tribunalul să facă cunoscut bisericeî, ca să se știe cine este despărțit.

Acésta cestiune de o așa mare importanță a fost discutată chiar și de înalta curte de Casație, și dacă nu mă înșel s'a ținut o disertație de către Dl. Filitis, care a arătat mare dorință ca să se împace óre cum lucrurile. Să se facă cunoscut și bisericeî divorțurile, dupe cum este și în Bulgaria; căci alt-fel este o anomalie.

În ceea ce privește cestiunea acésta a căsătoriilor, S-tul Sinod s'a ocupat de mai multe óri, și a și făcut un regulament care n'a fost aprobat de Guvern; asemenea a făcut și un regulament pentru jurământul preoților, care de asemenea, a rămas neaprobat.

Cestiunea jurământului preotului este asemenea o cestiune fórte importantă. Preotul fiind un demnitar al bisericeî, el nu trebuie să depună jurământul comun. Cestiunea jurământului s'a pus de multe óri în discuțiune și s'a admis de mult de unele dintre tribunale, ca preotul să depună jurământul față de chiriarhul seū și în biserică, nu în comun cu ceî-l'alți. De aceea aceste cestiuni sunt fórte bine venite în S-tul Sinod. Sunt și eū de părere ca să alégă o comisiune, care să aibă în vedere aceste Regulamente, și să se arate dorința acésta și Guvernului, ca să se caute a se face un acord între legile civile și cele bisericești.

P. S. Episcop al Hușilor: Mai întâi vă rog să-mi dați voie, ca să citesc articolul 12 din legea pentru alegerea Mitropoliților și a Episcopilor, cum și a constituirii S-tului Sinod, spre a vedea, cari sunt atribuțiunile S-tului Sinod. Acel articol ȳice: »S-tul Sinod al Bisericei Autocefale Ortodoxe Române, va statua asupra tuturor afacerilor spirituale, disciplinare și judiciare curat bisericești, în conformitate cu sântele canóne ale Sântei Biserici Ortodoxe de Răsărit«.

Va să ȳică, în limitele acestui articol, noi putem lucra și statua, numai asupra afacerilor curat bisericești. Afacerea acésta, însă, este mai complicată, nu e curat bisericească, căci autoritatea bisericească se pune în contact cu autoritatea civilă. Mai mult încă, legile civile trebuie să se pună în acord cu legile bisericești. Iată dar că sunt două autorități, care trebuie să-și împace interesele una altuia.

Prin urmare P. S. Episcop al Argeșului a sfârșit bine cestiunea, a conchis tare bine, când a ȳis să se alegă o comisiune, care să adune toate cestiunile acestea controversate între Biserică și Stat și să-și dea și părerea cum cum ar voi Biserica să se reguleze. Lucrarea acésta póte să fie ca un fel de desiderat; și acel desiderat să se înainteze de către președintele nostru Guvernului, căci numai Guvernul póte să vină cu o lege în Senat și Cameră prin care să modifice sau să reguleze acésta cestiune. Noi singuri, ori cât am regula față de acésta cestiune, n'avem să facem nimic.

Așa dar, dacă voiți să se alegă o comisiune, s'o alegem; acca comisiune însă să fie îndatorată a aduna toate dispozițiunile legilor civile care contrazic canónele și usu-rile bisericei noastre ortodoxe, și póte să se pună în înțelegere și cu Guvernul; dar totă lucrarea comisiunei Sinodale are să se încheie în niște deziderate, care prin biuroū, au să se înainteze Guvernului spre a veni cu un proiect de lege. sau în cele din urmă, noi membrii Sinodului care luăm parte și în Senat, putem să prezentăm un proiect din inițiativă parlamentară. După părerea mea numai acésta e calea de urmat.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Eū am ascultat pe toți P.P. S.S. cari au vorbit asupra cestiunei, de care ne ocupăm.

Punctul de plecare a fost ca să se aleagă o comisiune. Bine. Dar unul dintre P.P. S.S. a venit să facă explicații, să intre în dezvoltarea chestiunii, ceea ce gândesc că e prematur. Acestei lucrări încă nu i a venit timpul. Din partea noastră ar trebui să numim o comisiune, care, să nu facă alt-ceva, de cât să aleagă numai punctele acelea asupra cărora legile civile au încălcat canoanele și rânduiala bisericii. Comisiunea să vie cu lucrarea aceea în mijlocul nostru și atunci noi putem discuta și opina fie care cum vom crede; dar acum discutăm de giaba.

P. S. Episcop al Argeșului. Cred că I. P. S. Mitropolit al Moldovei la mine a făcut aluziune. Eu n'am intrat în fond, ci am arătat numai necesitatea ce se simte pentru chestiunea acesta.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Chestiunea acesta a conflictului legilor civile cu cele bisericești nu e venită de acum în Sinod, ci de 20 de ani, de când s'a înființat Sinodul. Și eu, când eram Episcop la Argeș, am propus chestiunea acesta în S-tul Sinod și știu că s'a făcut ceva.

P. S. Episcop al Rîmniceului: Am cerut cuvântul pentru a doua oră în această chestiune, ca să declar de la început, că mă unesc și cu forma propunerii, făcută de I. P. S-titul Mitropolit al Moldovei; adică să alegem o comisiune, carea să aibă o însărcinare mărginită. Acea comisiune să nu aibă alt rol, de cât să adune toate acele chestiuni, unde legile civile vin în coliziune cu cele bisericești.

I. P. S. Mitropolit Primat: Nici nu se poate face alt-fel.

P. S. Episcop al Rîmniceului: Dați-mi voie. S'a disc, ca să se aleagă o comisiune, carea să facă proiecte de legi, memorii și mai știu și eu ce, și apoi să se pună în relații cu Guvernul. Nu! Eu cer și acum, ca să se aleagă comisiunea, cum a disc și I. P. Sântitul Mitropolit al Moldovei, care va aduna toate chestiunile de armonizat, și va studia toate lucrările S-tului Sinod de până acum în această materie, și ea adecă comisiunea, făcându-și raportul său la S-tul Sinod acesta să hotărască modul, cum are să se armonizeze legile civile cu santele noastre canoane. De aceea închei rugându-vă, să puneți la vot propunerea mea, și apoi să procedăm la alegerea comisiunii.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Ați înlăturat ces-
tiunea prealabilă?

I. P. S. Mitropolit Primat: Aceea s'a înlăturat.

P. S. Episcop al Hușilor: Pe lângă cele ținute de I. P. S-țitul Mitropolit al Moldovei și susținute de P. S. Episcop al Rîmnicului, mai adaog și eū că nu ar fi destul numai atāt, ca să se adune acele cesțiuni, ci pe cāt va fi posibil, să se ocupe și cu resolvarea cesțiunei, pentru ca terenul să fie mai bine preparat, cānd cesțiunea va veni în discuțiune înaintea S-tului Sinod.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eū cred că este bine să stabilim lucrarea comisiunei. Ea nu pōte face alt, de cāt să adune tōte punctele' dupē cum a țin I. P. S-țitul Mitropolit al Moldovei și P. S. Episcop al Rîmnicului, își va da părerea asupra lor și apoi lucrarea sa, o va înainta S-tului Sinod, care o va discuta și va lua mēsurile convenite.

Așa dar, vē rog să închidem discuțiunea și să procedem la alegerea comisiunei.

— Se pune la vot închiderea discuțiunei și se primește.

I. P. S. Mitropolit Primat: P.P. S.S. Părinti, acēstā comisiune trebuie să fie compusă din 5 membri.

Voci: Da, da.

— Se procede la alegerea comisiunei prin vot secret.

I. P. S. Mitropolit Primat: Resultatul votului este: Votanți 13. Majoritate absolută 7. Aū întrunit.

P. S. Episcop al Hușilor 10 voturi

» Dunărei de jos 10 »

Arh. Pimen Piteșteanu 11 »

» Valerian Rîmniceanu 5 »

I. P. S. Mitropolit al Moldovei 2 »

P. S. Episcop al Argeșului 2 »

» Rîmnicului 2 »

» Arh. Atanasie Craioveanu 4 »

Aū întrunit majoritatea cerută de regulament numai trei și anume: P.P. S.S. Episcopii al Hușilor și al Dunărei de jos și P. S. Pimen Piteșteanu. Propunētorul, făcēnd parte de drept din comisiune mai trebuie un membru. Vē rog să procedem la alegerea lui prin aclamațiune.

P. S. Arh. Pimen Piteșteanu: Eū propun pe P. S. Atanasie Craioveanu.

— Se pune la vot prin aclamațiune, propunerea P. S. Pimen Piteșteanu, și se primește.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acum mai avem încă o comisiune de ales, comisiunea pentru cartea Părintelui Simeon Popescu intitulată „Ивеѹаа“. Trebuie alésă și acéstă comisiune, ca să terminăm o dată și cu acéstă cestiune.

Eū propun pe P.P. S.S. Episcopī al Iiușilor, al Dunărei de jos și...

P. S. Episcop al Hușilor: Eū propun să se alégă P.P. S.S. Episcopī al Argeșului, al Dunărei de jos și P. S. Atanasie Craioveanu sau P. S. Pimen Piteșteanu.

I. P. S. Mitropolit Primat: La biuroū avem o cerere ca S-tul Sinod să se pronunțe asupra cărței Părintelui Simeon Popescu.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos; Care carte?

P. S. Episcop al Rîmnicului: Aceea adusă de P. S. Ta.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Când va veni răspunsul de la Universitate, atunci vom hotărī.

P. S. Pimen Piteșteanu: A venit răspunsul de la Universitate.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Noi nu avem cunoștința de acel răspuns.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Eū nu cred de datorita noastră, cum a đis P. S. Episcop al Dunărei de jos, a aștepta răspunsul de la Universitate. Nu a venit opiniunea Facultăței de Teologie, noi însă trebuie să resolvăm odată acéstă cestiune; fie pe calea comisiunei de petițiunii după cum voiți acum să hotărīți, fie pe calea unei comisiuni ad-hoc. Tot ce vă rog este, ca P. S. Episcop al Dunărei de jos să nu lipsescă din aeéstă comisiune, și chiar il rog să primească a fi în acea comisiune mai ales că P. S. Sa a adus acéstă cestiune în sīnul S-tului Sinod, și numai P. S. Sa este în măsură de a cunoște tóte, și mai đic odată, tóte peripețiile acestei cestiuni.

I. P. S. Mitropolit Primat: Fiind-că P. S. Episcop al Argeșului și mai ales P.P. S.S. Atanasie Craioveanu și Pimen Piteșteanu aū fost și sunt profesori la Facultatea de Teologie P.P. S.S. Lor să compue comisiunea.

P. S. Episcop al Argeșului: Să facă parte din comisiune și P. S. Episcop al Dunărei de jos, căci P. S. Sa a avut în cercetare un cathehism al Părintelui Simeon

Popescu și a cerut asupra lui ore-care informațiuni dacă S. Sa este autorul cărței sau altul; și de aceea ar trebui să fie și P. Sa în comisiune.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eū propun în comisiune pe P. S. Episcop al Argeșului și pe P.P. S.S. Atanasie Craioveanu și Pimen Piteșteanu.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Să se alégă prin aclamațiune.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Eū declar că nu primesc a lua parte la un asemenea vot.

P. S. Arh. Pimen Fiteștenu: Avem un articol în regulament, care ȃice ca să fie o comisiune ad-hoc.

I. P. S. Mitropolit Primat: Vē rog să procedem la vot și să numai perdem timpul.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Declar încă odată că mē abțin de la vot.

— Se procede la alegerea comisiunei prin vot secret.

I. P. S. Mitropolit Primat: Resultatul votului este: Votanți 11. Majoritate absolută 6. Aū întrunit:

P. S. Episcop al Dunărei de jos 4 voturi.

» Arh. Pimen Piteșteanu	8	»
» Episcop al Argeșului	9	»
» » Rîmnicului	3	»
» Arh. Valerian Rîmniceanu	1	»
» » Atanasie Craioveanu	8	»
» Episcop al Ilușilor	1	»

Bile albe 1.

Așa dar, P. S. Episcop al Argeșului și P.P. S.S. Pimen teșteanu și Atanasie Craioveanu, cari aū întrunit nurrul voturilor cerut de regulament, vor forma comisiunea. Acum P. S. Episcop al Argeșului este rugat a continua citirea traducțiunei Mărturisirea ortodoxă.

- P. S. Episcop al Argeșului continuă cu citirea trauinei «Mărturisirea ortodoxă», și începēnd cu întrebarea 70, se citește până la întrebarea 85.

La orele 11 ședința se ridică, anunțându-se cea pentru Lună 20 Februarie 1895.

Președinte: Ghenadie Mitropolit Primat.

Secretari: Dionisie Episcop al Buzēului și Ioanichie Floru Bacăonu.

Ședința din 20 Februarie 1895.

— Ședința se deschide la orele 9 a. m. sub președenția I. P. S. Mitropolit Primat.

— Se face apelul nominal și răspund prezenței 13 P.P. S.S. Membri, fiind absente motivat P. S. Iónichie Bacaónul și bolnav P. S. Calistrat Bârlădenu.

— Se citește sumarul ședinței precedente și se aprobă.

— Se comunică de la biuroș telegrama P. S. Iónichie Bacaónul prin care, arătând că fiind reținut de interese de serviciu, cere a i se motiva absența pe ziua de 20 ale curentei.

Se ia act.

— Idem o telegramă semnată de 45 locuitori din Constanța, prin care rógă pe S-tul Sinod a disposa ca Catedrala din Constanța să se sfințescă mai nainte de S-tele Paște, spre a avea unde merge la biserică.

I. P. S. Mitropolit Primat: Mi se pare că P. S. Episcop respectiv a luat înțelegere cu Dl. Ministru în această privință.

P. S. Episcop al Argeșului: P. S. Episcop al Dunărei-de-jos este de față și ar putea să ne spună dacă ar putea sfinți biserica înainte de sărbători sau după sărbători.

I. P. S. Mitropolit Primat: Fiind că această telegramă este venită în formă de petițiune după mine, ar trebui ca ea să se trimită la comisiunea de petițiuni, comisiunea să vie cu raportul și atunci P. S. Episcop respectiv va da deslușirile ce va crede de cuviință.

— Se pune la vot opiniunea I. P. S. Mitropolit Primat ca telegrama să se trimită la comisiunea de petițiuni și se primește.

— Se comunică de la biuroș petițiunea D-lui Paraschiv Popescu student în anul al II-lea al Facultăței de Teologie, prin care rógă pe S-tul Sinod a interveni la locul competente, pentru a i se reduce termenul de 3 ani, la un an, la serviciul armatei, fiind student universitar.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eū cred că această petițiune să se trimită la comisiunea de petițiuni.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Cer cuvântul. Noi avem o comisiune ad-hoc pentru seminariștii cari se iaū în

armată. Vă rog dar, ca această petițiune să se trimită la comisiunea aceea.

— Se pune la vot opiniunea P. S. Episcop al Rîmnicului și se admite ca petițiunea D-lui Paraschiv Popescu să se trimită la comisiunea specială.

— Se comunică de la biuroū două adrese ale S-tei Mitropolii a Ungro-Vlahiei privitoare la modificări de parohii.

I. P. S. Mitropolit Frimat: Mi se pare, că noi am hotărît ca aceste acte să se adune și să se trimită P.P. S.S. Chiriarii.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Nu am hotărît așa. Noi am hotărît, ca toate aceste acte, și chiar acelea, care se vor afla la Minister, să se adune și să se trimită la chiriarii respectivi; iar Chiriarii vor cerceta casurile, și vor referi la S-tul Sinod. Dupe aceea se va alege o comisiune din S-tul Sinod, care, în unire cu Guvernul va stabili norma.

P. S. Episcop al Hușilor: Când s'a ridicat incidentul acesta în Sinod, era față și Dl. Ministru. Atunci s'a hotărît ca toate hârțiile de felul acesta, cum și acelea care sunt la Minister să se trimită la S-tul Sinod, iar S-tul Sinod să le trimită la Chiriarii respectivi și la sesiunea viitoare să vie cu rectificările ce se vor crede de cuviință.

I. P. S. Mitropolit Primat: Atunci să ne conformăm acelei decisiuni. Acum intrăm în ordinea zilei.

— P. S. Valerian raportor, citește raportul comisiunei de petițiuni, pentru tunderea în monahism a surorilor: Maria Pascu, Maria Ióchim și Zoița Serghie, toate din M-rea Giurgeni, Eparhia Romanului.

Comisiunea găsind îndeplinite formalitățile cerute de regulament, opiniază a li se admite călugărirea.

Se pune la vot opiniunea comisiunei și se aprobă.

— P. S. Episcop al Argeșului raportor, continuă cu citirea traducțiunei »Mărturisirea Ortodoxă începând cu întrebarea 85, și se continuă cu citirea până la întrebarea 109 inclusiv.

I. P. S. Mitropolit Primat: P.P. S.S. Părinți, cred că putem rămânea cu citirea aici și să continuăm în ședința viitoare.

Ridic dar ședința și cea viitoare va fi Mercuri.

— Ședința se ridică și se anunță cea viitoare pentru ziua de Miercuri 22 ale curenteii orele 9 a. m.

Președinte: Ghenadie Mitropolit Primat.

Secretari: *Dionisie Episcop al Buzăului și Ioanichie Floru Bacăonu.*

Ședința din 22 Februarie 1895.

— Ședința se deschide la orele 9 a. m. sub președenția I.P. S-țitului Mitropolit Primat.

— Se face apelul nominal. Prezenți 14 P.P. S.S. membrii, fiind bolnav P. S. Episcop al Dunărei de jos.

— P. S. Arh. Ioanichie Bacăoanu, secretar, dă citire sumarului ședinței precedente.

— Se pune la vot și se primește.

— Se citesc următoarele comunicări:

1) O petițiune a P. S. Episcop al Dunărei de jos, prin care roagă pe St. Sinod a'î motiva absența de astă-zi, ne putând lua parte la ședința fiind bolnav.

— Se ia act.

2) Adresa șefului Marelui Stat-Major prin care înaintează o colecțiune de legi și mai multe regulamente Militare.

P. S. Episcop al Rîmniceului: Eă propun, ca să se aducă mulțumiri D-lui Șef al Statului-major, iar cărțile să se pună în biblioteca S-tului Sinod.

— Se pune la vot această propunere și se adoptă.

3) Adresa I. P. S. Mitropolit Primat, prin care comunică S-tului Sinod, că în ziua de 19 ale curenteii a hirononisit Arhiereu pe Arhimandritul Meletie Dobrescu, împreună cu P.P. S.S. Episcopi al Hușilor și al Dunărei de jos, cu titlul de Gălățeanu.

— Se ia act.

4) Adresa Direcțiunii Tipografiei cărților bisericești prin care înaintează cererea Chinoviei din muntele Athos, care roagă pe S-tul Sinod a i se dărui 4 rânduri din cărțile rituale.

— Se pune la vot cererea și se primește.

P. S. Episcop al Argeșului: Am primit o adresă

din partea I. P. S. Vóstre, prin care ni se pune în vedere că la 16 Februarie, am fost aleși în comisiunea pentru cercetarea conclusiunilor din broșura D-lui Simion Popescu intitulată: «Πνεύμα». Acéstă broșură nu ni s'a înaintat, și vă rog să bine-voiți a ne-o trimite ca să putem cunoște acele conclusiuni, căci alt-fel nu ne putem pronunța.

I. P. S. Mitropolit Primat: Să se ceară autorului, să o trimită cu tóte lucrările.

P. S. Arh. Dositei Botoșeneanu: Ar trebui ca fiecare să avem câte un manual din acelea.

P. S. Episcop al Râmnicului: Acésta ar fi prea greu.

I. P. S. Mitropolit Primat: Să se ceară autorului mai multe exemplare și atunci se va trimite odată cu lucrările anterióre.

— *P. S. Arh. Valerian Rîmniceanu,* dá citire raportului comisiunei de petițiuni relativ la calendarul D-lui învătător Teodor Négu.

— Comisiunea opinează a se aproba tipărirea ei cu mică corectură de stil.

— Se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

— *Idem,* raportul comisiunei de petițiuni asupra cererii mai multor enoriași din urbea Constanța, prin care cer a se sfinți catedrala.

P. S. Episcop al Râmnicului: P. S. raportor ne-a spus prin raport, că în convorbirile, ce a avut cu P. S. Episcop al Dunărei de jos....

P. S. Arh. Valerian Râmnicénu: După informațiunile particulare am đis.

P. S. Episcop al Râmnicului: Fórte bine! Dupre informațiunile particulare, ați đis, că P. S. Episcop ar fi declarat, că are să se sfințească biserica. Cred, că este bine, a se amâna luarea unei hotărîri asupra acestui raport până va fi față și P. S. Episcop al Dunărei de jos; pentru ca ast-fel, P. S. Sa să declare în S-tul Sinod ceea ce spune P. S. raportor prin raportul său.

I. P. S. Mitropolit Primat: Iată ce știu eu de la Dl. Ministru de Culte. D-sa, în urma repețitelor cereri ale enoriașilor din Constanța, ca să le sfințească catedrala, a întrebat pe P. S. Episcop al Dunărei de jos asupra acestor cereri, și P. S. Sa a răspuns că e gata să sfințescă

biserica, însă lipsesc obiecte, și Dl. Ministru s'a angajat ca să procure acele obiecte, și atunci se va sfinți catedrala. Există chiar o adresă a P. S. Episcop al Dunărei de jos, la Minister. Putem deci, sau să așteptăm sau să primim concluziunile raportului.

Voci: Să se aștepte venirea la S-tul Sinod a P. S. Episcop al Dunării-de-jos, care e bolnav.

I. P. S. Mitropolit Primat: Atunci să se aștepte și prezența P. S. Episcop al Dunării-de-jos, ca să asculte și P. S. Sa părerea comisiunii.

— Se pune la vot această propunere de a se aștepta prezența P. S. Episcop al Dunărei-de-jos și se primește.

P. S. Arh. Iónichie Bacaónul, dă citire raportului comisiunii pentru cercetarea cărților religioase, relativ la cartea D-lui Dimitrie Crapelenu.

— Comisiunea opinază a se înapoia cartea autorului, fiind înaintată S-tului Sinod tipărită, iar nu în manuscris, și pe lângă acesta este scrisă cu multă ușurință.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Am audit ținându-se în raport ca să se înapoeze autorului, fiind înaintată S-tului Sinod tipărită, contra decisiunii S-tului Sinod, care a fost de a se înainta în manuscris. Aș întreba dacă, atunci când i s'a făcut cunoscut, i s'a pus în vedere că trebuie să o trimită S-tului Sinod nu tipărită ci în manuscris. El de unde a știut atunci ca să nu o tipărească?

P. S. Arh. Iónichie Bacaónu: Eū cred că autorul a avut în vedere această decisiune a S-tului Sinod.

P. S. Episcop al Rîmnicului: În adevăr observațiunile I. P. S. Mitropolit al Moldovei sunt drepte. Intâiu I. P. S. Sa a pus cestiunea, cum am înțeles'o și eū; adică, dacă biuroul a pus în vedere autorului această hotărîre a S-tului Sinod. Eū rog pe biuroū, ca prin Minister să se facă un anunț în cât autorii de cărți didactice religioase să știe, că aceste cărți trebuiesc trimise în manuscrise. La din contră, și fără de o asemenea publicare avem să ne pomenim mâine poimăine, cu alți autori, cari aū să țină, că ei aū cheltuit și aū tipărit cartea, și nu mai pot face îndreptările cerute. De aceia eū adaug, rugând pe biuroū, ca să facă prin Minister publicațiunea cerută de mine și trebuitore.

I. P. S. Mitropolit Primat: Deja s'a luat hotărîrea acesta de S-tul Sinod.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Fiind-că suntem motivați de acest raport astă-zi, cred că nu e rău a se repeta publicarea.

I. P. S. Mitropolit Primat: S'a luat deja această hotărîre, cu ocasiunea cărții Preotului Alexandru din Cernica.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Cred că e bine să se facă un anunț general prin Monitorul Oficial, pentru cunoștința tuturor.

I. P. S. Mitropolit Primat: S'a luat deja această hotărîre mai dinainte.

— Se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

P. S. Episcop al Argeșului: Continuă cu citirea traducțiunii cărții Mărturisirea ortodoxă de la art. 110 până la prima fericire.

I. P. S. Mitropolit Primat: Ora fiind înaintată ridic ședința.

— Ședința se ridică la orele 10 ¹/₂ a. m. anunțându-se cea viitoare pentru Vineri 24 Februarie ora 9. a. m.

Președinte: Ghenadie Mitropolit Primat.

Secretar: Dionisie Episcop al Buzăului și Ioanichie Bacaónu.

Ședința din 24 Februarie 1895.

— Ședința se deschide la orele 9 a. m. sub președenția I. P. S. Mitropolit primat.

— Se face apelul nominal și răspund prezenți 15 P.P. S.S. Membri.

— Se citește sumarul ședinței precedente.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Rog pe P. S. Secretar, ca să completeze în sumar frasa, că cartea «Πνεύμα» a fost cerută de la autor spre a se depune în biblioteca S-tului Sinod, și nu a se distribui membrilor.

P. S. Arh. Ioanichie Bacaónu: Acastă întrebare este făcută de P. S. Episcop al Hușilor.

P. S. Episcop al Hușilor: N'am cerut eă acesta.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Am fost cu toții față, când P. S. Episcop al Argeșului a făcut propunere, că acea carte să se trimită pentru biblioteca S-tului Sinod, iar nu pentru membri.

I. P. S. Mitropolit Primat: Cu atât mai bine va fi dacă va trimite și pentru membrii S-tului Sinod.

P. S. Episcop al Hușilor: Am și eu de observat ceva asupra sumarului. Relativ la colecțiunea de legi trimisă de Onor. Minister de război, în sumar se dice, că s'a trimis de marele Stat Major o colecțiune de legi în mai multe exemplare. Dupe expresiunea din sumar s'ar înțelege că toate legile și regulamentele militare sunt adunate la un loc și s'a trimis S-tului Sinod în mai multe exemplare. Dar nu este așa. S'a trimis numai o singură colecțiune, o singură serie, în care se coprink toate legile și regulamentele militare, rog dar să se facă această rectificare în sumar.

I. P. S. Mitropolit Primat: Și au am ceva de observat asupra sumarului. În privința catedralei din Constanța.

P. S. Ahr. Iónichie Bacaónul: Ați ȃis să se amâne citirea raportului comisiunei până va fi față și P. S. Episcop respectiv.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pe cât 'mă aduc aminte, eu am ȃis, că de și P. S. Episcop respectiv a consimțit la sfințirea bisericii, dar n'are până acum catedrala toate obiectele trebuincioase.

— Se pune la vot sumarul ședinței precedente cu aceste rectificări și se primește.

— Se comunică apoi de la biuroșu petițiunea Preotului Simion Popescu pe lângă care înainteză S-tului Sinod 16 exemplare din cartea sa «Πνεύμα» în Nicaeno-Constantinopolitanum.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Asupra cuvintelor P. S. Episcop al Rîmnicului, așa avea ceva de observat, luând de motiv numărul de 16 al broșurelor trimise. Noi știm că 16 sunt membrii S-tului Sinod și prin urmare, autorul a trimis câte un exemplar pentru fie care membru al S-tului Sinod. În ceea ce privește pentru biblioteca S-tului Sinod, rămâne să se cêră altele.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Eu înainte de a preferi persoana mea, cred că este bine să prefer instituțiunea Sf. Sinod. Și dacă autorul n'a trimis mai multe exemplare din cartea sa, eu rog pe S-tul Sinod să facă parte înainte de toate bibliotecei; fiind-că cartea rămânând în bibli-

otecă, ea va fi tot deauna la îndămâna membrilor S-tului Sinod.

Dacă cei l'alți P.P. S.S. membri nu se învoiesc cu concesiunea, făcută de mine în favoarea bibliotecii S-tului Sinod, eu declar, că exemplarul, care mi se va cuveni mie, să se trecă în catalogul bibliotecii S-tului Sinod. Mai mult. Noi suntem în ființă numai 15 membri; de aceea eu propun. ca și exemplarul cuvenit membrului încă neales să se trecă și acela tot în catalogul bibliotecii S-tului Sinod, și cu chipul acesta biblioteca noastră se va înavuți cu două exemplare de o dată.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Da, se va înavuți cu două cărți eretice.

I. P. S. Mitropolit Primat: Se va mai cere de la autor încă câte va exemplare iar P. S. Episcop al Rîmnicului să'și păstreze pe al P. S. Sale pentru P. S. Sa.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Să mulțumim P. S. Episcop al Rîmnicului pentru generositatea ce o arată că cedeză pentru biblioteca S-tului Sinod, exemplarul trimis P. S. Sale! Țin însă să atrag atențiunea P.P. S.S. Vostre asupra unui lucru, anume asupra datei când s'a tipărit cartea în cestiune a autorului, de care dată a tipăririi trebuie să ținem compt, fiind-că încă de câte-va ori mai 'nainte s'a sulevat cestiunea acestei cărți aci în S-tul Sinod.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Este o comisiune numită ad-hoc pentru acésta, și acea comisiune se va pronunța.

I. P. S. Mitropolit Primat: Negreșit că comisiunea se va pronunța asupra acestei cărți. Prin urmare incidentul se închide.

— Se citește de la biuroū adresa D-lui Ministru al Cultelor, cu No. 1311 prin care comunică, că marele colegiu electoral este convocat pentru ziua de 25 ale curentei, pentru a alege un Episcop la scaunul Episcopiei Romanului, devenit vacant prin încetarea din viață a titularului Ioncențiu Moisiu.

I. P. S. Mitropolit Primat: Vă rog să se ia act de acésta și mâine să asistăm cu toții la Te-Deum, căci numai fac nici o comunicare oficială.

P. S. Episcop al Hușilor: I. P. Sântile Președinte,

Vă rog ca Te-Deumul să fie pe la orele 11^{1/2} ca până la 12 să se termine.

I. P. S. Mitropolit Primat: Fôrte bine.

— Se comunică și se citește de la biuroū raportul Direcțiunei Tipografiei Cărților Bisericești în alăturare cu un tablou prin care se specifică ce anume cărți s'aū tipărit până ađi în Tipografia Cărților Bisericești, câte s'aū tipărit și ce anume carte se află actualmente sub tipar.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eū am întreat pe Directorul Tipografiei, ca să ne arate cu ce anume carte se ocupă acum, și D-sa a răspuns cum ați vedūt prin raportul de față. Noi știm că, s'a luat de S-tul Sinod o normă ca, orī ce carte se va pune sub tipar să aibă S-tul Sinod cunoscință de ea, și că Directorul Tipografiei să nu pună sub tipar edițiunea a II-a saū a III-a a unei cărți, până ce mai întâi nu va face cunoscut S-tului Sinod. De aceea eū am făcut acéstă întrebare Directorului Tipografiei ca să știm ce carte are sub tipar, și să nu mai tipărescă nici o carte fără consimțimentul S-tului Sinod; și dacă va fi nevoie să se mai tipărescă întâia și a doua edițiune a unei cărți, acéstă să se facă cu autorisația S-tului Sinod; mai cu sémă că unele din cărțile precedente aū lăsat mult de dorit și nu cred ca S-tul Sinod să mai permită ca să se tipărescă și de acum înainte tot așa.

Așa dar, cred că veți fi de acord cu mine ca Directorul Tipografiei să nu mai pue sub tipar nici o carte, până ce mai întâi nu va avea autorisațiunea S-tului Sinod, căci noi avem să punem sub tipar Biblia și Mărturisirea Ortodoxă.

Voci: Acéstă este fôrte bine.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Atunci să i se pue în cunoscință ca să știe cu ce are să începă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Noi trebuie să ne îngrijim de lucrările acestei Tipografii; nu trebuie să le lăsăm la voia întâmplărei. Să ne ocupăm și de prețuri ca să nu fie prea mari, pentru a se putea desface mai cu înlesnire.

Asemenea pe viitor cred, că vom fi mai scrupuloși cu luarea socotelor, ca să vedem ce capital avem acolo, cum se împarte și ce anume cărți s'aū tipărit, așa ca S-tul Sinod să fie pus în cunoscință de mersul lucrărilor și de avutul Tipografiei.

Așa dar eu vă propun și cred că este nemerită propunerea mea, ca pe viitor să punem în vedere Directorului Tipografiei ca ori de câte ori se epuizează o carte, sau când se termină cu tipărirea ei, să se facă cunoscut S-tului Sinod și să cêră voe, ce carte să pue sub tipar.

— Se pune la vot propunerea I. P. S. Mitropolit Primat și se primește.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Cărțile acestea sunt asigurate sau nu? Dacă nu sunt asigurate, atunci, Dómne ferește de vre un incendiu.

I. P. S. Mitropolit Primat: Avem să luăm noi măsuri și în acéstă privință.

— P. S. Valerian raportor, citește raportul comisiunii de petițiunii relativ la sântirea catredalei din Constanța. Comisiunea este de părere a se invita P. S. Episcop respectiv să asigure pe cetățenii suplicanți, că în curând se va satisface dorința lor, de a asculta serviciul divin în limba națională.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Să mi se comunice acea hârtie.

P. S. Episcop al Rîmnicului: De ce să se mai facă comunicare formală când Episcopul respectiv este aci și pôte să ia cunoștință?

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Ca să liniștesc pe zealous Episcop al Rîmnicului, atât pot spune că Dl. Ministru al Cultelor m'ă cerut formal, dacă sunt decis să sântesc biserica prin Aprilie sau Mai, și 'i-am răspuns că o voi sfînți când va hotări D-sa, fiind-că D-sa este tutorele și epitropul bisericei, iar nu cei 45 de hamali.

I. P. S. Mitropolit Primat: Atunci acéstă hârtie se va comunica P. S. Episcop al Dunării-de-jos.

— P. S. Valerian raportor, citește raportul comisiunii de petițiunii pentru călugărirea efectuată în cas de bôlă a surorilor Maria Ión, care a primit numele de Eliconida și Stanca Moiescu, care a primit numele de Asinefta, ambele din monastirea Zamfira și conchide a li se recunósce călugărirea efectuată.

Se pune la vot opiniunea comisiunii și se aprobă.

— Idem pentru călugărirea efectuată în cas de bôlă, a surorilor: Maria Ștefan, care a primit numele de Tațiana și Voica Chiciorénu care a primit numele de Paisia, am-

bele din monastirea Susana, și conchide a li se aproba călugărirea.

Se pune la vot opiniunea comisiunei și se aprobă.

— Idem pentru tunderea în monahism a surorilor: Șerbana Ionescu, Marghióla Pănulescu și Ana Rădulescu, câte trele din monastirea Zamfira.

Comisiunea este de opiniune respectiv de sora Șerbana Ionescu, că ne având complecte formalitățile cerute de regulament, să se amâne călugărirea până 'și va complecta actele, iar în ceea ce privește pe surorile Marghióla Pănulescu și Ana Rădulescu, găsind îndeplinite formalitățile cerute de regulament, este de opinie a li se aproba călugărirea.

— Se pune la vot opiniunea comisiunei și se aprobă.

— Idem, raportul comisiunei de petițiunî pentru admiterea la călugărire a surorilor Stana Popescu și Sofia Paraschivescu, din monastirea Viforâta și conchide a li se admite călugărirea.

— Se pune la vot opiniunea comisiunei și se aprobă.

— Idem, raportul comisiunei de petițiunî pentru tunderea în monahism a fraților: Luca Mihalache, Nicolae Bărbatu, Ión Radu, Tache Iristodor și Mihalache Georgescu, toți din monastirea Căldărușanî.

Comisiunea găsind îndeplinite formalitățile cerute de regulament, opinéză a li se admite călugărirea.

— Se pune la vot opiniunea comisiunei și se aprobă.

— Idem, raportul comisiunei de petițiunî, relativ la călugărirea efectuată în cas de bôlá a traților: Ión Popescu, care a primit numele de Iosif, Ilie Niculae, care a primit numele de Evghenie, Gheorghe Savulescu, care a primit numele de Ghervasie și Radu Cleonic, care a primit numele de Rafail, toți din monastirea Ghighiu; și a fraților: Dumitru Niculae, care a primit numele de Dionisie, Teodor Dragomir, care a primit numele Teodul, Petre Marin, care a primit numele Partenie, Dumitru Măniceanu, care a primit numele Dionisie, Radu Grigorescu, care a primit numele Ravula și Ioan Ilie care a primit numele Iliazer, toți din monastirea Cernica și conchide a li se aproba călugărirea.

— Se pune la vot opiniunea comisiunei și se aprobă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acum să continuăm cu citirea «Mărturisirei Ortodoxe».

P. S. *Arh. Pimen Piteșteanu*: I. P. S-șite Președinte, era vorba să vie la ordinea ȃilei cestiunea costumului.

I. P. S. Mitropolit Primat: Comisiunea nu și-a terminat lucrările; după ce se va termina, va veni îndată la ordinea ȃilei.

— P. S. Episcop al Argeșului, raportor, continuă cu citirea traducției «Mărturisirea Ortodoxă», începând cu întrebarea 130 de la fericirea I, și continuă cu citirea până la partea a 3-a.

Orele fiind înaintate, ședința se ridică și se anunță cea viitoare pentru Luni 27 Februarie, orele 9 a. m.

Președinte: Ghenadie Mitropolit Primat.

Secretari: *Dionisie Episcop al Buzăului și Ioanichie Bacăoanu.*

Ședința din 27 Februarie 1895.

— Ședința se deschide la orele 9 a. m. sub președinția I. P. S. Mitropolit Primat.

— Se face apelul nominal și răspund prezenți 14 P.P. S.S. Membrii, lipsind motivat P. S. Ieronim Ploeșțenu.

I. P. S. Mitropolit Primat: Fiind în număr, ședința e deschisă.

— Se citește sumarul ședinței precedente.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Am cerut cuvântul asupra sumarului, fiind-că s'a alterat propunerea făcută de mine în S-tul Sinod, și nu s'a ȃis așa, cum am cerut eu. Eu am ȃis, dacă autorul nu a trimis și pentru biblioteca S-tului Sinod un exemplar, cel care mi se cuvine mie, să fie depus în bibliotecă.

— Se pune la vot sumarul cu rectificarea cerută și se primește.

— Se citesc următoarele comunicări:

1) O petițiune a P. S. Arh. Ieronim, prin care cere un concediu de 4 ȃile.

— Se pune la vot concediul și se acordă.

2) O petițiune a D-luț D. Petrescu institutor în Capitală, rȃgă pe S-tul Sinod a interveni la Ministerul Cultelor, spre a lua dispozițiunea ca și studiul religiunei să se

predea în școlile primare după anume manuale, iar nu încorporat în cărțile de citire.

— Se trimite la comisiunea pentru cercetarea cărților didactice.

I. P. Mitropolit Primat: Acum intrăm în ordinea zilei.

P. S. Episcop de Argeș, raportor, dă citire următorului raport, privitor la cartea Păr. Simion Popescu intitulată «Πνεῦμα» :

Inalt Prea Sântite Stêpâne,

«Comisiunea alésă de S-tul Sinod în ședința sa, din 16 «Februarie, spre a se pronunța asupra concluziunelor din «broșura Părintelui Simeon Popescu intitulată »Πνεῦμα« «în Nicaeno-Constantinopolitanum, luând în cercetare a- «cele concluziuni, a constatat că ele să îndepărtéză de «învățătura Bisericeii, care crede, că Fiul s'a întrupat prin «lucrarea Duhului Sânt, despre carele este vorba în simbol.

«Nașterea este un atribut exclusiv al Fiului, căci Tatăl «este nenăscut, iar Duhul Sfânt purces mai 'nainte de veci «din Tatăl și s'a dat ómenilor prin Fiul.

«Fiul este născut mai 'nainte de veci din Tatăl; iar «când s'a împlinit timpul, cel spus mai 'nainte de profeți «s'a născut din pururea Fecióra Maria, cu lucrarea Duhului «Sânt, care este Domn de viață făcător.

«Așa dar prin cuvêntul «Πνεῦμα» din art. al III-lea «din simbolul Nicaeno-Constantinopolitanum nu se înțe- «lege Fiul mai 'nainte de întrupare, cum crede autorul, «ci Duhul Sfânt carele este Creiator ca și Tatăl și Fiul; «căci ori-ce lucrare Dumnezească este comună celor trei «fețe ale Sântei Treimi, afară de însușirele personale.

«Acesta fiind rezultatul cercetărilor comisiunei cu umi- «lință îl înaintăm S-tului Sinod spre a respinge cartea «ca necomformă cu învățătura bisericeii».

Raportor (ss) *Gherasim al Argeșului. Athanasie Craioveanu. Pimen G. Piteșteanu.*

I. P. S. Mitropolit Primat: Noi am trimis această carte la comisiune, ca ea să-și dea părerea dacă este bună spre a se aproba sau nu.

P. S. Episcop al Dunărei-de jos: Am dori să știm

concluziunile raportului; ce conchide comisiunea? o a-probă, sau nu, cartea acésta?

P. S. Arh. Atanasie Craioveanu: Comisiunea, din care și eu fac parte, a cercetat cartea, și după cum ați constatat din raportul ce s'a citit, a ajuns la concluziunea, că cartea prin încheerile ce cuprinde, se depărtéază de învățăturile bisericeî. Eă socotesc ca, acum I. P. S-ția Vóstră, în adresa care aveți să o faceți D-lui Ministru, pe basa raportului comisiunei, o să arătați că cartea nu este conformă cu învățătura bisericeî.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eă știu ce am să răspund D-lui Ministru, dar cer de la comisiune să se pronunțe categoric.

P. S. Episcop al Argeșului: În raport se dice că cartea se depărtează de la învățătura bisericeî.

P. S. Arh. Pimen Piteșteanu: I. P. S. Stăpâne, asistăm la discuțiunea unei cestiuni, care nu pentru prima dată s'a adus înaintea S-tului Sinod, ci este o cestiune așa de veche....

I. P. S. Mitropolit Primat: Vă rog să nu discutăm de cât numai asupra concluziunelor raportului.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu: Comisiunea a fost însărcinată de S-tul Sinod prin I. P. S. Vóstră ca Președinte, cu studierea cărții Păr. Simion Popescu. Resultatul la care a ajuns comisiunea, constă în acésta, că concluziunile Păr. Simion Popescu stău alături cu învățăturile bisericeî, și deci acesta fiind resultatul comisiunei, îl înaintéază S-tului Sinod. Comisiunea nu este obligată a trage concluziuni că cartea saă autorul este eretic, acésta este de competența St-ului Sinod, nu al comisiunei.

I. P. S. Mitropolit Primat: S-tul Sinod ca oră care corp, are un regulament, își alege comisiunea pentru ramura cutare saă cutare și cestiunea cutare saă cutare, care vin pe biuroul seă.

S-tul Sinod asupra acesteî cărți a ales o comisiune, și ea trebuie săși dea părerea sa, în raport nu se spune lămurit părerea comisiunei.

P. S. Episcop al Argeșului: Se spune categoric că învățătura lui se depărtéază de învățătura bisericeî nóstre.

I. P. S. Mitropolit Primat: Vă rog să nu măi în-

trerupeți. Comisiunea și'a dat părerea că cartea este alături cu doctrina bisericeii.....

P. S. Episcop al Argeșului: Se depărtază.

I. P. S. Mitropolit Primat: Fôrte bine, se depărtază de doctrina bisericeii nôstre, dar comisiunea nu țice categoric ca cartea să se admită sau să se respingă. Vê rog dar să se scrie în raport și aceste cuvinte, dacă comisiunea a hotărit acêsta.

P. S. Episcop al Argeșului: În adresa care ni s'a făcut, se spune că, vêuți ocupa de conclusiunile cărții la care a ajuns Păr. Popescu, și conclusiunile sunt acelea, că în simbolul Nicaeno-Constantinopolitanum, prin cuvântul «*Ilveŭx*» se îngelege Filul mai înainte de întrupare și noi susținem că se înțelege Duhul Sânt. Prin urmare cartea trebuie neapărat respinsă.

P. S. Episcop al Dunărei de jos Să se țică acêsta în raport și ne mulțămim. Alt-fel nu, pentru că trebuie finit odată cu răspunsurile îndoelnice.

P. S. Episcop al Argeșului: Vom țice și acêsta.

P. S. Episcop al Râmnicului: În fața raportului, vêu că s'a ridicat o discuțiune, pre care credeți-mê eũ nu o înțeleg. Raportorul a spus, că doctrina din acêstă carte, este depărtată de doctrina Bisericeii nôstre; și cu acêsta eũ cred, că s'a țis totul. Dar s'a întâmplat ceva în privința formei raportului; și raportorul în loc să pună resumatul cercetărilor sale în conclusiunea raportului, l'a pus la început.

— Se pun la vot conclusiunile raportului, cu adăogirea că cartea se respinge, ca ne conformă cu învățătura bisericeii și se primesc.

— *P. S. Arh. Valerian Râmnicenu,* dă citire raportului privitor la călugărirea a doi frați din M-rea Căldărușanii și anume: Petre Nicolae și Teodor Vieru.

— Comisiunea opinéză a se admite călugărirea.

— Se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

P. S. Episcop al Argeșului: Continuă cu citirea cărții Mărturisirea Ortodoxă, începând cu partea a 3-a și se continuă cu citirea până la întrebarea 38.

I. P. S. Mitropolit Primat: Ne mai fiind nimic la ordinea țilei ridic ședința.

— Ședința se ridică la orele 10^{1/2} a. m. anunțându-se cea viitoare pentru Joi 2 Martie orele 9. a. m.

Președinte: Ghenadie Mitropolit Primat.

*Secretari: Dionisie Episcop al Buzeului și
Iónichie Floru, Bacăonu.*

Ședința de la 2 Martie 1895.

— Ședința se deschide la orele 9 a. m. sub Președenția I. P. S-țitului Mitropolit Primat.

— Se face apelul nominal. Prezenți 13 P.P. S.S. membri, fiind absenți motivați I. P. S-țitul Mitropolit al Moldovei și P. S. Arh. Calistrat Bârlădeanu.

I. P. S. Mitropolit Primat: Fiind în numărul cerut de regulament, ședința e deschisă.

— Se citește sumarul ședinței precedente.

— Ne cerând nimeni cuvântul se pune la vot sumarul și se primește.

— Se dau citire următoarelor comunicări:

1) Adresa D-lui Ministru al Cultelor prin care face cunoscut că M. S. Regele a confirmat prin decretul Regal No. 927, în scaunul de Episcop al Eparhiei Romanului, pe P. S. Sa Arhiereul Ieronim Ploeșteanu.

— Se ia act.

2) Petițiunea P. S. Arh. Calistrat Bârlădeanu, prin care cere concediū pe ziua de 2 Martie.

— Se acordă.

3) Petițiunea Preotului V. Frăcea Sachelarie de la biserica monastirei Mărcuța, prin care înaintează un manuscris intitulat: «Proiect de Prohod» în versuri, spre aprobare.

— Se trimite la comisia respectivă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acum intrăm în ordinea zilei.

— P. S. Arh. Atanasie Craioveanu, dă citire raportului privitor la icóna Sf. Antimis, litografiată de Dl. Grasiány.

P. S. Episcop al Rîmnicului: I. P. S-te! Raportul, care ni s'a citit, este venit din partea comisiunei, alésă de cătră S-tul Sinod, spre a cerceta petițiunea D-lui Grasiány, care cum aud, cere a i se da voie să litografieze

o iconă. Eă, deși membru în comisiune, declar, că nu am luat nici o parte la deliberările comisiunei, asupra acestei cereri. Ceea ce se ăice prin raport, nu pôte fi ăis și în numele meă.

Știă, că am fost ales de cătră S-tul Sinod în comisiune, dar pe de altă parte declar, că nu s'a ținut nici o ședință, ca să-mă pot arăta și eă părerea mea înaintea a celei comisiuni.

De aceea, rog pe S-tul Sinod, ca să bine-voiască a amăna hotărărea asupra acestei cereri, până când se va discuta lucrul în comisiune, unde fie-care membru are a-și da părerea sa.

P. S. Episcop al Argeșului: Am observat în raport că sunt câte-va defecte.

P. S. Episcop al Râmnicului: Nu intrăm în fondul cestiunei.

P. S. Episcop al Argeșului: De aceea cred, că e bine ca comisiunea să mai revină asupra acestei cestiuni, precum și asupra materialului din care are să se compună iconă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acéstă iconă este aprobată deja prin adresele Prea Sântișilor Chiriarih. Acum, că a venit în S-tul Sinod, nu a fost de cât o formă care trebuia să se facă, și dacă comisiunea împreună cu mine nu a luat cunoștință, imă pare răă, căci acéstă nu era o iconă care se aducea din partea unui necunoscut de noi, ci este o iconă asupra căreia v'ați dat părerea, și eă ca Președinte al comisiunei am făcut raportul, pe care l'am pus în vederea S-tului Sinod, ca ast-fel să'ă dăm timpul petiționarului, ca să litografieze iconă pe hârtie.

Nu avem icône romănesci nici de cum, vedem pe tot locul numai icône străine, și când vine un om și își depune capitalul ca să imprime o iconă, aprobat fiind de fie-care Chiriarih, nu e bine să-l facem dificultăți. Rog dar să bine-voiți a aproba acéstă iconă.

P. S. Episcop al Hușilor: I. P. S-șite, cestiunea este fôrte ușoră în felul ei, dar i s'a dat un curs ôre-cum agitat.

I. P. S. Mitropolit Primat: Unde vedeți agitație?

P. S. Episcop al Hușilor: De aceea, rog ca să temporisăm lucrul o ăi, două, pentru o ședință numai, ca

să se întrunescă membrii comisiunei, și fie-care spunându-și cuvântul sevă, vor ajunge la un rezultat.

Vă rog dar, să bine-voiți a îndeplini și această formalitate, ca să nu se dăcă că se face lucrul pripit.

I. P. S. Mitropolit Primat: Nu este de loc pripit Prea Sântite, căci icóna este deja admisă de noi toți și chiar și de fostul Mitropolit.

P. S. Episcop al Hușilor: Am admis'o și eă ca privat.

I. P. S. Mitropolit Primat: Nu ești persoană privată P. S. Ta, ci oficială.

P. S. Episcop al Hușilor: Am admis prin altă împrejurare; eă ca proprietar al unei pietre, am consimțit ca D-nul Grasiy să beneficieze de acesta, însă cu condițiunea să o scótă pe hârtie și mai mică. Eă nu am să mă opun la acesta, chiar dacă membrii comisiunei se vor întruni din nou.

Voci: Lăsați pe mâine.

I. P. S. Mitropolit Primat: Atunci să rămână pe mâine.

— Se pune la vot propunerea de amânare, și se adoptă.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Vă rog să'mi dați voe să mă retrag, fiind cam bolnav.

P. S. Episcop al Argeșului: Continuă cu citirea cărții Mărturisirea Ortodoxă, începând de la întrebarea 28 din partea a III și merge până la întrebarea 41, când D-nu Ministru al Cultelor intră în sala ședințelor.

I. P. S. Mitropolit Primat: Cred că D-nul Ministru nu a venit să asiste la cetirea cărții Mărturisirea Ortodoxă.

D. Ministru al Cultelor: Am venit să comunic I. P. S. Vostre, și S-tului Sinod, înteiă că investitura P. S. Episcop de Roman se va face Duminică 5 Martie, pentru care se va face și adresa oficială.

Al doilea că, îndată ce s'a declarat alegerea P. S. Episcop de Roman, cred că e bine să se declare vacant locul de Arhierieă, și să se procedă la alegerea celor trei candidați, ca ast-fel să pot veni la ședința de Sâmbătă cu rezultatul, când se va închide și S-tul Sinod, a-fară numai dacă, nu veți mai avea ceva lucrări. In tot cazul nu'l voiă închide de cât cu consimțimentul S-tului Sinod.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Vom vedea Sâmbătă.

D-l Ministru al Cultelor: Atunci vom hotărî Sâmbătă. Eū voiū aduce decretul în alb.

I. P. S. Mitropolit Primat: Chiar astă-đi era să se a-légă candidații, dar fiind-că lipsesce I. P. S. Mitropolit al Moldovei și nu avem lista candidaților I. P. S. Sale la biuroū, nu putem face alegerea. Cred că mâine e bine să se facă alegerea, când maī avem și cestiunea costumului preoțesc.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Să începem ađi cu a-céstă cestiune; căci maī avem timp.

I. P. S. Mitropolit Primat: Cestiunea costumului cred că e bine să o discutăm când va fi presinte și I. P. S. Mitropolit al Moldovei, căci pōte să zică și I. P. S. Sa cuvēntul sēū; și D-nu Ministru chiar, dacā va bine voi să vinā mâine.

D. Ministru al Cultelor: Voiū veni și eū mâine.

I. P. S. Mitropolit Primat: Așa dar mâine vom avea la ordinea đilei cestiunea alegerii candidaților pentru locul vacant de Arhierēū, cu titlul de Ploeștēnu și cestiunea costumului preoțesc.

P. S. Episcop al Argeșului: Să se citēscā ađi raportul și regulamentul costumului.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Propunerea P. S. Episcop de Argeș este bună, ca ađi să se citēscā raportul și regulamentul costumului, lāsāndu-se discuțiunea pe mâine.

P. S. Episcop al Argeșului: Continuā cu citirea cărții Mărturisirea Ortodoxă, mergēnd pānā la întrebarea 59 din partea a III.

I. P. S. Mitropolit Primat: Ne maī fiind nimic la ordinea zilei ridic ședința.

— Ședința se ridicā la orele 10¹/₂ a. m. anunțāndu-se cea viitoare pentru a doua đi Vineri 3 Martie orele 9 a. m.

Președinte: Ghenadie Mitropolit Primat.

Secretari: *Dionisie Episcop al Buzēului și*
Iōnichie Floru Bacāonu.

Ședința din 3 Martie 1895.

— Ședința se deschide la orele 9 a. m. sub președinția I. P. S-țitului Mitropolit Primat.

— Se face apelul nominal și respund prezenței 15 P.P. S.S. membri.

— Se citește sumarul ședinței precedente și se aprobă.

— Se comunică de la biuroū petițiunea D-lui Elias Grasiy prin care arată modul cum are să se litografeze icōna Sf. Antimis, și să hotărâște a se avea în vedere de comisiunea alésă pentru iconografie.

— Idem, o petițiune semnată de mai mulți studenți ai facultăței de Theologie, prin care rōgă pe S-tul Sinod a lua în considerațiune desideratele lor, cu privire la uniformisarea costumului lor, și se decide a se avea în vedere de comisiunea alésă pentru uniformisarea costumului preoțesc.

I. P. S. Mitropolit Primat : Ne mai fiind comunicări, intrăm în ordinea ȓilei.

Prima cestiune la ordinea ȓilei este alegerea candidaților de Arhiereū în locul devenit vacant, prin alegerea de Episcop a P. S. Ieronim Ploeșteanu la scaunul Episcopiei de Roman.

P. S. *Episcop al Rîmnicului*: Eū v'aș ruga, să lăsați acéstă cestiune mai la urmă, până va veni și D-nul Ministru.

I. P. S. Mitropolit Primat : Noi trebuie să urmăm așa cum este aranjeată ordinea ȓilei.

P. S. *Episcop al Dunărei de jos*: Eū aș dori să știū, dacă aveți listele formulate sau nu.

I. P. S. Mitropolit Primat: Da. Listele sunt formulate atât a mea cât și a I. P. S-țitului Mitropolit al Moldovei.

P. S. *Episcop al Dunărei-de-jos*: Dacă sunt formulate, atunci vė rog să bine-voiți a le da citire, să le aūdim și noi.

I. P. S. Mitropolit Primat : Iată-le:

Pe lista propusă de mine figuréză:

1) Economul Nicolae Niculescu și II-a Arhimandritul Gherasim Safirin.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Eū n'am de cât

două, pe care Frațiiile Vostre 'i cunoșteți cu toții. Pe acești doi 'i prezent de mai mulți ani, în diferite ocaziuni, s'a'au ales și s'a'au ales cu majoritate frumoasă. Chiar acum la cea din urmă alegere s'a'au ales cu cele mai multe voturi, și cu toate acestea nici unul din aceștia, de la Mitropolia Moldovei nu s'a'au confirmat. Acesta eu nu o înțeleg și deci nu știu pe cine să mai propun.

P. S. *Episcop al Dunărei-de-jos*: Acum listele le am audiat, căci pe cât înțeleg I. P. S. Mitropolit al Moldovei propune pe....

I. P. S. *Mitropolit Primat*: Propune pe Arhimandriții Varlaam Răilenu și Conon Arămescu Donici.

P. S. *Episcop al Dunărei-de-jos*: Da pe acești doi. Eu însă propun că atunci când se va forma lista generală, din cele 2 liste să bine voiți a admite ca primul din lista definitivă a S-tului Sinod să se ia dupe lista Mitropolitului Primat, II-a să se ia dupe lista Mitropolitului Moldovei, III-a iarăși dupe lista Mitropolitului Primat, și IV-a dupe lista Mitropolitului Moldovei și așa mai departe; fiind-că este votul cu bile. Dacă era cu bilete, nu era de trebuință să se voteze în mod alternativ. Fac dar această propunere.

P. S. *Episcop al Rîmniceului*: P. S. Episcop al Dunărei-de-jos propune ca să se voteze un candidat dupe o listă și altul dupe cea l'altă. Fac și eu o propunere, rămânând ca S-tul Sinod să hotărască. Propunerea mea este să dăm prioritate vârstei; să începem, cu candidatul care este mai bătrân, dupe acela să trecem la cel care vine dupe cel dintîi și așa mai departe, pînă vom completa lista legală de trei.

P. S. *Episcop al Dunărei-de-jos*: Cred că S-tul Sinod nu pôte admite propunerea făcută de P. S. Episcop al Rîmniceului, căci atunci candidații propuși ar trebui să prezinte acte justificative pentru vîrstă și studii.

P. S. *Episcop al Rîmniceului*: Nu s'a cerut nici odată acte.

P. S. *Episcop al Dunărei-de-jos*: Eu am cerut totdeauna acesta și dacă acum se va primi propunerea P. S. Episcop al Rîmniceului, atunci eu cer din nou să ni se aducă actele de botez și studii. La din contra, vă rog să primiți propunerea mea de a se urma alternativ cu votarea candidaților.

P. S. *Arh. Calistrat Bârlădeanu*: Eū sunt de părerea P. S. Episcop al Dunărei de jos. Acești patru candidați, cari ni se presintă la Sinod ca să'i votăm, negreșit că trebuie să întrunească majoritatea voturilor. De ce să le căutăm vârsta, cum propune P. S. Episcop al Rîmnicului? Este foarte bine să se voteze alternativ, unul după lista I. P. S. Mitropolit Primat și după cea altul după lista I. P. S. Mitropolit al Moldovei, și dacă cei trei din urmă vor întruni majoritatea, cel de al patrulea va fi înlăturat. Noi nu avem să discutăm persoanele, ci din aceste patru avem să alegem trei, și Dl. Ministru va confirma pe cine va crede de cuviință.

I. P. S. Mitropolit Primat: Propunerea P. S. Episcop al Dunărei de jos este justă, căci noi tot-deuna așa am procedat la alegerea de arhieriei. Mi aduc aminte că mai tot-deuna așa se proceda. Se lua unul după o listă și altul după cea-l-altă listă. In cazul acesta cred că lista care trebuie preferată este a mea, și deci trebuie să se începă mai întâi cu primul din candidații după ea. Propunerea P. S. Episcop al Rîmnicului după cum vedeți, nu poate fi admisibilă, căci nici odată nu s'aū ales candidații după bêtânețe. Așa dar, mai nemerit este să se începă alegerea mai întâi cu unul după lista mea și după aceea să se ia altul după lista I. P. S-țitului Mitropolit al Moldovei și vom continua tot ast-fel, după cum foarte bine a propus P. S. Episcop al Dunărei de jos.

P. S. *Episcop al Rîmnicului*: Tot așa cer și eū.

I. P. S. Mitropolit Primat: N'ați cerut acesta.

P. S. *Episcop al Rîmnicului*: Cer cuvântul să mă esplic. Și eū admit procedura acesta, saū mai bine șiș, propunerea P. S. Episcop al Dunărei de jos, adecă să se începă mai întâi cu unul, de pe lista I. P. S. Vóstre.

I. P. S. Mitropolit Primat: Da, dar de vârstă să nu se mai pomenescă.

P. S. *Episcop al Rîmnicului*: Acesta este o opiuniune a mea.

I. P. S. Mitropolit Primat: Altă dată am susținut împreună cu P. S. Vóstră, ca de actele de vârstă să nu se mai pomenească.

P. S. *Episcop al Rîmnicului*: I. P. S-țite Președinte! Eū primesc propunerea P. S. Episcop al Dunărei de jos;

adecă să se începă întâi cu un candidat de pe lista prezentată de I. P. S. Vóștră și al doilea cu unul de pe lista I. P. S-țitului Mitropolit al Moldovei. Mai adaog însă și acésta, ca candidațil să se pună la vot dupre vârstă. Dacă S-tul Sinod nu primește propunerea mea, eū mē supun.

Vē rog decī, puneți la vot propunerea mea, și dacă cade, atunci rămâne propunerea P. S. Episcop al Dunărei de jos.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot propunerea P. S. Episcop al Rîmnicului de a se procede la votarea candidaților dupē vârstă. Cine este pentru să bine-voească a ridica mâna.

Aū ridicat mâna numai duoī. Prin urmare s'a respins.

Acum pun la vot propunerea P. S. Episcop al Dunărei de jos, adecă să se ia un candidat dupē lista Mitropolitului Primat și al doilea dupē lista I. P. S-țitului Mitropolit al Moldovei. Cine este pentru să bine-voiască a ridica mâna.

S'a primit.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acum procedăm la vot prin bile.

Primul candidat este Economul Nicolae Niculescu.

— Se procede la vot cu bile.

I. P. S. Mitropolit Primat: Resultatul votului este: Votanți 15. Majoritatea absolută 8. Bile albe pentru 11. Bile negre contra 4.

Prin urmare Economul Nicolae Niculescu a întrunit majoritatea cerută de lege.

Acum vē rog să procedem la votarea unui al II-lea candidat dupe lista I. P. S. Mitropolit al Moldovei, care este Arhimandritul Varlaam Răilēnu.

— Se precede la vot cu bile.

I. P. S. Mitropolit Primat: Resultatul votului este: Votanți 15. Majoritate absolută 8 Bile albe contra 11. Bile negre contra 4.

Așa dar Arhimandritul Varlaam Răilēnu a întrunit majoritatea cerută de lege.

Procedăm acum la votarea unui al III-lea candidat după lista I. P. S-țitului Mitropolit Primat, care este arhimandritul Gherasim Safirin.

— Se procede la vot cu bile,

I. P. S. Mitropolit Primat: Resultatul votului este: Votați 15. Majoritate absolută 8. Bile albe pentru 7. Bile negre contra 8.

Prin urmare Arhimandritul Gherasim Safrin ne întrunind majoritatea cerută de lege, s'a respins.

Acum vă rog să procedăm și la al IV-lea candidat de pe lista I. P. S. Mitropolit al Moldovei care este Arhim. Conon Arănescu Donici.

— Se procede la vot cu bile.

I. P. S. Mitropolit Primat: Resultatul votului este: Votați 15. Majoritate absolută 8. Bile albe pentru 11. Bile negre contra, 4.

Așa dar și Arhimandritul Conon Arănescu Donici a întrunit majoritatea cerută de lege.

Resultatul votului pentru toți candidații este: Economul Nicolae Niculescu a întrunit 11 bile albe și 4 negre. Arhimandritul Gherasim Safrin 7 bile albe, și 8 negre, Arhimandritul Varlaam Răilenu 11 bile albe, și 4 negre, și Arhimandritul Conon Arănescu Donici 11 bile albe și 4 negre.

Prin urmare, proclam ca candidații aleși de S-tul Sinod, cari au întrunit majoritatea cerută de lege pe: Economul Nicolae Niculescu, Arhimandritul Varlaam Răileanu și Arhimandritul Conon Aramescu Donici, cari se vor recomanda Guvernului.

I P. S. Mitropolit al Moldovei: Sunt mai mulți ani de când, în mai multe rânduri, am votat ca candidați de arhierie pe arhimandriții de la Mitropolia Moldovei, și chiar acum în urmă au eșit cu o majoritate mai mare de cât altii, dar n'am avut fericirea să ved vre unul confirmat. Voiu să se scrie acestea ca să se știe.

Pe lângă acestea mai adaog, că ceea ce mă împinge, mă silește să vorbesc ast-fel, este, că în Iași n'a mai rămas nici un arhierie și este neapărată trebuință cel puțin de un arhierie.

P, S. *Episcop al Hușilor*: Eū fac o rugămintă I. P. S-șite Președinte, în puterea căruia stă mai mult lucrul acesta, anume, ca ori-care din cei trei aleși, va fi confirmat și hirotonisit, să se ducă la Iași, ca să nu rămână Iași fără Arhierie.

Voci: Acésta nu se póte.

I. P. S. *Mitropolit Primat:* Acésta este o altă cestiune. Vom vedea. Acum la ordinea ȃilei avem Mărturisirea Ortodoxă. După cum știți, traducțiunea Mărturisirei Ortodoxe, făcută de comisiune, s'a citit tótă. Eú aș voi să-mi arăt vederile mele în acéstă privință, dar aștept să vėd ce va ȃice S-tul Sinod asupra ei.

P. S. *Episcop al Dunărei de jos:* Cer cuvėntul în cestiune prealabilă.

I. P. S. *Mitropolit Primat:* Aveți cuvėntul.

P. S. *Episcop al Dunărei de jos:* Am cerut cuvėntul în cestiune prealabilă, fiind-că cestiunea de fond o vom lămuri mai tărđiú.

Prea Săntiți Părinți. Cred a fi în aprobarea tuturor, când voiú susține că, chiar după ce am auđit acum citirea acestei traducții, noi nu am putea fi îndestul de lămuriți asupra acestei traducțiunii. Găndesc dar, că propunerea făcută, de la început, mai întâi de P. S. Dositeiú Botoșeneanu și în ședința următoare de atunci și de P. S. Pimen Piteșteanu, era dréptă și bună, pentru că ni se lăsa nouă, fie-căruia, să vedem manuscrisul. S-tul Sinod a hotărât alt-fel, este suveran. Astă-ȃi însă eú mă găsec în aceiași nedomirire asupra textului, în care mă găseam și atunci; și de aceea eú aș propune, ceea ce aú propus și alți Prea Săntiți membri ai S-tului Sinod, ca acéstă traducție să se litografieze, sau să ni se dea la fie-care în mână s'o citim. Alt-fel eú vė declar de acum, că nu o voiú vota. Cele ce am putut auđi, în iuțela citirei, mă întărește pe mine și mai mult în credință, că în traducțiunea acésta s'aú strecurat termení și frase cari nu mai sunt în usul limbei nóstre. Dorința traducătorilor de a archaisa ia făcut să lase în text cuvinte, cari s'aú găsit în edițiunile cele mai vechi, cuvinte, cari astă-ȃi numai sunt înțelese de nimeni, nici chiar în vorbirea de fie-care ȃi, necum când este vorba de credință. Și dacá n'ar fi de cât cuvėntul *incheietură*, care a înlăturat cuvėntul *articol*, eú tot n'aș vota acéstă traducție.

Tema dar, de a nu admite o traducție străină de limba poporului nostru, m'a făcut pe mine să iaú cuvėntul în cestiune prealabilă, ca să nu ne grăbim'cu votarea acestei traducțiunii, ci s'o citim și noi fie-care încă odată, și după

ce o vom citi, atunci să ne pronunțăm în cunoștință de cauză. Lucrul bun se face încet și cu gândire serioasă; iar nu în 6 zile cum s'a făcut această traducțiune.

Amânarea discuțiunei în fond, neprejudicând întru nimic cauza acestei traducțiuni, rog pe S-tul Sinod să binevoiască a admite propunerea mea.

P. S. *Episcop al Rîmnicului*: Acésta este o amânare deghisată.

P. S. *Atanasie Craiovénu*: Cartea care s'a pus în discuțiunea S-tului Sinod este, dupe cum o știm cu toții, de o forțe mare însemnătate pentru credința noastră ortodoxă: Așa dar eū cred, că este o datorie de căpitenie pentru S-tul Sinod a face, ca acésta carte să fie pusă în mâna școlarilor, a seminarisților și acelora cari dupe programă trebuie s'o predea; eū cred că S-tul Sinod, care e cărmaciul cel mai înalt al credinței noastre ortodoxe se va grăbi să facă acest lucru.

Pe cât am aflat și eū acum, ca venit noū în sînul acestei sante adunări, S-tul Sinod a însărcinat o comisiune, care să se ocupe cu traducțiunea acestei cărți, și comisiunea compusă din bărbați dovediți prin munca lor pe câmpul literaturii noastre bisericești, a făcut traducțiunea. Acum firesce că nimeni nu se pôte pretinde a fi desăvârșit. A ȃice acésta e o mândrie și nu prinde de fel pe omul luminat și mai cu sémă pe omul bisericesc.

(În acest moment Dl. Ministru al Cultelor intră în sala ședințelor).

Trebuie să recunoștem că se vor fi strecurat în acésta traducțiune și cuvinte neobicinuite, dar trebuie să recunoștem în acelaș timp, că acésta traducție este făcută în limba noastră bisericescă, și dacă punem în mâinele copiilor o carte bisericescă, apoi ea nu trebuie să fie scrisă într'o limbă ce nu s'aude în biserică, ci în limba aceea în care se face serviciul bisericeii noastre, în acea limbă ȃic, în care ni s'a păstrat credința noastră strămoșiască.

Ei bine, dupe părerea mea traducțiunea făcută într-nesce acésta condițiune. În ea nu găsim vorbe neobicinuite în limba poporului, cum găsim în alte traducțiuni românești ale Mărturisirei Ortodoxe, nu găsim atâtea neologisme latinești, care sunt incompatibile cu limba bisericescă. Din contră, pe cât am constatat, căci mi-am notat rînd cu rînd

și întrebare cu întrebare, această traducțiune s'a făcut într'un stil aș putea zice prea arhaic, s'aș întrebuințat cuvinte din cele mai vechi, numai și numai ca textul traducerei, care trebuie să fie făcută în limba bisericeii, să nu se introducă cuvinte noi, sau neologisme, neusitate în biserica noastră. Am șis că ea pôte să aibă și greșeli, ce adese provin chiar din scăpare din vedere, și una din aceste scăpări din vedere a semnalat'o chiar I. P. S. Mitropolit al Moldovei de la început. I. P. S. Sa, a șis că trebuie să se șică în răspuns la întrebarea 71: «Biserica Ortodoxă-Catolică în loc de Biserica Ortodoxă și Catolică.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: N'am șis eș așa.

P. S. Atanasie Craiovénu: Saș Biserica Catolică-Ortodoxă în loc de Catolică și Ortodoxă. Măș iertaș, ca să vorbesc și la timp mă rectificăș. A'ș cerut în tot cazul ca să se lase afară una dintre cuvintele Ortodoxă și Catolică, observaș ce eș o găsec dréptă pentru că e vorba de una și aceiaș biserică, nu de douș biserici cum s'ar putea înșelege, dacăș s'ar păstra cuvântul și.

Maș sunt apoi și alte cuvinte pe ici pe colea, ce sânt puțin întrebuințate în vorbirea de tôte șilele, dar de care autorul într'adins s'a servit spre a traduce într'o limbă bisericeșă; se înșelege că unele din acele cuvinte trebuesc înlocuite cu alte cuvinte maș întrebuințate.

De aceea eș aș ruga pe S-tul Sinod, ca și în considerașunea celor ce aș făcut traducșia acéșta și în considerașunea însemnătășii ce are acéșta carte pentru învêșământul bicericesc religios, pentru credinșa noastră, să se aprobe tipășirea eș cu înlocuirea unor cuvinte adică a aceloră, care sunt puțin usitate. Eș mi-am făcut însemnășrile mele și de sigur că și cei l'alș P.P. S.S. membri le-aș făcut, căci cu toșii ne interesășm din inimăș sincerăș a face acéșta traducșiune să fie cât se pôte de bună.

Acéșta este părerea mea și rêmășne ca S-tul Sinod să decidăș.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Am cerut cuvântul ca să vorbesc asupra a treș puncte. Aud traducșie și traducșie, aud cuvinte noi, cuvinte vechi cari nu le maș înșeleg acum unș alșii, și al III-lea titlul pe care l'a citit P. S. Atanasie Craiovénu se începe cu acéșta Mășturi-

sirea Ortodoxă > a sântei bisericei noastre Catolice, Apostolice și Ortodoxe, ceia ce în grecește însă se țice numai așa: ὁρθόδοξος ὁμολογία τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας τῆς ἀνατολικῆς. Apoi aci e vorba numai de Mărturisirea bisericei noastre creștine ortodoxe de răsărit și P. S. Vóstră știți și neapărat știm cu toții ce a motivat scrierea acestui Catechism, ca să țice așa. Noi răsăritenii eram acușați de către apusenii, care căutaui nod în papură, cum țice Românul, că nu știm ce credem, că așa numita ortodoxie nu știe ce crede și altele. Atunci acel mare bărbat Petru Movilă, care părăsind patria sa Moldova s'a făcut călugăr, a înființat școla teologică din Chiev și a compus acéstă carte, s'a făcut cunoscut tuturor autorităților bisericești, care au luat dispozițiuni și s'a adunat un Sinod la Iași, care s'a ținut în biserica Trei Ierarhi, sub Vasile Vodă Lupu, bunul creștin, ca să arate prin acéstă vrăjmașilor bisericei ortodoxe a răsăritului, că știm ce credem. Apoi titlul trebuie să conrespundă Mărturisirei Ortodoxe a sântei bisericei noastre de răsărit, apostolice de răsărit, catolice și apostolice de răsărit. Prin urmare nu catholicismul, ca să nu se confunde, căci acéstă numire 'și-a însușit' o și biserica apusană, ca să arate mai ales că numai acolo este catholicismul, că... acolo este autoritatea bisericească. A mers mai departe cu ideia, că Roma a fost suprema autoritate a lumii creștine; din Roma s'au dictat toate legile pentru biserică și cine e în capul bisericei de cât Papa?

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Marele podor cum țiceți I. P. S. Vóstră.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Da marele podor de odinioară, iar acum a luat și titlul de infailibil, marele podor, Pontifex Maximus. Biserica de răsărit a vedut tendințele Romei și a sculat pe bărbații săi inspirați de adevărata credință și au combătut acea tendință de supremație. Prin urmare la titlu trebuie să avem mare băgare de seamă. Aud de traducțiune. Apoi slavă lui Dumnezeu, că noi avem cartea tradusă de bătrânii noștri și acum nu se poate face alt-ceva de cât numai o revisie, că ore care vorbe cari s'ar fi părut că sunt prea vechi, prea ruginite, cum s'ar țice de unii, să se înlocuiască cu altele mai bine înțelese.

Așa dar eu nu înțeleg acum acéstă pretențiune că s'a

tradus. Apoi unde sunt bătrânii noștri, cum este Mitropolitul Grigore, care a lucrat o jumătate de secol traducând cărțile și tipărint și pe cele mai multe dându-le în dar? Unde sunt alții din cei mai noi, cum a fost Filaret Scriban la Socola, care a revăzut-o și a mai corectat-o și el? Ce să mai venim noi cu altă traducție? Câte va vorbe numai de înlocuit și acestea dacă se va crede de cuviință ca să se modifice. Acesta am avut de țin în privința acestei cărți.

Acum vin la alt punct. Doresc și eu să am această țină nouă traducțiune și mă unesc cu opiniunea P. S. Episcop al Dunărei-de-jos și cu P.P. S.S. Dositei Botoșenău și Pimen Piteștenu ca să se litografeze și să ni se dea ca s'o avem fie care în mână și apoi ne vom da cuvântul cel dupe urmă.

P. S. Episcop al Argeșului: Ca raportor am cerut cuvântul ca să răspund P. S. Episcop al Dunărei-de-jos și I. P. S. Mitropolit al Moldovei la cestiunea prealabilă.

Cestiunea prealabilă a fost ridicată chiar atunci, când s'a adus raportul comisiunei.

Indată dupe citirea raportului s'a întrebat că ce e de făcut? Să se tipărescă cartea așa cum este tradusă sau nu? Și atunci s'a luat cuvântul în cestiune, realabilă și s'a țin că ar fi bine ca S-tul Sinod să aibă cunostință mai de aproape de această traducție. S'a țin diferite propuneri. Una din propuneri a fost aceea a P. S. Dositei Botoșenău, ca să se ia cunostință de toți membri pe acasă sau să se prescrie, sau să se tipărescă în atâtea exemplare câți membri sunt, în S-tul Sinod. Acestă propunere a fost susținută și de P. S. Pimen Piteștenu, dar acea propunere a cădut, după cum știm cu toții și a rămas în picioră propunerea I. P. S. Mitropolit Primat, ca să se citească traducția aci în ședință publică și să ia cuvântul fie care membru. Toți am primit această propunere. P. S. Episcop al Dunărei-de-jos a avut buna voință de a aduce și un text grecesc; asemenea și I. P. S. Mitropolit al Moldovei a primit această propunere, căci a adus și un text grecesc și a făcut chiar și observație că nu trebuie să se pună «Catolică și Ortodoxă», ci «Catolică-Ortodoxă», adică să se lase și afară.

Așa dar a fost un consimțământ general ca să se ci-

téscă și s'a luat cunostință de acéastă citire. Acum dupe ce s'a terminat cu citirea, să se facă observațiile ce și le-a însemnat fie care și să le priméscă.

A respinge acéastă traducere, dupe atâta muncă....

P. S. Episcop al Dunăreî-de-jos: Se póte și acésta.

P. S. Episcop al Argeșului. Nu că nu se póte, dar atunci n'am fi consecinți cu lucrările nóstre. S-tul Sinod a admis traducerea din nou, căci alt-fel nu era să se a-légă comisiunea, dacă era vorba să luăm un text vechiú, cum era al Mitropolitului Grigorie saú al lui Filaret Scriban.

Votul a fost dat pentru traducțiunea din nou. Noi așa am primit adresa. Ne-am constituit, dupé cum ați vêdut și din raportul comisiunei, și am stabilit condițiunile cum trebuie să se facă traducerea. Am fost dar consecinți votului S-tului Sinod și pr n urmare acum cred că n'am fi consecinți dacă am admite propunerea I. P. S-țitului Mitropolit al Moldovei de a se lua o traducție veche și a se imprima aceea.

P. S. Episcop al Hușilor: I. P. S-ține Președinte, regret din suflet, că până și într'o cestiune atât de însemnată, într'o cestiune privitoare la sânta nóstră credință ortodoxă, într'o cestiune de care s'a vorbit de mai multe ori în Sinod, în cestiunea de a avea o traducere fidelă a Mărturisirei Ortodoxe, pentru care dupé propunerea chiar a I. P. S. Vóstre, s'a dat un vot de S-tul Sinod în sesiunea trecută ca să se facă o noué traducere, s'aú ivit împerecheri!! Regret đic din suflet, că și în acéastă însemnată cestiune a trebuit să fie desunire și imponceșare. Eú unul vê rog pe toți, să lăsăm ori-ce neînțelegeri, cel puțin asupra acestei cestiuni însemnate de doctrină și dogmele sântei nóstre biserici ortodoxe române. Ajunge đilei réutatea ei! De ce atâta discuțiune, de ce să încurcăm lucrurile. S'a dat un vot, cum a đis și P. S. Episcop al Argeșului în cestiunea prealabilă, ca să se citéscă noua traducere a Marturisirei Ortodoxe aci în Sinod. S'a citit, și fie-care ș'a luat notițe; ei bine, de ce n'ați bine-voi acum, ca fie-care să iasă cu notele ce și le-a luat și să arâte ce anume cuvinte sunt de îndreptat? Eú vê rog să procedem așa: Să venim fie-care cu observațiunile ce le-am făcut și unde e de îndreptat un cuvânt saú doué să le îndreptăm și ast-fel să mergem înainte; căci dacă

și asupra acestei cestiuni vom fi desuniți, apoi ~~atunci~~ ce vom mai fi uniți? Eū vĕ rog încă odată să ~~procedem~~ la lucrare după notele ce a luat fie-care, să îndreptăm ceea ce se va crede de îndreptat aci și să dăm curs cărții; căci dacă cartea s'a tradus, s'a tradus după însărcinarea ce S-tul Sinod a pus comisiunei, iar nu din inițiativă privată; cu tóte că și atunci ar fi fost venită la timp, și noi trebuia să ținem sémă de munca traducătorului.

P. S. Arh. Calistrat Bârlădeanu: I P. S-țite Președinte, vĕd ca P.P. S.S. Episcopī al Hușilor și al Argeșului, țin cu orī-ce preț să dăm un vot precipitat să se tipărească cartea.

P. S. Episcop al Hușilor: Nu precepitat. Protestez.

P. S. Calistrat Bârlădeanu: Eū v'am ascultat, vĕ rog, nu mă întrerupeți. P. S. Ta đicī că s'a dat un vot de S-tul Sinod, s'a ales o comisiune, care a lucrat, care a tradus cartea și prin urmare, odată votul dat ca să se citească în S-tul Sinod în auđul tuturor, Mărturisirea ortodoxă, cereți ca acum să ne mărginim în a schimba câte-va cuvinte care și P. S. Vóstră sunteți de acord că nu trebuie să existe în carte.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Cine țī-a spus acésta? nu este adevĕrat...

P. S. Arh. Calistrat Bârlădeanu: Este adevĕrat, când cine-va citește o carte în liniște, póte să 'șī facă observațiunile sale; dar din citirea repede ce i s'a dat de P. S. Episcop al Argeșului negreșit s'aú strecurat cuvinte și póte și chiar frase întregi, și tocmai pentru aceste cuvinte, fiind-că este o carte, care trebuie să intre în școlă, negreșit că e mai bine s'o examinăm mai de aproape, să fie bine corectată, de cât să iasă greșită. Eū mă unesc dar cu părerea acésta, ca să se tipărească în atâtea exemplare, ca fie-care s'o cercetăm și să ne facem observațiile nóstre fiind-că în ea s'aú introdus cuvinte cari nu mai sunt în us cum este cuvĕntul «încheetură», imponcișare și altele multe.

P. S. Episcop al Rîmnicului: S-tul Sinod, după cum a arătat P. S. Episcop al Argeșului și al Hușilor, a ales o comisiune cu însărcinarea, ca să facă o nouă traducție a Mărturisirei ortodoxe de pre tecsul grec. Acéstă

comisiune încă de acum două ani de zile alésă, s'a constituit în cursul acestui timp după regulile obicnuite, adecă și-a ales președintele și pre raportorul său; mai mult, a ales și persoana ce trebuia să facă traducerea cărței. Tradusă fiind cartea și apoi cercetată de către comisiune într'un mod deosebit, dupre cum s'a vădut și din procesul-verbal al comisiunei, citit în Sântul Sinod, cartea a fost supusă la aprobarea S-tului Sinod prin raportul comisiunei. Investită lucrarea comisiunei cu toate aceste garanții, «Mărturisirea ortodoxă» a fost adusă în S-tul Sinod, iar comisiunea era în drept de a spera, că S-tul Sinod, majoritatea mai bine ȃicând a S-tului Sinod, se va ținea și față de această comisiune a noastră de normele sale ordinare; adecă va primi cartea, sau o va respinge pe basa și raspunderea comisiunei carea a tradus'o și a cercetat'o cu de amăruntul. Majoritatea S-tului Sinod însă, n'a bine-voit, ca față de această carte să se respecte usurile prestabilite, și a schimbat normele de desbatere asupra acestei lucrări, punându-se înainte importanța materiei, și alte împrejurări. Să nu uităm, că S-tul Sinod, când a cercetat «Mărturisirea ortodoxă», tradusă de către D. Barbu Constantinescu, a ascultat raportul I. P. Sântitului Mitropolit al Moldovei și a primit cartea pe basa conclusiunilor raportului, și pe răspunderea I. P. Sale, cu noi însă, trei membri ai S-tului Sinod, și nu unul, ca atunci, s'a schimbat procedura, și cartea s'a citit în întregul ei în ședințele plenare ale S-tului Sinod. Știm că între alte lucrări ale S-tului Sinod și până în ședința de ieri, cartea s'a citit totă, și iarăși de altă parte cunoștem, că fie-care membru și-a notat observațiile sale în timpul acestei citiri. Dacă însă unii din membrii S-tului Sinod au părăsit ședințele tocmai când se începea citirea cărței, și n'au bine-voit a rămânea în ședință până la sfârșit, neauȃind cele citite, eu cred, că față de această purtare a unora din membri nu pôte să fie vinovată comisiunea și nici S-tul Sinod în majoritatea sa. Țin însă să stabilesc, ca să se știe bine, că asemănat votului S-tului Sinod, cartea s'a citit de la început și până la sfârșit în ședințele plenare ale S-tului Sinod. Acum, după ce s'a îndeplinit și această voie a unora din membrii S-tului Sinod, P. S. Episcop al Dunărei de jos vine cu o propunere

nouă și vorește să ne bage într'un cerc vicios, cerând cuvântul în cestiune prealabilă. După ce cartea a fost citită tótă; după ce membrii S-tului Sinod și-au notat observațiile respective; cestiunea prealabilă nu-și mai pôte avea locul, acum trebuie să discutăm observațiile ce, fie-care membru crede de cuviință a le face. După ce comisiunea s'a supus la tóte procedurile, anume inventate pentru scopul cauzei; după ce cartea s'a citit tótă în ședințele S-tului Sinod, acum a mai veni cu o cestiune prealabilă, cum vorește P. S. Episcop al Dunărei de jos, acesta însemnăză nici mai mult nici mai puțin, de cât de a împedica lucrarea. Căci ce vorește P. S. Sa? Să se tipărească, s'a đis din o parte, cartea.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: N'am đis eú acesta.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Să se tipărească cartea, s'a đis dintr'o parte, eú n'am numit persóne. Nu numesc persóne, și rog și pe D. Ministru să judece, dacă acesta este o procedură regulată. S'a đis, să se tipărească cartea, ca să o studiem cu toții. S'a făcut o altă propunere mai cu judecată, și s'a đis, ca să se litografieze cartea. Acéstă propunere fiind mai accesibilă, eú o las la aprecierea D-lui Ministru, care are să o aducă la îndeplinire cu fondurile, de care dispune, dar a se tipări o carte, ce pe urmă urmăză a se cerceta de cătră S-tul Sinod, acesta eú n'o înțeleg și din punctul de privire curat tipografic. Să o spun înșe pe față, acesta va sa đică pzeziș, a nu se lua nici o hotărâre practică asupra Mărturisirei Ortodoxă, prezentată de comisiune, ci să o amânăm nu pentru o ședință saú doue, ci pentru o sesiune, dacă nu și mai multe, până se va tipări saú litografia cartea, după care se va cere un alt timp, pentru ca membrii S-tului Sinod să o studieze. Iată pentru ce eú nu vėd în acéstă propunere, de cât o încurcătură, un cerc vișios.

Comisiunea, și a I. P. S-ției Vóstre, precum și a S-tului Sinod, în traducerea acestei cărți s'a supus la o procedură, la care nu s'a supus nici una din comisiunile, care aú fost însărcinate până acum cu asemenea lucrări; și ea acum prin mine, vė rógă, ca să primiți cartea așa, cum s'a lucrat de comisiune, rămânėnd comisiunea cu tótă răspunderea, ce o privește. Ertați-mė; căci cele ce vėd, că se petrec în acest sânt corp, nu mă lasă să sfăr-

șesc cuvântarea mea. Voiu mai adăuga; saū adus de cătră comisiunii cărți didactice și de ritual la aprobarea S-tului Sinod, și cărțile nu s'aū mai citit în ședințele plenare ale S-tului Sinod.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Fôrte rēu a făcut de nu s'a citit.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Da, nu s'a citit nici una. Fiind-că P. S. Episcop al Dunărei de jos mă întrepru, îl voiū aduce aminte, că S-tul Sinod a primit fără citire cartea Arhieraticonul, așa cum a prezentat'o comisiunea al căria raportor era P. S. Sa, iar membru în comisiune eram și eū. Atunci S-tul Sinod a primit cartea, fără a o mai citi, se înțelege pe răspunderea comisiunei, dar acum, când nu sînteți P. S. Vóstră în comisiune, numai din causă, că n'ați voit să fiți, s'a schimbat procedura, s'a citit cartea tótă în Sinod, și încă se mai inventeză și alte proceduri față de noi... A se mai amăna botărirea S-tului Sinod față de lucrarea nóstră; a se tipări, saū a se litografia cartea, și apoi a se studia de cătră membrii S-tului Sinod; eū în tóte acestea, nu vęd, de cât o nouē procedură creată anume față de noi membrii comisiunei. De aceea eū încheiū cuvântarea mea cu cele đise de P. S. Episcop al Hușilor. Regret din adâncul sufletului meu, că se creiază proceduri cu totul excepționale față de acéstă lucrare.

D. Ministru Cultelor: Inainte de tóte, știū să fac scuzele mele S-tului Sinod, că am venit după alegerea candidaților pentru locul vacant de Arhierēu, și mărturisesc că am rēmas surprins când am vędut că am venit târđiū, fiind-că eri când am venit, tot cam la acéstă oră, póte și mai târziū, nu se făcuse nimic, așa că ađi nu credeam să găsesc alegerea isprăvită, dar în fine, se va esercita acum alegerea și de Guvern.

Acum, în privința citirei cărții Mărturisirea Ortodoxă, mie mi se pare că, din moment ce S-tul Sinod a hotărît o dată ca să se citescă în ședință, acésta nu a făcut-o numai ca să se audă glasul cititorului, dar să observe greșelile, și unde se vor găsi să se oprēscă asupra aceluī punt, alt-fel nu ar fi fost, de cât o expozițiune, care nu era nici în interesul celui care a citit, nici al S-tului Sinod. Este vorba de o traducere de care toți membrii S-tului Sinod trebuie să aibă cunoscință.

Acéstă carte este expunerea detaliată a părței dogmatice a religiunii, și de care membrii S-tului Sinod trebuie să aibe cunoscințe. Dupe cum noi laicii cunoscem legile civile, așa și Arhieriei cunosc expunerile dogmatice ale religiunei,

Fiind-că cartea originală nu este în românesce, cred că nu este unul din P.P. S.S. Vóstre care, avênd în mână o altă traducțiune, în timpul când s'a citit, să nu fi observat greșelile, și să nu fi așteptat cu rivnă, momentul ca să îndrepteze acele greșeli.

În urma traducțiunii prezentată de comisiunea alésă de S-tul Sinod, douë măsuri trebuia să se ia; să se litografieze, și să se împartă la cei 15 membrii, și fie care examinându-o să vină cu observațiunile sale și să se discute asupra cutăruî său cutăruî punct. A doua măsură care vèd că a adoptat-o S-tul Sinod și care este fôrte corectă, este să se citéscă de la prima slovă până la cea din urmă, și când se va vedea de unul din membrii că este vre o greșală, să dîcă: stai, aci am de observat cutare lucru, saũ și mai mult, și a notat fie care pe hârtie greșelile care le-a observat și dupě ce s'a terminat citirea cărții, să dîcă: eũ la paragraful cutare am ceva de observat. Dar ca S-tul Sinod, să țină ședința peste ședința de gēba, fără nici un rezultat, acésta drept să spun, nu o înțeleg, de și nu am de cât vot consultativ aci.

Dacă ar trebui, acum, dupě ce s'a citit, să se studieze puntele, acésta se putea face fără să se fi mai perdat timpul cu citirea.

Eũ Vě mărturisesc, din punctul meũ de vedere laic, 'mî este indiferent, căci nu am de cât vot consultativ, și nu voesc se intru cătuși de puțin cu o linie măcar în atribuțiunile altora, dupě cum nici eũ nu dau voie niměnuî să intre cu o linie în domeniul atribuțiunilor mele ca putere laică.

Acésta însă, va fi o lecțiune pentru mine, ca să vèd că S-tul Sinod se ține deschis o lună și jumătate, și să se ocupe numai cu citirea unei cărții. Cred că a citit fôrte frumos raportorul, dar acésta este o cestiune de plăcere literară, dar nu de lucru efectiv, căci una din douë, ori nu trebuia să se mai citéscă și fie care își lua observațiunile sale, saũ dacă s'a citit, trebuia ca fie care să în-

semne greșelile ce a observat; ambele proceduri erau destul de bune și se ajungea la un rezultat, dar după cum ved că are a se proceda acum, mi se pare prea mult. Eă însă voiă veni cu decretul de închidere îndată ce se vor termina lucrările.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Dați-mă voe să răspund P. S. Episcop al Rîmnicului asupra cuvintelor că protesteză în contra ideii de a se litografia Mărturisirea Ortodoxă.

P. S. *Episcop al Rîmnicului:* N'am ăis eă, nici de a se litografia, și nici de a se tipări cartea.

I. S. P. Mitropolit al Moldovei: P. S. Sa a cerut mai mult de cât noi, a ăis ca să se tipărească cartea și pe urmă să o studieze.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Dar n'am ăis eă, I. P. S-te, acăsta.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Să se studieze de fie care din noi.

Ce să se studieze?

Cartea? Noi avem să observăm să cercetăm traducăia, noua și vestita traducăie care s'a făcut de comisiune, acum în câte-va ăile.

Așa dar eă țin la acăsta ca noua traducăie să se litografieze și să ni se dea câte un exemplar de fie care pentru a'l cerceta.

I. P. S. Mitropolit Primat: P.P. S.S. Părinăi, vă mărturisesc că sunt fôrte măhnit, că nu m'am așteptat ca D. Ministru să fie nemulăumit de calea care am luat'o, fie cu Mărturisirea Ortodoxă, fie că am pus alegerea de Arhiereă mai nainte de a fi D-sa faă; dacă aș fi știut că D-sa ar fi nemulăumit, n'aș fi deschis ședinăa de cât la 11 sau la 12, când ar fi venit și D-sa.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Eă am cerut să se amâne alegerea Arhierelor până va fi și D-sa faă.

I. P. S. Mitropolit Primat: P.P. S.S. Văstră cunoș-teăi cu toăi, căci am avut la ordinea ăilei mai întâi alegerea de Arhiereă, al doilea Mărturisirea Ortodoxă și al treilea, costumul preoăilor, pe care D. Ministru era fôrte impacient ca să'l vadă. Și fiind-că asupra acestor cestiuni avém mult de discutat, tocmai de acăsta și noi ne-am găndit de am pus alegerea de Arhiereă mai nainte. Acum

să viū la cestiune. Nu știū dacā S-tul Sinod pōte sā fie de părerea P. S. Atanasie Craiovēnu, și de acord cu stāruințele P.P. S.S. Lor din comisiune, cārora eū le mulțumesc și împreună cu mine cred întregul S-t Sinod, pentru buna voință și ostenelā ce aū depus ca sā facā acēstā lucrare.

În tot casul însă îl rog sā nu se supere dacā le voiū ȃce ca sā nu prea zorēscā votarea acesteī cārți; cāci dacā ar fi vorba de o altā carte, am termina'o cum am terminat și cu altele. Cu acēstā carte însă, care este temelia credinței nōstre, trebuie sā fim fōrte circumspecți. Eū de la o vreme nu mai am în credere în modul cum se corectēzā și tipāresc cārțile rituale și cārțile nōstre religiōse. Așa am avut încredere în eruditul Melhisedec, cānd eram în comisiunea pentru cercetarea cārților bisericești și în care comisiune era și P. S. Episcop al Hușilor. Așa am lāsāt cārțile bisericești și cu tōte acestea n'aū eșit bine. P.P. S.S. Lor știū fōrte bine cā nu numai mie, dar și P.P. S.S. Lor li s'a imputat de modul cum s'aū înlocuit unii termeni din cārțile rituale. Nu mai departe, ci chiar alaltā-erī, cānd s'a fācut alegerea de Episcop al Romanului, s'a imputat de cineva P. S. Episcop al Hușilor, care ađi vine și ȃce cā nu ne unim cu P. S. Sa. Nu înțeleg și nu vēd unde este neunirea. La lucrurile bune trebuie sā fim uniți, dar sā nu fim precipitați.

Chiar ȃcile trecute am întâmpinat în Camerā, atāt eū cāt și P. S. Episcop al Argeșului, observațiunii din partea unei persoane de stat pentru cārțile ritualului.

P. S. Episcop al Argeșului: Nu era bine informat.

I. P. S. Mitropolit Primat: Nu știu dacā era saū nu bine informat. Un lucru știu sigur, cā persoane înalte care se ocupā cu limba și cu literatura nōstrā 'mī aū atras atenziunea asupra acesteī cestiuni, cā cārțile nōstre bisericești nu sunt bine cercetate și 'a coprins mīhnirea de modul cum s'a schimbat limbajul bisericeī nōstre în cārțile noii bisericești

P. S. Episcop al Argeșului: A fost vorba de orologiul rāposatului Melhisedec,

I. P. S. Mitropolit Primat: Negreșit eū am apārat comisiunile care aū cercetat cārțile, și am zis cā la început așa merg lucrurile. Ce sā facem și noi? Vom face

cum vom putea, până ne vom îngrădi mai bine. Acum să facem și cu Mărturisirea Ortodoxă tot așa și să cădem din greșală în greșală? Apoi eu am avut textul în mână când s'a citit Mărturisirea. . . .

P. S. Episcop al Râmnicului: Ce text? originalul l'ați avut?

I. P. S. Mitropolit Primat: Vă rog nu mă întrerupeți, căci eu nu v'am întrerupt. Sunt în mână cu textul Mitropolitului Grigorie și acesta dupe cum știți este o lucrare de merit, este una din cărțile cele mai bune pe care le-a tradus el și căruia noi trebuie săi avem recunoștința și să'l avem ca un sânt, căci nici un Mitropolit n'a făcut cât a făcut acesta în ceea ce privește Mărturisirea Ortodoxă.

Am vădit că traducțiunea comisiunii s'a luat după alte texte, și toate frazele sînt întorse pe dos în loc să fie puse la locul lor. Tot asemenea și termenii sunt înlocuiți cu alții în cât nu se pot înțelege de poporul nostru. Când am făcut propunerea ca să se citească aci în Sinod, a fost ca să luăm cunoștința de dînsa în extenso, cum s'a și făcut; dar n'am ținut ca să se ia note de fie-care, ca pe urmă să intrăm în discuțiune asupra ei. Citirea acestei cărți, D-le Ministru, nu a ținut mult, ci între cele-l-alte lucrări s'a citit și din ea treptat, numai câte o jumătate de oră, ast-fel, că printre picături am făcut ce am putut ca să nu aducem greutatea finanelor Statului. În fie-care ședință ne-am strecurat până am terminat cu citirea. Și acum a rămas, ca S-tul Sinod să decidă ce e de făcut. Ca să nu se mai revadă această carte, cred că nici P.P. S.S. membri ai comisiunii nu vor primi acesta; și fiind că acesta este o carte de viață a Bisericii noastre Ortodoxe, eu cred, că pentru a o face mai bună, să perdem încă un timp de o lună sau două și s'o dăm publicului în totă curățenia, și să nu ni se facă imputări din afară.

Eu am auzit bărbați din societatea civilă, care se ocupă de literatura bisericască, și le-am ținut: Ce, și D-vóstră vă ocupați de acesta? Am crezut că numai noi ne ocupăm. «Da, și noi ne ocupăm; și când vedem în cărțile bisericesti cuvinte care nu sunt plăcute auzului, acesta ne mîhnește. Nouă ne pare foarte rău că nu se înlocuiesc. Așa de exemplu, s'a introdus în cărțile cele noi cuvinte

cu totul străine: în loc de *iî curgea sânge*, s'a ȃis, *imoroaie*. În apostolul de la cununie s'a ȃis *sbîrcitură* în loc de *pată* și altele. Chiar în liturghie s'a ȃis *noî* în loc de pronumele *nouă*; iar în molitna cea mare s'a ȃis: *cel ce e adus*, în loc de *cel ce te aduci* și multe alte de felul acesta.

În textul acesta chiar al Mărturisirei ortodoxe, nu se curmă termenul de *aiurea* și *închietură*. Vă rog dar, să aveți puțină răbdare, ca această carte să se mai revadă odată și cu acea ocaziune, să vedem ce putem înlătura și ce putem primi.

Eu vă propun, dacă credeți că e bine, ca eu împreună cu comisiunea și cu I. P. S-șitul Mitropolit al Moldovei, s'o revedem încă odată și apoi comisiunea s'o aducă așa revădută la S-tul Sinod în sesiunea viitoare. Acesta eu cred, că e foarte ușor și pentru S-tul Sinod și pentru comisiune, așa în cât să fim cu toți multumiți. Pe mine mă preocupă foarte mult cartea această. Bărbați mari ai Statului s'au gândit asupra ei; și dacă astă-đi este venită în S-tul Sinod, este numai în urma propunerii mele, ca să avem o Mărturisire ortodoxă ferită de erori și tot de odată să fie proprietate a S-tului Sinod, iar nu făcută de X. Y. și alții.

Fac dar această propunere, ca acest manuscris al Mărturisirei ortodoxe să fie revădut încă odată de mine împreună cu I. P. S-șitul Mitropolit al Moldovei și cu comisiunea, așa că la sesiunea viitoare, comisiunea să vie cu o traducție bine făcută, care să fie aprobată de întreg S-tul Sinod.

Voci: Închiderea incidentului.

— Se pune la vot închiderea incidentului și se primește.

P. S. Episcop al Hușilor: Nu știu pentru a câtea oră aci în S-tul Sinod, aud cu regret, din gura I. P. S. Vostre, că cărțile care sunt imprimate cu litere noui, sunt greșite.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: N'a ȃis așa.

I. P. S. Mitropolit Primat: Am ȃis că s'a strecurat în ele termenii nepotriviți.

P. S. Episcop al Hușilor: Eu vă rog, să veniți în S-tul Sinod cu toate cărțile în care sunt termenii nepotri-

viți, ȃicȃnd și eũ 'ca I. P. S. Vóstră, și sã'ĩ ĩndreptãm; cãcĩ a declara I. P. S. Vóstră ca Președinte al St. Sinod, cã cãrțile nóstre de ritual aũ ceva nepotrivit ĩn ele, acésta va sã ȃicã a-le face suspecte și de erorĩ dogmatice, și eũ unũl protestez ĩn contra or-cuĩ și a or-ce de felul acesta.

I. P. S. Mitropolit Primat: Aȃĩ cerut cuvȃntul pentru o altã cestiune, și acum P. S. Vóstră spuneȃĩ alta.

P. S. Episcop al Hușilor: Tocmaĩ asupra acestei cestiuni am cerut cuvȃntul, cãcĩ I. P. S. Vóstră ĩn maĩ multe rãndurĩ și chiar astã-ȃĩ aȃĩ declarat, cã cãrțile nóstre de ritual tipãrite cu litere nouĩ sunt greșite.

I. P. S. Mitropolit Primat: Am ȃis cã s'aũ strecurat óre-care cuvinte care sunt strẽine de limba nóstrã bise-ricéscã.

P. S. Episcop al Dunãrei-de-jos: N'a spus ĩn ce carte.

I. P. S. Mitropolit Primat: N'am numit cartea.

P. S. Episcop al Hușilor: Aȃĩ ȃis cã ĩn liturghie.

P. S. Episcop al Dunãrei-de-jos: Lãsaȃĩ mẽ rog la o parte cãrțile cari saũ tipãrit deja. Noi acum ne ocupãm de altele, iar nu de tóte ce s'a fãcut pãnã acum.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eũ am fãcut propunerea ca Mãrturisirea ortodoxã, care s'a citit pãnã acum sã fie revẽduțã de mine și de I. P. S. țitul Mitropolit al Moldovei ĩmpreunã cu comisiunea. Pun dar la vot acésta propunere.

S'a primit.

P. S. Episcop al Rĩmnicului: Cer cuvȃntul asupra punerii votului.

I. P. S. Mitropolit Primat: Ce aveȃĩ sã vorbiȃĩ, cãcĩ propunerea s'a votat.

P. S. Episcop al Dunãrei-de-jos: S'a ĩnchis incidentul.

P. S. Episcop al Rĩmnicului: Eũ am sã vorbesc asupra punerii votului.

Rog sã se ĩnsemneze ĩn procesul-verbal, cã P. S. Episcop al Dunãrei de jos mãnuéște discuȃiile S-tului Sinod.

I. P. S. Mitropolit Primat: Știȃĩ fórtẽ bine, cã P. S. Vóstrã cum și P. S. Episcop al Dunãrei de jos ne-aȃĩ urmat ĩn vorbire pentru punerea votului.

P. S. Episcop al Rĩmnicului: Sã se știe, cã nu s'aũ luat o hotãrĩre. Am cerut cuvȃntul asupra punerii votului și nu mĩ s'a dat.

P. S. Episcop al Hușilor: Cer cuvântul să declar, că mă retrag din comisiune, căci prevăd că lucrarea n'are să mai meargă înainte, cum n'a mers nici cu cărțile bisericesti.

P. S. Episcop al Argeșului: Și eu asemenea mă retrag.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Eă membru al S-tului Sinod, însărcinat de comisiune ca să fac traducerea, de pe textul grec, declar aci în S-tul Sinod, că imi retrag lucrarea.

I. P. S. Mitropolit Primat: Nu puteți să o retrageți de îndată ce s'a depus pe biuroul S-tului Sinod și a intrat în discuțiune, căci de atunci aparține S-tului Sinod.

D. Ministru al Cultelor: Eă sunt de părere ca să se lase lucrarea să și meargă drumul ei, și P.P. S.S. membrii să nu și retragă lucrarea pentru că, nu e bine să se dărâme nimic pe lumea acăsta, care ar putea să fie de folos.

Ađi de dimineta cine-va mi-a făcut o întrebare: ai de gând să presinți corpurilor legiuitoare proiectul de lege al învământului? dar dacă va cădea acest proiect nu te vei supăra? Am đis, nu, pentru că va sluji altuia, după cum mi-a slujit și mie al celor alți.

Tot asemenea și P. S. Lor, să lase lucrarea, pentru care aă fost însărcinați de S-tul Sinod să o facă, căci dacă S-tul Sinod o va stlci, tot el va hotări la șfirșit, căci decă nu ai majoritate nu ai ce face.

Eă nu pricep pentru ce se va mai tipări acăsta lucrare, după ce s'a citit.

Șciți că și la Cameră se întâmplă acăsta, vine un raportor și citește un proiect de lege, dacă se respinge și merge înapoi la comisiune, în realitate comisiunea nu mai revine, ci 'l presintă cum a fost înteia ora, și dacă se respinge din nou, înghițim cum se đice și mergem înainte. Dacă era vorba să se tipărescă, nu trebuia să se mai citească, și tocmai acum în urma citirei să vedeți că sunt greșeli foarte numeroase.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Ce notă ați luat la religiune când erați în școlă?

D. Ministru al Cultelor: Am luat nota 10. Aveam profesor pe Păr. Veniamin Catulescu, un escelent profesor,

care ne făcea lecțiunii și afară de orele regulamentare, am nise suvenirii foarte plăcute. Spun drept că aș nu am aceeași impresiune când mă duc la clasele de religie.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Este mort la Pantelimon și dat uitării de toți.

D-nu Ministru al Cultelor. Nu am să plâng pe mormintele celor morți.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Este o datorie sântă de a plânge, dacă morții au fost oameni mari și buni pentru țară.

D-l Ministru al Cultelor. Rog dar, ca această cestiune să se termine, în duhul cel mai creștinesc posibil, care este abnegația, și rog pe comisiune să nu'și retragă lucrarea odată făcută, chiar ca cestiune de curiositate, ca să vadă în ce se găsește lucrarea acesta defectuoasă, să se discute și să se arate dacă este în adevăr defectuoasă sau, numai, pare defectuoasă.

P. S. Episcop de Argeș: Nu mai putem fi în comisiune.

D-nu Ministru de Culte: Acesta este o cestiune personală, dar ca să nu mai dați lucrarea ce ați făcut, acesta nu o înțeleg.

I. P. S. Mitropolit Primat: Sunt dato să mulțumesc D-lui Ministru, pentru buna voință ce a avut, ca să ne arate calea de dragoste cum trebuie să lucrăm noi.

Când s'a luat aci în S. Sinod hotărîrea de a se citi, s'a șis ca să se citească, și pe urmă să se decidă ce va fi de făcut, fiind-că sunt mulți termenii streinii limbei noastre și cari pôte nu sunt după text, și trebuie ca cu toții să o revedem, împreună cu comisiunea, de aceia am făcut această propunere, că împreună cu I. P. S. Mitropolit al Moldovei și cu comisiunea să o revedem din nou, fiind-că dorința mea și a S-tului Sinod este ca această carte să fie bună.

Iată, D-nu Ministru a șis că această lucrare nu se pôte retrage; ast-fel de cale trebuie să luăm, și comisiunea să nu se supere, căci și eu pot să presint S-tului Sinod o lucrare, și dacă nu va voi să o primescă, nu am să mă supăr.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Cer cuvântul.

P. S. Episcop al Hușilor: Cer cuvântul.

I. P. S. Mitropolit Primat: Incidentul s'a închis.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Cer cuvântul, ca să declar, că, eu, animat de dorul de a lucra, nu mă mai retrag din comisiune.

I. P. S. Mitropolit Primat: Aveți cuvântul.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Va să dică până nu vă arăt în modul dorit despre ceia ce am să vorbesc, nu mi acordați cuvântul.

Am cerut cuvântul, ca să arăt S-tului Sinod, că bine voitórele cuvinte ale D-lui Ministru, le-am ascultat cu tótă luarea aminte, și le găsesc fôrte bine venite. Aceste anume cuvinte bine voitóre, m'aũ făcut ca să rămân în noua comisiune, și să lucrez și aici, pentru ca o dată să ved, că se tipărește cartea cea dorită de toți cei bine inspirați.

În ceia ce privesce însă comparațiunea, ce D-sa a cređut de cuviință să facă între interesele mirenilor și interesele spirituale, să'mi dea voie să nu mă unesc cu D-sa; căci nu avem, de cît să ne uităm în istoria noastră bisericescă, și vom vedea, cât de agitate aũ fost spiritele tot-dé-una, când era vorba de credințele ómenilor.

De aceia, p ntru a pune capăt tuturor celor petrecute, eũ mă adresez tot la D-nul Ministru și-l rog, că pentru a se putea mai bine studia cartea traducțiunea acésta a comisiunei să se litografieze, sau să se tipărească numai în câteva ecsemplare pentru membrii S-tului Sinod, și acésta să se facă de pre o anumită copie, trasă de pre manuscrisul original al comisiunei. Știut fiind, că un manuscris, dat în tipografie, este tăiat în bucăți murdărit și în deobște stricat; iar acest manuscris trebuie să se păstreze în arhiva S-tului Sinod. De aceia eũ prefer litografierea manuscrisului.

D. Ministru al Cultelor: Tipăresc eũ la imprimeria Statului în comptul Ministerului. Dacă va fi litografie acolo, le voiũ litografia, dacă nu, atunci o tipăresc în atâtea exemplare câți membrii sunt.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Declar că în asemenea condițiune revin asupra cererei mele, și dau manuscrisul cu plăcere.

P. S. Episcop al Argeșului: Corecturile la tipografie cine are să le facă?

D. Ministru al Cultelor: Comisiunea le va face.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Cancelaria să le facă.

D. Ministru al Cultelor: Nu poate face alt cine-va de cât cei care au tradus-o.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Să se dea copie după ea, iar nu originalul.

P. S. Episcop al Hușilor: Tot pentru acesta am cerut și eu cuvântul. Când, amărât în sufletul meu de zădărnicia ostenelelor întrebunțate, am declarat că mă retrag din comisiune, am făcut acesta de frică că, a doua comisiune de revisuire a Mărturisirei Ortodoxe, se va întruni tot așa de greu ca și la corectarea cărților bisericești, din care cauză și astăzi sunt reclame, și că prin urmare nu ar fi de cât un pretext de amânare, după cum să ține, la calendele grecești.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Rău ai vădit.

P. S. Episcop al Hușilor: Dar acum când Dl. Ministru, convingându-se despre cum stă afacerea, pe de o parte caută a pune balsamul trebuitor....

P. S. Episcop al Dunărei de jos: Tot D-nul Ministru pune balsam, numai la mine n'a pus balsam.

P. S. Episcop al Hușilor: Iar pe de alta a făgăduit a imprima și manuscriptul, declar că mă retrag dimisiunea și că voi lucra și cu noua comisiune, cu rugămintea însă, ca noua comisiune să se întrunească pentru revisuire în intervalul de la închiderea Sinodului, până la deschiderea sesiunii de primăvară, ca atunci cartea să fie revisuită și de noua comisiune.

I. P. S. Mitropolit Primat: Domnul Ministru are buna-voință să tipărească lucrarea la imprimăria Statului. Noi mulțumim pentru acesta, căci având fie-care câte un exemplar, vom putea, cu ajutorul notelor ce am luat, să facem observațiunile noastre.

Acum mai avem la ordinea zilei cestiunea costumului preoțesc.

P. S. Episcop al Argeșului: Fiind-că e timpul înaintat, să se amâne discuțiunea pentru altă ședință.

I. P. S. Mitropolit Primat: Se va citi raportul numai și discuțiunea asupra proiectului va rămâne pentru altă ședință.

— P. S. Ioanichie Bacaoanul, dă citire raportului comisiunei însărcinată cu elaborarea proiectului pentru costumul preoțesc.

I. P. S. Mitropolit Primat: Ora fiind înaintată ridic ședința.

— Ședința se ridică la orele 11^{1/2} a. m. anunțându-se cea viitoare pentru Lună 6 Martie orele 9 a. m.

Președinte: Gh. nădie Mitropolit Primat.

Secretari: *Dionisie Episcop al Buzăului și Ioanichie Floru Bacăonu.*

Ședința din 6 Martie 1895.

— Ședința se deschide la orele 9 a. m. sub președinția I. P. S-țitului Mitropolit Primat.

— Se face apelul nominal și respund prezenți 15 P.P. S.S. membri.

— Se citește sumarul ședinței precedente și se aprobă.

— Se comunică de la biuroū adresa Episcopiei Duna-rei de jos prin care cere recunoșterea călugăririi efectuată în cas de bôlă a surorii Paraschiva Horbencova, din monastirea Cilic-Dere, și se trimite la comisiunea de petițiuni.

— Idem, petițiunea P. S. Calistrat Bârlădeanu prin care cere a i se încredința un post la instituțiunile, ce aparțin de S-tul Sinod.

I. P. S. Mitropolit Primat: După cum vedeți, acesta este o petițiune prin care P. S. Calistrat cere după cum și alți P.P. S.S. membri au cerut de la S-tul Sinod posturi, care aparțin S-tului Sinod. Alte posturi S-tul Sinod n'are, de cât la tipografia Cărților bisericești și la revista Biserica Ortodoxă; dar toate acele posturi sunt ocupate.

Cu această ocasiune am să fac S-tului Sinod o comunicare. În urma unor plângeri verbale ce mi s'au făcut de unii Prea Sântiți Arhieri, că la tipografia Cărților bisericești și la revista Biserica Ortodoxă sunt persoane cari ocupă câte două sau trei funcțiuni, iar P.P. S.S. L.L. ne fiind retribuiți ca Arhieri titulari, n'au mijloce și le lipsește chiar strictul necesar, am chemat pe Dl. C. Erbicenu, directorul tipografiei și al revistei și i am spus aceste

plângeri. D-nul Erbiceanu mi-a declarat, că ducându-se la Majestatea Sa Regele cu óre-care trebuințe, 'I a supus la cunoștință că fiind bolnav, nu mai póte sta la tipografie ca Director. Majestatea Sa, în înțelepciunea ce o are, 'I a răspuns: «Să te înțelegi cu Părintele Mitropolit». Dl. Erbiceanu a venit și la mine și mi-a spus că este bolnav și se va retrage de la tipografie; dar eú i-am răspuns: Bine, dacă nu mai poți sta o să te retragi, dar să găsim mai întâiú o persónă pe care s'o punem acolo. O să găsiți I. P. S. Vóstră, mi-a răspuns D-lui. In cazul acesta, i'am răspuns că o să fie nevoie de óre-care deslușiri pe care trebuie să le dați S-tului Sinod despre mersul tipografieii, cum și a preda noului director avutul tipografieii cu inventariu în regulă, și deci trebuie să mai rămâneți până atunci la post.

Acestea am avut să vë comunic în privința celor ce am vorbit cu Dl. Erbiceanu; și fiind că pe biuroul St. Sinod se află petițiunea P. S. Calistrat, vë rog să decideți cele ce veți crede de cuviință.

P. S. Episcop al Dunărei de jos: Cred că este bine să lăsăm la chibzuința I. P. S. Vóstră, ca să faceți cum veți crede de cuviință, spre a'i satisface dorința P. S. suplicant. Noi, nu știm ce loc se póte ivi în timpul când nu este sesiune.

I. P. S. Mitropolit Primat: Dacă S-tul Sinod mă autorisă, eú, în puterea votului S-tului Sinod voiú da un curs cererilor, care imi vin de la P.P. S.S. membri ai S-lui Sinod.

P. S. Episcop al Dunărei de jos: Cred că da, căci alt-fel S-tul Sinod numai are încredere în președintele seú, ceea ce nu este cazul.

P. S. Episcop al Argeșului: Un Arhiereú cred că nu va putea fi ca Director la tipografie.

I. P. S. Mitropolit Primat: Dar P. S. Episcop al Rîmnicului nu a fost ca arhiereú, director al tipografieii? Pun dar la vot propunerea ca să fiú autorisat de S-tul Sinod a numi un P. S. Arhiereú la tipografie în locul D-lui C. Erbiceanu.

S'a primit.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Eú declar, că mă abțin de la vot, fiind-că n'am o dimisiune în regulă din partea Directorului tipografieii.

I. P. S. Mitropolit Primat: Voiți dimisiune formală? Apoi mi-a declarat mie, că irevocabil se retrage de la tipografie.

— Se comunică de la biuroū un raport al Direcțiunei tipografiei Cărilor bisericești prin care arată câte cărți s'aū imprimat și cere a i se arăta ce carte să pună sub tipar la timp, spre a nu se împedica imprimarea.

P. S. Episcop al Dunărei de jos: Dl. Director al tipografiei a avut votul S-tului Sinod ca să facă toate aceste lucrări, pe care le spune în raport?

I. P. S. Mitropolit Primat: Pentru unele din ele a avut, iar pentru altele nu.

P. S. Episcop al Dunărei de-jos: Fôrte rău a făcut că n'a cerut autorisația S-tului Sinod.

P. S. Episcop al Argeșului: S-tul Sinod nu s'a întrunit doui ani de zile și prin urmare ce trebuia el să facă? să aștepte?

P. S. Arh. Calistrat Bârlădeanu: Putea să întrebe pe Președintele S-tului Sinod.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Este și mai neregulat, pentru că se tipărește în câte 500 exemplare și se cheltuește de două ori de cât când se face în numărul obicnuit și în regulă. Vedeți, ne învărtim într'un cerc vișios.

I. P. S. Mitropolit Primat: Ca președinte al S-tului Sinod, imi incumbă datoria de a mă interesa de aprôpe de instituțiunile ce depind de acest înalt corp bisericesc. Observând că în intervalul cât nu s'a putut ține ședințe de S-tul Sinod, se imprimă la tipografie cărți rituale în a doua și a treia edițiune, și nici directorul nici comisiunea însărcinată cu luarea socotelor tipografiei nu spune nimic, i-am făcut adresă formală, întrebând cu ce carte se ocupă acum tipografia.

Nu voesc prin acesta să bănuiesc pe Dl. C. Erbiceanu, carele este un bun om și pentru care am multă dragoste; dar D-sa fiind prea mult ocupat și prea aglomerat cu multe însărcinări, a putut să scape din vedere calea pe care trebuia s'o țină față de S-tul Sinod. Tipografia este a S-tului Sinod, și nimic nu se pôteface acolo fără știrea sa. Dacă eū ca Mitropolit și nu pot face nimic fără știrea S-tului Sinod, cu cât mai mult acéstă instituțiune, nu pôte face un pas fără știrea Sinodului.

Rog dar pe S-tul Sinod să se pronunțe asupra acestei cestiuni.

P. S. Arh. Ioanichie Bacaoanu: I. P. S-țițe, dați-mi voe să ne înțelegem asupra acestei cestiuni.

Omul acesta arată că în tot-déuna, când a pus o carte sub tipar, a venit cu raport la S-tul Sinod și S-tul Sinod de sigur că'l a respuns ceva, nu a lăsat cererea lui fără rezultat. Resultatul a fost ca să se tipărească cartea cutare. Rog să se caute aceste lucrări, ca să se vadă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pentru edițiunea întâi da, dar pentru edițiunea a II-a și a III-a S-tul Sinod n'are nici o cunoștință.

P. S. Episcop al Hușilor: I. P. S-țițe, eū cred, că ar trebui mai întâi să se controleze spusele D-lui Director de aci, fiind-că el spune, că a cerut voe de câte ori a voit să imprime o carte; și dacă lucrul stă așa, atunci se ridică de de-asupra lui culpa. Al doilea trebuie știut bine, dacă cartea din urmă, care a pus'o sub tipar și se dice că este pusă fără consimțimântul S-tului Sinod, în acel interval S-tul Sinod a fost saū nu deschis și dacă s'a putut saū nu să i-se dea răspuns de la S-tul Sinod. Când lucrul acesta se constată, atunci iată că Directorul tipografiei nu este vinovat.

I. P. S. Mitropolit Primat: Nu'l învinovățim noi.

P. S. Episcop al Hușilor: Acum dacă se vor găsi ore-care neregularități în administrația lui și pentru acestea să fie destituit, acésta este altă cestiune. Dar în cât privește cestiunea tipărireii cărților, eū rog pe S-tul Sinod să cerceteze dacă a cerut saū nu deslegare de la St. Sinod.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Este bine ca I. P. S. Vóstră să faceți o cercetare la tipografie.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot propunerea P. S. Episcop al Dunărei-de-jos. Cine este pentru să bine voiască a ridica mâna.

S'a primit.

Acum eū propun ca acest raport al Directorului Tipografiei să se trimită la comisiunea de petițiuni pentru a se ocupa în mod detaliat de acéstă cestiune. Cine este pentru să bine voiască a ridica mâna.

S'a primit.

— P. S. Atanasie Craiovénu, raportor, citește raportul

comisiunii însărcinată cu cererea D-lui Elias Grasiani de a litografia S-tul Antimis, ca icónă și opinază a se aproba cu condițiunea de a o scóte numai pe hârtie și a o reduce în mărime la trei sferturi.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Cer cuvântul, ca să fac un adaos la cele ȃise prin raport. Raportul se ocupă numai de condițiunile liturgice ale icónei, lucru ce se cere e prea adevărat de la orî-ce icónă. Editorul icónei însă, după cum am auzit chiar în ședința trecută, ne oferă niște condițiuni artistice, cum are să se tipărească icóna, în câte culori, etc. Rog dar pe S-tul Sinod, ca, aprobând concludsiunile raportului, să se adaoe la aceste concludsiuni și urmălórea prescripțiune: ca adică să se tipărească icóna așa, cum face D-l. Grasiani declarațiuni prin suplica înaintată S-tului Sinod.

P. S. Episcop al Dunărei-de jos: Eū aș ruga pe S-tul Sinod să disposese spre a se ștampila cu ștampila S-tului Sinod tóte aceste icóne scóse de D. Grasiani pentru a se sci că ele aū autorisarea S-tului Sinod.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acésta o póte face căci D-nélui voește să i se dea mai multă importanță.

P. S. Episcop al Dunărei-de jos: Știți că noi am luat hotărârea ca tóte icónele care se face cu aprobarea S-tului Sinod, să se pună ștampila pe ele.

I. P. S. Mitropolit Primat: Comisiunea opinează că Dl. Grasiani să imprime acéstă icónă.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Și în condițiunile puse în petițiunea lui, unde se arată colorile.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot concludsiunile raportului împreună cu cererea făcută de P. S. Episcop al Rîmnicului de a se da icónei colorile puse în petițiune și cu cererea făcută de P. S. Episcop al Dunărei-de-jos de a se ștampila tóte icónele acestea cu ștampila S-tului Sinod. Cine este pentru, să bine voiască a ridica mâna.

S'a primit.

— P. S. Iónichie Bacaónu citește raportul comisiunei pentru cercetarea cărților religiose, relativ la Prohodul Mântuitorului trimis de Preotul Frăcea Sachelarie de la biserica Ospiciului Mărcuța și opinază a se aproba.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Ascultând raportul comisiunei, însărcinată de către S-tul Sinod cu cercetarea

cărților didactice, asupra manuscrisului, intitulat «Prohodul Mântuitorului» eă cred că este mai nemerit, ca acestei cărți, care este a ritualului nostru bisericesc să i se facă cercetarea anume în acele condițiuni, cum trebuiesc cercetate asemenea cărți.

Este știut de noi toți, că Prohodul Mântuitorului este scris pentru întâia dată în limba elenică, și nu știu, dacă comisiunea, lucru ce nu ne-a spus raportorul, a făcut vre-o colaționare, vre-o alăturare cu textul grecesc, căci prin raport nu ni s'a spus nimic cum stă traducerea față de textul original. Tot, ce am auđit prin raport, este următorul lucru, că poesia este isbutită foarte bine, și că nu îi rămâne, de cât să 'i se aplice notele musicale, spre a se cânta în biserică.

Eă rog pe S-tul Sinod, să nu ne pronunțăm cu atâta ușurință asupra acestei cărți, ci să se trimită traducerea la o comisiune ad-hoc, iar nu la comisiunea cărților didactice. Comisiunea, care se va alege, să aibă însărcinarea de a colaționa manuscrisul cu textul original grec, și apoi să se vadă, dacă se pretéză, cum ăice Francesul și la musica noastră bisericescă. Mi se pare, că comisiunea noastră a luat prea repede hotărârea, și chiar a anticipat, când a cerut să 'i se dea aprobarea.

De aceea eă adaog, să se alégă o comisiune ad-hoc, care să aibă însărcinarea a compara textul acesta cu originalul grec, și atunci, venindu-se cu un raport deosebit, ne vom pronunța.

I. P. S. Mitropolit Primat: Fac o întrebare P. S. raportor. Acest raport este iscălit de întréga comisiune?

P. S. Iónichie Bacaónu: Nu, numai de mine.

I. P. S. Mitropolit Primat: Mă unesc și eă dar cu propunerea P. S. Episcop al Rîmnicului de a se amâna aprobarea acestui manuscris până la sesiunea viitoare.

Pun la vot propunerea P. S. Episcop al Rîmnicului. Cine este pentru, să bine voiască a ridica mâna.

S'a primit. Prin urmare rămâne pentru sesiunea viitoare.

— P. S. Iónichie Bacaónu citește raportul comisiunei pentru cercetarea cărților didactice relativ la cartea D-lui D. Petrescu, deja corectată și votată de S-tul Sinod și conchide a se interveni la Minister, ca să se introducă ca carte didactică în cursul primar.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu: Cestiunea învățământului religios provocată în S-tul Sinod prin reclamațiunea D-lui Petrescu, ca autor al unei lucrări religioase, îmi oferă ocasiunea de a expune interesul ce S-tul Sinod ar trebui să porțe pentru învățământul religios în școlile noastre publice și private. Cestiunea acesta cred, că trebuie privită de S-tul Sinod, nu numai din punctul de vedere al reclamei D-lui Petrescu, că adică lucrarea sa, deși aprobată de S-tul Sinod, totuși onor. Minister de Culte și Instrucțiune publică, nu ar fi avut'o în vedere, și deci nu ar fi recomandat'o ca carte didactică, pentru a fi introdusă în școli, preferind alte lucrări.

Nu mă îndoesc, că lucrarea D-lui Petrescu, întru cât are și aprobarea S-tului Sinod, corespunde pe deplin unei lucrări didactice școlare, de care ar putea să se folosescă elevii școlilor noastre. Dl. Petrescu ne asigură, că această lucrare este întocmită conform programei. Eu nu o cunosc; un lucru însă constat, că Dl. Petrescu voește ca prin S-tul Sinod, să atragă atențiunea onor. Minister de Culte, ca cartea sa, să fie trecută și recomandată ca obligatorie în școlă. Pe noi trebuie, să ne preocupe această cestiune dintr'un punct de vedere mult mai înalt.

Nu este destul ca S-tul Sinod să intervină pe lângă Onor. Minister în sensul cererei D-lui Petrescu, ci preocupățiunea de căpetenie trebuie să fie îndreptată în acolo, că învățământul religios lasă foarte mult de dorit, atât în școlile primare, cât și în școlile secundare.

Este de datoria acestui corp bisericesc de a'și da bine séma, de modul de predare, cum și de întinderea ce se dă învățământului religios tinerii noastre generațiunii, care curând saū mai târziu va deveni maturii cetățenii ai Statului și membri ai Bisericii noastre ortodoxe. O lipsă de educațiune religioasă, pentru tinerii de astă-zi va fi un pericol pentru cetățenii de mâine; dupre cum ne vom îngriji pentru edifica ea în cele religioase a copiilor țerei noastre, așa vom putea asigura bunul nostru traiu social. S'a observat, că învățământul religios nu'și atinge pe deplin scopul său; mai ales, că el este rău predat; și cei cari îl predau, nu sunt în destul de bine pregătiți.

Ar fi bine deci, ca S-tul Sinod să intervie pe lângă I. P. S-șitul Președinte, ca în timpul când se alcătuesc

programele de către Onor. Minister, I. P. S. Sa, prin înțelegere cu Dl. Ministru, să cêră formularea acestui program, de la ómenî competenți și ar fi bine ca chiar de la S-tul Sinod. Nu mă îndoesc, că D. Ministru, care are tot așa de mare înteres pentru temeinicia și desvoltarea învățămîntului religios în șcólele nóstre, la alcătuirea programelor, fie pentru învățămîntul primar, fie pentru învățămîntul secundar, va ține compt de dorința S-luî Sinod, întru cât el este chemat în prima linie de a se îngriji pentru buna educațiune religioasă a cetățenilor S'atuluî nostru. Șcóla înainte de a lumina și de a forma pe elev pentru un viitor solid și o viață trainică, ea trebuie să formeze inima elevuluî, în sensul de a adora pe Dumneđeű, de la care primim tóte bunurile, de a respecta pe părinți, de a ajuta pe aprópele, de a iubi Patria, de a respecta autoritățile și a îndeplini cerințele legilor bisericesti și cetățenești. Aceste calități, cultivate în inima elevuluî, prin învățămîntul religios în șcólă, va face pe bunul și harnicul cetățean. Durere însă, că lucrul mi se presintă alt-fel. Nu de mult am avut ocasiunea de a constata acêsta.

Onor. Minister, a bine-voit a mă numi în o comisiune, ca împreună cu alți D-ni profesori, să formăm juriul pentru esaminarea candidaților de institutori. Objectul la care am fost chemat de a examina, era științele religioase, pe care științe, concurenții, cari reușeau la acest concurs, aveau îndatorirea de a le preda și ei elevilor lor. Ei bine, vă mărturisesc, că pe cât de buni erau la cele-l-alte obiecte de esaminat, pe atât de slabi erau în științele religioase. Nu pot să-mi explic alt-fel lipsa de aceste cunoștințe de cât, din cauza insuficienței, ce să dá învățămîntului religios prin programul șcólelor secundare, precum și din cauza lipsei de metod a acestui învățămînt.

Intâmplarea a făcut, să constat ceva fôrte semnificativ, că, pe când în șcólele nóstre publice și chiar private românești, școlarii nu cunosc doctrina nóstră, pe atât sunt de cultivați copiii familiilor de alte confesiuni și religii, un exemplu vă va dovedi acêsta:

Ne găseam la o șcólă de fete, aici trebuia ca candidații, de institutori, să facă lecțiuni practice pedagogice cu copiii în fața juriuluî. Intre alte cestiuni ce aveau concurenții a preda, erau și cestiuni curat religioase mo-

rale. Una din aceste cestiuni, a fost *datoria către aprópele*. După ce concurentul a explicat, cum a putut și cum s'a priceput, această prelegere, a examinat pe copii, punând diferite întrebări din prelegerea ce făcuse. Un domn membru din juriu, propune elevului concurent de a întreba pe o elevă: Cine este aprópele nostru? Răspunsul a fost: sub aprópele nostru se înțelege acel om, care ne-a scăpat din vre-o primejdie, sau care ne-a făcut vre-un bine.

În fața acestui răspuns toți membrii juriului a înțeles pe deplin, că copila, care a fost întrebată, trebuie să fie de religie mosaică. În adevăr lucrul așa era.

Am adus acest exemplu pentru a pune în evidență cât de mult interes pun părinții și învățătorii de alt neam și religie, pentru a întări în generațiunile lor tinere sentimentul de religiositate și naționalitate. Nu este destul de a pune în mâna elevilor cărți bine lucrate, ci trebuie a ști, dacă cei chemați a preda religie, sunt pregătiți pentru această, dacă au dragoste și interes pentru dezvoltarea sentimentului religios, de óre-ce este cunoscut, că de la învățător depinde tot progresul și regresul școlarilor. Dacă învățătorul este bun, atunci și opul după care predă este bun; iar dacă el nu este apt, și opul va fi rău. Sunt mulți învățători de religie, cărora le lipsește orî-ce metod. Ei terorizează pe elevi, obligându-i și pedepsindu-i pentru a învăța pe de rost diferite bucăți din științele religioase, metod condamnat de pedagogie, fiind că elevul în loc să aibă plăcere de a studia, el capătă o aversiune nu numai către științele religioase, dar chiar către religie însăși. De aici se explică foarte lesne pentru ce elevul mai ales din cursul secundar, sau fuge de la ora prescrisă în program pentru religie, sau așteptă cu neplăcere pe profesorul respectiv.

P.P. S.S. membrii care sunt în comisiune pentru cercetarea cărților religioase, cunosc bine că o mulțime de cărți de învățământ religios, nu conrăspund scopului lor. Mie mi s'a prezentat un învățător care a făcut cursul normal și 'mă spune că a lucrat un Catechism pe care voește să'l înainteze S-tului Sinod ca să'i-l aprobe. Eu l'am întrebat dacă a făcut sau nu vre un curs de teologie, la care mi-a răspuns negativ...

Vedeți dar, că prea multă libertate s'a lăsat autorilor de cărți religioase și S-tul Sinod, fie-mi permis a o dice, mi se pare că a fost prea darnic în aprobări de cărți pentru învățământul religios. De aceea eș rog pe I. P. S. Mitropolit Primat să fie interpretul S-tului Sinod, către D. Ministru, ca la alcătuirea programelor de învățământ religios pentru cursul primar și mai ales cel secundar, să se cêră și părerea S-tului Sinod.

P. S. Arh. Ioanichie Bacaónu: Cer cuvântul ca raportor. Altă cestiune este aceea care o cere P. S. Pimen Piteștenu, și alta este aceea, care am spus'o eș în raport, în a constata dacă cartea D-lui Dimitrie Petrescu este sau nu bună.

P. S. Arh Pimen Piteșteanu: Cestiunea ridicată de mine stă în strânsă legătură cu cartea D-lui Petrescu, căci D-sa voește să și facă mai mult o reclamă.

P. S. Arh. Iónichie Bacaónu: S-tul Sinod nu este strein de acesta. El este seminarist cu 7 clase, ceea ce presupune că a învățat și el puțină carte. Afară de aceea, eș am citit cârticica acêsta, și am găsil'o foarte admirabilă pentru copilașii cei mici de clasele primare. De, dragă Dómne, știu și eș atâta religiune cât se predă în clasele primare. Nu mă întind în cele-lalte

Acêstă carte este foarte admirabilă, mai ales că nu este făcută de un profan cu totul în cele religioase. Dacă are 7 clase nu știu cum să pledați.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu: În privința persónei nu, ci eș pentru principiu am pledat.

P. S. Arh. Iónichie Bacaónu: Pentru principiu vê înțeleg și eș dar pentru acêsta. Eș rog pe P. I. S. Preșdinte să bine voiască a interveni la Minister în privința acesteï cărți.

P. S. Episcop al Hușilor: Dorința exprimată de P. S. Pimen Piteștenu este foarte legitimă cât privește partea din urmă; dar constat, că P. S. Sa a voit să profite de cea-laltă cestiune, pentru a pune pe cea din urmă în cunoștința S-tului Sinod. Orî cum ar fi însă, este bine venită. Acum cât privește pentru acêstă carte, comisiunea a cercetat'o și a constatat douê lucruri, I i că doctrina în acest manual de religiune pentru cursul primar este ortodoxă și II-lea a constatat că e făcută după programul ađi în vigóre.

Acum când onorabilul Minister al Cultelor a venit și a dat un program și a ținut: nu voi să se întindă cursul de religie sau de istorie sau de științe naturale mai mult de cât e în program, nu poate face, un autor de manual de curs primar, alt de cât să se conformeze cu programul. De aceea dacă autorul s'a conformat cu ceea ce este în program, dacă ideile sînt ortodoxe, este drept, și merită ca acest manual să fie admis și de S-tul Sinod și de D. Ministru al Cultelor.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Este admis deja încă de mult.

P. S. Episcop al Hușilor: Este admis numai de S-tul Sinod, dar merită a fi admis și de D. Ministru.

De aceea, în cât privește cartea eă rog pe S-tul Sinod să primiască concluziunile raportului. În ce privește dorința exprimată de P. S. Pimen Piteștenu, eă mă unesc, consimt la așa ceva.

I. P. S. Mitropolit Primat: Cu toți o împărtașim.

P. S. Episcop al Hușilor: Și eă m'am gândit în mine însumi și am și vorbit cu câte cineva din teologi, că ar trebui ca S-tul Sinod sau alte persoane competente dintre teologi să se ocupe ca să formeze un program amănunțit de cursul religios pentru școlile laice, de la cursul primar până la cursurile cele mai înalte.

Prin urmare, dacă S-tul Sinod consimte la propunerea P. S. Pimen Piteștenu, atunci să se ia deciziunea ca să se alégă o comisiune, care comisiune să formeze un program amănunțit pentru predarea religiunii în toate școlile noastre românești. Acel program să se dea pe urmă la S-tul Sinod și după ce se va aproba de S-tul Sinod să se înainteze D-lui Ministru al Instrucțiunii, ca să'l introducă atât în cursul primar cât și în cel secundar.

I. P. S. Mitropolit Primat: Dați-mi voe, să vă spun că v'ați depărtat de la cestiune.

P. S. Episcop al Dunărei de jos: Să facă propunere.

P. S. Episcop al Hușilor: Nu m'am depărtat nici de cum de cestiune. Eă vă rog să puneți întâi la vot concluziunile raportului comisiunii relative la cartea D-lui Petrescu, și pe urmă propunerea P. S. Pimen Piteștenu.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Concluziunile raportului comisiunii sînt în sensul ca să se scrie la Minister.

I. P. S. Mitropolit Primat: Da, concluziunile raportului sunt în sensul ca să se scrie la Minister, dar iată ce aş propune eu. S'a scris de multe ori de cătră biuroū la Minister, și dacā n'a stāruit nimeni, nu s'a făcut nimic. Eū propun să însărcinām pe P.P. S.S. Episcopī: al Hușilor și al Rîmnicului și pe P. S. Pimen Piteșteanu să se ducā ca delegați din partea S-tului Sinod, să urmărească acea carte și să vadā de ce nu s'a admis de Minister. Să se arate că dorința S-tului Sinod este, că această carte, care este corectată și cercetată de S-tul Sinod să se întrebuințeze în școle, ca și cele-l-alte cărți.

Acēsta este opiniunea mea.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Eū rog pe I. P. S. Președinte, ca să limpedescā întâiū cestiunea raportului comisiunei. În ceea ce privește cestiunea, sau mai bine ȃis propunerea P. S. Pimen Piteșteanu, P. S. Episcop al Hușilor a spus, că acēstā propunere este împărțāșitā de toți. Eū rog decī pe biuroū, și mă adresez și la P. S. propunētor, ca să vie cu propunerea înscris, și atunci S-tul Sinod va hotāri asupra acestei cestiuni. Alt-fel nu este regulat și nici regulamentar.

Hotārārea, luatā de I. P. S-șitul Mitropolit Primat asupra raportului, mi se pare, că este prea pripitā. I. P. S. Sa propune în comisiune pe P. S. Episcop al Hușilor, P. S. Pimen Piteșteanu și pe mine. Dar știți că noi avem o altā însărcinare permanentā, datā de cătrā S-tul Sinod de acum duoī ani, ca să facem parte din comisiunea, ce este însărcinată cu cercetarea cărților didactice pentru școlile primare. Acēsta întru cāt privește cărțile lucrate și nu programele lor. Noi în acēstā comisiune cātām a vedea, dacā partea religiōsā dintr'o carte corespunde cu doctrina bisericeī nōstre, și nimic mai mult. Noi în acēstā comisiune suntem însărcinați să lucrām cu membrii comisiunei generale a Ministerului, să cercetām niște cărți, care sunt lucrate dupre programe, făcute de mai 'nainte. Persōnele, care fac programele dupre legea instrucțiunei, nu se pot confunda cu acele persōne, care aū menirea de a cerceta cărțile lucrate. Cei ce fac programele, sunt membrii consiliului numit prin lege general, și ei se adunā din cānd în cānd și numai cānd aū să lucreze programele. Așa că însărcinarea, ce ni se mai dā nu are nici o legăturā cu însărcinarea ce avem.

Eă, dacă imi dați voe aș modifica propunerea formulată de I. P. S. Vóstră, ca adecă, aducând P. S. Pimen Piteștenu propunerea sa înscris, noi să luăm hotărârea de a-se alege o comisiune ad-hoc, care comisiune să se recomande D-lui Ministru de Culte, și la facerea de programe analitice, să ia parte și membrii comisiunei S-lui Sinod.

P. S. Episcop al Argeșului: Am să dau o lămurire. Comisiunea alésă de S-tul Sinod este însărcinată ca să revadă părțile religiose din cărțile de lectură, iar nu ca să compue cărți de învățământ religios.

In ceea ce privește programa de religione, în lege nu se prevede nici un membru al S-tului Sinod, ca să ia parte la comisiune, ci un profesor de la facultatea de Teologie. Acel profesor cred că ar putea să fie obligat de S-tul Sinod să lucreze în vederile S-tului Sinod, când ți s'ar cere.

I. P. S. Mitropolit Primat: Noi discutăm asupra unui raport al comisiunei, relativ la cartea D-lui Petrescu, și comisiunea opinéză ca biuroul să ia însărcinarea de a se interveni la Minister.

Eă am făcut o propunere cu P.P. S.S. Episcopii al Hușilor și al Rîmnicului și P. S. Pimen Piteștenu să mérgă la Minister ca delegație a S-tului Sinod, ca să cerceteze.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Vě rog să-mi dați voe ca să mă retrag din comisiune.

I. P. S. Mitropolit Primat: Fiind-că P. S. Episcop al Rîmnicului se retrage, propun pe P. S. Atanasie Craiovénu.

Pun la vot propunerea ast-fel complectată, cine este pentru, să bine voiască a ridica mâna.

S'a primit.

P. S. Atanasie Craiovénu: Vě mulțumesc pentru acéstă însărcinare, dar věd că dați prea mare importanță acestei cărți. Vě rog să mă credeți dimisionat din acéstă comisiune.

I. P. S. Mitropolit Primat: Nu se póte, trebuie să te supui votului S-tului Sinod, ca să lucrezi și P. S. Ta cum lucréză cei l'altți.

P. S. Arh. Pimen Piteșteanu: I. P. S. Președinte, iată propunerea formulată: «Propunem ca S-tul Sinod să

«alégă o comisiune din sînul sėu, care să se ocupe cu «elaborarea unui program amėnunțit pentru invėțămėntul «religios, în cursul primar și secundar:»

(ss) *Silvestru al Hușilor. Pimen Piteștėnu.*

I. P. S. Mitropolit Primat: Sunt cinci membri care s'o susție?

P. S. Episcop al Dunăreș-de-jos: Nu trebuesc cinci, ci numai doi. Iată ce ție regulamentul pentru asemenea propunerı. Este Art. 30.

Fie care membru este în drept a face propunerı privitoare la trebuințele bisericeı, asupra căroră ar socoti că trebuie să atragă luarea aminte a S-tului Sinod, spre a se lua o decisiune.

Asemenea propunerı, spre a putea fi puse în discuție de către biuroș, se cere, să fie sprijinite cel puțin de doi membri.

I. P. S. Mitropolit Primat: Propunerea P. S. Pimen Piteștėnu fiind sprijinită de doi membri, o pun la vot. Cine e pentru, să bine voiască a ridica mânia.

S'a primit.

P. S. Iónichie Bacaónu: Deja avem un program sancționat de M. S. Regele.

I. P. S. Mitropolit Primat: Propunerea este admisă, prin urmare acum trebuie să alegem comisiunea.

P. S. Episcop al Dunăreș-de-jos. În propunere sunt doi, să mai propunem unu; să mai propunem încă pe P. S. Episcop al Rîmnicului, sașu pe P. S. Episcop, al Argeșului.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acești doi P.P. S.S. Membri din propunere sunt P. S. Episcop al Hușilor și P. S. Pimen Piteștėnu, și al treilea să alegem prin aclamație, pe P. S. Atanasie Craiovėnu.

P. S. Arh. Atanasie Craiovėnu: Mi-e témă că și acėstă comisiune să nu aibă sórta acelei comisiuni, care s'a discutat alaltă-erı. Prin urmare eș vă rog să mă iertați, că nu primesc.

I. P. S. Mitropolit Primat: Nu se póte, trebuie să lucrăm cu toșil.

Se pune la vot prin aclamație alegerea P. S. Atanasie Craiovėnu în comisiune și se primește.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acum avem cestiunea costumului. Raportul s'a citit și acum suntem asupra discuțiunei.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Nu putem intra în discuțiune, pentru că proiectul de regulament nu s-a citit.

— In acest moment I. P. S. Mitropolit al Moldovei se retrage.

I. P. S. Mitropolit Primat: Da, proiectul de regulament nu s'a citit, ci numai raportul.

P. S. Raportor este rugat a-i da citire.

— P. S. Iónichie Bacaónu, în locul P. S. Episcop al Romanului raportor, citește proiectul de regulament, relativ la uniformisarea costumului.

I. P. S. Mitropolit Primat: In cestiunea acésta cred că trebuie să fie și I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Nu putem dar să discutăm noi, fără să fie și I. P. S. Sa. Amânăm dar, discuțiunea pentru ședința viitoare.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu: Dacă amânați discuțiunea, vă rog atunci să bine voiți ca prima cestiune pusă la ordinea zilei pe mâine, să fie acésta.

I. P. S. Mitropolit Primat: Neapărat că prima cestiune pusă la ordinea zilei pentru mâine va fi acésta, căci nici nu mai avem alte cestiuni.

Așa dar ridic ședința și cea viitoare va fi pe mâine.

— Orele fiind înaintate ședința se ridică și se anunță cea viitoare pentru ziua de 7 Martie orele 9. a. m.

Președinte: Ghenadie Mitropolit Primat.

Secretari: Dionisie Episcop al Buzăului și Iónichie Floru Bacaónu.

Ședința din 7 Martie 1895.

— Ședința se deschide la orele 9 a. m. sub președenția I. P. S-știtului Mitropolit Primat.

— Se face apelul nominal și respund prezenței 15 P.P. S.S. membri.

I. P. S. Mitropolit Primat: Fiind în număr ședința este deschisă.

— P. S. Arh. Ioanichie Bacaoanul, secretar, dă citire sumarului ședinței precedente.

— Ne cerënd nimeni cuvântul asupra sumarului se pune la vot și se aprobă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Ne fiind comunicări, intrăm în ordinea zilei.

— P. S. Arh. Valerian Rîmniceanu, raportor, dă citire raportului comisiunei de petițiuni privitor la călugărirea surorii Parascheva Horbencova, din monastirea Cilic-Derea (Dobrogea).

— Comisiunea opinéză a se aproba călugărirea efectuată.

— Se pune la vot opinia comisiunei și se primește.

— Idem, raportul comisiunei de petițiuni privitor la adresa Direcțiunei tipografiei cărților bisericești cu No. 36/95, relativ la cărțile imprimate în acea tipografie; și prin care raport comisiunea opinéză a se autorisa Directorele tipografiei a continua cu nouile reeditări semnalate, în marginile dispozițiunelor luate din început de către S-tul Sinod.

P. S. Arh. Atanasie Craioveanu: Inalt Prea S-șite, Prea Sănțiți membri, eū socotesc că ar fi fost bine, ca comisiunea să fi căutat dosarele respective, și să fi arătat dacă în adevăr Directorul tipografiei cărților bisericești s'a conformat să nu dispozițiunilor luate de St. Sinod, adecă, dacă el a cerut, ori de câte ori a trebuit să pună sub tipar o carte nouă bisericescă, autorisațiunea S-tului Sinod. Ȋic acēsta pentru cuvântul că s'a adus aci învinuiri, că Directorul tipografiei nu ar fi fost corect în lucrările sale. Din raportul ce face comisiunea, pare că ar fi bănuială, că el în adevăr nu a fost corect; de aceea Ȋic, că comisiunea era bine să fi cercetat acele dosare, și să se fi dat o soluțiune definitivă acestei cestiuni, dacă Directorul tipografiei este să nu corect în atribuțiunile sale.

Acēsta „m avut de observat; de alt-fel în părțile celelalte sunt pentru conclusiunile raportului.

P. S. Episcop al Dunărei de jos: Care'ți este conclusiunea.

P. S. Episcop al Argeșului: Să se cerceteze dosarele.

P. S. Episcop al Rîmnicului: P. S. Arh. Atanasie Craiovénu a cerut cuvântul asupra raportului comisiunei nōstre, Ȋicēnd, că, crede că ar fi fost bine, ca comisiunea.

să limpedească cestiunea acésta, adecă cea privitoare la tipărirea cărților ritualului nostru de cătră tipografie, și să arate, dacă cărțile publicate până acum, s'aŭ tipărit cu invoirea, sau fără invoirea S-tului Sinod.

In ce privește tipările din anul curgător, comisiunea, mi se pare, că 'și-a îndeplinit însărcinarea pe deplin; duple cum am auđit din raport, că Directorul a avut invoirea S-tului Sinod, ca să tipărească Liturgia și Evanghelia, duple edițiunea celor de la Némț.

Rămâne însă partea întâiă a raportului, cu care ved, că nu se invoeste P. S. Craiovénu, că adecă raportorul nu a putut, sau n'a avut vremea trebuitoare de a cerceta dosarele S-tului Sinod, ca să vadă, dacă Directorul a avut sau nu o asemenea invoire pentru fie-care carte. Eŭ nu ved cuvântul hotăritor pentru care am putea să nu ne invoim cu acésta; mai ales că raportorul ne-a spus prin raportul seŭ, că acea parte din raport este dictată de o împrejurare, provenită dintr'o forță majoră, și anume că nu a avut timpul trebuitor, ca să cerceteze dosarele tóte, și să ne arate la fie-care carte, dacă Directorul tipografiei a avut, sau nu, invoirea S-tului Sinod, de a tipări într'un fel sau cel-l-alt.

De aceea eŭ conchid și rog pe S-tul Sinod, să admită raportul în tótă cuprinderea lui, se înțelege cu clausa, ca acésta cestiune să rămână pendinte până la o altă sesiune, când S-tul Sinod, fie prin comisiunea, ce a cercetat lucrul acum, fie prin o altă comisiune, să constate aceste fapte duple dosare. Până atunci eŭ propun, ca cestiunea să rămână pendinte, mai ales că, duple cum ne-a spus și P. S. raportor, nu s'a avut timpul trebuitor ca să se studieze tóte dosarele și să se limpedească bine lucrul acesta.

P. S. Episcop al Dunărei de jos: Eŭ mă găsesc în mare nedumerire. Unuia din P. S. membrii nu'i place o parte din raport, celul alt îi place tot, și Directorul Tipografiei ne cere nouă corecturile la lucrările începute de D-sa fără știrea noastră. La o întrebare foarte justificată a S-tului Sinod, Directorul Tipografiei se crede în drept să pună pe S-tul Sinod în întirziere și să'i ducă nu a-probați modul meŭ de a vedea, ia mă rog să'mi trimiteti corecturile. Bine ne mai tratéză Dl. Director! Eŭ desa-

probând cu totul procedarea D-lui Director al Tipografiei nu mă pot împăca nici cu concluziunile raportului, pentru că el nu corespunde scopului pentru care comisiunea acésta a fost alésă ca să se pronunțe.

Dacă se voește a se lucra bine și folositor pentru biserică și tipografia sa, atunci trebuie să se urmeze conform regulamentului S-tului Sinod întru acésta. Alt-fel greșim și lucrăm rău, ca și până acum.

P. S. Episcop al Hușilor: Comisiunea după mine a împăcat lucrurile, adică a dat Directorului Tipografiei aceea ce a cerut, referindu-se la decisiunea S-tului Sinod luată mai înainte, prin care a împuternicit pe Directorul Tipografiei să imprime cărțile în ordinea prevăzută de regulament după ediția de Némț, cu concursul comitetului redactor al revistei Biserica Ortodoxă Română, căruia S-tul Sinod îi dăduse dreptul de corectare de a înlocui unele cuvinte ne întrebuițate astăzi din edițiunea de Némț, ca de exemplu cuvântul *blagoslovește*, și altele prevădute de regulamentul respectiv.

Acum comisiunea țice, și acest răspuns cred că este bine să se dea Directorului Tipografiei, că adică El să urmeze așa cum i s'a dat instrucțiunii de către S-tul Sinod mai dinainte.

P. S. Arh. Atanasie Craiovénu: Am de observat acésta. Nu fac o încredințare comisiunei său raportului comisiunei, că nu a adus aceste acte din care să se constate corectitudinea său încorectitudinea, ci țic că ar fi fost bine a se aduce acele acte, spre a ne lămuri; iar ce privește cestiunea ridicată de P. S. Episcop al Dunărei-de-jos, că Directorul Tipografiei a pus în întârziere pe S-tul Sinod, eū unul nu ved acésta, ba din contră, ved o dovadă mai mult de corectitudine din partea Directorului Tipografiei că, voind a țipări din nou o a doua edițiune a Liturgiei, și alte cărți de ritual, cere autorizația S-tului Sinod, și tot de o dată cere a se da încuviințarea comisiunei însărcinată cu revisuirea cărților bisericesti vechi, ca să se revadă...

I. P. S. Mitropolit Frimat. Corecturile.

P. S. Arh. Atanasie Craiovénu: Da, corecturile, iar comisiunea, este comitetul redactor al revistei S-tului Sinod și Directorul nu cere de cât numai autorizația S-tului

Sinod, ca comitetul redactor să revadă cărțile vechi de ritual, și să pôtă continua tipărirea din nou a acestor cărți.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eū vęd că din discuțiunea ce s'a urmat asupra raportului comisiei, nu reese nici dintr'o parte nici din alta, ceea ce trebuia să reiască. P. S. Atanasie a ȃis că s'a adus învinuire Directorului Tipografiei. Nu este adevęrat, P. S. Sa se înșelă. Nu va să ȃică învinuire, când o autoritate, mergęnd pe calea ei legală, atrage atențiunea impiegaților cari sunt însărcinați cu anume afaceri. D-l Director al Tipografiei, în curs de mai mulți ani a mers după regula care singur și-a impus'o și asupra căreia nimeni nu 'i-a atras atențiunea, până la timpul de față. A trebuit să se gândescă autoritatea bisericescă, S-tul Sinod, și să vadă dacă este bine sau este legal ceea ce se face și să oprescă pe acela care a făcut pasul acesta, ca să nu męrgă mai departe, aducând jienire mersului regulat al lucrurilor, sau averi care 'i este încredințată.

Directorul Tipografiei a mers înainte cu tipărirea cărților puse cu voiă și fără voiă, și nu a cerut S-tului Sinod până acum să îi dea corecturile la cărțile rituale; și tocmai ađi în urma întrebării ce i s'a făcut de către Președintele S-tului Sinod, ca să spue cutare sau cutare lucrare, cu a cui voe a pus sub presă și ce mai are de tipărit, astă-đi ȃic vine și ne ȃice: dați-mi corecturile, căci de unde nu, staū pe loc cu tipografia.

Ca președinte al S-tului Sinod care 'mi dau sęma bine de drepturile și datoriile ce 'mi incumbă acęstă demnitate, nu putem face alt-fel de cât cum am făcut; dar n'am adus nimęru învinuiri, dacă am întreat formal să știu ce se petrece la Tipografie, instituție eminentă a S-tului Sinod.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Alt-fel este în adresă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Așa este P. Sfințite.

P. S. Episcop al Dunăre-ı-de-jos: Aci se tągăduește și lucrurile scrise. Iată ce ȃice raportul în partea finală: «Vin a Vę ruga I. P. S-țite Stăpâne, ca să inter-veniți, ca S-tul Sinod să 'mi comunice mai în grabă corecțiunile pe care va crede de cuviință a le face în aceste edițiuni, ca să se pôtă introduce la timp spre a nu se împedica continuarea imprimatelor.»

Va să ȳică să'i dăm corecțiunile, că stă din lucru cu Tipografia.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Acésta este, nu ceia ce ne comunicați P. S. Vóstră.

I. P. S. Mitropolit Primat: A mai cerut până ađi, Directorul Tipografiei, corecțiunii la S-tul Sinod?

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Nicı o dată.

I. P. S. Mitropolit Primat: Prin urmare, vedeți că S-tul Sinod este pus în impas, trebuie să îngrijescă de lucrul acesta.

Directorul Tipografiei cere corecturile, că alt-fel stă în loc. Rog dar pe S-tul Sinod sa ȳică cuvântul seú în cazul de față și să decidă cele ce va crede de cuviință.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Ce a ȳis raportorul?

I. P. S. Mitropolit Primat: Raportorul a ȳis că nu a avut timp ca să caute dosarele, și să vadă dacă este saú nu cu voia S-tului Sinod, unele cărți puse în lucrare, și că aflându-ne la finele sesiunii, negreșit că n'a putut căuta dosarele ca să ne dea detalii în acéstă privință.

P. S. Episcop al Hușilor: Ceea ce vė rog este, ca să judecăm lucrul cu sánge rece.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Nicı nu putem cu sánge cald, căci nu'l mai avem de când ne lăsăm să ne calce mirenii.

P. S. Episcop al Hușilor: Am aúdit cu toți ce ȳice Directorul tipografiei prin raportul seú.

I. P. S. Mitropolit Primat. Cine a făcut corecțiunea până acum? Asupra cărei cărți cere corecțiunea? Și cartea aceea, cu a cui voe s'a pus până acum sub tipar?

P. S. Episcop al Hușilor: Iată de unde cred eú că vine acéstă întrebare a Directorului. Ea este provocată cred eú, de reproșurile ce s'aú făcut de unii în S-tul Sinod, că s'aú introdus greșeli prin cărțile care s'aú tipărit.

I. P. S. Mitropolit Primat: Noí de cele din trecut am vorbit, adică de cele corectate de alții, dar nicı cele corectate de D-nélui n'aú eșit mai bine.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: De unde vede P. S. Episcop de Huși acésta?

P. S. Episcop al Hușilor: Așa este lucrul, de aceea Directorul tipografiei vine și ȳice: Eú rog pe S-tul Sinod ca acum să'mi dea acele îndreptări—să'mi arate locurile care sunt de îndreptat.

P. S. Episcop al Rîmnîcului: S'a făcut vorbă, că sunt greșeli în partea dogmatică. Nu este bine.....

P. S. Episcop al Argeșului: În mai multe rânduri în S-tul Sinod s'a făcut observațiune, că comisiunea însărcinată cu revisuirea sau cercetarea cărților bis-ricești, nu 'și a îndeplinit conștiincios îndatorirea sa; și s'a adus mai multe exemple, cum că Orologiul cel mare care s'a tipărit, este cu totul deosebit de ceaslóvele vechi cu cari erau obicinuiți preoții și poporul a auți rugăciunea.

În adevăr, că în Orologiū s'a făcut multe modificări, și acesta din cauză că comisiunea a ținut să se traducă din nou psalmi și alte cântări bisericești. Acea comisiune a lucrat sub direcțiunea S-tului Sinod și privegherea P. S. Episcop, repausatul Melchisedek, dar comisiunea n'a corectat toate cărțile rituale câte s'aū tipărit, ci numai Orologiul, Molitfelnicul, Aghiasmatarul și Liturghia. Liturghia pe cât știū, a fost cercetată în de aprópe de P. S. Episcop de Huși, și aci s'a făcut ceva modificări, însă fórt puține, acelea care le-a observat I. P. S-țitul Mitropolit și anume, la rugăciunea cea mare de la cheruvic, în loc să se dică: *Cel ce aduci și cel ce te aduci*, se dică: *Cel ce aduci și cel ce ești adus*.

P. S. Arh. Ioanichie Bacaónul: Acelea sunt corectate în Orologiū.

P. S. Episcop al Argeșului: La finele rugăciunei, care se dică rugăciunea Amvonului Iarăși, în loc să se dică: *tot darul desevêrșit*, s'a dis: *orî-ce dar desevêrșit*, și într'o rugăciune de la împărtășire, se dică, cum a observat I. P. S. Mitropolit: *Emoroe*, în loc de: *Ceia ce-i curgea sânge*. Aceste trei schimbări s'aū făcut în Liturghie, și póte a provocat nemulțumire în S-tul Sinod, căci unii din Prea Sântiții membri, spuneau că nu sunt bune de nimic. Atunci s'a luat o hotărîre, ca cele-l-alte cărți ce mai rămân a se tipări, să se corecteze de cătră membrii redactori ai revistei Biserica Ortodoxă, ținându-se strict de ediția de Monastirea Némțului a cărților bisericești, și observându-se ortografia Academiei. Ast-fel s'aū tipărit toate cele-l-alte cărți de ritual, afară de Biblie, fără a se face modificări însemnate afară de cele prevădute în regulamentul pentru cercetarea cărților bisericești și înlocuirea lui *Slavă* cu *Mărire*, conform votului dat în urmă.

Terminându-se cărțile de ritual, negreșit că tipografia nu putea sta, ci a început să se tipărească cărți în ediția a doua. Ast-fel s'a făcut cu Orologiul mic și Apostolul. Acum se tipărește Liturgia în format mai mic, și de bună sémă, că Directorul a înștiințat pentru acésta pre I. P. S-șitul Președinte, căci S-tul Sinod nu s'a putut întruni, precum știm mai mult timp. La acésta ediție s'a cređut că ar fi bine, să se țină sémă de observările făcute în S-tul Sinod asupra unor cuvinte, și Directorul tipografiei, cere să fie autorizat a le înlocui cu cele vechi, ca mai înainte.

Eū cred, că ar fi bine să se dea o asemenea autorizare, sau să obligăm comisiunea a revizui din nou acele lucruri.

P. S. Episcop al Hușilor: Fiind-că s'a vorbit de Liturgia pe care am corectat'o în parte eū, apoi să-mi dați voe să vă pun în cunoștință despre modul cum s'aū petrecut lucrurile.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Să se noteze acésta, că P. S. Sa a corectat în parte, are să tăgăduescă și acésta.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Sunt în dosare lucrurile acestea, și prin urmare nu se pot tăgădai.

P. S. Episcop al Hușilor: Când S-tul Sinod a ales comisiunea, a ales'o din 5 membri, și anume din D-nul V. Ureche fost ministru de Culte și astă-dî profesor de Istoria și literatura română, Dl. G. Erbiceanu, profesor de limba elenă și Dl. G. Zotu asemenea, Dl. N. Nițulescu, cunoscător de limbele ebraică și elenă, și eū care cunoscând limba rusescă am puține cunoștinți și de cea slavonă. Toți noi am împărțit Ceaslovul, sau Orologiul în 5 părți și fie-care am luat câte una. După ce fie-care din noi ș'a observat și corectat în deosebî partea sa, ne-am adunat cu toți și am citit împreună părțile corectate de fie-care din noi în deosebî.

Tot așa s'a urmat și cu Liturgia, eū am corectat'o în deosebî și pe urmă ne-am întrunit toți membrii comisiunei, și am revêđut cu toți corecțiunile făcute de mine, având D. Zotu și D. Erbiceanu originalul grecesc dinainte. Eū îmi aduc bine aminte că, începutul punctului din urmă al rugăciunei din timpul Heruvicului, care în ediția

de Némțu este așa: *Că tu ești cel ce aduci și cel ce te aduci, și cel ce primești și cel ce te împarți...* s'a tradus din nou în comisiune după un text grecesc, și s'a regulat a se pune în edițiunea S-tului Sinod cum urmază, adică: *Că tu ești cel ce aduci și care ești adus, și cel ce primești și care te împarți...* Acum judece teologii, dacă sensul e schimbat. Nu sunt în totul acelși cuvinte, dar înțelesul este același. Cestiunea este de deprindere. I. P. S-țitul Președinte este deprins a citi după edițiunea veche, și de aceea încă de mult spune cătră uni și alții, că aci ar fi greșit textul Deprinderea face mult. Eū insumi care am făcut multe schimbări de cuvinte și de frase le citesc tot cum erau înainte, pentru că așa m'am deprins și le știū pe derost.

Acum dacă S-tul Sinod voește să se pună tot cum a fost înainte în edițiile vechi, n'are de cât să decidă. Și tocmai de acēsta cere lămuriri cere corecturi și Directorul tipografiei.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Vē îngrădea regulamentul la acēsta.

P. S. Episcop al Hușilor: Regulamentul nu opea pe comisiune a face noūa traducere, unde i se părea că nu e tocmai exact. Acēsta am avut de observat; că dacă s'aū făcut schimbări nu le am făcut, eū singur, căci de și am citit'o singur dintru întēiū și am făcut îndreptări în cōle, dar în urmă ne-am întrunit și am revēzut'o cāte și cincī. Ast-fel aū mers lucrurile; și la început Directorul Tipografiei i-a tipărit cum i s'a dat. Mai pe urmă însă când comisiunea s'a desființat, S-tul Sinod a însărsinat cu facerea de micī corecțiuni în ediția de Némțu pe membri comitetului redactor al revistei Biserica Ortodoxă Română. Așa că Directorul Tipografiei, nicī în urmă nu a făcut singur corectura cărților, ci împreună cu comitetul redactor al revistei Biserica Ortodoxă Română.

I. P. S. Mitropolit Primat: Voiū răspunde la cele ăise de P. S. Episcop de Argeș și P. S. Episcop de Huși, și va vedea că cele susținute de P.P. S.S. Lor nu sunt înțemeiate și că Directorul Tipografiei alērgă la expediente.

Eū am avut onōrea să fiū însărcinat de S-tul Sinod în anul trecut în comisiunea pentru luarea socotelor Tipografiei și a revistei Biserica Ortodoxă Română, imī pare

că eram în comisiune și cu P. S. Episcop de Huși și deschidând liturgia tipărită cu litere străbune 'i am atras atențiunea asupra cuvintelor; *cel ce aduci, și care ești adus*. Am dis: cum ați tipărit în liturgie aceste cuvinte, căci în textul grec se dice: *cel ce aduci și cel ce te aduci*. Ceia cred că nu este tot una, *cu care ești adus*, căci s'ar înțelege atunci că Mântuitorul s'a adus jertfă nu singur de bună voe. Intrebând cine a tradus așa, mi s'a răspuns că P. S. Silvestru. Găsesc apoi la moliftele de împărtășire multe cuvinte schimbate, așa în loc de *ceia ce 'i curgea sânge*, „*Emoróe*“. Când avem cuvinte frumoase românești, de ce să le înlocuim cu grecisme, slavonisme și barbarisme? Dar să scurtăm discuțiunea. D-nu Director al Tipografiei Cărilor Bisericești a venit și 'mi a spus ȃilele trecute, că nu mai póte lucra, și vrea să se retragă.

L'am întrebat atunci cum a pus sub presă ediția a II-a a liturghiei, și 'mi a răspuns că a rectificat acele greșeli pe care 'i le observasem. Care va să ȃică a corectat; dar d-sa nu vorbește în raport de aceste corecțiuni, ci cu totul de alt ceva, adică să'i punem la dispozițiune ómen'i, cari să vină să'l ușureze de aceste greutateți și prin urmare și de răspundere.

Iată care este opiniunea mea în privința acésta. Pentru că ne cere corectori, noi avem pe membrii redactori ai *jurnalului Biserica Ortodoxă Română*; aceia sunt în drept, și trebuie să fie însărcinați cu corecțiunea cărților bisericești. Eú propun dar ca comitetul redactor al revistei S-tului Sinod să facă corecturile la cărțile rituale, pentru ca să terminăm o dată cu acésta cestiune.

Voci: Așa a și fost până acum.

P. S. Episcop al Dunăreii-de-jos: Dar implicat prin acésta S-tul Sinod autorisă ceia ce nu a autorisat.

P. S. Episcop al Argeșului: S-tul Sinod a autorisat de mult.

P. S. Episcop al Dunăreii-de-jos: Suntem înțeleși, dar să face edițiune nouă, fără voia S-tului Sinod.

P. S. Episcop al Râmnicului: Cum vėd se face o mulțime de vorbă, asupra celor petrecute acum de mulți ani în cestiunea acésta.

Intăiú este 'regulamentul pentru tipărirea Cărilor Bisericești...

P. S. *Episcop al Dunărei de jos*: De care v'ați depărtat.

P. S. *Episcop al Rîmnicului*: Póte că P. S. Ta te vei fi depărtat. Avem întâiü, ȓic, regulamentul, unde se specifică tóte cestiuile de corigere. S-tul Sinod, în urmarea mai multor greutăți asupra corectărei cărților de ritual, a suspendat articolele respective și a dat un vot, general, ca tipărirea cărților în edițiune nouă să se facă după edițiunile de Némțu, cu ajutorul membrilor comitetului redactor al revistei Biserica Ortodoxă Română. Așa a făcut corecțiunii P. S. Gherasim al Argeșului, răposatul Episcop de Roman, Inochentie și alții. Iacă, I. P. Sfințite, cum s'aü corectat până acum tóte cărțile nóstre bisericesti, ce s'aü tipărit până astă-đi, și ele cum vedem sunt tipărite dupre textul de Némțu cu conlucrarea membrilor revistei.

Dacă S-tul Sinod, voiește, asemănat propunerii I. P. S. Președinte, ca să reautorisăm pe membrii redacțiunei cu corigerea tecsturilor în marginile edițiunilor de Neamțu, cu acésta mă unesc și eü; și în loc să lăsăm, cum propune raportorul lucrurile la aprecierea numai a Directorului, să însărcinăm cu acésta pe toți membrii revistei Biserica Ortodoxă; m'ai ales că doi dintr'înșii sunt binecunoscători de limba Elenică. Aci vėd și eü o garanție și ast-fel se va face trėba. Alt-fel numai se încurcă lucrul și Directorul Tipografiei, ne avėnd textul pregătit pentru tipar, și de altă parte nefiind de nimenea ajutat în însărcinările, ce-i tot punem, o să fie nevoit ca să închidă Tipografia, și atunci se va aplica cuvėntul Evangeliei, că «rătăcirea de apoı va fi mai rea, de cât cea dintăi».

De aceea sfırșesc prmind propunerea I. P. S-țitului Președinte; ca adică, membrii revistei Biserica Ortodoxă să fie însărcinați cu corigerile, care le cere Directorul, și în marginele texturilor de Némțu.

Puneți deci la vot întâiü conclusiunile raportului, și pe urmă opiniunea I. P. S. Vóstre.

P. S. *Episcop al Dunărei-de-jos*: Nu este destul acésta. căci ați auđit ce ȓice comisiunea în partea din urmă a raportului sėü, cred că v'ați convins. De ce să tot căutăm cėrtă celor ce nu se unesc cu noi ?Adevėrul trebue să fie primit de toți.

I. P. S. Mitropolit Primat: Opiniunea raportului este acésta ca să se respundă Directorului Tipografiei, că cine a făcut până acum corecturile, să le facă și de aci înainte.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Să punem punctul pe *i*, cum ați ȃis I. P. S. Vóstră, ca corecturile să se facă de membrii revistei Biserica Ortodoxă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot acésta propunere.

— Se pune la vot și se primește.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acum mai avem la ordinea ȃilei raportul și proiectul asupra uniformisării costumului preoțesc, al studenților în teologie și al seminariștilor.

Raportul și proiectul s'a citit, prin urmare să intrăm în discuțiunea generală.

P. S. Episcop al Argeșului: Cestiunea îmbrăcăminteii persónelor bisericesti, este o cestiune, de care s'a mai ocupat S-tul Sinod, fără să se ajungă la vr'un rezultat. Eú nu vėd o necesitate absolută de a se reglementa îmbrăcăminteaa persónelor bisericesti. Persónele bisericesti aú o îmbrăcăminte stabilită de mult, de prin secolul al IV-lea, când Creștinismul a devenit religiune de Stat. In viețele Sântilor se spune, că ángerul Domnului s'a arătat marelui Pahomie înveștmėntat, și arătându-l că acésta trebuie să fie îmbrăcăminteaa monahilor, cari erau sub ascultarea lui. Imbrăcăminteaa are tot forma, care o vedem în monastirile nóstre. Dacă nu mă înșel, din cele ce am aúdit din raport și regulament, nu sunt alte haine, de cât acelea care le pórtă și astă-ȃi Clerul. De și mai stránse pe corp ele aú forma veche: o haină lungă pe de desubt, un brăú și o haină pe deasupra, care trebuie să aibă lungimea cutare. Până acum preoții purtau tot aceste haine, dar fiind că unii aú oróre pentru culórea négră purtau adesea haina de desubt de altă culóre. Póte că numai în privința acésta să fie nevoie de vre-o hotărire. Almintrelea portul fiind același, nu vėd nici o nevoie a se mai face regulament. Căci acesta nu face alt ceva, de cât înlocuește *potcapul* cu *culionul*. S'a ȃis că cel dintăi este *bizantin* și că trebuie să se ștérgă orí-ce urmă de bizantinism la noi în țară. Dar dacă ar fi să glumim, am putea ȃice, că și culionul este *persan*. Potcapul în forma, cum s'a păstrat până la noi, este acoperemėntul capului

pre care-l purtau preoții Vechiului Testament la serviciile lor religioase. Că este foarte vechiu în biserică, se constată și din aceea că l'au chiar și preoții armenesi tot în forma cea veche. Este bine să se păstreze forma acésta, mai ales când preoții sunt îmbrăcați în veșminte. În alte părți locuite de Români, încă s'a luat hotărârea ca îmbrăcăminte să fie neagră, dar nu s'a schimbat forma.

Din toate acestea însă constat un lucru, că îmbrăcăminte este aceiași care a purtat-o preoții până acum, cu deosebire că este regulament în privința lungimei și scurtimei, și că este de culoare neagră. Cred dar, ca cestiune prealabilă, că nu ar trebui să facem un regulament pentru acésta, de ore-ce este acelaș costum care l'a purtat preoții, lumea este obișnuită cu dânsul, și mai ales, după cum a șis I. P. S-țitul Mitropolit Primat într'una din ședințele trecute, s'a alarmat lumea aușind că facem un regulament pentru uniformisarea costumului, ca cum cine știe ce am face.

De aceea cred, că nu ar fi tocmai timpul oportun de a se reglementa costumul, mai ales că e acelaș, să se porțe așa cum s'a purtat până acum; îmbrăcăminte de astă-đi este conformă regulamentului care se propune. Chiar acum preoții tineri 'și a mai strimtat ore-cum hainele. În Bucovina preoții pörtă pälării sau căciuli, după anotimpuri, dar când sunt în procesiune, sau se presinta înaintea autorităților, potcapul nu lipsește, ci este ținuta de rigóre. Când partea cea mai mare a clerului este obișnuită cu potcapul, pentru ce să fie eliminat din îmbrăcăminte clerului mirén? Trebuie să ținem sémă și de nevoile clerului, și nu trebuie să le impunem a purta haine, pe care nu le pot face acum, mai ales, preoții bătrâni, cari cu greș se vor obișnui a purta pälării.

Pentru aceste cuvinte, sunt de părere ca să se lase la o parte regulamentul acesta, și să continue preoții a umbla ast-fel cum sunt obișnuiți. Pot să ia P. S-ții Chiriarihi dispozițiuni ca să fie îmbrăcăminte neagră, acésta o înțeleg.

P. S. Arh. Pimen Piteșteanu: Acésta trebuie reglementat.

P. S. Episcop al Argeșului: Dacă pentru acésta se simte nevoie de un regulament, fie. Fiind-că s'a făcut

mult sgomot cu cestiunea îmbrăcăminteii clerului, trebuie să se isprăvescă odată, ca să nu se credă că noi voim să impunem un costum neobicinuit, dar fiind-că dintr'o citire fugitivă n'am putut lua cunoștința deplină, cer să se amâe discuția, până se va tipări raportul, ca să știm ce discutăm.

P. S. Pimen G. Piteșteanu: I. P. S-șite Președinte ! Dacă ori-ce corp legislativ, fie el de caracter bisericesc, fie de caracter civil, are chemare de a răspunde prin formarea de legi, care să reguleze diferite interese pentru bunul mers, fie bisericesc, fie civil; tot așa și S-tul nostru Sinod are datoria de a legifera sau a regula menta cestiunii privitoare la bunul mers al intereselor bisericești. Așa aũ înțeles toate sinódele bisericești, atât cele generale, cât și cele particulare. Ele aũ legiferat și aũ reglamentat cestiunile, ce s'aũ prezentat în decursul timpului, în sînul Bisericeii creștine.

Dar precum se întâmplă, atât în adunările bisericești, cât și cele civile, unele proiecte de legi și regulamente, aũ sórta de a fi primite și votate îndată, ce sunt aduse în discuțiunea generală; altele însă rămân pentru a fi discutate curând sau mai târziu, potrivit interesului ce presintă acel proiect de reglament sau de lege.

Așa ceva s'a întâmplat în Sinodul Bisericeii noastre cu uniformisarea costumului preoților de păstorie. Din cercetările ce am făcut în arhiva S-tului Sinod, am constatat că sunt trecuți deja, două-deci de ani, de când această cestiune a fost adusă înainte S-tului Sinod, dar ea a rămas ne rezolvată până în ziua de astă-đi.

Reflectând serios asupra acestei amânări, am ajuns la convingerea că, ea nu a putut fi provocată din un alt punct de plecare, de cât de bună sémă, din acela, ca St. Sinod să pótă studia mai bine această cestiune și deci să răspundă cu mai multă convingere la rezolvarea și reglarea acestei necesități.

Temporisarea rezolvării acestei cestiuni, în adevăr a fost cam lungă, de aceea S-tul Sinod a cređut de bine, de a pune capăt acestei amânări, așa că în cea din urmă sesiune S-tul Sinod a întocmit o comisiune dintre membrii sêi, cu însărcinarea de a formula un proiect de reglament, pentru uniformisarea costumului clerical.

Comisiunea conscientă de obligațiunea ce i s'a dat și de necesitatea ce se impune, ocupându-se, s'a prezentat cu acel proiect de regulament, pe care'l-a și depus pe biuroul S-tului Sinod, spre a fi discutat.

La depunerea proiectului aveam ferma convingere, că toți P.P. S.S. membrii vor considera ca bine-venită cesțiunea costumului.

Mă prinde însă mirarea, când văd că tocmai un nou Episcop, intim al meu amic, P. S. Timuș, propune ca cesțiunea acesta, să fie și acum amânată pentru motivul, că costumul preoțesc este deja de mult regulamentat în Biserica creștină. Fie-mi permis a fi contra amânării propuse, și acesta pentru motivul că nu împărtășesc de loc părerea emisă de amicul meu. Vă voi dovedi în mod istoric, că costumul clerului Bisericii creștine, în ceea ce privește afară de serviciile bisericesti, a fost odată cu totul identic și acelaș cu costumul mirenilor. Când însă mireni ai părăsit acest costum lung și larg, pe care'l purtau și ei, ca și preoții, cu singura diferență numai că cel preoțesc avea oarecare deosebire de modestie și cucernicie, după cum și trebuie să fie preotul, atât în biserică cât și în societate. Adoptând mireni costumul occidental mai scurt și mai strimt, costumul cel vechiu comun pentru preoți și civili a rămas numai pentru clerici și în deosebi pentru monahi. Faptul acesta s'a petrecut peste tot și în toate bisericile creștine, introducându-se pentru cler o înbrăcămintă potrivită localităților și aprecierilor locale; așa bună oră la clerul bisericilor ortodoxe, care au aceeași credință ca și noi, în Rusia, și ceva mai mult la clerul bisericii fraților noștri Bucovineni și Transilvăneni, găsim un costum care nu stă în legătură strânsă cu acel vechiu pe care îl purtau odinioară. Dar ce să ăic, să ne oprim la costumul preotului nostru de la țară, care, atât în trecut, cât și astăzi, prin multe părți, este identic cu portul nostru național. Oare acești preoți au încetat ei vre-odată de a fi priviți de către credincioși, ca preoți ai bisericii noastre naționale? Nu. Nu le-a contestat nimeni darul preoției, ne purtând giubéua cea largă și potcapul.

Imi aduc aminte, și P.P. S.S. Văstre știți mult mai bine de cât mine, că necesitatea pentru uniformisarea costumului preoțesc, a îndemnat pe unii dintre prelații noștri

de a reglementa pentru clerul eparhiei sale un port mai propriu; exemplu, repausatul Mitropolit Calinic Miclescu, introdusese pentru clerul eparhiei mitropolitane un costum preoțesc, care nu modifica în totul pe cel vechi, dar mai propriu timpului în care trăim; iar ca acoperământ de cap introdusese pălăria. Acésta motivase pe St. Sinod, să numéscă o comisiune pentru uniformisarea costumului tuturor preoților din țară, dar a rămas fără nici un rezultat.

Este dar timpul ca S-tul Sinod, să reglementeze portul clerului păstoral pentru întreaga noastră biserică ortodoxă română, de óre-ce biserica este una, și urméză ca și portul preoților să fie acelaș. Nu împărtășesc opiniunea P. S. Episcop de Argeș, ca fie care Episcop să reglementeze în parte costumul clerului din Eparchia sa, de óre-ce și atunci ca și acum vom găsi pe preoți deosebindu-se prin port și avénd unii mai multe, alții mai puține culori galbine, albastre, roșii, și D-zeu mai scie. Purtarea de haine colorate nu mai întră în cerințele timpului de astă-đi. Credincioșii bisericei noastre înșiși au ajuns la convingerea că portul de multe culori al preoților nu presinta costumul serios, ce să mai đic de streini? Când dar așteptarea tuturor se impune, apoi pentru ce am mai amâna rezolvarea unei necesități de mult simțită.

Vé asigur, că și eu ca toți P. S. Vóstré am grija de a păzi intactă și neștirbită partea doctrinală a S-tei noastre biserici. Către aceste trebuie să graviteze inima și datoria noastră de a păzi simburile dreptei noastre credințe ortodoxe, care credință sfântă au apărát'o străbunii noștri cu viața lor. Trebuie să facem deosebire între doctrina bisericéscă și între portul preoților bisericei noastre. Să nu ne îndoim un minut, că prin introducerea unor modificări în costumul preoțesc ar tinde cât de puțin și la modificări doctrinale. Să feréscă D-zeu pe oricare Român de a gândi la așa ceva. Nu există absolut nici un motiv pentru care S-tul Sinod să amâne și de astă dată rezolvarea cestiunei, ce ne preocupă. Cu regret m'am informat mai đilele trecute, că ar fi circulând ideea cum că modificarea costumului ar tinde și la modificarea doctrinei, fie chiar că acésta ar circula pe ici și pe colea în opiniunea publică.

Noi care avem și competența și datoria în afaceri cu-

rat bisericești), trebuie să știm mai mult de cât toți aceia ce trebuie conservat în biserica noastră și aceea ce trebuie să introducem, fără a știrbi precum am șis o iotă din doctrină.

În cazul când ni s'ar objecta de către cine-va de această întreprindere a S-tului Sinod, trebuie să asigurăm, că dupe cum Papismul nu este garantat în fundul pălăriei, tot astfel nu este garantat nici Ortodoxismul nostru în fundul potcapului. Cu totul alta este straja Ortodoxismului, adică convingerea, ce trebuie să o formeze clerul în inima poporului, înarmat cu cultura necesară timpului nostru.

Am dese ocațiuni când mulți dintre ómenii noștri de bine 'și exprimă dorința pentru modificarea costumului nostru preoțesc. Alte împrejurî mult mai importante s'au petrecut în biserica noastră națională, împrejurăreii aduse peste biserică și țară de grelele timpurî, care au trecut peste noi.

Óre credeți că prin înlocuirea potcapetului cu pălăria ar fi un act mai compênitor pentru conșciința religioasă a poporului nostru, de cât scóterea afară din biserică a unei limbi streine: grécă și slavonă care se întrodusesese, în cultul nostru religioș? Nu.

Dacă în biserici ortodoxe cari au credincioși, frați de ai noștri și unde mai mult de cât la noi s'au încercat agenții altor confesiuni de a pescui, cu toate acestea munca lor a rămas zadarnică, și unde clerul orthodox pörtă pălărie, cu cât mai mult nu trebuie să ne preocupe pe noi această témă, că prin pălărie am deschide porțile pentru cuceriri religioșe.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei se pare, nu sciu sigur, cum că nu ar fi dispus pentru regulamentul costumului nostru preoțesc. Mă prinde mirarea cu atât mai mult, cu cât I. P. Sa altă dată simțea această necesitate și conclucra într'un mod puternic pentru resolvarea ei. Am aicea dosarul din anul 1879, în care găsesc un proiect de regulament prin care se modifică și se regulamentéază costumul clerului nostru. Acest proiect iscălit de către I. P. S. Sa a fost adus în ședința de 25 Iunie a S-tului Sinod, acelaș an. Nu există absolut nici o diferență între modificările de atunci prevăđute în acel regulament pentru costumul preoțesc și întru cel de acum.

Acésta mă face a crede că I. P. S. Mitropolit va bine voi a vota acest regulament, spre a rezolva necesitatea pe care a apreciat' o de acum 20 ani trecuți. Dacă între actualul regulament și cel din 1879 ar fi o diferență, sau dacă prin noua uniformisare a costumului s'ar face un pas prea uriaș față de moravurile vechi, atunci eă aș fi cel întâi, care m'aș uni cu I. P. S. Sa de a vota contra acestui proiect; dar pentru-că nu este vorba de a desbrăca pe preot de rasa cunoscută și a'l îmbrăca cu surtucul civil, tot așa nu e vorba de a depărta colórea négră și a întrebuinta altă colóre, ci pur și simplu este vorba de uniformisare.

Dacă mai de mult s'ar fi uniformisat costumele, Vă pot asigura, că mulți dintre tinerii noștri seminariști și teologi capabili ar fi intrat în preoție; dar pe lângă nesiguranta existenței de până de ună-đi, apoi și costumele a fost un motiv de a nu primi preoția. Vă asigur, că prin acésta uniformisare va intra în cler mulți tineri seminariști și teologi, cari vor face onóre clerului nostru.

Trebue să ținem compt de acésta necesitate, pentru că a conserva potcapul, condamnánd pe preoți a merge prin sóre și prin noroiu într'un costum ca acesta, 'i am face să sufere și să le pricinuiască dureri de cap și ochi, după cum chiar eă am avut ocasiunea să constat acésta. Dacă nu veți face aceste modificări, veți perde mulți tineri din cler, cari nu vor putea fi condamnați a purta un ast-fel de costum, iar cel care se propune este și practic și estetic, răspundând chiar și la necesitățile pe care le a simțit bis-rica noastră de 20 de ani. S-tul Sinod ați văđut că s'a rostit încă de atunci, pentru uniformisarea costumului.

Vă rog dar a nu amána acésta cestiune, ci ađi chiar să intrăm în discuțiune, ca să putem răspunde la una din așteptările, ce cu multă dreptate clerul luman a așteptat de la S-tul Sinod, și să nu lăsăm a se regula de Episcopi, căci atunci vom vedea cum vedem ađi câte eparhii atâtea și costume.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Prea Sântiți, nu mă așteptam eă, pe care mă vedeți în virsta în care mă găsesc, de și mulți 'mă đic că sunt bătrân, dar eă nu voiú sa 'mă đică ast-fel și să credeți că acésta nu o đic în glumă, nu mă așteptam đic, ca astă-đi să aud pe u-

nul din membrii S-tului Sinod, pledând aci în mijlocul nostru cu atâta foc, ca să deschidem porțile inovațiilor papiste.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu: Nu 'mi a trecut prin minte acest lucru.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Calul lui Ulise se introduce în cetate. Să nu ne jucăm cu vorbele, că costumul clerului a fost tot același cu al poporului, dar de când și-a schimbat mirenii costumul, unii ar pretinde să mergem și noi clericii după dâșii, schimbându-l pe al nostru. Așa e bine acesta? P. S. Episcop de Argeș începuse bine, dar a luat-o prea de departe, de la Pahomie care a fugit din lume să nu vadă nici să audă de lume.

P. S. Piteștenu a pledat un ceas pentru mirenii aceia cari ne înjură în privința religiei și în favoarea costumului, dar cine sunt acei mirenii cari 'i auși P. S. Ta, că ne înjură pe toate tonurile și pe toate ulițele?

P. S. Arh. Pimen Piteșteanu: Nu ne înjură pe noi lumea.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Ești tînăr și te grăbești să vorbești așa.

Apoi ce credeți P. S. Voastră, mâine vor veni și vor dice: Prea Sînțite Episcop, saū Arhiereū, dar ce umbli cu mahrama acesta pe cap, nu veți că nu mai este a timpului? Așa se pune cestiunea, că trebuie să mergem cu timpul.

Ne-ai vorbit de Bucovina și Transilvania, luându-ți de exemplu pe aceia, dar spunem, acel Mitropolit Silvestru cum venea la Biserică? Cu cordeaua roșie și cu pălărie?

P. S. Arh. Pimen Piteștenu: Nu, cu potcap și cu camilafcă.

I. S. P. Mitropolit al Moldovei: Nu cu brîu roșu?

P. S. Arh. Pimen Piteșteanu: Aū regulament pentru acesta.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Noi avem nevoie să-l luăm de exemplu pe ei? Apoi acolo sunt siliți să se porțe așa, căci abia sunt tolerați bieții Bucovenieni. Pa-piștii 'și a făcut Biserica lor în Suceava, vis-à-vis de Biserica vechi Mitropolii a Moldovei.

În Transilvania, vedeți ce se petrece. Mâine vor veni și vor dice: dar ce mai porți acesta Prea Sînțe. Dați-vă

esemplu întâi pe P. S. Vóstră, care veniți și pledați în favórea costumului cu pene și clopoței la pălărie, veniți dic mâine costumați cu pălărie și cu pėrul barbei și cel de pe cap tăiat, ca să dați esemplu cum să se îmbrace și cum să se pórte preoții în genere; căci Iată ce o să vă dică lumea: dar călugării aceștia cari vin cu idei de credință, care nu mai sunt ale timpului, și cu costumul care nu mai e de câte-va vécuri bun, aceștia să conducă Biserica? Să'i numim ca intendenți cum sunt în Anglia. Acolo vreți să ajungeți? Așa a făcut nenorocitul acela de Atanasie care era Mitropolit în Transilvania. știți că se hirotonise în București, și a jurat credință, cum am jurat toți când ne-am hirotonisit în arhieriei, că cele ce Sântii Părinți au păstrat, vom păstra și noi.

Ați dis iar că nu stă în fundul potcapului Ortodoxismul. Dar nu vedeți că astă-đi sunt hirotoniți preoți tineri, și pun potcapul în cap, când se duce la sat, îi ese înainte moș Ion de 80 de ani și îi dice: sărut mâna părinte, și acel moș póte să aibă strănepoți ca acest preot ténár, și cu tóte acestea îi dice sărut mâna părinte. Mâine poi-mâine, veți veni să modificați și în Biserică cum vreți sa modificați costumul preoților, și veți dice: ce sunt țor-țótele acelea cu care se îmbracă preoții când oficiază în biserică sf. Liturghie și cele-l-alte sf. taine. S'a scris în Iași acum câți-va ani, într'o fóie publică, că preoții au eșit pe uliță îmbrăcați în costum de carnaval și cu scânduri boite (adică cu icónele), și este unul din aceia care susțin idei contrarii bisericei și care când trece pe lângă mine nici nu mă salută.

Sunt dintre aceia care dărimă biserica, care vor să scótă icónele dicēnd, că sunt scânduri boite. Aceia dar, o să vă ceară să vă modificați și costumul cel ordinar de tóte ăilele și cel sacerdotal al serviciilor religiose ale bisericei.

Ei vor dice: Iată ce frumos este mai ușurel, cu pėrul mai tăiat. Așa urméză cei care și urmăresc scopurile lor, ei dic în tot-déuna să ne conformăm cu lumea civilisată de astă-đi. Lume civilisată! Apoi civilisațiune este acésta când s'au luat averile bisericei? Fórte bine, Statu le-a luat, dar mor de fóme sėracii, căci sutele de milioane care erau date la biserici și monastiri erau date pentru aju-

torul sêracilor, și s'a luat. Bisericele să dărâmă, vè daù exemplu biserica Sârindaru din mijlocul Bucureștilor.

Așa dar Prea Sântite, să nu pledăm cu atâta zel,—eram să ñic altă vorbă—pentru modificarea costumului preoțesc, căci mâine o să'ți ea căciula din capul P. S. Tale și o să'ți tae și barba.

P. S. Arh. Pimen Piteșteanu: Nu voiù lăsa pe nimeni să facă treaba acêsta.

P. S. Episcop al Dunărei de jos: Nu ești așa de tare ca să impui frică puterei lumești. Proiectele de legi votate de corpurile legiuitoare au lovit și tradițiunea și credința noastră și le-ai primit. Ele au să vè tae tot.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Mâine o să vie și să ñică: Ce sunt călugării aceștia cari conduc Biserica, și cari sunt și cu credința religioasă și cu ideile ruginite, din alte timpuri și cu costumele lor de acum câte-va vècuri, și îi vor aduce pe popa acela care ține conferințe, pe Popa Radu, căci ei își urmăresc ideile lor.

Noi dar trebuie să conservăm ceea ce am avut de la părinții noștri.

Mi aduc aminte, că la 1848, când P. S. orator care a vorbit înaintea mea, nici nu era născut, a venit vestitul Bariț, care a înființat Gazeta Brașovului, începând de la 1837, avea întâi *fóia Sâmbetei*, și pe urmă a scos și *Gazeta Brașovului*. Pe la 1848, mă aflam aci în București și m'am dus la Mitropolie, unde era econom arhim. Isaia Lerescu, când iată că vine și Bariț, fiind față și alți părinți. Dênsul în discuțiunea care se deschisese, a ñis: Părerea mea părinților este să conservăți, să țineți tot ce aveți, și haine, și potcap și tot. Acêsta a ñis acel G. Bariț, care este din Transilvania, unde ne recomandă Părintele Locotenent de Argeș.

Apoi cu modificarea costumului, încă odată ñic, deschideți porțile marii Papismului. Așa a făcut acel nefericit Mitropolit al Transilvaniei Atanasie, cum am ñis, care a fost hirotonisit aci, și după ce s'a dus dincolo a schimbat tot, ne ținând sémă de jurământul ce a dat la hirotonie, căci prin aceste mijloce, Apusul își urmărește, nu mai ñic ce, înțelegeți, își urmărește propaganda sa, prin mijlocul de a desbina: *divide et impera*, a desunit în Transilvania numai pe Românii cari erau de aceiași credință

(ortodoxă), ȳicȳendu-șĳi: Să'ĳi desbinăm ca să'ĳi putem că-păta, dar ce a făcut nu a făcut de cât rău, pentru că acel nenorocit Atanasie primea totul; n'a avut tăria de caracter ca reposatul Arhiereu Neofit Scriban din ȳilele năstre, care (după cum el însuși ĳmĳi spunea),când i-a ȳis Vodă Cuza: Nu cer alt-ceva de cât să pomenești la liturghie pe Papa ĳn loc de Patriarh, și dĳnsul a rĳspuns: Dar, Măria Ta, să-mĳi tai gătul și nu pot să fac acĳsta.

P. S. *Episcop al Dunărei-de-jos*: Aceĳ ce aveaă găt s'aă dus, cești de acum nu mai aă gături.

I. P. S. *Mitropolit al Moldovei*: Atanasie ȳic. din Transilvania s'a unit, dar 'ĳi a pus sub căstele luĳ un papistaș, și nu lăsa să facă de cât ce voiaă ei. 'ĳi a ĳngăduit pe romăni să slujască ĳn biserică cu costumul lor, citiți ĳstoria luĳ Petru Maior, căci el amărăt a scris ce a vĳdut cu ochĳi. Dar ĳn vĳrful Carpaților când aă voit să vie și ĳn România cu *Uniația* lor, aă găsit rezistență, căci aci aă dat peste aceĳ bărbați, cari știeaă carte, ĳnvĳtase limbele latină, grĳcă și pe autoriĳ clasici și profani, și pe cei bisericești; din aceia a fost și reposatul Grigorie Mitropolitul, din șcălele bisericești, din cele creștĳnești, și aci, la noi, nu a reușit papismul cu Uniația luĳ. Voiĳ ĳnșĳ astă-ȳĳi să'ĳi deschideți porțile și să nu ne păstrăm caracterul nostru? Măine o să vină să'ĳi ia căciula acĳsta din cap, și să aducă pe acela care părtă pălărie, și când vor veni aci să le pună colo ĳn cui.

Nu mergeți cu ĳnovațiunea și reformele așă departe chiar ĳn biserică, căci nu e bine Prea Sănte; măine o să ne ȳică, — eă nu voiă mai fi, dar aceștia mai tinerĳ vĳ veți aduce aminte,—ne va ȳice: Dar călugăriĳ aceștia cu credința lor străveche, ruginită de la Adam babadam, și cari aă și costumul de atătea veacuri, să dispară, și să ne unim cu biserica cea mare din Roma cu Papismul.

Uitați-vĳ la Polonia, ce folăse a cules, cum s'a folosit ea de protecția Papismului. Să păstrăm dar, ceea ce avem de la moși strămoși.

P. S. Piteșteanu a creăut că mă sdrobește aducĳndu-mĳi aminte de discuțiunea din 1879, la care am luat parte și eă. Apoi eă am ȳis atunci vorba unui bĳtrân, că podăba și fericirea unui neam, stă ĳn paza legilor strămoșești, de aceea să ne păstrăm ceea ce avem.

Se ȃice iarăși că lumea m-erge înainte. Dar p-ôte m-ărgă, cine ne oprește pe noi să nu învățăm carte, cin oprește pe fiil Românilor să nu învețe t-ôte limbele și t-ôte științele care în adev-er a făcut progres în timpurile din urmă? Biserica, ea ne oprește? Dar biserica ȃice să păstrăm ceea ce am apucat, și să m-erțai, ȃică v-e aduc aminte că am jurat când ne-am hirotonisit, ca ceea ce a avut părințil noștri să păđim și să păstrăm. De reformă, nu simțim necesitate, cine simte necesitate?

P. S. Arh. Pimen Piteșt-enu: Tot clerul simte necesitate.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Incurajați-l, și atunci veți vedea.

E-ș și acum 20 de ani am fost tot în contra, pentru că am v-ȃduț că se introduce p-ălăria.

Să v-ȃ mai ȃau un exemplu, și să sfărșesc, căci e-ș nu sunt orator, nu ști-ș să vorbesc multe și m-ărunte.

Iată ce vream să v-ȃ aduc aminte:

Am citit într-o c-ărțulie a unui Transilv-ănean, profesor în Iași, f-ȃrte fanatic de Rom-ănism, care ȃicea: Noi suntem Rom-ăni, pentru ce să avem în Biserica n-ȃstră sfinți Jidanil și Grecil cum a fost St. Petru și Pavel, Ierarhiil: Vasilie cel Mare, Grigore Teologul și I-ȃn Gură de Aur? Iată cum merg lucrurile. Așa dar să nu socoliți, că e-ș pentru v-ărsta mea nu simt necesitate de îmbun-ățirile cele folositoare pentru biserica și pentru cler în genere, dar cu durere v-ȃd când se ȃice că n'-ar. fi nevoie să păstrăm învățaturile, obiceiurile și tradițiunile bisericești strămoșești. Iată chiar mirenil păstr-ȃ tradițiunile vechil, după cum am ȃis alaltăeril în fața Majestățel Sale Regelul, că: «Noul ales Episcop al Romanulul se presintă înaintea Majestățel V-ȃstre, pentru ca, după vechile datine ale țereil să'i încređințați toiagul păstorieil sufletesțil al acesteil Ep- parhiil, care face parte din jurisdicțiunea canonică a Mitropolieil Moldoveil».

De aceea și noi trebue să păstrăm obiceiurile n-ȃstre, căci de alt-fel, veți deschide porțile papismulul, și atunci să v-ȃ fie de bine.

P. S. Atanasie Craiovénu: E-ș sunt ne domirit de punctul de plecare al discuțiunei.

Discuțăm cestiunea în fond, sa-ș este discuțiune prealabilă?

I. P. S. Mitropolit Primat: Să ne înțelegem, discutăm cestiunea în fond sau nu?

P. S. Atanasie Craioveanu: P. S. Episcopul Argeșului a ținut că e pentru amânare. S'a admis amânarea, sau se discută cestiunea în fond?

I. P. S. Mitropolit Primat: Cestiunea de amânare nici nu s'a pus 'a vot; deci, discuțiunea urmază asupra cestiunii prealabile.

P. S. Atanasie Craioveanu: Atunci vorbesc în cestiune prealabilă. Un juriconsult distins a ținut, că obiceiurile sunt sufletul legilor. Noi am adus acum în discuție un obicei și un obicei foarte vechi, ce dată de când biserica creștină a ajuns la preponderență în Imperiul Roman, căci până atunci în adevăr și preoții și mireni aveau același costum, dar de atunci încôce, adică de la vécul al IV-lea al creștinismului, s'a stabilit încetul cu încetul usul ca preoții să aibă o îmbrăcăminte deosebită de a mirenilor. Usul acesta este dar de o vechime considerabilă, și cum avem a face cu un us însemnat în cestiunea uniformisării costumului preoților, aș fi de părere ca să lăsăm timp fie căruia din membrii S-tului Sinod să se ocupe de cestiune să o studieze și să dea prin acésta luminile sale și mirenilor, cari, chiar doresc să aibă știință despre acésta cestiune, de este ea de dogmă sau de formă, căci dacă uniformizarea costumului ar fi o dogmă, cel dintâi m'aș înscri contra; cum însă este o cestiune de formă, sunt cel dintâi pentru adoptarea uniformizării costumului preoțesc. Dar fiind-că se face larmă multă asupra acesteia cestiuni.....

I. P. S. Mitropolit Primat: Numai aceia care nu sunt de sămânță românească fac alarmă.

P. S. Arh. Atanasie Craioveanu: Ca să împăcăm toate cerințele, sunt de părere să amânăm discuțiunea acestui proiect, până la viitoare sesiune a S-tului Sinod, și atunci să îl luăm în discuțiune și fie-care să își dea părerea în cunoștință de cauză, iar S-tul Sinod. să ia o hotărâre cum va crede de cuviință.

P. S. Episcop al Râmnicului: Am luat și eu cuvântul, și o spun de la început, că mă voi mărgini numai în cestiunea prealabilă, nu ca P. S. Episcop de Argeș, care a spus, că se va mărgini în cestiunea prealabilă, și apoi a vorbit și în fond.

P. S. *Episcop al Argeșului*: Trebuia să arăt motivele.

P. S. *Episcop al Rîmnicului*: P. S. Episcop de Argeș, a pus cestiunea prealabilă, dacă trebuie sau nu, să ne ocupăm de cestiunea uniformisării costumului; observați, că nu ȳic modificărei, ci uniformisarea costumului. Eū cred, că o asemenea cestiune, astă-ȳi nu 'și mai pōte avea locul; fiind-că S-tul Sinod în mai multe rānduri s'a ocupat de acēstā cestiune. Ceva mai mult, noi înșine, nu numai ca Episcopi, dar și ca ómenī, sintem în fie care ȳi cu inima strānsā de durere, cānd vedem īmpetrițaturile de pe hainile preoților noștri. P. S. Episcop de Argeș, a creȳut cā face uu bine, propunēnd a se lāsa lucrul la aprecierea fie cārui chiriarh. Așa a fost P. S-ȳite pānā acum la noi. S'a lāsat hainele preoților la aprcierea fie-cārui individ, și lucrul a ajuns acolo, īn cāt astā-ȳi nu ne mai cunōștem unī pe alȳi. Știm, cā un Mitropolit chiar a luat dispozițiunī īn Eparchia sa, lucrānd tot dupre acēstā teorie, propusā de P. S. Episcop de Argeș, și știm īarāși cu toȳi, cāte nemulțumiri a avut clerul īn acēstā privințā, Prin urmare vedeți, cā trebuie sā īnlăturām tōtā acēstā discuțiune, numitā prealabilā; cāci, cānd I. P. S. Președinte a pus acēstā cestiune īn discuțiunea S-tului Sinod, noi cu toȳi am primit'o, ba am numit și o comisiune, care astā-ȳi vine īnaintea S tului Sinod cu raportul sēū, și chiar cu modelurile de haine. Dacă se putea vorbi īn prealabil, acēsta īși putea avea locul, cānd s'a fācut propunerea, și atunci nimenī nu a rādicat acest incident. De aceea, noi acum trebuiește sā discutām raportul, și īn urmā sā-l primim, sau sā-l respingem. Discuțiunea prealabilā īși putea avea locul atunci.

īn ce mē privește pe mine personal, vē declar, cā eū am primit, ca sā īaū parte īn acēstā comisiune mānat numai de dorul, ca sā vēd īn biserica nōstrā o uniformitate īn hainile preotului nostru, și mai repet īncā o datā vorba, nu sā fac reforme īn haine, ci numai sā le uniformizām.

S'a vorbit multe, s'a īntrodus o mulțime de cestiuni...

P. S. *Episcop al Dunārei-de-jos*: Se vorbește īn fond ?

P. S. *Episcop al Rîmnicului*: Nu vorbesc īn fond, s'a vorbit multe cu ocasiunea acestei cestiunī, s'a fācut si-

tuațiunea bisericeii, s'a adus pe capul bisericeii noastre tôte prăpăștiile din lumea cea laltă și din acésta; și cu tôte aceste, aceia ce era de vorbit, s'a uitat.

Cestiunea deci prealabilă nu-și mai pôte avea locul astă-đi; noi trebuie să intrăm în discuțiunea regulamentului, adus înaintea S-tului Sinod, de către comisiune a-uume alésăpentru acest scop. De aceia rog pe S-tul Sinod, și pe biuroú în parte, ca să ne țină în marginele discuțiunii asupra regulamentului; căci alt-fel iarăși se incurcă lucrul.

I. P. S. Mitropolit Primat: P. S. Episcop de Argeș a propus amânarea. Pun la vot acéstă propunere de amânare.

— Se pune la vot și se respinge.

Voci: Prin apel nominal.

I. P. S. Mitropolit Primat: Cestiunea prealabilă s'a pus la vot și s'a respins, și fiind-că avem a discuta nu numai asupra costumului clerului, ci și al studenților teologi și al seminariștilor, trebuie să terminăm cu aceste costume, care se impun pentru timpul în care trăim. Vom intra dar în fondul discuțiunii

P. S. *Episcop al Hușilor:* E cam târđiú.

P. S. *Episcop al Râmnicului:* Declar mai întâi în numele meu, și cred că și al S-tului Sinod, că cestiunea, pusă de I. P. S. Președinte, este fôrte bine pusă, că adică să se discute regulamentul în întregul lui.

I. P. S. Mitropolit Primat: Vom discuta regulamentul, luând întâiú costumul studenților facultății de teologie, al seminariștilor și apoi al clerului, care este același ca și cel de până acum, și dacă va fi ceva de modificat, va fi asupra pălăriei.

P. S. *Episcop al Râmnicului:* Eú unul nu primesc nici o modificare, dar rog să discutăm regulamentul; și atunci se va vedea, ce este de modificat.

I. P. S. Mitropolit Primat: Orele fiind înaintate, ridic ședința.

— Ședința se ridică la orele 11 1/2 a. m. anunțându-se cea viitoare pentru a doua đi 8 Martie orele 9 a. m.

Președinte: Ghénadie Mitropolit Primat.

Secretari: *Dionisie Episcop al Buzelui și Ioanichie Floru Bacăonu.*

Ședința din 8 Martie 1895.

— Ședința se deschide la orele 9 a. m. sub președenția I. P. S-tilului Mitropolit Primat.

— Se face apelul nominal și răspund prezenți 15 P.P. S.S. membri.

— Se citește sumarul ședinței precedente, și se aprobă.

— Se comunică de la biuroă petițiunea D-lui Teodor Burada prin care cere, ca S-tul Sinod, să vină în ajutorul bisericeii ortodoxe din Lemberg, care este lipsită de cărți, veșminte și alte obiecte.

P. S. Episcop al Argeșului: I. P. S. Președinte! Biserica din Lemberg este o biserică foarte veche. În Lemberg, se știe că a fost odată o frăție saă așa numita comunitate a fraților, cari se ocupaă cu literatura bisericească. La această comunitate a fost și Petru Movilă și el a și tipărit aci Trebnicul cel vechi. Asemenea la Mitropolia din Capitală este o evanghelie rusescă tipărită tot în Lemberg. Multe suvenirii istorice sunt legate de acea localitate și preotul în cestiune cunoscând trecutul acelei bisericeii, vedând și pe D. Burada că se interesază de tôte cu deamăruntul, și-a luat îndrăsnela, creșdend pôte că D. Burada prin influența sa în societate să capete câte ceva, de care are trebuință. Decii, această cerere, care a fost îndreptată D-lui Burada de preotul acelei bisericeii, de bună sémă 'i s'a dat nu cu intențiunea ca să vie cu ea la St. Sinod, ci D. Burada, prin cunoștințele care le are, să facă o colecțiune de obiectele de care are necesitate. D. Burada însă, a creșdut că e mai bine să se adreseze la St. Sinod, pentru că S-tul Sinod are o tipografie unde s'a tipărit cărțile bisericești de ritual și ar putea să dea pentru această biserică cărțile de ritual în limba română, mai ales că și preotul le cere și ar avea multă dorință ca să le aibă.

În ceea ce privește lipsurile, de bună sémă că nu sunt așa după cum le descrie preotul. Ele sunt cam exagerate; căci dacă în adevăr ar fi așa, atunci n'ar mai putea să îndeplinescă serviciile. Dar dorința lui este ca să aibă ceva mai mult. Pe cât sunt informat, biserica e bine întreținută. Fie-care preot primește salariu din fondul religios, care este bunicel în Bucovina. Dacă el ar fi avut nevoie, după cum arată, s'ar fi adresat la consistoriul din

Cernăuți și 'i s'ar fi dat tot, căci Mitropolitul de acolo I. P. S. Silvestru, este un om care se îngrijește foarte mult de păstoria sa, și de bună sémă că ar fi ținut sémă de cererea preotului; adică 'i s'ar fi dat tot.

Pe cât sunt informat ceremonialul religios în Lemberg se face cu multă solemnitate, mai ales în ziua de Bobotéză. Prin foile din Cernăuți s'a publicat acest ceremonial solemn, care nu se putea face fără obiectele necesare.

Fie-care dorește să aibă cât de mult și cât mai bun. Póte că din obiecte sunt unele învechite și are dorința a le avea în stare bună. Dorința lui cea mai mare este de a le avea de la Români, de la noi, cari trebuie să ne aducem aminte că avem óre-care datorii față cu acea Biserică.

Deci eú aș fi de părere, ca S-tul Sinod să'í trimită un rând de cărți bisericesti din cele care sunt tipărite - cum, ca să le aibă biserica de acolo pentru serviciu. Acestea am avut de țin.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Eú voiú începe prin a mulțumi D-lui Burada pentru ocasiunea ce ne-a oferit de a putea face ceva pentru o biserică din Lemberg.

Dupre câte cunoștem din istoria țerei și a bisericeii în particular, acéstă localitate, nu numai că a fost o localitate dupre cum a spus'o P. S. Episcop al Argeșului, foarte însemnată pentru ortodoxie, eú voiú mai adăoga, că din punctul de vedere al culturei nóstre religioase, acéstă localitate a servit, ca școlă pentru multe din măestriile grafice, desfășurate în biserica românească; și dacă D-đeú imi va ajuta, în curênd voiú pune la îndemână publicului român un studiu, prin care se va vedea ce rol cultural a avut Lembergul pentru istoria țerei nóstre în deobște și a bisericeii în parte.

De aceea încă odată țin, ceea ce am țin și la început, mulțumesc D-lui Burada, că ne-a dat acéstă ocasiune, ca să ne gândim la locul și la biserica pentru care noi Români avem multe datorii de îndeplinit, atât culturale, cât chiar bisericesti; mai ales că în Lemberg a înflorit odată acea frăție ortodoxă; despre care în istoria bisericescă ni se spun atâtea lucruri frumoase.

Acum venind la cererile făcute de parohul Bisericeii ortodoxe din Lemberg, unde din vechea frăție ortodoxă a mai rămas astă-đi o singură parohie și acésta se înțe-

lege mulțămită împrejurărilor istorice, eu vă rog să luăm în considerațiune cu toată dragostea creștinăscă aceste strigăte de durere și de lipsă ale fraților noștri din Lemberg, să le luăm țic, în considerațiune, și fără a le mai cântări cererile și să mai lungim vorba, să dăm un vot, ca Tipografia Cărtilor Bisericești să dea un rând întreg din toate cărțile ritualului nostru, precum și câte un exemplar din fie-care tipăritură, aflătoare în depositul Tipografiei.

Cât pentru formarea bibliotecii acestei parohii ce voiește a înființa acest părinte sufletesc al parohienilor săi, această cerere pôte fi îndeplinită cu concursul nostru personal, mai ales că mulți din noi avem și tipărituri teologice de cuprinderea cererei acestui paroh, care se află în mijlocul atâtor confesiuni eterodoxe. Apelez deci la buna voință a tuturor membrilor S-tului Sinod și în deosebire apelez la membri S-tului Sinod, cari au tipărituri de felul acelora ce cere acest paroh, să-i dăm tot ce putem, spre a veni în ajutorul lui.

Pentru obiectele religioase cerute, ca cadelnița, cruce și altele, iar mai cu sémă crucea, sau răstignirea, cum se mai țice, precum și pentru toate cele-l-alte obiecte de cult, eu rog pe biuroș, să intervină la D. Ministru de Culte, și D-sa să facă și acestei biserici parte din budgetul anului viitor, dupre cum știm, că țara noastră eminaminte ortodoxă împărlășește din avutul ei și pe alle bisericile ortodoxe, aflătoare în afară din România. Noi deci la rândul nostru, să dăm ce vom putea, făcând ca și Statul să facă aceea, ce se pôte pentru ortodocsie.

P. S. Pimen Piteșteanu: I. P. S-șite Președinte, mă unesc cu cele ce a spus P. S. Episcop al Argeșului și al Rîmnicului și adaog, că această localitate a aparținut de drept și de fapt sub jurisdicțiunea Mitropoliei Moldovei și Sucevei în timpul Mitropoliților Varlaam și Dositei. Ceva mai mult, în această localitate este mormântul Mitropolitului Dositei, acolo s'a găsit și un portret al acestui ilustru prelat. Tot acolo Mitropolitul Varlaam a sântit ca Episcop pe Petru Movilă, care a devenit mai târziu Mitropolit al Chievului. Așa dar, cum vedeți și cum a țis și P.P. S.S. Episcopul al Argeșului și al Rîmnicului, de această localitate sunt legate o mulțime de suveniruri istorice. Și dacă înlesnim ajutoră pentru alte bisericile din

Orient, care nu sta în legătură de neam cu noi, cu cât mai mult trebuie să facem ast-fel de donațiuni pentru biserica din Lemberg.

I. P. S. Mitropolit Primat: Sunt din tot sufletul pentru a se ajuta biserica ortodoxă din Lemberg, dar fiind că, această biserică este sub jurisdicțiunea Mitropolitului din Bucovina și participă la fondul religios, și tot deodată este situată într'un stat străin; eu cred, că este bine să avem și consimțimântul D-lui Ministru relativ de această cestiune. Și fiind-că mâine are să vie să închidă Sinodul, să'l punem în cunoștință despre acesta, ca prin D-sa să se facă acest lucru.

P. S. Episcop al Rîmniceului: Puneți la vot propunerea mea.

I. P. S. Mitropolit Primat: Nu pot să pun la vot, fiind-că cestiunea acesta rămâne în suspensie până va veni D. Ministru.

Acum urmăză discuțiunea în fond asupra costumului. Cere cine-va cuvântul?

Ne cerând nimeni cuvântul, se pune la vot luarea în considerațiune.

S'a primit.

Acum trecem la votarea pe articole.

— Se citește Art. I în următoarea cuprindere:

*Art. I. Costumul clerului va fi: a) Haina de desupt (Reverenda); b) Cingătoarea; c) Haina de d'asupra (Rasa); d) Culionul și e) Bastonul. Afară de biserică culionul va fi înlocuit cu pălăria și iarna va mai putea purta o haină pe d'asupra după tăutura și lungimea rasei.

P. S. Episcop al Argeșului: Fiind-că ați declarat, că s'a luat în considerațiune acest proiect de regulament, cu toate că în ședința trecută s'a cerut ca să se ia în considerație prin bile sau apel nominal, cred că e bine să facem observațiunile noastre la fie-care articol.

Am ceva de observat chiar la titlu, căci se țice: *Regulament pentru costumul Clerului*. Pentru ca să nu se credă că e vorba de o reformă radicală a îmbrăcăminteii preoților, eu aș propune următorul amendament:

În loc de a se țice: Regulament pentru costumul Clerului, să se țică, așa: *Regulament pentru uniformizarea îmbrăcăminteii preoților*.

La articolul I mai am de observat ceva. Acolo unde se enumără hainele ce trebuie să le poarte preoții să se adauge și potcapul. Căci de și este eliminat pentru clerul mirean, el este menținut pentru clerul monahal de pe lângă Mitropolii și Episcopii.

Dorința mea era să se menție și la clerul mirean, pentru cuvintele ce am avu onoare a le spune în ședința trecută, cel puțin în biserică și când vor avea a se prezenta la autorități, căci culionul poate să rămână la persoanele bisericesti din administrație, cum se specifică în regulament. Cer dar să se adauge la enumerarea acesta și *potcapul*.

Voci: Acesta se specifică pe urmă.

P. S. *Episcop al Argeșului:* Nu se specifică și pentru preoți, ci pentru clerul de la Mitropolii și Episcopii. Afară de acesta, se spune pe de altă parte, că preotul să se prezinte la toate trebuințele în mare ținută sau în costumul de biserică, și fiind-că în orașe preoții adese-orî se întâlnesc cu persoane deosebite bisericesti și civile, cred că ar fi bine ca să se adauge pe lângă culion și potcapitul.

P. S. *Episcop al Rîmnicului:* În adevăr. Fac și eu parte din comisiunea pentru uniformizarea hainelor preoțesti; dar pe lângă cele ce am făcut în comisiune, aici aș voi să mai adaug următoarele, pentru a complecta îmbrăcămintea preoților. Iarna la noi, este știut de toți, și în orașe, dar mai ales la țară, purtarea pălăriei ajunge imposibilă. Fie care Român, între care și preoții, poartă în loc de pălărie, căciulă, mai ales în timpul viscolelor și a ernelor celor grele de la noi.

Dacă de altă parte mai luăm în băgare de seamă, că preoții cari au parohiile răspândite pe văi și deluri, și cari fiind chemați a îndeplini cele preoțesti, au să străbată în mijlocul celor mai grele intemperii, kilometre întregi, spre a se duce de la o cătună la alta, nu putem să nu recunoștem, că ei, adecă preotul, are trebuință de o căciulă ce l-ar feri de acele bôle, căpătate de acei ce nu-și adăpostesc capul de frig. De aceia eu în vederea unor asemenea trebuințe, și pentru a se avea și la aco-perișul capului o uniformizare, propun: ca să se adauge

aici, că preoții, cari ai trebuință și voiesc, pot purta în timpul iernei și o căciulă neagră.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eū cred că nu e nevoie de acēstă propunere, pentru că în timpul iernei preoții rurali ai purtat și vor purta căciulă și țără să fie prevēdută în regulament.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Dacă n'are drept prin lege nu o pōte pune.

P. S. Episcop al Rîmnicului: El nu pōte să o pună dacă n'are învoirea. De aceia eū vē rog să puneți la vot propunerea mea.

P. S. Episcop al Argeșului: Preoții de la munte pōrtă pālării vara și iarna căciulă. Cei de la șesuri însă, umblă și vara cu căciulă, mai ales în Vlașca. Eū însă cred că n'ar trebui sa punem nici-o obligațiune, ci dupe împrejurări vor putea purta vara pālărie și iarna căciulă.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Să nu mai mergem cu împrejurările. Dacă nu se prevede prin regulament, preotul nu pōte să pună căciulă, fiind-că el de acum este dator a se purta așa, cum se regulamentēză. Prin urmare, să fixăm bine lucrurile, ca să nu mai ajungem unde ne aflăm astă-đi cu neregulă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eū vē rog s'o lăsăm facultativă.

P. S. Arh. Atanasie Craiovenu: Eū aș fi de părere să se đică așa: În timpul verei pālăria și în timpul iernei căciula să fie facultativă.

P. S. Episcop al Hușilor: Am cerut cuvēntul pentru a susține schimbarea culionului. În tōte părțile Moldovei și chiar aici lumea e deprinsă ca preotul să pōrte potcapit și nu culion. Culionul e pentru călugării de pe la monastiri, iar nu pentru preoți. Culionul în clerul mirean s'a admis pentru preoții din administrație, ca semn de distincțiune. Dar cât privește portul preotului, în general este potcapitul. Și va fi greū și pōte că nici nu se va putea aplica peste tot locul purtarea culionului, dacă'l vom lăsa ca acoperēmânt capului pentru biserică. De aceea eū propun pentru preoți înlocuirea cu tōtul a culionului cu potcapitul.

I. P. S. Mitropolit Primat: Faceți un amendament.

P. S. Episcop al Argeșului: În regulament se prevede

culionul pentru protoierei, pentru sub-protoereii, pentru revizorii și alții.

Prin urmare, dacă se prevede culionul pentru aceste persoane, trebuie să se pună la articolul întâi. Dar eu mă unesc cu propunerea făcută de P. S. Episcop al Hușilor și am și susținut aceasta, ca preotul să fie cu potcapit, iar nu cu culion, căci lumea este obicnuită, mai cu seamă în Moldova, ca preotul să poarte potcapit iar nu culion.

I. P. S. Mitropolit Primat: Că culionul nu se poartă în Moldova acesta nu înseamnă nimic. Noi voim să uniformizăm costumul. La birou sunt două amendamente; unul al P.S. Episcop al Argeșului, prin care cere ca la Art. I la enumerarea hainelor să se *adaoge și potcapitul*; al doilea al P. S. Episcop al Rîmnicului *ca preoții parohiali în timp de iarnă pot întrebuința și căciula la cas de trebuință*.

Cât privește amendamentul P. S. Episcop al Argeșului, eu nu-l primesc, căci trebuie să admitem orî culionul orî potcapitul, nu putem primi și culionul și potcapitul.

P. S. Episcop al Hușilor: I. P. S-țite. Să lămurim lucrul. Eu, pe cât am înțeles din discuțiune, P. S. Episcop al Argeșului a susținut pe urmă înlocuirea culionului cu potcapitul.

I. P. S. Mitropolit Primat: P.P. S.S. Părinți, P. S. Episcop al Argeșului a luat cuvîntul la Art. I și a cerut ca pe lângă enumeratele obiecte ale costumului să se mai adauge și potcapitul.

P. S. Episcop al Argeșului: Pentru că în regulament, într'un alt articol, potcapul este prevădut pentru monahii.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eu cred, că nu este bine să admitem potcapitul și iată pentru ce: am auzit pe P. S. Episcop al Argeșului în discuțiunea prealabilă de erî, vorbind de potcapit, că ar fi istoric și multe de felul acesta. Cred că mai istoric este culionul de cât potcapitul.

Știm cu toții, că Pahomie cel mare, voind să înființeze costumul clerului a întrebuințat culionul și pe d'asupra cămilafca, iar nu potcapitul, așa se vede zugrăvit și în biserica.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Este cu cămilavcă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Apoi eu ce spusel? Potcapitul a venit pe urmă de tot.

Potcapitul a fost înființat întâi de Armeni și de la dênși l'aŭ luat Grecii; iar la noi în țară a fost adus de Mavrogheni și de Mitropolitul Varlaam, dar era ca un fel de cauc. Iată dar pentru ce trebuie admis culionul în locul potcapitului.

P. S. Episcop al Rimnicului: Acésta este istoria lui Muscelénu....

Să lăsăm istoriile acestea și să venim la cele regulate de noi. Comisiunea, ca să deosebescă pre monahii, ieromonahii, arhimandriții și chiar episcopi de clerul parohial, a regulat ast-feliu; și anume, ca clerul mirean pentru serviciile bisericești să aibă culionul, fiind-că este mai ușor, și mai estetic; și acésta, mai adaug numai la serviciile bisericești și când se presintă la autoritate. Mai sunt și alte neajunsuri care fac pe preotul nostru să fugă de potcapit, fără a mai lua aici în băgare de sémă acea poveste legendară, că el s'ar fi introdus în Biserica Ortodoxă de la Armeni. Eŭ vă pot spune aici din cunoștințele mele personale, că preuții ruși pórta culion și afară de biserică pălărie; iar cei greci de neam pórta potcapit, culion și fórte rar pălărie. Noi, comisiunea S-tului Sinod, am căutat, să aducem o uniformizare în învălișul capului preuților noștri, și de aceea am propus, ca viitorii noștri preuți, dic cei hirotonisiți de acum, să pórte culionul în timpul serviciilor și pălăria când nu sunt în serviciu preotești.

Noi am primit ca preoții de parohii să pórte pălărie, fiind-că ei sunt familiști, și când ies pe drum cu femeile lor, să aibă un acoperiș de cap, ce l-ar protege de multe inconveniente. Când însé preutul este în oficiu, fie în biserică s'aŭ afară, să pórte culion; fiind că culionul astă-đi este întrebunțat în tótă țara, iar în Oltenia mai nu se mai vede potcapit. Acum, dacă vom înlătura culionul, primit și de comisiune, neapărat, că avem să rămânem în starea actuală, fără regulamentarea și uniformizarea dorită.

Noi în lucrarea noastră am căutat să se deosebescă preutul de mir, de cel monahal. Am urmărit ideia, ca ori-cine să cunoască cu ușurință pe preutul parohial, și să se vadă și dupre haine, care este monahul. Mai mult. Pentru rangurile preuților am primit niște semne deosebitóre, punënd în regulament un anume articol. Acum însé când vęd, că unul din membrii comisiunei, și anume P. S. Episcop

al Hușilor, 'și a luat séma ca să înlocuiască culionul primit cu potcapitul, eū întâi descoper, că nu mai este în vederile comisiunei; și apoi ce este și mai grav, că, dupre cum se vede, nu se pôte introduce și la noīo regulă.

P. S. Episcop al Hușilor: N'am fost nicī atunci în vederile comisiunei, dar ce a trebuit să fac?

P. S. Episcop al Argeșului: Am propus un amendament la art. 1, vė rog să-mī dați cuvēntul a'l desvolta.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot amendamentul P. S. Episcop al Argeșului. A cădūt.

P. S. Episcop al Argeșului: N'a cădūt. Dați-mī cuvēntul să'l susțin.

I. P. S. Mitropolit Primat: S'a pus la vot și a cădūt.

P. S. Episcop al Argeșului: N'a cădūt. Faceți contra probă.

— Se face contra-probă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Vedeți că și la contra probă a eșit tot așa.

P. S. Episcop al Argeșului: Puneți la vot cu bile. N'am propus desființarea culionului.

I. P. S. Mitropolit Primat: Iată cum propuneți amendamentul. «Propun la Art. I să se adauge la numărul hainelor preotului și potcapitul».

P. S. Episcop al Argeșului: Să vė spun pentru ce am propus așa; fiind-că în regulament, la Art. 11 se ȃice că clerul monahal va purta costumul lui obicinuit, iar cel de pe lângă Mitropolii și Episcopii va purta potcapitul de postav negru mat. De aceea am cerut să se pună și potcapitul care este rezervat pentru clerul monahal.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun mai întâi la vot amendamentul P. S. Episcop al Rîmnicului, pentru a se admite și căciula, și care este următorul: «Preoții parohiali în timp de iarnă pot întrebuița și căciuli la cas de trebuință». Cine este pentru, să bine voiască a ridica mâna.

S'a primit.

P. S. Episcop al Hușilor: La aliniatul din urmă al Art. 1 se ȃice, afară de biserică culionul va fi înlocuit cu pălăria. Va să ȃică, afară de biserică preotul nu pôte umbla cu culion, ci numai cu pălărie. Acésta eū nu aș voi să iasă din regulamet, ci vreaū ca preotul care va

voi să porțe culion și afară de serviciile bisericești, să'l pótă purta; și pentru acésta propun ca să se interpună vorba *putea* înainte de *fi*, adică să se ȃică: *afară de biserică culionul va putea fi înlocuit cu pălăria*, ceia ce ar însemna că culionul póte fi purtat și afară de biserică. D'alt-fel eũ sînt încă tot de părere, ca culionul să fie înlocuit cu potcapitul, și prin urmare în regulamentul să se ȃică: «afară de biserică potcapitul va putea fi înlocuit cu pălăria.»

I. P. S. Mitropolit Primat: P. S-te, în urma unui vot dat, nu mai putem reveni.

P. S. Episcop al Hușilor: Nu s'a votat. Acel vot a fost dat în alt sens, nu ca să se înlocuiască culionul cu potcapitul.

I. P. S. Mitropolit Primat. Venim iar la urmă.

P. S. Episcop al Hușilor: Eũ, I. P. S-te, propun să se pună potcapitul în locul culionului pentru preoții de mir, cu posibilitatea de a'l putea purta ca și până acum, adică și afară de biserică; și acésta mai mult pentru cuvântul, că atât în Moldova cât și aici preoții sunt deprinși a umbla cu potcapit. Nu mai departe de cât alaltă-ieri am fost întreat de unii preoți că, ce voiți să ne luați potcapitele?

I. P. S. Mitropolit Primat: Cu câtă greutate le-am luat eũ căciulele multi-colare.

P. S. Episcop al Hușilor: Acele ereaũ considerate ca boerii saũ ranguri. Eũ propun acésta pentru greutatea ce póte fi de a se aplica regulamentul, dacã vom lăsa culiõnele.

De aceea vė rog să lăsați potcapitele, iar culiõnele să le lăsați numai pentru persoanele administrative, pentru protoierei, rivizori, membrii consistoriului și sub-protoerei.

P. S. Episcop al Rîmnicului: I. P. S-șite! Ce discutăm noi acum? Ce? Ne întorcem iar îndărăt.

P. S. Arh. Iimen Piteștenu: De și sunt fõrte novice în discuțiunile parlamentare, totuși știu că și în alte corpuri membrii unei comisiuni însărcinată de parlament, trebuie să fie cu toții de acord, și mă prinde fõrte mare mirare când vėd că unul din membrii comisiunei, P. S. Episcop al Hușilor, căruia 'i port cea mai profundă stimă, opune un contra-proiect de regulament, regula-

mentului elaborat de comisiunea unde P. S. Sa era membru de drept. Obiecțiunea pe care se rézemă P. S. Sa este că potcapetul este mai bine primit de cler de cât culionul.

Să'mi dați voe să vă spun, că la Mitropolia din București potcapitul a fost înlocuit de preoți cu culionul, îndată ce li-s'a dat voe. Toți preoții cu care am fost coleg de școlă și cu care am stat în raport țilnic mi-au spus, că cu multă plăcere pörtă culion în locul potcapitului. 'Mi aduc aminte cum regretau când li s'a interțis de a mai purta culiöne. Ceva mai mult. Eram diacon la Ploesti, și mulți din preoți purtau culiöne negre. In Eparhia Rîmnicului, toți preoții cari vin de acolo, ved că pörtă culiöne, și încă albastre.

Deci dar majoritatea preoților pörtă culiöne.

P. S. Episcop al Hușilor: Nu este majoritate. Le plăcea să pörte culiöne, numai întru cât ele erau considerate ca semne distinctive de onöre.

P. S. Pimen Piteșteanu: Și dacă preoții din Moldova nu pörtă culion, nu este un cuvënt ca S-tul Sinod să se întörcă iarăși la potcapit.

Deci dar, vă rog să faceți, ca potcapitul să fie înlocuit cu culionul, comform hotărârei luată de comisiune.

P. S. Episcop al Argeșului: Dacă s'ar primi ceea ce se propune și se susține de P. S. Pimen Piteșteanu, ar fi o confusiune, pentru că în articolul 11 se spune, că clerul monahal va purta potcapitul. In regulă se știe că cea mai mare parte din călugări și mai ales cei care sunt puși spre încercare, frații, trebuie să pörte culion. Dacă aceștia pörtă culion, atunci s'ar confunda cu preoții de mir.

I. P. S. Mitropolit Primat: Se prevede pentru frați culionul de pâslă.

P. S. Episcop al Argeșului: Și dacă sunt frați la Episcopie, acești frați, comform regulamentului ar trebui să pörte potcapit, ceea ce nu este potrivit cu regulamentul nostru monahal.

Așa dar, eü cred și mă unesc cu propunerea P. S. Episcop al Hușilor, că e bine ca în biserică preotul să pörte potcapitul. In afară de biserică, ca în București sau în orașele de reședință, preotul pöte să pörte și culionul,

sau în fine, după cum se va crede de cuviință, dar în biserică pentru splendorăa serviciului divin, pentru că le stă mult mai bine cu veștmintele preoțești, este bine să aibă potcapitul în cap. Repet dar încă odată și ȳic, după cum a susținut și P. S. Episcop al Hușilor, că în biserică toți preoții să aibă potcapitul la serviciul divin.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot închiderea discuțiunei.

S'a primit.

Acum pun la vot cu bile amendamentul P. S. Episcop al Argeșului, făcut la articolul I, ca adecă culionul să se înlocuiască cu potcapitul. Cine e pentru potcapit, va pune bilă albă la urnă albă, iar cine e contra, va pune bilă albă la urnă neagră și bilă neagră la urnă albă.

— Se procede la vot cu bile.

P. S. Valerian Rîmniceanu: Eū mă abțin de la vot.

I. P. S. Mitropolit Primat: Resultatul votului este: Votanți 12. Majoritate absolută 7. Bile albe pentru 4. Bile negre contra 8.

Prin urmare s'a respins potcapitul și s'a admis culionul.

P. S. Episcop al Hușilor: Am de adăogat două cuvinte. La alinianul din urmă al acestui articol, dupre cum am mai amintit se ȳice: afară din biserică culionul va fi înlocuit cu pălăria. Eū propun să se ȳică: *va putea fi înlocuit* cu pălăria, adică cine va voi va putea purta și pălărie; pentru că așa cum este, dă a 'nțelege, că afară de biserică preotul nu pôte purta de cât pălărie, aceea ce eū n'aș voi să i se impună, ci să'l lase la voință.

P. S. Episcop al Rîmniceului: P. S. Episcop al Hușilor, care a fost în comisiune, îmi dă dovadă că nu vofește să țină socotēla de ce s'a lucrat în comisiune. P. S. Sa la acest articol, unde se numără obiectele, ce aū să între în îmbrăcăminte preotului, vofește să pună și ore-care condițiuni. Aici în acest articol, numaī se enumeră obiectele, ce aū să compună îmbrăcăminte preotului. Deosebitele condițiuni, atingătoare de introducerea hañnelor la preoți, de care anume preoți vor fi purtate, și cum, aceste condițiuni sunt stipulate prin articolul 20.

Culionul, care s'a primit de cătră S-tul Sinod, în locul potcapitului, se va introduce de cătră preoți treptat, în măsură cu înaintarea timpului și chiar dupre alte împre-

jurări. Dacă de pildă părintele Filip de la biserica S-tului Sinod este deprins cu potcapitul, el va rămâne cu potcapitul, bine înțelegându-se, că dacă va voi, va pune și culion, dacă nu, va rămânea așa, cum se găsește astăzi.

P. S. Episcop al Argeșului: Dacă este în regulament, trebuie să'l pună.

P. S. Episcop al Râmnicului: Nu putem noi regulamenta pentru trecut, și nici sili pe preoții bătrâni a intra în regulament de odată. La articolul ce discutăm, nu se poate introduce modificarea cerută. Dacă nu voiți să se poarte culionu ci potcapitul, acesta se va vedea la art. 20.

Eu rog pe biuroș, să pună la vot articolul fără modificarea cerută.

P. S. Episcop al Hușilor: Dați-mi voie să lămuresc cestiunea. Rog pe P. S. Episcop al Râmnicului, care ȳice că eu n'ăși ținea socotela de ce s'a lucrat în comisiune, să mă ierte a-i spune, că eu știu ce s'a lucrat în comisiune, dar P. S. Sa face o confuziune. In art. 20 se ȳice că, uniforma costumului va fi aplicată treptat.....

P. S. Episcop al Râmnicului: Citiți dispozițiunile regulamentului.

P. S. Episcop al Hușilor: Iată ce ȳice: «Acele dispozițiuni se vor aplica treptat și în măsura înlocuirii hașnelor . Va să ȳică, hașnele se vor introduce tôte treptat, iar nu de odată. Dar aci este alt-ceva; aci să obligă preotul ca afară de biserică să nu poarte de cât pălărie; căci după cum este făcută redacția se înțelege curat că 2 și cu 2 fac patru, că, când preotul nu se duce la vre-un serviciu preoțesc sau la biserică, atunci negreșit trebuie să pună pălăria. Dar eu ȳic ca să'i se lase libertatea de a umbla și afară de biserică cu culion, dacă va voi. Nu cer mai mult de cât să se prevadă și acesta în regulament; și dacă se va adaoge cuvântul poate între *va* și *fi*, adică să va ȳice: Culionul va putea fi înlocuit cu pălăria, atunci am scăpat de rigorea impunerii.

P. S. Episcop al Argeșului: Are mare dreptate, căci după regulament se înțelege, că îndată ce va eși din biserică preotul trebuie să pună pălăria.

Voci: A!

I. P. S. Mitropolit Primat: P.P. S.S. Părinți. la acest articol, noi am votat amendamentul P. S. Episcop al

Rîmnicului, ca preoții să pôtă purta și căciulă în timp de iarnă. Am votat asemenea, ca potcapitul să fie înlocuit cu culionul.

Pun dar la vot în total articolul I cu aceste modificări, cine este pentru, să bine-voiască a ridica mâna.

S'a primit.

— Se citește art. 2.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Cer cuvântul asupra art. 2, ca să propun și în S-tul Sinod un amendament, ce înfățișază o opinie a mea, pe care eă am susținut-o și în comisiune, dar care acolo a căđut. Acest amendament, pe care voiesc să-l propun aici, este următorul: Haina, despre care este vorba, eă propun, ca afară de biserică să pôtă fi puțin mai scurtă de cea de biserică; adecă, îndărăt în loc să fie scurtă numai de 6 centimetre, ca cea de biserică, acésta să pôtă fi de 15 centimetre îndărăt. Acéstă propunere o fac mai ales pentru preoții din parohiile rurale, unde preotul are a percurge distanțe mari, pline de noroie, mărăcină și altele.

P. S. Episcop al Argeșului: Eă sunt contra propunerii P. S. Episcop al Rîmnicului, pentru că sunt mulți preoți bętrâni și dacă s'ar admite acéstă propunere, aă să fie ridiculi.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Eă rog biuroul după cele ce am vorbit până acum, să pue la vot propunerea mea.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot propunerea P. S. Episcop al Rîmnicului, ca haina preoților de la țară să fie cu 0,15 centimetre mai scurtă.

N'a votat de cât numai P. S. Sa, prin urmare a căđut.

— Se citesc art. 3, 4 și 5 și puindu-se la vot succesiv se primesc.

— Se citește art. 6.

P. S. Episcop al Hușilor: Cer cuvântul asupra acestuă articol. În acest articol se đice: «Ca semn al autorității pastorale, toți preoții vor purta bastone, avęnd lungimea lemnului până la mijlocul corpului și mânerul va fi de 0,10 centimetre etc.

Ca cestiune de redacție, eă fac propunerea ca să se adaoge cuvântul *plus* mânerul, pentru ca să nu se đică, că regulamentul a înțeles, că bastonul să fie cu totul până la mijlocul corpului, adică cu mâner cu tot.

P. S. Episcop al Argeșului: Mă unesc și eu cu propunerea P. S. Episcop al Hușilor pentru cuvântul că dacă e baston, este pentru a i se arăta dignitatea pastorală și trebuie să fie ceva mai sus.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot propunerea P. S. Episcop al Hușilor de a se adăoga la articolul 6 cuvântul *plus*. Cine e pentru să bine voiască a ridica mâna.

S'a primit.

P. S. Episcop al Hușilor: Cer cuvântul tot asupra acestui articol în ceea ce privesce ciucuri de la baston. La protoierei și revisori se prevăd ciucuri. Nu este bine să se adoaie aici că acești ciucuri, în colórea ce se va determina, să fie și pentru președinții consistoriilor? Vă rog să puneți la vot această propunere.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot propunerea P. S. Episcop al Hușilor ca, ciucuri în colórea în care se va determina să fie și pentru bastónele membrilor consistoriali.

Cine e pentru, să bine voiască a ridica mâna.

S'a primit.

Pun la vot art. 6 cu aceste modificări. Cine este pentru, să bine voiască a ridica mâna.

S'a primit.

— Se citește Art. 7.

P. S. Episcop al Argeșului: Fiind-că s'a admis propunerea P. S. Episcop al Râmnicului, și fiind-că nu e aci ca s'o susțină și la acest articol; eu propun ca preoții iarna să pótă purta și căciulă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acastă propunere este admisă la articolul I, adică la început.

P. S. Episcop al Argeșului: Este admisă la început, dar trebuie să se amintescă și în acest articol.

I. P. S. Mitropolit Primat: În ceea ce privește pălăria, eu sunt de părere să nu aibă cordea. Și în comisiune am propus această, dar nu s'a primit. Am avut și cu D. Ministru întâlnire și mi-a spus că, Majestatea Sa a întreat de costum și când a fost vorba de cordéua de la pălărie, Majestatea Sa a găsit că nu este bună.

Așa dar eu ȓic ca să lipsiască cordeaua și să fie pălăria simplă. Numai la protoierei, la membrii consistoriului și la revizori póte să fie o cordea négră de catifea.

P. S. Episcop al Hușilor: Nu este frumoasă de ca-tifea, și fie de rips. Puneți la vot această propunere.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot propunerea P. S. Episcop al Hușilor, ca cea mai depărtată, ca panglica la pălărie să fie de rips neagră.

S'a admis.

Pun la vot în total articolul 7 cu, această modificare, cine este pentru, să bine voiască a ridica mâna.

S'a primit.

— Se citește articolul 8.

P. S. Episcop al Hușilor: Eū sunt contra cărării părului. Se poate peptăna și în sus fără cărare, așa cum ne peptănăm noi.

I. P. S. Mitropolit Primat: Noi, comisiunea, când am convenit asupra părului, am avut în vedere și pe studenții facultății de teologie; căci este peste puțină ca aceștia când vor deveni clerici și vor îmbrăca un asemenea costum să nu aibă părul potrivit.

P. S. Episcop al Hușilor: Eū nu mă opun la votarea articolului, dar cu condițiunea ca părul să pótă fi peptănat și peste cap.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot articolul 8 cu espicările date de P. S. Episcop al Hușilor, ca părul să fie dat peste cap, adică fără cărare prin mijloc, cine este pentru, să bine voiască a ridica mâna.

S-a primit.

— Se citesc articolele 9, 10 și 11 și neluând nimeni cuvântul asupra lor, se pun la vot succesiv și se primesc.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acum pun la vot în total regulamentul pentru costumul clerului. Cine e pentru, să bine voiască a ridica mâna.

S'a primit.

Ora fiind înaintată ridic ședința și cea viitoare va fi pe mâine la orele 9.

— Ședința se ridică și se anunță cea viitoare pentru Joi 9 Martie orele 9 a. m.

Președinte: Ghenadie Mitropolit Primat.

Secretari: *Dionisie Episcop al Buzului și*
Iónichie Floru Bacăonu.

Ședința din 9 Martie 1895.

— Ședința se deschide la orele 9 a. m. sub președenția I. P. S-țitului Mitropolit Primat.

— Se face apelul nominal și respund prezenței 14 P.P. S.S. membri, lipsind P. S. Calistrat Bârlădeanu.

— Se citește sumarul ședinței precedente, și se aprobă.

— Se comunică și se citește de la birou petițiunea P. S. Calistrat Bârlădeanu, prin care cere un concediu pentru ziua de 9 Martie și se aprobă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Ne mai fiind comunicări, intrăm în ordinea zilei.

La ordinea zilei avem discutarea pe articole a regulamentului pentru costumul studenților în teologie.

— Se citește articolul 12.

P. S. Atanasie Craiovénu: Ca Director al internatului facultății de teologie, mă simt dator să ia cuvântul aci unde este vorba de costumul studenților bursieri, ai facultății de teologie. Dacă n'am avut nimic de spus asupra uniformisării costumului clerului în general, cu atât mai puțin n'am nimic de spus ceva asupra uniformisării costumului studenților în teologie. Însă, un lucru aș ruga pe S-tul Sinod să ia aminte, și anume; că, adecă în ceea ce privește pe preot, costumul se uniformizează pe socotela lui, în ceea ce privește însă pe studenți, costumul lor se uniformizează pe socotela budgetului Statului. Acum se naște întrebarea: Echipamentul studenților în teologie prevăzut în regulamentul ce discutăm acum putea-se-va procura cu suma pe care o acordă Ministerul?

I. P. S. Mitropolit Primat: Ce sumă este prevădută în budget pentru fie-care student?

P. S. Arh. Atanasie Craiovénu: Pentru fie-care student este prevăzut 200 lei pe an, adică, 100 pentru îmbrăcămintea de vară și 100 pentru cea de iarnă. Dacă se ia în de aprópe băgare de seamă acest articol din regulament, eu vă pot asigura, că de abia are să se pótă procura hațna sau sacoul cum 'ișic ei, vesta, pantalonul și pălăria cu suma de 100 lei; unde mai este pardesiul, paltonul, încălțăminte, plus alte articole de care aș trebuiță, și pe care până acum și-le-aș procurat cum s'aș pulut mai economicos din modesta sumă de 100 lei pe

semestru, acordată de Minister. Acum, când e vorba de o uniformă, de un costum propriu, acest costum este mai costisitor și deci, trebuie să se ia în de-aprôpe observație ca nu cum-va să nu se pôtă împlini acéstă dispozițiune din regulament.

I. P. S. Mitropolit Primat: Dați-mi voe să vă fac o întrebare. Suma de 200 lei este prevăduță pentru un an de fie-care student?

P. S. Arh. Atanasie Craiovénu: Pe un an pentru un student, sunt prevăduți 200 lei.

I. P. S. Mitropolit Primat: Este imposibil să nu ajungă, căci suma din anul acesta se pôte întinde și pentru anul viitor.

P. S. Arh. Atanasie Craiovénu: Eū mă declar pentru primirea acestui articol, cu condițiunea dacă se pôte procura cu suma acordată de Minister. Eū însă aș cere ca S-tul Sinod să mijlocească la Minister, ca să se mă-réscă acéstă sumă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Dacă se vor tăia hainele dintr'o stofă alésă, atunci n'are să ajungă, dar dacă se fac dintr'o stofă mai ușoră are să ajungă. Și pentru a nu se da loc la susceptibilități, ar fi de dorit, ca să se dea studenților în mână suma acordată de Minister, spre a'și face haine din ce stofă vor voi, bine înțeleș să fie numai conform regulamentului. Afară de acéstă, chiar dacă am presupune că nu ajunge suma de 200 lei, Directorul pôte interveni către Minister cerënd să se sporéscă suma pentru îmbrăcăminte.

P. S. Arh. Atanasie Craiovénu: Dacă S-tul Sinod crede, că cu suma ce li se acordă se pôte procura acéstă uniformă, atunci n'am nimic de đis.

I. P. S. Mitropolit Primat: Prea Sânte, Noi nu trebuie să ne ocupăm de sume. Acéstă e tréba Ministerului.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Am cerut cuvêntul, ca să arăt S-tului Sinod, că cestiunea, pe care a ridicat'o P. S. Atanasie Craioveanu, nu face parte din regulamentul, de care se ocupă S-tul Sinod. S-tul Sinod trebuie să se ocupe și în capitolul acesta, ca și în capitolul premergător, de forma hainelor, de numêrul lor, de colórea lor și de alte condițiuni ce fac, ca îmbrăcăminte clericaliș noștri să fie cuviinciósă. Sumele însă, ce Ministerul astă-đi

dă pentru îmbrăcarea studenților, acesta nu trebuie să preocupe pe S-tul Sinod. Pentru asemenea cestiuni sunt autoritățile în drept. Acele autorități din momentul, ce se va vota costumul acesta al studenților, au datoria, cred eu, ca să se pună imediat în corespondență cu Ministerul, și să arate D-lui Ministru, că suma acordată prin budget pentru costumul studenților în teologie, nu se ajunge. Luați-vă rog, mai din vreme măsură, ca să se poată aplica dispozițiunile luate de către S-tul Sinod, chiar în acest an. Iată calea, ce trebuie să se ia într'un asemenea cas, iar S-tul Sinod nu poate fi împedecat a'și lua dispozițiunile sale de cutare, sau cutare împrejurare.

De aceea eu cred, că trebuie înlăturat acest incident, și să mergem mai departe cu votarea regulamentului.

— Se pune la vot închiderea incidentului și se primește.

— Se pune la vot articolul 12 și se primește.

— Se citește articolul 13 și 14 și neluând nimeni cuvântul asupra lor, se pun la vot în mod succesiv și se primesc.

— Se citește articolul 15.

P. S. Episcop al Hușilor: La acest articol eu propun ca paltonul să fie de ori ce materie.

P. S. Episcop al Rîmniceului: P. S. Episcop al Hușilor propune, ca paltonul să fie de ori ce materie. Eu mențin prescripțiunile regulamentului, și iată pentru ce: toate postavurile se fac de lână, și această haină are menirea și de a'încălzi corpul studentului.

Nici o materie alta, fie de bumbac, sau alt-ceva, nu poate ține cald, ca lâna, și pentru acesta nu s'a pus în regulament, ca paltonul să fie de postav.

De aceia rog pe S-tul Sinod să mențină redacțiunea articolului așa, cum s'a făcut de comisiune.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot propunerea P. S. Episcop al Hușilor, ca paltonul să fie de ori ce materie.

S'a respins.

Pun la vot articolul 15, așa cum este redactat de comisiune.

S'a primit.

— Se citește articolul 16.

I. P. S. Mitropolit Primat: În adevăr, în regulament

este prevădută această pălărie ȕisă demi-joben, dar în urma unei înțelegeri ce a fost între noi, s'a admis jobenul, saũ pălărie înaltă.

P. S. Episcop al Rîmnicului: (Ținînd pălăria în mînă ȕice:) Acesta este pălăria, prevădută prin regulament, și tot pe acesta a numit'o comisiunea de castor și demi-joben.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Nu e de castor e de feutre.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Dacă e saũ nu de castor, acesta, eũ nu știũ. Noi însã așa am numit'o și rog P. S. Episcop al Dunărei-de-jos, sã ne dea termenul, cum s'o numim.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Am spus cã e de feutre (pãslã, materie neșesutã, care se face trãmântãnd pãrul saũ lâna din care este compusã).

P. S. Episcop al Rîmnicului: Prea bine! Noi însã ai vem a face cu meșteri români și noi, Sinodul României, datorim sã le dãm un termen românesc, ca sã știe și e-din ce materie aũ sã o facã.

Dupã acesta vin la formã. Acesta este forma pãlăriei, pe care comisiunea a avu'to în vedere, cãnd a pus termenul demi-joben. Dar vã mărturisesc, eũ unul n'am putut sã o aprob în sufletul meũ, fiind de o formã prea originalã, și apoi acum ați vëdu't, cã chiar studentii ne-aũ rugat, sã le modificãm pãlăria. Eũ vã rog, ca și în privința acoperãmentului pentru cap sã rãmãnem în marginele cuviinței, mai ales cã în acesta stã și prescripțiunile canónelor, care cer pentru cleric imbrãcãminte «cuvini-ciósã». Sã lãsãm ecstremurile și chiar în forme; cãci la ecstremuri ni se va rãspunde cu alte ecstremuri, și de aceia eũ nu sunt pentru joben, și cu atãta mai puțin pentru demi-joben, ci pentru pãlăria rotundã, cum pãrtã tótã lumea, și mai ales studentii de la cele lalate facultãți. Noi avem aici a face cu ómeni în vãrstã, și nu este bine sã-i pocim, sã-i deosebim mult de cei lalți-studenți.

Dacã S-tul Sinod va crede de cuviința, ca sã primescã jobenul, dupre usul studenților dela alte facultãți, fie; dar eũ vã mărturisesc, cã nu sunt pentru joben, saũ demi-joben, ci vã rog sã primim pentru studentii noștrii pãlăria, cea întrebuintatã de tótã lumea. Acestea am avu't de ȕis.

I. P. S. Mitropolit Primat: P.P. S.S. Părinți! Comisiunea când a desbătut asupra costumului, a avut în vedere această pălărie. Dar în urma petițiunei, primită de la studenții în teologie, și în urma înțelegerii ce am avut, mi se pare, când era și D. Ministru față, s'a admis jobenul, pe care l'ați vădut cu toții.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Eū vĕ rog să puneți la vot propunerea mea, ca pentru studenții de la teologie să fie obligatōre pălăria rotundă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Nu sunt de părere, căci pe studienții de la teologie trebuie să'î deosebim de seminarisții și să le dăm o altă formă de pălărie.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Eū mențin propunerea mea, pe care vĕ rog s'o puneți la vot.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot propunerea P. S. Episcop al Rîmnicului, ca studenții în teologie să pōrte pălărie rotundă. Cine e pentru, să bine voiască a ridica mîna.

— S'a respins.

Pun la vot înlocuirea demi-jobenului cu jobenul, saū pălărie înaltă.

S'a primit.

Pun la vot articolul ast-fel modificat.

S'a primit.

— Se citește articolul 17 «Cravata va fi négră» și ne luând nimeni cuvîntul asupra lui, se pune la vot și se primește.

P. S. Episcop al Rîmnicului: La acest articol, fac iarăși o propunere.

Fîind-că cravata face parte din numărul obiectelor costumului studenților, eū propun, că articolul 17 să se contopéscă cu articolul 16, rĕmînĕnd cravata numai ca aliniat la articolul 16.

I. P. S. Mitropolit Primat: S'a votat, nu mai putem reveni asupra lui.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Prea bine. S'a votat că cravata să fie négră, dar eū cer numai ca articolul ce vorbește despre cravată, să se contopiască cu articolul 16, la care el va rĕmînea ca aliniat, fără a i se schimba cuprinderea.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot propunerea

P. S. Episcop al Rîmnicului, ca art. 17 să se contopască cu art. 16. Cine e pentru, să bine voiască a ridica mâna.

S'a primit.

— Se citește articolul 18 devenit 17 și neluând ni-meni cuvântul asupra lui, se pune la vot și se primește.

— Se citește articolul 19 devenit 18.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: În acest articol se țice că modelele se vor păstra pentru studenții facultăți de teologie și elevii seminariilor la direcțiunile respective, iar pentru preoții la cancelariile eparhiale și reședințele protoiereilor. Cum? avem noi dulapuri pentru așa ceva? Eū sunt contra acestor dispozițiuni, și propun a se trage în fotografia în toate pozițiunile.

P. S. Episcop al Rîmnicului: În adevăr nu este rău, să prefacem acest articol în sensul, că toate aceste haine să fie fotografiate.

I. P. S. Mitropolit Primat: P.P. S.S. Părinți, ca să se facă 32 de costume, plus 8 pentru Episcopii care cu totul fac 40, acēsta reclamă o cheltuială foarte mare.

Afară de acēsta, nu știu, la ce ar servi atâtea modele de costume. Eū cred că în regulament fiind arătate dimensiunile și avēnd și fotografiile, este mult mai lesne de cât cu atâtea costume.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Am cerut cuvântul, dupe cum am vorbit și mai sus, că eū mă unesc cu propunerea P. S. Episcop al Dunărei-de-jos. De și ca membru în comisiune, am primit ideia, de a se face mai multe rânduri de costume și a se trimite la Episcopii și Direcțiile internatelor, acum vēd, că este mai bine a se fotografia, fiind fotografiile mai ușor de conservat.

La cele propuse de P. S. Partenie, eū mai adaog următoarele: ca aceste fotografii cu regulamentul tipărit în broșură deosebită, să se trimită cât se va putea în mai multe esemplare la Episcopii și la protoerii; pentru ca cu chipul acesta să înlăturăm toate neorânduețele și să'l rēspândim în totă țara.

Așa dar, vē rog să se dea o redacțiune nouă articolului, în sensul celor propuse.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot propunerea P. S. Episcop al Rîmnicului, ca toate costumele să se fotografieze și regulamentul să se tragă în broșuri.

S'a primit.

Așa dar, articolul 18 se va redacta în modul cerut de P. S. Sa.

Acum pun la vot articolul 18 ast-fel modificat.

S'a primit.

— Se citește articolul 20, devenit 19.

I. P. S. Mitropolit Primat: La acest articol eă aș dori să propun un termen, când să intre în vigoare regulamentul.

P. S. Episcop al Râmnicului: Eă nu sunt pentru termen, căci atunci mergem prea departe. Acest articol trebuie lăsat așa, cum este el redactat, dând preoților timpul aș schimba haina atunci, când va avea nevoie de alta; și apoi preoții bătrâni nici nu vor voi să o schimbe. Dacă vom pune termen, atunci imediat după trecerea aceluși termen, trebuie să șicem preotului, aș să te îmbraci așa, căci alt-fel ești dat în judecată, ca nesupus ordinelor S-tului Sinod.

I. P. S. Mitropolit Primat: Numaș pentru un an de șile.

P. S. Episcop al Râmnicului: Nu hotărâți de loc, nu puneți termene; căci ne încurcăm de tot. Nu maș departe de cât preoții din curtea Bisericei S-tului Sinod nu se vor supune acestei dispozițiunii, nu se vor conforma cu hotărîrea, ce se va lua. Pe lângă alți preoți bătrâni, eă voiș cita pe părintele Filip, care, de când îl cunosc, nu s'a schimbat în cea maș mică parte a hainelor sale; îi vine omului foarte greu a'și schimba hainele. Și apoi, ca dânsul aș să fie toți preoții bătrâni, căroră nu le plac de loc schimbările.

De aceea eă vă rog, să lăsați redacția articolului așa, cum este ea făcută. Preoții, cariș vor voi, pot schimba costumul acum, și nu trebuie să turburăm și pre cei bătrâni în adâncul inimeiș lor. Lăsați vă rog, liniștea sufletească fiecăruiă.

I. P. S. Mitropolit Primat: În tot casul trebuie să punem un termen.

P. S. Episcop al Râmnicului: I. P. S-te! eă încă odată maș repet, și vă rog nu puneți nici un termen, nu faceți preotului siluire. Să lăsam lucrurile cum sunt puse în regulament, adică, ca, când un preot își va face o haină

din nou o va tăia asemănat prescripțiilor regulamentului, un altul însă, care ară haine făcute în felul acela, care sînt astă-đi în întrebuintare, le va purta cît va trăi. Și acésta o vor face mai cu sémă cei mai bătrâni, đic și cei ce vor voi.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot articolul 19 așa cum este redactat. Cine e pentru, să bine-voiască a ridica mîna.

S'a primit.

— Se citesc articolele 21 devenit 20 și 22 devenit 21 și neluând nimeni cuvêntul asupra lor, se pun la vot succesiv și se primesc.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Eű de la început mi-am dat dimisiunea din comisiune și tocmai vedeți, că am lăsat să ia cuvêntul să spună fie-care ce vrea.

Eű sunt pentru deplina libertate a preotului, ca și pînă acum în Biserica noastră.

Acésta este declarațiunea mea.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Eű vă rog, să puneți regulamentul la vot cu bile.

— Se procede la votarea în total a regulamentului cu bile.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Eű declar că mă abțin de la vot.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Și eű mă abțin.

— Se procede la vot cu bile.

I. P. S. Mitropolit Primat: Resultatul votului este: Votanți 10. Majoritate absolută 6. Bile albe pentru 9. Bile negre contra 1 și 2 abțineri.

Prin urmare regulamentul s'a admis.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Să se noteze că cel ce lipsește este însuși raportorul.

Voci: Nu e nimic. A întrunit majoritatea cerută de lege.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: I. P. S. Președinte, regulamentul care s'a votat acum va fi supus aprobării Majestății Sale, sau nu?

I. P. S. Mitropolit Primat: Neapărat.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Eű voiű să știű lucrul acesta în mod pozitiv.

Acı în Art. din urmă al regulamentului s'a pus ca sancțiune, că contravenitorii se vor pedepsi, după legea cle-

rului mirean. Știți foarte bine că în regulamentul legii clerului mirean se prevăd anume culpele pentru care un preot ar putea fi dat în judecată. Aș voi să știu care din articole o să le aplicați contra-venitorilor?

I. P. S. Mitropolit Primat: Se va vedea atunci. A-césta numai judecătoria sunt în drept s'o facă.

Iată regulamentul costumului preoțesc așa cum a fost votat de S-tul Sinod:

Regulament pentru costumele clerului, al studenților în teologie și al elevilor seminariști.

Costumul Clerului

Art. 1. Costumele clerului va fi : *a*) haïna de de-supt (reverenda) ; *b*) cingătoarea ; *c*) haïna ded'asupra (rasa) ; *d*) culionul, și *e*) bastonul.

Afară din biserică culionul va fi înlocuit cu pălăria. Iarna preoții vor mai putea purta o haïnă pe d'asupra după tăetura și lungimea rasei. Preoții rurali în timp de iarnă pot întrebuința și cacïul.

Art. 2. Haïna de desupt (reverenda) va fi de orï ce materie, însă de colóre négră, cu gulerul înalt de 0.04 c. m., încheiată la piept cu nasturi, acoperiți de o bandă din aceeași materie și croită pe trup ; iar jos va fi mai largă pentru înlesnirea mersului.

Lungimea haïnei va fi până la căputa încălțăminteii, așa ca distanța de la pământ și până la marginea reverendei d'indărăt să fie de 0.06 c. m.

Pantalonul va fi de orï ce materie de colóre négră, și nu mai lung de cât haïna de desupt.

Art. 3. Cingătoarea va fi de colóre négră, având lățimea de 0.10 c. m.

Art. 4. Haïna de d'asupra (rasa) va fi de lână și de colóre négră. Ea va fi ceva mai scurtă de cât reverenda, și anume cu 0.02 c. m. Potrivită după corp, ea nu va fi strîmtă ca haïna de desupt și nu va avea nici spintecături.

Mânicile vor avea lungimea până la prima încheietură a degetului celui mare; iar lărgimea lor la partea de jos va fi de 0.32 c. m. Incheietorea va fi neagră. Căptușala va fi tot-d'a-una neagră, iar gulerul nu va fi mai îngust de 0.05 c. m.

Iarna se va putea purta pe d'asupra o haînă tot de colóre neagră, în croiala rasei, blănită sau vătuită, și care va putea fi desbrăcată.

Art. 5. Clerul mirean, în genere, va purta culion de catifea sau plisa de colóre neagră, când va săvârși serviciu religioasă în biserică și afară din biserică.

Pentru distincțiunea clerului din administrațiunea bisericăscă, culionul va fi la:

a) Membrii consistoriului de o colóre violetă (li-liachie);

b) Revisorii eclesiastici și protoiereii de colóre vișiniu-închis (bordeaux);

c) Sub-protoierei de colóre albastru-închis.

Art. 6. Ca semn al autorității pastorale, toți preoții vor purta baston, având lungimea lemnului până la mijlocul corpului, plus mânerul care va fi de 0.10 c. m., însă:

a) Membrii clerului parohial vor purta baston negru cu mâner de os alb;

b) Membrii consistoriului, revisorii eclesiastici și protoiereii vor purta baston de trestie roșcată, cu mânerul de argint și două ciucuri de fir galben, atârnați cu un șiret, asemenea în lungime de 0.05 c. m.; iar la sub-protoierei bastonul va fi cu un ciucure de tir alb.

Art. 7. Pentru motive igienice și de economie, clerul mirean în genere, când nu va lucra cele ale preoției, va purta pălărie neagră mată, rotundă, având înălțimea de 0.12 c. m., cu borduri de 0.07 cm. și cu panglica de rips neagră mat, lată de 0.03 c. m.

Art. 8. Părul capului, bine îngrijit, va atinge umerii.

Art. 9. Toți clericii la serviciile religioase, și când se vor înfașișa înaintea autorităților eclesiastice și civile, vor purta costumul de biserică.

Art. 10. Pălăria se va purta dupe regulele întrebuintărei ei, cu ridicarea ei de pe cap în timpul salutului.

Art. 11. Clerul monahal va purta costumul lui obicnuit; cel de pe lângă mitropoli și episcopii va purta potcapiul de postav negru mat.

Costumul studenților în teologie

Art. 12. Costumul studenților în teologie va consta din: a) pantalonul, b) vesta, c) haina, d) paltonul de vĂră, e) paltonul de iarnă, și f) pĂlărie înaltă și cravată.

Art. 13. Pantalonul, vesta și haïna vor fi de orĂ ce materie, însă de colĂre nĂgră, croite pe corp.

Art. 14. Paltonul de vĂră va fi de orĂ ce materie, de colĂre nĂgră, încheiat de la mișloc pĂnă la guler, avĂnd lungimea de 0.10 c. m. mai jos de genuchĂ.

Art. 15. Paltonul de iarnă va fi de postav negru, închis pĂnă la guler, avĂnd lungimea paltonului de vĂră.

Art. 16. PĂlăria înaltă și cravata vor fi de colĂre nĂgră.

Costumul scolarilor seminariști

Art. 17. Costumul scolarilor seminariști va fi la fel cu al studenților în teologie, cu deosebire cĂ pe gulerul paltonului vor fi brodate inițialele seminariilor unde elevii frecuentĂzĂ cursurile, și anume: la cei din cursul inferior inițialele vor fi brodate cu fir alb, iar la cei din cursul superior cu fir galben.

Pălăria va fi rotundă, môle, de colóre négră, înaltă de 0.07 c. m. și cu bordurî de 0.06 c. m.

Dispoziții generale și transitorii

Art. 18. Aceste costumuri, aprobate de către S-tul Sinod, în dispozițiunile lor, se vor întocmi de pe modelurile fotografiate în deosebită broșură, cari se vor păstra pentru studenții facultăței de teologie și scolarii seminariilor la direcțiunile respective, pentru preoții la cancelariile eparchiale și reședințele protoiereilor.

Art. 19. Aceste dispozițiuni se vor aplica treptat și în măsura înlocuirii hañnelor întrebuintate până acum.

Art. 20. Contra-venitoriilă aceste dispozițiuni vor cădea sub rigórea regulamentului pentru aplicarea legei clerului mirean.

Art. 21. Tóte dispozițiunile anterióre și contrarii acestuî regulament sunt și rămân desființate.

Acest regulament s'a votat și admis de Sântul Sinod în ședința sa din 9 Martie 1895, cu majoritate de 9 voturi pentru și 1 contra.

Președinte: Ghenadie Mitropolit Primat.

I. P. S. Mitropolit Primat: P.P. S.S. Părinți, ne mai avënd nimic la ordinea ȃilei, suspend ședința pentru 15 minute.

— Ședința se suspendă pentru 15 minute.

— Ședința se redeschide.

(În acest moment Dl. Ministru al Cultelor intră în sala ședințelor.

I. P. S. Mitropolit Primat: D-le Ministru, noi am terminat lucrările S-tului Sinod; însă în una din ședințe am avut la ordinea ȃilei o cestiune, pe care n'am rezolvat'o, ținënd să fiți față și D-vóstră; și iată care este a-

cea cestiune: prin D-nul Burada ne-a venit o petițiune, din partea unui preot de la biserica ortodoxă din Lemberg. Prin acea petițiune arată că biserica aceea are trebuință de multe obiecte și cere a fi ajutată de noi cu cărți, veșminte și altele. Noi însă, am lăsat a rezolva această cestiune, când veți fi față și D-vastră, spre a vedea ce se poate face, spre a'î veni în ajutor.

D. Ministru al Cultelor: Biserica aceea este Română Ortodoxă?

P. S. Episcop al Dunărei de jos. D-vastră, D-le Ministru veți cerceta, dacă e sau nu românească.

D. Ministru al Cultelor: Voi să știu dacă se slujește acolo sau nu românește.

P. S. Episcop al Rîmnicului: D-le Ministru! D-nul Burada în excursiunile sale, care le face în interesul națiunii române, s'a dus și pe la Lemberg, unde a găsit o biserică veche, de aproape 300 ani, carea este ortodoxă și în carea serviciul divin se săvârșește în limba română. Această biserică, duple cum ne-a comunicat și P.P. S.S. carii au învățat la Cernăuți, este ajutorată din fondul religionar al Bucovinei. Preotul însă a acelei biserici printr'un apel către S-tul Sinod și adus de către Dl. Burada, se roga, ca să'î dăm mai multe obiecte, ca: cărți pentru ritualul bisericesc, cărți de teologie pentru a forma o bibliotecă a bisericii, veșminte și multe alte obiecte de biserică. Eu la rândul meu am făcut propunerea, ca, acei din noi, carii am tipărit câte ceva, să facem o colecție de cărți și să'î trimitem. Acum a mai rămas cele-lalte obiecte de biserică, ca crucea, cădelnița, veșmintele și altele de felul acestora. Eu am propus, și S-tul Sinod a primit, ca să amânăm desbaterea acestei cestiuni, spre a fi față și D-vastră și, luând cunoștință și D-vastră de acestea, să se potă lua de S-tul Sinod o hotărâre completă. Mai întâi în privința cărților de ritual, S-tul Sinod este dispus a da un vot, ca Directorul tipografiei să'î dea un rând de cărți. În ceea ce privește însă seria a treia de cereri, ȳic obiectele bisericești, a rămas, să ne adresăm la D-vastră, ca D-vastră din fondurile, ce aveți la dispozițiune pentru bisericile ortodoxe, aflătoare afară din Regatul României, să faceți o mică parte și acestei biserici, carea este ortodoxă, ba și românească.

D. Ministru al Cultelor: Aș vrea să știu, dacă un costum de exemplu din stofele noastre naționale ar prii tot așa de bine ca o cădelniță.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Cere și veșminte.

D. Ministru al Cultelor: El cere ce s'ar putea da. Nu mă mir de existența bisericeii, dar nu știm dacă se mai slujește românește.

Știți că Ecaterina a Rusiei a scris, că a găsit împrejurul Lembergului mulțime de sate românești, și Generalul Potenchin i-a spus că a găsit foarte buni soldați, și 'i a propus să 'i lege de împărăție. Acastă dovedește că multe din colonii s'au întins și pe lângă Lemberg, nu stiam că mai există o biserică. Eū il cunosc pe D-nul Burada, când se întorce din excursiune, vine și cere câte un mic supliment; pe unde a fost, a fost cu fondurile Ministerului; după ce s'a întors, 'i am tipărit broșura la tipografia Statului. Chiar dacă nu s'ar sluji românește, nu este nici o pagubă dacă vom trimite câte un rând de cărți, eū le voiū da cu plăcere; dacă voiū putea le voiū trimite și cruce.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Crucea trebuie făcută de lemn.

D. Ministru al Cultelor: Cât va fi posibil voiū face cu cea mai mare plăcere.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Să vă spun și eū în privința Lembergului din cele ce știu; ca adecă aceste colonii sunt duse acolo de pe timpul lui Ștefan cel mare, când Pocuția făcea parte din Moldova. Dar Lembergul a jucat un mare rol civilisator față mai ales de cultura Moldovei....

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Acolo este un paraclis neînsemnat.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Este o biserică parohială.

P. S. Episcop al Dunărei de jos: Atunci trebuie să aparțină unui Chiriarh, și D-vóstră vă puteți adresa lui.

D. Ministru al Cultelor: Nu am ȃis că S-tul Sinod să le trimită, ci S-tul Sinod să 'mă comunice, și eū voiū lua dispozițiuni. Știți că obiecte se dă la tótă lumea, banii nu putem da, dar obiecte da.

I. P. S. Mitropolit Primat: De aceea am amănat

acastă cestiune până va veni și D-nul Ministru, pentru că noi Sinodul nu putem lua o dispozițiune fără D-sa, în cestiuni materiale. Noi comunicăm această cerere, și ce va putea da D-nul Ministru îi va trimite.

Voci: Inchiderea discuțiunii.

— Se pune la vot închiderea discuțiunii și se primește.

P. S. *Episcop al Hușilor:* Rog pe S-tul Sinod să-mi primească demisiunea din însărcinarea ce-mi a dat, ca să fiu intermediator între S-tul Sinod și Ministerul Cultelor, în ceea ce privește cartea D-lui institutor D. Petrescu.

I. P. S. *Mitropolit Primat:* Am primit o reclamă de la un domn Petrescu, care a lucrat o carte didactică religioasă, pe care S-tul Sinod a aprobat-o, comunicând tot odată și Ministerului despre aprobarea ei, și acolo s'a pus la dosar. S-tul Sinod însă în urma acestei reclame și după desbaterile ce a avut, a hotărât ca să se însărcineze P. S. Episcop de Huși să se înțeleagă cu D-vastră asupra acestei cărți, aprobată de noi și respinsă de Dv. P. S. Episcop de Huși a primit atunci cu mulțumire această însărcinare.

P. S. *Episcop al Hușilor:* Vă rog să-mi primiți demisiunea din această însărcinare. P. S. Episcop al Dunărei de jos a demisionat din mai multe comisiuni, a fugit de muncă, și i-a primit demisiunile, și mie să nu-mi o primiți pe acesta? Nu-mi convine mie să mă duc la Minister. Nu pot eu să îndeplinesc această îndatorire; căci care ar fi misiunea mea? Ca să mă duc la Minister și să întreb, de ce nu s'a primit recomandățiunea Inalt Prea S-țitului Președinte al S-tului Sinod, și să vin apoi să raportez S-tului Sinod de ce nu s'a primit. Dar acesta se poate face de însuși biuroul, să întrebe pe onor. Minister care poate să răspundă; sau însuși D. Ministru ar putea să răspundă acum S-tului Sinod, că iată, pentru cutare sau cutare motiv nu se primește cartea.

D. *Ministru al Cultelor:* Nu mă amestec în demisiunea P. S. Episcop de Huși, căci acesta nu e tréba mea.

Ceea ce pot spune, este că în realitate nu e nevoie de nimeni pentru acesta. Neapărat în fie-care carte sunt două părți, este partea didactică și cea religioasă, și se respinge pentru partea didactică.

Cu toții sunteți convinși că ca carte didactică, materia

care se predă mai rău în școlile noastre, este studiul religiunii, și cel puțin eu, de câte ori m'am dus la examen, mai în tot-deuna am eșit foarte amărît de modul cum se predă cursul religiunii.

P. S. Episcop al Dunărei de jos: Și după noua programă?

D. Ministru al Cultelor: Chiar după noua programă, și iată pentru ce: pentru că lipsește sistemul, mai ales în cursurile secundare.

P. S. Arh. Ioanichie Bacaónul: Acastă carte este de cursul primar.

D. Ministru al Cultelor: Probabil că s'a respins din cauza părții didactice.

I. P. Mitropolit Primat: Este cercetată chiar de P. S. Episcop al Hușilor.

D. Ministru al Cultelor: Nu pot să'mi aduc aminte de acastă carte, se pôte să fi venit la Minister. Dar în general, modul cum se predă religiunea, mai ales în școlile secundare, chiar de profesori reputați buni, lasă foarte mult de dorit. 'Mi aduc aminte într'o școlă, nu vë pot spune pe profesor că îl cunosceți, a scos pe un elev și l'a întrebat botezul, și a început o turuială, descriind nu botezul, ci cum se face rânduiala botezului, cum se ia capul copilului și se afundă, etc. Acăsta nu e lucru de școlă, și e departe de a atrage pe școlarii la studiul religiunii, acăsta îi face să intre la clasa de religiune cu mai puțină plăcere de cât chiar la limba grăcă, unde se scie că nu prea merg școlarii cu bună voință. Să sperăm însă, că vremea va schimba lucrul.

Eu voi cerceta de cartea acăsta, și nu e nevoie de nici o demisiune, căci eu voi raporta S-tului Sinod.

Dacă cestiunea interesază în specie pe P. S. Episcop de Huși, fiind-că a revêdut cartea și 'și a dat aprobarea sa personal, voi fi tot de-auna gata a'î da explicațiuni, și să mă înțeleg cu P. S. Sa.

În tot cazul însă eu voi cerceta, căci se pôte să se fi și greșit, fiind-că noi la Minister nu suntem infailibili.

P. S. Episcop al Hușilor: D-le Ministru. I. P. S. Prședinte a șis că cartea este a mea.

D. Ministru al Cultelor: Am aușit că este a unui domn Petrescu.

P. S. Episcop al Hușilor: I. P. S. Președinte a Țis că este cercetată de mine.

P. S. Mitropolit Primat: Revăduță de P. S. Ta.

P. S. Episcop al Hușilor: Dacă este așa apoi dați-mi voe să vĂ spun istoricul acestei cărți.

Sunt vre-o 5, 6 ani de când eĂ citĂm cărți de acestea de religiune, în calitate de membru al comisiunii S-tului Sinod și vedeam că nu este nici una bună, și mă gândeam cum nu se găsește vre unul din institutori care să fie seminarist, să cunoscă religiunea bine, și să fie cunoscător și de metodă cum se predă în cursul primar. Gândindu-mĂ la acesta și chiar vorbind nu știĂ cine despre acesta, mi s'a spus că D-nul Institutur Petrescu este seminarist de 7 clase. Minunat de bine gândii eĂ, cu acesta am să fac trebă. L'am chemat și l'am întreat poĂ să faci D-ta un manual de religiune pentru clasele primare? El mi-a rĂspuns că da, numai să i daĂ planul. Atunci aducându-mi aminte că S-tul Sinod a dat o dată planul unei asemenea cărți, l'am și căutat în debaterile S-tului Sinod și i-l'am arătat, ȡicĂnd, veĂi dupĂ planul acesta și dupĂ programa existentă a cursului primar să faci manualul de religiune pentru cursul primar. După acel plan și program s'a apucat de lucru, și dupĂ vr'o jumătate de an vine cu un manuscript spunĂndu-mi că a terminat. UitĂndu-mĂ prin trĂnsul nu mi-a plăcut, și chemĂndu-l i l'am dat înapoi spuindu-l ce să mai facă. În sfirșit mi'l aduce iarăși. Atunci i-am ȡis, înaîntĂzĂ'l cu petiție S-tului Sinod. S-tul Sinod mi la dat mie spre cercetare. Primind manuscriptul în cercetare am constatat din noĂ, mai ales că acum eram eĂ responsabil, că nu merge. Era ușor de respins, dar mi-am ȡis, e nevoie de asemenea carte, ia s'o fac eĂ. Și așa am luat eĂ parte cu parte, cu Biblia dinainte și am făcut manuscriptul ca din noĂ. Mai ales partea a 4-tra Catehismul e tot din noĂ. Iată acesta este istoricul cărtei în cestiune.

I. P. S. Mitropolit Frimat: 'Mi pare bine că ai afirmat cele ȡise de mine.

P. S. Episcop al Hușilor: Tocmai din această cauză nu'mi convine a primi sarcina, și mai ales că P. S. Episcop al Dunării-de-jos știe tĂte acestea, și m'ar fi pus în cestiune pe mine, ca interesat, că eĂ aș profita din

acastă carte. Eū însă numai am lucrat, am muncit la acea carte, și în urmă am dat-o aceluī Domn ca s'o tipărescă și să se folosescă. Ceia ce am făcut eū este în folosul bisericeī nōstre. Este interesul ce port, ca copiii romāni ortodocși să aibă în mână o carte de religiune corectă și ca istorie și ca doctrină ortodoxă, iar nu pentru interes material. V'am rugat și vė rog să mă dispensați de asemenea însărcinare, ca să nu devin suspect, că fac negustorie, dupre cum pare a-se da a'nțelege.

I. P. S. Mitropolit Primat: Ca să dați concursul aceluī domn.

P. S. Episcop al Hușilor: Iertați-mē nu pot primi asemenea însărcinare.

D. Ministru al Cultelor: Acum nu mai e nevoie de nimic, din moment ce știū că este o carte care fusese revēdută de către P. S. Episcop de Huși. Voiū vedea eū motivele, fie că cartea a fost prea mare, că și această se întâmplă, sau că nu mai e potrivită cu sistemul școlelor nōstre, și pōte să o transforme. Mē însărcinez dar eū să cercetez, nu mai e nevoie de însărcinare specială, mē însărcinez eū să mă ocup de cestiune, și dacā voiū avea lămuriri de cerut, atunci le voiū cere de la P. S. Episcop de Huși, și cu această ocasiune aduc mulțumirile mele P. S. Sale, pentru corecturile făcute unei cărți de citire ce am trimis la P. S. Sa. Deci, nici eū nu mă voiū da în lături să dau lămuriri P. S. Episcop de Huși.

I. P. S. Mitropolit Primat: Cererea autorului este de a se transforma în micī broșuri.

P. S. Episcop al Hușilor: Iată ce voiū să mai adaug; cārticica este făcută înainte de programa astă-đi în vigōre, dar d-nul Petrescu a aranjat-o mai pe urmă după noul program.

D. Ministru al Cultelor: A aranjat'o, sau nu, aci e cestiunea, și în privința desvoltării care s'a dat. Nu știū, dar nu pot să'mī închipuesc că a respins-o pur și simplu. Acesta este lupta nōstră a tuturor, că fie care autor voește ca cartea lui să devie importantă, și o mărește: acesta avem cu gramaticile, aritmeticile, toți vor să o mărescă și voim să tăem, și din această luptă ese o transacție. Chimiul vrea să facă un volum de 2000 pagini, dar noi tăem.

P. S. Episcop al Hușilor: Eū de aceia rugasem pe

S-tul Sinod prin raportul meu, asupra petițiunei D-lui Petrescu, ca să autorise pe biuroū să intervină la D-nu Ministru și să'l rōge că, dacă cartea acēsta este conformă cu programa analitică de astă-đi și cu principiile pedagogice și chiar igienice, atunci să o primescă ca carte didactică religiōsă în cursul primar.

D. Ministru al Cultelor: De drept poți să nu mai fii în comisiune, dar de fapt poți să fii.

Voci: Inchiderea incidentului.

— Se pune la vot inchiderea incidentului și se primește.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Să comunicăm D-lui Ministru, că S-tul Sinod a votat regulamentul pentru hainele preoților, al studenților facutăței de teologie și al seminariștilor. Acum ca să nu se dea loc la interpretațiunii fantastice asupra celor dispuse de S-tul Sinod, și de altă parte, pentru a se putea pune la îndemâna tuturor formele hainelor cu întrebuițarea lor, eū rog pe D-nul Ministru, să dispună a se tipări în broșuri deosebite regulamentul acesta cu modeluri fotografiate de hainele votate de către S-tul Sind.

D. Ministru al Cultelor: Ne va mai costa câte va parale, dar o să facem și acēsta.

I. P. S. Mitropolit Primat: Am o sumă pusă la dispoziție, de D-nu Ministru pentru confecționarea costumelor model și din acea sumă am să fac și aceste modele fotografiate care le cere P. S. Episcop al Rîmnicului, și în urmă voiū da socotēlă D-lui Ministru.

D. Ministru al Cultelor: Nu cred să ajungă paralele.

I. P. S. Mitropolit Primat: Dacă nu va ajunge, o să vē rugăm să ne mai dați.

D. Ministru al Cultelor: Avem să dăm, căci n'avem ce face.

I. P. S. Mitropolit Primat: Cred că acēstă dispozițiune este aprobată de S-tul Sinod.

Voci: Da, Da.

D. Ministru al Cultelor: Dă citire adresei cu No. 1783 prin care face cunoscut S-tului Sinod, că dintre cei trei candidați desemnați de S-tul Sinod pentru locul de Arriereū cu titlul de Ploeștēnu, devenit vacant prin alegerea titularului P. S. Ieronim, la scaunul de episcop al

Romanului, Guvernul a ales și Majestatea Sa Regele prin Înaltul Decret No. 1112 a bine voit a confirma pe cucernicul Econom Nicolae Nicolescu, profesor licențiat în teologie, paroh al bisericii Albe și director al cancelariei S-tului Sinod.

I. P. S. Mitropolit Frimat: În urma acestei aprobări, fac cunoscut S-tului Sinod, că voiți hirotonisi pe preotul Nicolae Nicolescu, când voiți putea, și voiți comunica la timp S-tului Sinod despre acesta. Ne mai fiind nimic la ordinea zilei și St Sinod terminându-și toate lucrările, rog pe D-nul Ministru a da citire Mesagiului de închiderea S-tului Sinod.

D. Ministru al Cultelor: dă citire următorului Mesagiu de închiderea S-tului Sinod:

Prea Sântiți Părinți,

«Sântul Sinod al sântei biserici autocefale Ortodoxe Române, deschis prin Mesagiul Nostru No. 326 în ziua de 25 Ianuarie 1895, terminându-și lucrările sale, Eu declar închisă sesiunea acestui sânt Sinod».

Dat în București la 9 Martie 1895.

CAROL.

Ministrul Cultelor
și
Instrucțiunii Publice
TAKE IONESCU.

No. 1113.

Președinte: Ghenadie Mitropolit Primat.

Secretari: Dionisie Episcop al Buzelui și
Iónichie Floru Bacaónu.

SESIUNEA DE PRIMA-VARA a ANULUI 1895.

Procesele-Verbale ale Sântului Sinod.

Sesiunea de prima-vară a anului 1895.

Ședința din 1 Mai 1895.

— Sesiunea de primă-vară a S-tului Sinod s'a deschis cu solemnitatea obicinuită.

— La orele 10¹/₂ a. m. s'a oficiat Te-Deum la S-ta Mitropolie de cătră I. P. S-țitul Mitropolit Primat, fiind față Dl. Ministru al Cultelor și toți membrii S-tului Sinod.

— La orele 11 a. m. s'a făcut sântșirea apei în sala ședințelor S-tului Sinod, după care Dl. Ministru al Cultelor dă citire Mesagiului Regal de deschidere cu No. 2263 din 1 Mai 1895.

— I. P. S. Mitropolit Primat citește următorul discurs de deschidere, în care se ating cestiunile cele mai importante, cu care S-tul Sinod are a se ocupa în această sesiune:

*Prea Sântiți Părinți și în Christos
Iubiți Frați!*

Cu duhovnicescă bucurie întimpin dragostea Prea Sântielor Vóstre și Vě salut de bună venire cu triumfătoarele cuvinte ale creștinismului de «Christos a înviat !

Sesiunea ordinară de primă-vară a S-tului Sinod din anul curent fiind deschisă, prin decretul regal No. 2128, Vě aduc la cunoștința Prea Sântielor Vóstre nevoile și trebuințele simțite de Biserica noastră autocefală ortodoxă

română, precum și o schiță de lucrările cu cari se va ocupa Sântul Sinod în această sesiune.

În luna Ianuarie expirat, fiind convocat acest matur corp bisericesc în sesiune estraordinară, prin decretul regal No. 304, pentru rezolvarea unor cestiuări urgente și mai ales pentru alegerea arhierelor titulari în locurile vacante de locotenenți la episcopiele: *de Argeș, Râmnicul Nou-Severin și Dunărea-de-jos*, Sântul Sinod a lucrat cu o deosebită sîrguință, dându-se ast-fel curs tuturor lucrărilor venite la ordinea zilei, și complectându-se în același timp locurile vacante de arhierei, prin alegerea Prea Cuviosului Arhimandrit Pimen Georgescu, în locul vacant de arhiereu locotenent al Episcopiei de Argeș, cu titlul de Piteșteanu; a Prea Cuviosului Arhimandrit Atanasie Mironescu, cu titlul de Craioveanu și a Prea Cuviosului Arhimandrit Meletie Dobrescu, cu titlul de Gălățenu. După alegerile Sântului Sinod și confirmările guvernului, hirotoniele acestor Prea Sântiți arhierei, s'a sêvêrsit în biserica catedrală a Sântei Mitropolii din București, după orânduirile canonice.

În urma acestor preînnoiri, ce au avut loc în treptele ierarhice, convocându-se marele colegiu electoral prin decretul regal No. 289, pentru alegerea Episcopului de Roman în locul devenit vacant, prin trecerea din viață a Prea Sântitului Episcop Inochentie, sorțiți cădênd asupra Prea Sântitului arhiereu Ieronim Ploestênu, Vicarul Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei, a fost ales de marele colegiu în ziua de 25 Februar a. c. Episcop al eparhiei văduvite. Iar în locul de arhiereu locotenent al Sântei Mitropolii din București, rêmas ast-fel vacant, s'a ales de St. Sinod și confirmat de Majestatea Sa Regele, Prea Cuviosul Arhimandrit Nifon Niculescu, cu titlul de Ploestênu, care a fost hirotonit la 25 Martie expirat în catedrala din București.

Tot în acea sesiune estra-ordinară, pe lângă aceste însemnate acte, s'a mai rezolvat și următoarele cestiuări: uniformisarea costumului preoțesc, al studenților în teologie și al elevilor seminariști, al cărei regulament, fiind votat de S-tul Siuod și înaintat D-lui Ministru de Culte pentru sancționare, s'a și decretat de Majestatea Sa Regele, care cugetă ziua și noptea la ridicarea și înflorirea Bisericii. Cartea intitulată «*Πνεῦμα*» lucrată de Părintele

Simeon Popescu, încredințându-se spre cercetare unei comisiuni compusă din Prea Sfințiele Lor: Gherasim Episcopul de Argeș, Pimen Piteștenu și Atanasie Craiovenu, și apreciându-se ca depărtată de spiritul dogmelor bisericești creștine ortodoxe, s'a respins de Sântul Sinod și s'a comunicat D-lui Ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice, spre cele de cuviință. Apoi s'a luat hotărârea de a se scrie Prea Sfințivilor Episcopi pentru unele modificări de parohii. În acelaș timp, s'a atras luarea aminte a St. Sinod și asupra seminaristilor cu 4 clase, pe cari legea i-a aflat cu drepturi câștigate de hirotonie.

Sântul Sinod, a mai avut fericirea, ca în acea sesiune, pe lângă atâtea lucrări folositoare, să facă și prima revizuire a cărței simbolice: *Mărturisirea Ortodoxă* și avem deplină speranță, că în această sesiune se va face și ultima ei revizuire, ca ast-fel să putem a o pune sub tipar, spre a se adăpa credincioșii din isvórele acestei comori de învățături, și tot-odată a se introduce fără schimbare în școlile secundare din țară. Acestea toate și alte multe cestiuni, cu bucurie s'aũ înregistrat în analele St. Sinod, în sesiunea sa estra-ordinară din Ianuarie espirat.

Prea Sfinții Părinți,

În sesiunea acesta, avem să ne ocupăm de restul lucrărilor rămase ne limpedite în sesiunea trecută, precum și de următoarele cestiuni, cari reclamă imperios rezolvarea lor și anume: 1) Jurământul preoților și legiferarea lui după vederile santei noastre biserici; 2) armonisarea legii civile cu cea bisericească în privința căsătoriei; 3) iconografia bisericești române ortodoxe; 4) programa de învățământ religios în școlile primare și secundare din țară; 5) serviciul pastoral al preoților de armată; 6) retipărirea Bibliei, și 7) cestiunea lumînărilor de ceară, punându-se o stabilă falșificărei lor, spre a nu se mai aduce în biserica lui Dumnezeu jertfa necurată compusă din felurite materialuri.

Preocuparea noastră, Prea Sfinții și Iubiți Frați în Domnul, este, ca biserica lui Dumnezeu din regatul României, încredințată nouă păstorilor sufletesți și pândari ai națiunii române, să fie cât mai mult apărată în curățenia doctrinei sale și pusă pe o cale de propășire, potrivit cu cerințele timpului de față.

Reclamele, pe cari dîlnic le primim noi Ierarhiî țerei, cu privire la nevoile bisericeî și ale clerului, Ne pun în pozițiune să le facem cunoscute Sântului Sinod, ca împreună lucrînd, să ajungem la împlinirea dorințelor legitime ale pioșilor creștini și la mulțumirea sufletescă a servitorilor altarului. Așa d. e. pămîntul bisericilor care prin legea clerului mirean cade în folosul preoților parohî și supra-numerari, precum și al întregului personal bisericesc, urmază să îngrijim, ca să nu se înstrîneze orî să se arendeze, după cum sunt acum pornite unele vederi. Corpul cîntăreților de pe la bisericile urbane, ne contenit reclamînd, că cu îmbunătățirea sôrteî clerului, pozițiunea lor a rămas destul de umilită, urmază să ne ocupăm și de aceste plîngerî. Lipsa de seminarișți de gradul II pentru trebuința comunelor rurale, la vacanțele parohiale, a provocat acum depunerea pe biuroul camerei a unui proiect de lege din inițiativă parlamentară, pentru a se da dreptul de hirotonie seminariștilor cu patru clase aflați în acéstă categorie în pređiua votărei legeî clerului mirean. Regulamentul Consistoriilor avînd unele lacune și ne putînd prin urmare să împace în totul spiritul de perfectă armonie, ce trebuie să domnescă între Stat și Biserică, credem că e bine a se mai îndulci unele articole prin modificările cerute de timpul de față. Defensorii eclesiastici fiind un lux în corpul funcționarilor bisericești, credem că este mai bine, ca cu salariile lor să se amelioreze sôrta precară a Protoiereilor și subprotoiereilor, cari singuri duc greutatea administrațiunei bisericești.

Aceste puncte fiind cunoscute nouă tuturor, urmază să chibzuim împreună asupra măsurilor de îndreptare, și apoi prin Domnul Ministru de Culte și Instrucțiune Publică, să putem ajunge la ținta dorită, pentru mersul regulat al santeî năstre biserici.

Prea Sântiți Părinți,

În urma votului dat de Sântul Sinod, în ședința de la 6 Martie, espirat în favórea Prea Sântitului arhieru Calistrat Bărlădeanu, că să fie adică numit într'una din funcțiunile pendinte de Sântul Sinod, am dispostat, ca Prea Sântia Sa cu începere de la 1 Aprilie espirat să fie numit ca membru redactor și președinte al revistei «Bi-

serica Ortodoxă Română» în locul D-lui Ioan Cornoiu, actualmente director al Cultelor și profesor la facultatea de Teologie.

Tot asemenea, potrivit votului indicat, am dispus, ca la tipografia cărților bisericești, să fie numit Director în locul D-lui C. Erbiceanu, demisionat la I a curenteii din motive de sănătate, Prea Sântia Sa Arhiereul Valerian Rîmnicénu, pe care l'am însărcinat mai întâi să primescă cu inventariu în regulă avutul acelei tipografii și al revistei, și apoi să între în toate drepturile prevădute de regulamentul Sântului Sinod.

Dar pentru că afacerile financiare și materiale ale tipografiei, în timpul de față sunt mult mai numeroase de cât în trecut și reclamă prin urmare dîlnic un prețios timp pentru a fi casa în ordinea recomandată de dispozițiunile comptabilităței și pentru ca comanda și încasările să fie într'un serviciu de perfectă regulă, s'a simțit de aceea nevoia de a se înființa și un post de Controlor, atât pentru avutul tipografiei, care să ridică la o sumă considerabilă, cât și pentru al casei revistei «Biserica ortodoxă Română». Tóte acestea se vor supune la cunoștința Prea Sântielor Vóstre printr'un raport amănunțit.

În fine, Prea Sântiți Părinți, să ne rugăm cu căldură duhovnicéscă, ca Dumneđeul puterilor să fie cu noi, și să trimită în mijlocul nostru pe Mângăitorul seú Duh, ca să ne inspire și să ne lumineze, la lucrările folositóre sântei Biserici autocefale ortodoxe române și scumpei noastre țeri, ca ast-fel sesiunea acésta să fie cât mai rodnică, după așteptările iubiților naștri fií sufletești.

— Se face apoi apelul nominal și răspund prezenți 16 P.P. S.S. membri.

— Se citește sumarul ședinței de la 9 Martie a. c. a sesiunei extra-ordinare, și se aprobă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acum, vă rog să procedăm la alegerea secretarilor biuroului.

— Se procede la alegerea secretarilor, prin vot secret.

I. P. S. Mitropolit Primat: Resultatul votului este: Votanți 16. Majoritate absolută 9. Aú întrunit:

P. S. Arhiereú Nifon Ploeșteanu 16 voturi.

» » Meletie Gălățeanu 16 »

Proclam dar, ca secretari ai biuroului, pe P. P. S. S. Arhieriei: Nifon Ploșteanu și Meletie Gălățeanu, cari au întrunit unanimitatea voturilor.

Acum, vă rog, să procedăm la alegerea comisiunii de petițiunii.

— Se procede la alegerea comisiunii de petițiunii, prin vot secret.

I. P. S. Mitropolit Primat: Procedăm la despuerea scrutinului.

Resultatul votului este: Votanți 16. Majoritate absolută 9. Bilete albe 3. Au întrunit:

P. S. Episcop al Romanului	12	voturi.
» Arh. Calistrat Bârlădeanu	11	»
» » Valerian Rîmniceanu	10	»
» » Atanasie Craioveanu	3	»
» » Pimen Piteșteanu	2	»
» Episcop al Hușilor	1	»

Proclam dar, de aleși în comisiunea de petițiunii pe P. S. Episcop al Romanului și pe P. P. S. S. Arhieriei: Calistrat Bârlădeanu și Valerian Rîmniceanu, cari au întrunit majoritatea cerută de regulament.

Acum să se facă comunicările.

— Se comunică de la biuroș petițiunea P. S. Arhierieș Nifon Ploșteanu, prin care își dă dimisiunea din postul de director al cancelariei S-tului Sinod, pentru motivul că conform art. 8 din regulamentul interior, este incompatibilitate între pozițiunea sa de membru al S-tului Sinod, și postul de director al cancelariei.

Se pune la vot demisia și se primește.

— Se comunică de la biuroș petițiunea părintelui Archidiacon G. I. Gibescu, licențiat în Teologie, prin care solicită postul de director al cancelariei S-tului Sinod rămas vacant prin demisionarea P. S. Arhierieș Nifon Ploștenu.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Cererea acésta, eu cred că ar fi bine, s'o avem în vedere, când ne vom ocupa de alegerea directorului.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eu cred, că nu pôte fi un alt timp mai bine venit de cât acesta, când P. S. Nifon și-a dat dimisiunea. Afară de acésta, cancelaria S-tului Sinod, neputând suferi lipsa de director, mai cu sémă

acum în timpul sesiunii, eu pun la vot cererea părintelui Archidiacon Gibescu.

Cine este pentru, să bine voiască a ridica mâna.

S'a primit.

P. S. Episcop al Rîmnicului: I. P. S. Președinte! Eu cer cuvântul, ca să vorbesc în această cestiune, și nu voiți să mi'l acordați. Vă rog dar să se ia act de acesta; că adecă, mi s'a suprimat cuvântul.

I. P. S. Mitropolit Primat: Prea Sănțite, trebuie să știți că directorul cancelariei S-tului Sinod, poate să se alege numai de către președinte; dar eu am venit pe calea legală și S-tul Sinod aprobând cererea pâr. Archidiacon Gibescu de a fi numit în calitate de director al acestei cancelarii, nu mai încapă discuțiune.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Știu că după regulament directorul cancelariei se alege de S-tul Sinod, și prin urmare eu, ca membru al S-tului Sinod, sunt în drepturile mele, când am înaintea mea o asemenea cerere; sunt cu alte cuvinte în drept să iau cuvântul și să vorbesc, când se fac propunerile ca acestea.

I. P. S. Mitropolit Primat: S'a votat acum, nu se mai poate discuta.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Eu sunt în drepturile mele să discut.

— Se comunică de la biuroū scrisoarea Patriarhului de Constantinopole, adresată I. P. S-țitului Mitropolit Primat cu ocaziunea suirei Sanctității Sale, pe scaunul patriarhal, de care se ia act.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Neapărat, ca I. P. S. Vóstră aveți să răspundeți. Dar cum? în ce calitate? ca Mitropolit Primat, sau ca Președinte al S-tului Sinod?

I. P. S. Mitropolit Primat: Neapărat, că nu-i pot răspunde în alt mod, de cât în calitate de președinte al S-tului Sinod.

— Se comunică de la biuroū adresa I. P. S-țitului Mitropolit Primat prin care face cunoscut, că în urma votului dat St. Sinod, a tuns în schima monahală pe Pâr. Econom Nicolae Nicolescu, dându-i numele Nifon, iar în ziua de 25 Martie l'a hirotonit arhieru cu titlul de Ploeștenu. Se ia act de acesta.

— Idem, o adresă a D-Juī Ministru al Cultelor și Ins-

trucriunii Publice, prin care se face cunoscut, cã anul acesta s'a prevãduț în budgetul Ministeriului 12,000 lei pentru plata diurnelor membrilor S-tuã Sinod. Dupã aceea se comunicã o altã adresã, prin care se revine asupra celei de sus fãcãndu-se cunoscut, cã s'a prevãduț în budget suma de 15.000 lei anual.

D. Ministru al Cultelor: În adevãr, sã tãiaze intãi și se redusese suma la cifra de 12,000; dar mai pe urmã vãduãnd cã se pãte face economie din alte pãrți, s'a alocat din nou în budget tot suma de 15,000 lei, cum a fost și pãnã acum.

În tot cazul însã, acãstã sumã fiind chiar atãt, S-tul Sinod tot nu va rãmãnea neplãtit, pentru timpul cãt va lucra.

— Se comunicã de la biuroũ adresa D-luã Ministru al Cultelor, pe lãngã care se înaintãzã mai multe fotografii, reprezentãnd biserica Sãrindaru.

P. S. Episcop al Rãmnicului: Eũ propun, ca un rãnd din aceste tablouri sã se depunã și în biblioteca S-tuluã Sinod. Apoi, dacã sunt înaintate mai multe rãnduri, eũ rog sã ni se punã și nouã la îndemãnã, cãte un rãnd.

P. S. Episcop al Hușilor: Mi se pare cã de la Onor. Minister s'a trimis pentru fie-care membru.

D. Ministru al Cultelor: Nu'mã aduc aminte dacã sunt sau nu 114 vederi deosebite. Mi se pare cã sunt aceleași vederi.

Vã rog sã se citãscã adresa, ca sã vedem.

— *P. S. Nifon Ploșteanu* citește adresa.

Inalt Prea Sãnțite,

«Am onãre a înainta I. P. S. Vãstre, alãturatele 114 tablouri-fotografii, reprezentãnd diferite vederi ale fostei biserici Sãrindaru, și vã rog, Inalt Prea Sãnțite, sã binevoiiã a face sã se pue la dispozițiunea Prea Sãnțiiilor Membri ai S-tuluã Sinod, conform dorinței exprimate de Prea Sãnțiile Lor, în una din ședințele sesiunii din urmã».

D. Ministru al Cultelor: Prin urmare, dacã sunt cãte 7 vederi, se va mai trimite de la Minister încã cãte douã, și atunci, pãte sã aibã fie-care cãte un rãnd, iar unul pentru biblioteca S-tuluã Sinod; și de va mai rãmãnea, va lua și fie-care Arhiereũ.

— Se comunică de la biuroū adresa Ministerului lângă care se înainteză un manual de musică, literatură pusă pe două voci, de Dl. Ionescu, profesor de musică vocală la școla normală «Vasile Lupu» din Iași.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Eū propun, ca pentru acēstă carte să se alegă o comisiune specială în ședința de astă-đi, sau în altă ședința.

Se comunică de la biuroū o adresă a Episcopiei de Roman, relativ la modificarea unei parohii.

— S-tul Sinod decide a se avea în vedere când se va discuta asemenea cestiuni.

P. S. Episcop al Rîmnicului: I. P. S-șite Președinte! Vē rog, să'mi dați voie ca să'mi îndreptez cuvēntul meu cātră P. S. Nifon Ploeșteanu, fostul nostru Director de cancelarie, și să'l întreb: dacă nu s'aū tipărit încă sumarele ședințelor din sesiunea extra-ordinară trecută; căci noi nu le-am primit încă până acum tipărite. Și apoi aceste sumare ne sunt de o mare trebuința ca să le avem înaintea noastră; fiind-că numai așa lucrările, care astă-đi sunt pendinte înaintea S-tului Sinod din sesiunea trecută pot avea o discuțiune regulată. Știm că s'aū luat mai multe hotărâri în sesiunea trecută asupra unor lucrări, care aū rămas să se termine în sesiunea acēsta, într'un fel, se înțelege, sau în altul. Dacă dar, desbaterile s'aū tipărit, să ni se împartă, și numai atunci vom putea hotări asupra cestiunilor, care aū rămas pendinte din sesiunea trecută.

I. P. S. Mitropolit Primat: Să vē dau eū explicațiunile pe care le cereți asupra desbaterilor din sesiunea trecută. Nici eū nu le-am revēđut până ađi. Am întreat pe fostul director și mi s'a spus că aū fost la P. S. Vóstră, vre-o trei săptămâni, la P. S. Episcop al Hușilor asemenea aū stat cât-va timp, și acum nu știū unde se mai găsesc. Eū însu'mi n'am revēđut nimic, fiind-că s'aū trimis întâi la P. S. Vóstră, unde le-ați reținut atâta timp, și cred, că nu aveți dreptul a vē plânge de întârđierea tipăririi acestor desbateri.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Pentru ca să înceteze orice interpretare, eū rog pe P. S. Nifon Ploeșteanu, ca să aducă originalele sumarelor aci, cu copertele lor, și atunci se va vedea, că pe ele sunt notate đilele, care aū stat la mine, și când aū eșit de la mine fie-care sumar.

P. S. Nifon Ploeștenu: De și astă-đi, pentru prima óră iaű parte la lucrările S-tului Sinod, ca membru al acestui Inalt corp bisericesc, de și ca noű venit ar fi trebuit cât va timp să 'mă impun tăcere, totuși fiindcă se vorbește la adresa mea, rog cu tot respectul pe I. P. S. Președinte cum și pe S-tul Sinod să'mă permită a răspunde P. S. Episcop al Rîmnicului.

Văđend că debaterile din sesiunea extra-ordinară sunt mai lungi de cât cele din alte sesiuni, în calitate de director al cancelariei S-tului Sinod, luasem o măsură nouă, adică, ca chiar în timpul sesiunii să trimit P.P. S.S. Membri debaterile rînd pe rînd spre a le revedea, ca ast-fel o dată cu închiderea S-tului Sinod să se și publice debaterile după cum se face cu debaterile corpurilor legiuitoare. Cele dintăi debateri le-am prezentat P. S. Episcop al Rîmnicului. De două ori am fost în persoană la P. S. Sa, rugăndu-l să-și revadă cuvântările și mi'a đis că e ocupat în diferite comisiuni.

De la P. S. Sa, le-am dus la P. S. Episcop al Dunărei de jos și le-a revăđut. O parte din ele le-am dus la I. P. S. Mitropolit al Moldovei și asemenea a bine-voit a le revedea. Văđend însă că nu se pot vedea de toți P.P. S.S. membri, a trebuit să le las pănă la sfârșitul sesiunii, după cum era obiceiul. O parte a fost văđută de P. S. Episcop al Rîmnicului, iar cele l'alte aű rămas după sərbători.

P. S. Episcop al Hușilor: Atunci aű fost la mine.

P. S. Nifon Ploeștenu: Pe lângă acesta, de Sf. sərbători ale Pascelui toți P. P. S. S. Chiriari aű fost pe la Eparhi așa că nu le-a putut vedea toți. Acum fiind revăđute de toți P.P. S.S. Membrii imediat le trimit la tipografie, pentru a se tipări.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Și eű am observat că tipărirea debaterilor S-tului Sinod s'a întârziat, și de vre'o două ori am întrebat pe I. P. S. Președinte al S-tului Sinod, dacă nu ni se dă să le cercetăm.

Mi s'aű dat și mie în două rënduri, dupe ce m'am întors dupe Paști și le-am văđut.

I. P. S. Mitropolit Primat: Eű am atras atențiunea în mai multe rënduri asupra debaterilor, și m'am convins că cauza întârzierii în tipărirea lor, a fost că P.P. S.S. Membrii nu le-aű revăđut mai din vreme, pretecestând fie care că sunt ocupați.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Pentru ca să puteți dovedi, cât aū stat la mine sumarele, eū rog încă odată să se aducă copertele, și atunci se va vedea.

I. P. S. Mitropolit Primat: Ultima revedere a vorbi-rei P. S, Episcop al Rîmnicului, a fost la 24 Martie, îna-nte de Paște cu câte va țile.

Parte din desbateri aū fost la P. S. Episcop al Hu-șilor, după Paști, cum chiar P. S. Sa ne-a declarat, și abia acum sunt revēdute de toți Membri. De aceea, nu pōte fi motiv de învinuire, că nu s'aū tipărit până acum. Cred dar că incidentul ridicat de P. S. Episcop al Rîm-nicului pōte fi închis.

P. S. Episcop al Rîmnicului: I. P. Sānte! Acum eū rog, ca să procedām la alegerea comisiunilor pentru luarea socotelilor la jurnalul Biserica Ortodoxă, și la Ti-pografia Cărților Bisericești.

I. P. S. Mitropolit Primat: Aceste comisiuni putem să le alegem în altă ședință

D. Ministru al Cultelor: Eū aș ruga pe I. P. S. Președinte, ca să hotărască de acum țiua când este șe-dința, pentru că voiū să știū și eū.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Nu suntem încă de-plin constituiți; pentru că nu s'aū ales tōte comisiunile. Mai avem de ales comisiunile pentru luarea socotelilor jurnalului și ale tipografiei și eū rog să terminām astă-țil.

D. Ministru al Cultelor: Acele comisiuni, cum și comisiunea pentru cercetarea acelei liturghii, pusă pe douē voci, cred că se va putea alege în ședința viitoare.

În comisiunea pentru cercetarea acelei liturghii, care nu cere vreme multă de lucru, cred că ar fi bine să alegeți pe P. S. Episcop al Romanului, care a mai făcut ase-menea liturghii.

I. P. S. Mitropolit Primat: Atunci dar, ca să termi-nām, eū cred, că este bine, să procedām la alegerea co-misiunilor pentru cercetarea socotelilor jurnalului și ti-pografiei.

— Se procede la alegerea comisiunei, pentru cercetarea socotelilor jurnalului «Biserica Ortodoxă Română» și a Tipografiei Cărților Bisericești, prin vot secret.

I. P. S. Mitropolit Primat: Resultatul votului este: Votați 16. Majoritate absolută 9. Bile albe 1. Aū întrunit:

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos	12	voturi
» » » Buzăului	8	»
» Arh. Meletie Gălățianu	8	»
» Episcop al Rîmnicului	6	»
» » » Argeșului	5	»
» » » Ilușilor	3	»
» Arh. Atanasie Craiovénu	2	»
» » Valerian Rîmniceanu	1	»

Proclam dar ca membri în comisiunile pentru cercetarea socotelilor jurnalului și ale tipografiei, pe P. S. Episcop al Dunărei-de-jos, al Buzăului și pe P. S. Archiereu Meletie Gălățianu, cari au întrunit majoritatea cerută de regulament.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Dupre regulamentul tipografiei, și voiū merge mai departe, dupre legea secularisărei bunurilor bisericești, statul are un control special asupra averei Bisericeii năstre. Regulamentul pentru fondarea tipografiei are un articol special, prin care se obligă Ministerul, ca la luările de socotělă să și trimită delegatul seū. Apoi să nu uităm, că chiar S-tul Sinod a cerut asemenea delegați. De aceea eū acum mă adresez la D. Ministrul și'l rog să declare, dacă renunță la acest drept, ce'l are statul de a controla averile acestor două instituțiuni, saū nu.

D. Ministru al Cultelor: Prea Sănșite, este evident că Statul nu renunță nici odată la nimic. Eū voiū cerceta regulamentul și voiū vedea dacă Statul are drept la trimiterea unui delegat

A doua cestiune care aveam să anunț este următorea. Mi se pare, pe cât am vėđut din comunicări, că directorul tipografiei și'a dat dimisiunea. Art. 9 din regulamentul respectiv iată ce ăice în acéstă privință:

Art. 9 Directorul tipografiei trebuie să fie o persoană distinsă atāt prin știință cât și prin onestitate și să depună și o garanție în valóre cu suma de banī ce i se va încredința spre administrare.

Știința i se cere pentru ca să pótă ecsecuta tipărirea cu cea mai mare fidelitate și esactitate, pentru ca să nu se întroducă în cărți greșeli și omisiuni precum acésta din nenorocire s'a întâmplat la editarea cărților bisericești în fosta tipografie a Mitropoliei din București, când,

«din lipsa unui director competente s'aũ strecurat o mulțime de greșeli în cuvinte și omisiuni de întregi frase, ceea ce a compromis foarte cărțile acelea. Directorul tipografiei va fi ales de S-tul Sinod în înțelegere cu Ministrul de Culte și aprobat de Domnitor». Acesta este conținutul articolului și în această privință iată ce am să propun: Rog pe I. P. S. Președinte al S-tului Sinod, să bine voiască a pune la ordinea zilei în viitoarea ședință, cestiunea alegerii directorului tipografiei; căci după cum vedeți, în regulament se țice că, directorul va fi numit în înțelegere cu Ministru și aprobat de Domnitor. Atunci vom vedea dacă voiũ putea să dau și agreementul Ministrului de Culte, pe care regulamentul îl cere să existe la alegerea directorului tipografiei.

Asemenea dacă se va putea, ca comisiunea care s'a ales acum, nu să ia socotelile, dar să ne spună cu aproximație până la ședința viitoare, cam care ar fi veniturile tipografiei, ca să știm cum să aplicăm articolul 9 din regulament.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Nu s'a cerut nici odată acesta.

D. Ministru al Cultelor: Acesta ca o garanție pentru suma de bani care intră în mâna sa și ast-fel să se aplice regulamentul în totul.

Cred dar, că este bine, ca să fie ședința Joi la orele 2 dupe amiază și în aceeași zi cer să se pună la ordinea zilei și alegerea directorului tipografiei.

I. P. S. Mitropolit Primat: Să'mi dați voe, D-le Ministru, să răspund în câte va cuvinte la ceea ce ați obiectat asupra directorului tipografiei.

N'a fost până acum nici un director cu garanție; dar să credeți D. Vóstră, că atât eu cât și S-tul Sinod, dorim să îndrumăm spre bine mersul tipografiei și al jurnalului «Biserica Ortodoxă Română».

Acesta a fost scopul meu, iar S-tul Sinod m'a înțeles și bine a făcut, ca să punem aceste instituțiuni pe cale de propășire.

Dacă voiți D-le Ministru, să trimiteti un delegat, puteți să faceți acesta, însă articolul 9, pe care nu l'ați citit pe tot, țice mai la vale:

El (directorul) va fi salariat și va administra tipogra-

«fia cu avutul ei, sub controlul S-tului Sinod, împreună
«cu Ministrul de Culte, până când tipografia se va întreține
«de Stat; iar dupe ce ea va avea mijlocele sale proprii
«de întreținere, *va rămânea numai sub controlul
«S-tului Sinod».*

Prin urmare, S-tul Sinod nu mai pôte să procedeze alt-fel, de cât în spiritul articolului acestuia.

D. Ministru al Cultelor: N'am spus că voiü trimite, ci am ȃis că voiü esamina cestiunea. (P. S. Nifon Ploestenu citește Art. 9 în întregul lui.)

I. P. S. Mitropolit Primat: Acesta este, D-le Ministru, conținutul articolului 9, și S-tul Sinod va usa de drepturile ce-i se prescrie prin acest articol.

Acum ne mai fiind nimic la ordinea ȃilei, ridic ședința și cea viitoare va fi pe Joi la orele 2 dupe amiază.

Ședința se ridică și se anunță cea viitoare pentru Joi 4 Mai, orele 2 p. m.

Președinte: Ghenadie Mitropolit Primat.

Secretari: Nifon N. Ploestenu și Meletie Galațenu.

Ședința din 4 Mai 1895.

— Ședința se deschide la orele 2 p. m. sub președenția I. P. S-șitului Mitropolit Primat.

— Se face apelul nominal și răspund prezenți 15 P.P. S.S. membri, fiind absente motivat P. S. Episcop al Dunărei de jos.

Se citește sumarul ședinței precedente.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Din citirea ce s'a dat sumarului, de noul Arhieru, am auȃit că s'a comunicat Sântului Sinod scrisoarea Patriarhului de Constantinopole. Să-mi dați voe să vă atrag atențiunea, că noi trebuie să ținem compt de titlurile ce le are cine-va; și deci și aci ar fi trebuit să se ȃică «Prea fericitului Patriarh de Constantinopole».

P. S. Episcop al Rîmnicului: Patriarhului de Constantinopole nu se ȃice «Prea fericitului».

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Cel puțin Prea Sântitului.

P. S. Nifon Ploeșteanu: Este o omisiune I. P. S-țite.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: A doua cestiune este, că I. P. S. Mitropolit Primat a hirotonit pe cutare ca Arhiereu.... Ce espresiune este acésta *cutare*? Ar fi trebuit să se ȃică în Arhiereu.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot sumarul ședinței precedente cu aceste observațiuni.

— S'a primit.

I. P. S. Mitropolit Primat: P. P. S. S. Părinți! Vă rog, să luați act că, în urma votului ce mi s'a dat de St. Sinod, în una din ședințele sesiunii extraordinare, am numit director la tipografia cărților bisericești pe P. S. Arhiereu Valerian Rîmniceanu; iar pe P. S. Calistrat Bărlădeanu l'am numit redactor și președinte la jurnalul «Biserica Ortodoxă Română». Vă comunic acestea spre știință.

P. S. Episcop al Argeșului: Nu putem să luăm act de înlocuirea D-lui Cornoiu cu P. S. Calistrat Bărlădeanu, căci este contra regulamentului. I. P. S. Vóstră ați făcut acésta numire, dar S-tul Sinod n'a hotărât.

I. P. S. Mitropolit Primat: Am ȃis să se ia act.

P. S. Episcop al Argeșului: Ni s'a făcut cunoscut numai prin discursul program, că s'a făcut numirea, dar St. Sinod n'a luat act. De aceea, vă rog, să-mi dați cuvântul.

I. P. S. Mitropolit Primat: Veți avea cuvântul, atunci când va veni comisiunea cu socotelele. Eú am ținut să fac cunoscut S-lui Sinod aceste numiri, pentru a lua act.

P. S. Episcop al Argeșului: Nu putem să luăm act, căci acea numire este în contra regulamentului.

Noi avem un regulament, care spune, anume cum să se declare o vacanță. Ați numit fără ca S-tul Sinod să dea un vot. Despre înlăturarea D-lui Cornoiu nu a fost nici o vorbă în sesiunea trecută.

I. P. S. Mitropolit Primat: Prea Sântite, vă spun a doua óră, că atunci când va veni comisiunea cu raportul socotelilor, puteți vorbi cele ce aveți de vorbit.

P. S. Episcop al Hușilor: Eú unul protestez în contra unei asemenea numiri făcută fără consimțimentul S-tului Sinod, de óre-ce sunt regulamente precise, în care se spune, că Directorul tipografiei cum și membrii comite-

tului revistei «Biserica Ortodoxă Română» trebuie să se numescă de S-tul Sinod. Am ținut.

P. S. Calistrat Bârlădeanu: I. P. S-țite! Este închis incidentul, sau îmi dați cuvântul?

I. P. S. Mitropolit Primat: Incidentul este închis, și protestul P. S. Episcop al Hușilor n'a avut loc.

P. S. Calistrat Bârlădeanu: De aceea voiam să întreb pe S-tul Sinod: P.P. S.S. Episcopul al Hușilor și al Argeșului, protestează ore contra deciziunii S-tului Sinod? Să ne spună și nouă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Incidentul este închis; prin urmare trecem la comunicări.

— Se comunică de la biuroū petițiunea P. S. Episcop al Dunărei de jos, prin care cere să i se motiveze absența, fiind chemat să ia parte la aniversarea morței marului patriot român I. C. Brătianu, și se aprobă.

— Idem, adresa D-lui Ministru al Cultelor, prin care face cunoscut promulgarea regulamentului pentru costumul clerului, al studenților în teologie și al elevilor seminariști.

I. P. S. Mitropolit Primat: Se ia act de acesta, și se va comunica tuturor P.P. S.S. Episcopul.

— Se comunică de la biuroū cererea D-lui Director al școlei Normale a societăței pentru învățătura poporului român din București, prin care se rōgă, a se acorda pentru trebuința elevilor acelei școle, un rând din cărțile de ritual.

— Se comunică de la biuroū petițiunea obștei locuitorilor din cătunul Pîriu, Jud. Gorj, prin care cer a fi alipiți la parohia Căzănești, de care sunt foarte aprōpe, și se decide a se trimite P. S. Episcop respectiv acea petiție.

— Idem, petițiunea preotului Iōn Cucu, din Eparhia Hușilor, prin care se rōgă, a-și se reda biserica ce a avut, și se trimite la comisiunea de petițiuni.

— Idem, petițiunea a 3 locuitori din comuna Băilești, Eparhia Rîmnicului Nou-Severin, prin care cer, a presta jurământul în procesul ce'l au la Consistoriu, în comuna lor, de ore-ce sunt sēraci, și se trimite la P. S. Episcop respectiv.

— Idem, 6 adrese a le Mitropoliei Ungro-Vlahiei, privitoare la călugăriri, și se trimit la comisiunea de petițiuni.

— Idem, 9 adrese ale Episcopiei Hușilor, privitoare la călugăriri, și se trimit la comisiunea de petițiuni.

— Idem, petițiunea d-lui G. Dima, psalt la Biserica Sf. Spiridon din Iași, pe lângă care înaintează spre ceretare, un manual de cântări bisericești, și se trimite la comisiunea specială.

P. S. Episcop al Hușilor: Dl. Ministru al Cultelor comunică S-tului Sinod, că regulamentul pentru costumul clerului, s'a sancționat. Mi se pare că, atunci când s'a votat regulamentul, s'a vorbit că se va face o publicare a formei costumului prin o broșură deosebită, împreună cu regulamentul și acea broșură să se trimită la Episcopi și Protoieri. Intreb, s'a făcut această broșură, sau nu? Ori are să se facă de acum înainte?

I. P. S. Mitropolit Primat: Neapărat, că are să se facă. Noi am așteptat numai sancționarea regulamentului, spre a avea un temei, ca să'l putem pune în aplicare.

P. S. Episcop al Râmnicului: Dacă e să ni se comunice și nouă acea broșură, atunci eu vă rog, să dispuneți a ni se comunica și fotografiile deosebitelor costume.

I. P. S. Mitropolit Primat: Regulamentul se va trimite în broșură tuturor Episcopilor și Protoiereilor, precum prevede art. 18.

P. S. Episcop al Râmnicului: Dacă se va putea, să ni se comunice în mai multe exemplare; căci, poște și unii din preoți vor avea dorința ca să le aibă.

P. S. Arh. Pimen Piteșteanu: Intre alte comunicări făcute S-tului Sinod în ședința de astă-zi, este o cerere din partea D-lui Director al școlii Normale pentru învățătura poporului român, prin care cere, să'l se dea un rând de cărți de ritual bisericesc, care să serve elevilor în serviciul religios. Considerând că, acești elevi ai școlii Normale, sunt chemați în societatea română, pentru a educa pe fiil noștrii; considerând că, acești tineri, ca profesori, conform legii sunt obligați să meargă cu elevii din școlă la biserică, eu vă rog, să'l se încuviințeze a'i se da gratuit un corp de cărți de ritual de la tipografie, care să pótă fi de folos elevilor normalști.

— Se pune la vot propunerea P. S. Pimen Piteștenu, și se primește.

— Se citește următoarea scrisore a Sanctității Sale Patriarhului Constantinoplei, Antim VII, trimisă I. P. S-țitului Mitropolit Primat și Președinte al S-tului Sinod:

Πανιερώτατε καὶ Σεβασμιώτατε Μητροπολίτη Οὐγροβλαχίας καὶ ἔξαρχε πάσης Ρουμανίας, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητέ καὶ περιπόθητε ἀδελφε καὶ συλλειτουργέ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Γεννάδιε τὴν φίλην ἡμῖν Σεβασμιάν αὐτῆς Πανιερότητι καὶ Σεβασμιότητα ἀδελφικῶς, ἐν Κυρίῳ περιπτυσσόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν. Ὁ καθολικὸς καὶ παγκόσμιος τῆς μιᾶς Ἁγίας καὶ Ἀποστολικῆς τοῦ Χριστοῦ, Ἐκκλησίας χαρακτήρ, θεμελιωμένος ἐπὶ τῆς πρὸς τοὺς ἁγίους αὐτοῦ μαθητὰς ἐντολῆς, «πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη», ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ παραγγέλματος τοῦ Ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν «Ἀνέχεσθε ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ, σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης», καὶ ἐπὶ τῷ περὶ τῆς ἐνότητος αὐτῆς ὑπὸ τῶν ἁγίων καὶ Θεοφόρων Πατέρων δογματισθέντων, ἐκ γενεᾶς εἰς γενεάν ἀπ' αἰώνων κληροδοτηθεῖς, ἀδιάρρηκτος ἄχρις ἡμῶν διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς κατὰ μέρος ἀγίαις τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαις τηρεῖται καὶ ἐπιρρίνεται. Τοῦ ἱεροῦ τούτου καὶ σωτηρίου δεσμοῦ διακρατομένου τῇ προνοίᾳ τῶν ὑπὸ Θεοῦ τεταγμένων προεδρέειν ἐν αὐταῖς, χρεῶν ἀπάντων ἱερώτατον καὶ φροντισμάτων εὐχρηστότατον λογιζόμεθα, κατὰ τὸ ἄνωθεν καλῶς κεκρατηκὸς ἔθος, ἐξαγγεῖλαι τοῖς ἐν Χριστῷ ἀγαπητοῖς καὶ περιποθήτοις ἀδελφοῖς τοῖς Θεοφιλῶ: προστατοῦσι τῶν ἀγιωτάτων Ὁρθοδόξων

Prea Sântite și prea venerate Mitropolit al Ungro-Vlahiei și Exarh, primat al României, în Christos Dumnezeu prea iubite și preadorite frate și coliturghisitor al smereniei noastre, Domnule Genadie, pe prea sântia Voastră iubită și venerată nouă, frățește în D-nul îmbrățișând'o, salutăm cu mare mulțumire. Caracterul universal al santei și apostoliceii bisericii a lui Christos, întemeiat pe porunca, dată sântilor Săi învățecei; «mergând învățați tótepopórele, pe sânta poruncă a Apostolului popórelor» îngăduiți-vă în dragoste, silindu-vă a păstra unitatea credinței în legământul păceii» și pe dogmele sântilor și purtătorilor de D-đeu părinți asupra acestei unități din neam în neam de vécuri moștenit, legământ rēmas nerupt până în dīlele noastre, prin harul lui D-đeu, în santele bisericii ale lui Dumnezeu din diferite părți, se observă și se manifestă. Acest sânt și mântuitor legământ mēnținut prin îngrijirea celor orânduși de D-đeu, să prezideze în ele, socotim ca o grije și datorie a noastră prea sacră, după datina de mai sus în vigóre, a face cunoscut fraților iubiți și doriți în Christos primierarhilor prea sântelor bisericii ortodoxe autocefale și prea cinstitei ierarhii din ju-

Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν καὶ τῆ
 περὶ αὐτοὺς γερασμιωτάτῃ ἱεραρ-
 χία, τὴν ἐπὶ τὸν ἀγιώτατον Ἀ-
 ποστολικὸν καὶ Πατριαρχικὸν Οἰ-
 κομενικὸν Θρόνον τῆς Ἐκκλησίας
 Κωνσταντινουπόλεως Ἐλέω Θεοῦ
 ἀνάρρησιν ἡμῶν, καὶ κατὰρξασθαι
 αἰσίως, μετὰ τοῦ ἐξυγγέλματος
 τούτου, τῶν νοερῶν ἐν Χριστῷ ἀσ-
 πασιμῶν καὶ τῆς πατροπαράδοτου
 πνευματικῆς μετ' αὐτῶν ἐπικοι-
 νωνίας. Καὶ δὴ ἀνακοινοῦμενοι τῇ
 περιποθήτῃ ἡμῖν αὐτῆς ἀγάπῃ ὅτι
 ὁμοθυμῶν ψηφῶ κλήρου τε καὶ
 λαοῦ, κατὰ τοὺς ἰσχύοντας πρὸς
 ἡμῖν ἐκλογικοὺς Θεσμούς, ἀνήχ-
 θημεν μετὰ τὴν παρλίτησιν τοῦ
 γεραροῦ προκατόχου ἡμῶν Πανα-
 γιωτάτου Πατριάρχου κυρίου Νεο-
 φύτου ἐπὶ τὴν ἀγίαν ταύτην ἔδραν
 καὶ πολιτικῶς ἀνεγνωρίσθημεν, οὐ
 δυνάμεθα μὴ ἀνομολογῆσαι ὅτι
 ἀνελάθουμεν μὲν ὡς στρατιῶται
 τοῦ Κυρίου, πειθαρχεῖν τῷ κελεύσ-
 ματι αὐτοῦ ὀφειλοντες, τοὺς οἰακας
 τῆς νοητῆς ταύτης ὁλκάδος, ἀλλὰ,
 ἐν τῇ συναισθήσει τῆς ἀσθενείας ἡ-
 μῶν, φόβῳ πολλῷ συνεχόμεθα ἀπὸ
 τῶν πολλάκις ταύτην χειμαζου-
 σῶν τρικυμιῶν τυφῶνων καὶ μόνῳ
 τῷ Θεῷ τὰς ἐλπίδας ἡμῶν ἀνατιθέ-
 μεθα ὡς ὑπερτάτῃ κυβερνήτῃ καὶ
 πανσθενεῖ ἀρωγῇ τῆς Ἐκκλησίας
 αὐτοῦ. Οὐ μὲν δ' ἀλλὰ τὸ θάρρος
 ἡμῶν ἐνισχύει προσέτι καὶ ἀνα-
 πτεροῖ ὁ τῆς καθ' ἡμᾶς ἀγίας τοῦ
 Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐρί-
 τιμος τῆς ἐνότητος δεσμοῦς ὁ συν-
 δέων αὐτὴν μετὰ τῶν ἀπανταχοῦ
 ἀδελφῶν ἀγιωτάτων Ἐκκλησιῶν,
 ὃν ποθεῖμεν ἰδεῖν ἐπὶ μᾶλλον καὶ
 μᾶλλον κρατυνόμενον καὶ συσφιγ-

rul lor, urcarea noastră prin
 mila lui D-zeu, pe prea sân-
 tul apostolicesc și patriarhi-
 cesc tron al Bisericeii Constan-
 tinopolei, și a începe, o dată
 cu această încunoștiințare, sa-
 lutările spirituale în Christos
 și relațiunile duhovnicești tra-
 diționale. Și dar comunic Dra-
 gostei Vostre, că în urma vo-
 tului unanim al clerului și al
 poporului, după legile în vi-
 gōre la noi, am fost înălțat
 la acest sânt scaun și am fost
 recunoscut politicește, în urma
 demisiunei venerabilului nos-
 tru predecesor, Prea Sântitul
 patriarh, Domnu Neofit; nu pu-
 tem să nu recunoștem, că am
 luat asupra noastră cărma a-
 cestei corăbii spirituale, ca sol-
 dat al D-lui supus poruncei
 Sale, dar ne cunōștem slăbi-
 ciunea și suntem coprinși de
 frică mare din cauza furtuni-
 lor și vijeliilor ce adesea se
 agitēzā, ca în timp de iarnă
 și tōtă speranța o punem într-
 unul D-zeu, cel mai înalt căm-
 mitor și cel mai puternic a-
 jutor al Bisericeii. Dar pe lângă
 aceste ne întărește curagiul și
 ne animă prețiosul legământ
 al unirei santei noastre mare
 bisericii a lui Christos cu prea
 santele bisericii surori de pre-
 tutindenii, legământ ce dorim
 să'l vedem din ce în ce mai
 tare și mai strins după sânta
 voință a Mântuitorului arătată
 lămurit în Evangelie, spre bi-

γόμενον, κατὰ τὸ ἐκφαντορικῶς ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις ἐκδηλωθὲν ἄγιον τοῦ Σωτῆρος Θέλημα, ἐπ' ἀγαθῶ τῶν ἀπκντχου γῆς εἰς τὸ παύμνητον αὐτοῦ ὄνομα πιστευόντων. Ἀκράδαντον δ' ἔχοντες πεποιθήσιν ὅτι τοῦτ' αὐτὸ ποθοῦσι καὶ πάντες τῶν ἁγίων Ἐκκλησιῶν οἱ γεραροὶ καὶ Θεοστήριχοι ἰθύντορες, Θερωῶς ἐπικαλούμεθα ἄρωγούς ἐν τῇ δυσχερεῖ ἡμῶν διακονίᾳ τὰς Θεοπροσδέκτους εὐχὰς τῆς γερασμίας καὶ ποθεινοτάτης ἡμῖν αὐτῆς Σεβασμιότητος καὶ Πανιερότητος καὶ τὰς ὑπὲρ ἡμῶν ἐν ταῖς πρὸς Θεὸν ἐντεύξευσιν αὐτῆς δεήσεις, ἵνα δυνηθῶμεν, ἐπαξίως τῆς ὁμολογίας καὶ τῆς κλήσεως ἡμῶν, ἀρεστοὶ τῷ Θεῷ γενέσθαι, ποιῆσαι τε καὶ διδάξαι τὰ πρὸς οἰκοδομὴν καὶ εἰρήνην καὶ κραταίωσιν τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας. Θερωῶς δὲ παρακλοῦντες ἵνα ἀξιοῖ ἡμᾶς συνεχῶν ἀδελφικῶν γραμμάτων, δι' ἔργων τε καὶ λόγων ἐπιρροῦσα τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀναγκαίαν ἀγάπην καὶ συνάφειαν τῶν Ἐκκλησιῶν, αἴρομεν καὶ ἡμεῖς χεῖρας ἰκέτιδας πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Κύριον δεόμενοι αὐτοῦ, ἵνα τοὺς μὲν ἐν τῇ ὑπ' αὐτὴν λογικῇ ποίμνῃ εὐσεβεῖς καὶ Ὀρθοδόξους Χριστιανοὺς στηρίξῃ ἐπὶ τὸ προκόπτειν ἐν τῇ πίστει καὶ προάγεσθαι ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ Κυρίου, τὴν δ' αὐτῆς περισπούδαστον ἡμῖν γερασμίαν Σεβασμιότητα καὶ Πανιερότητα, μετὰ τῆς περὶ Αὐτὴν εὐαγούς ἱεραρχίας, ἐνισχύῃ ἐν τοῖς μόχθοις τῆς καλλιεργείας τοῦ ἀμπελώου τοῦ Κυρίου εἰς δόξαν τοῦ Ἁγίου Αὐτοῦ

nele credincioșilor în preamăritul lui nume de peste tot locul. Am ferma credință, că acelaș lucru doresc și toți venerabili și ținuții de Dumnezeu cărmuitoari ai sântelor biseric; călduros cerem ajutorul lor în greaua noastră sarcină, — rugăciunile primite de Dumnezeu ale Prea Sântiei Vóstre, venerate și prea dorite, ce veți adresa lui Dumnezeu pentru noi, ca să 'putem, potrivit cu mărturisirea și chemarea noastră, să ne facem plăcuți lui Dumnezeu și să facem și să povățuim cele trebuitoare pentru clădirea, pacea și întărirea santei bisericii a lui Dumnezeu. Rugăm călduros, ca să ne învredniciți cu dese cărți frățești și cu cuvântul și cu fapta să întăriți dragostea trebuitoare dintre biseric; înălțăm și noi mâinile către D-l Archiepiscop, rugându'l ca pe creștinii ortodoxi și pioși, aflați în turma cuvântătoare a Prea Sântiei Vóstre să 'l întărescă în credință și să 'l înainteze pe calea Domnului, iar pe Prea Sântia Vóstră venerată și dorită nouă, d'impreună cu s-ta ierarhie din jurul vostru s'o întărescă în ostenele pentru cultivarea viei Domnului, spre mărirea Sântului Sēu nume și consolidarea santei și ortodoxei noastre credințe și a sântelor dogme, canóne și legi, pe cari

ὀνόματος καὶ εἰς στερέωσιν τῆς ἀγίας καὶ ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως καὶ τῶν ἱερῶν Δογματῶν καὶ Κανόνων καὶ Θεσμῶν, ἐφ' ὧν αὕτη ὑπό τε τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Χριστοῦ, τῶν ἱερῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Ἀγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἀσάλευτως τεθεμελιώται. Ἐπὶ τούτοις ἀσπαζόμενοι Αὐτὴν ἐν φιλήματι ἀγίῳ καὶ μετ' ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ προφρόνως περιπτυσσόμενοι, ἐξαιτούμεθα θεοῦ τὰ γερᾶσμα Αὐτῆς ἔτη ὡς πληῆστα ὑγιενᾶ καὶ πανευφρόσυνα καὶ διατελοῦμεν

αωγε. Μαρτίου η.

Τῆς λίαν ἡμῖν περισπουδάστου Αὐτῆς Σεβασμιότητος καὶ Πανιερότητας ἀγαπητῆς ἐν Χριστῷ ἀδελφῶς καὶ ὄλως πρόθυμος

† ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ἀνθιμος.

ea se află nestrămutat așezată de Arhiepiscopul Christos, de sântii Apostoli și de santele Sinode Ecumenice. Intre aceste, salutându-vă în sărutare sântă și cu dragoste întru Christos îmbrățișându-vă, cu mulțumire cerem de la Dumnezeu ca anii P. Sântiei Văstre să fie mulți, sănătoși și veseli, și suntem

Al Prea Sântiei Văstre venerată și prea iubită nouă frate iubit în Christos și cu totul devotat

(ss) † Al Constantinoplei Antim.

1895 Martie 8.

— Se ia act de acésta.

P. S. Episcop al Argeșului: Cred, că I. P. S-țitul Mitropolit Primat, va bine-voi să'î răspundă tot în termenî asemenea ca aceștia.

I. P. S. Mitropolit Primat: Neapărat, că tot așa am să răspund și eu; am voit însă, de a o pune mai întâi în cunoștința S-tului Sinod și în urmă să fac răspunsul trebuitor, conform usului de până acum.

P. S. Nifon Ploșteanu: Să se publice și în jurnalul «Biserica Ortodoxă Română», împreună cu originalul.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acum, intrăm în ordinea Țilei. La ordinea Țilei este: 1) Alegerea unei comisiuni pentru cercetarea manuscriptului intitulat: «*Proiect de Prohod în versuri*», de preotul V. Frăcea Sachelarie, care manuscript a rămas necercetat din sesiunea trecută. 2) Alegerea unei comisiuni pentru cercetarea Liturgiei pe două voci, lucrată de Dl. D. Ionescu, profesor la școla Normală din Iași. 3) Alegerea unei comisiuni pentru elaborarea regulamentului privitor la lumînările de ceară.

Să procedem mai întâi la alegerea comisiunei pentru

cercetarea cărților de cântări bisericești, pentru că avem un Prohod.

P. S. Episcop al Hușilor: Cărticica acésta «Prohodul» mi se pare că, a fost și în sesiunea trecută și s'a trimis la comisiunea cărților didactice. Rău și fără cale să trimit la acea comisiune, fiind-că acésta nu e o carte didactică, ci o carte de ritual; și de aceea eu vă rog, să se aleagă o comisiune specială.

I. P. S. Mitropolit Primat: Neapărat, că trebuie aleasă o comisiune specială.

P. S. Episcop al Rîmnicului: I. P. S. Sântă Președinte! Mai înainte de a procedea la alegerea comisiunii, dați-mi voie se fac următoarea întrebare: Acésta comisiune, pe care o alegem acum, are să cerceteze toate cărțile, puse și pe musica bisericească și pe cea cu note liniare?

I. P. S. Mitropolit Primat: Neapărat.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Dacă este așa, atunci eu propun, ca să fie și o singură comisiune dar în acea comisiune, să fie alésă și o persoană, care are cunoștințe și de musica liniară.

— Se procedea la alegerea comisiunii prin vot secret.

I. P. S. Mitropolit Primat: Resultatul votului este: Votanți 14. Majoritate absolută 8. Aș întrunit:

P. S. Arh. Ioanichie Bacaoanul	10	voturi.
» » Atanasie Craioveanu	10	»
» » Pimen Piteșteanu	9	»
» Episcop al Romanului	4	»
» Arh. Nifon Ploșteanu	2	»
» Episcop al Buzăului	1	»
Bilete albe	2	»

Prin urmare proclam aleși în comisiune pe P.P. S.S. Arhierii Ioanichie Bacaoanul, Atanasie Craioveanu și Pimen Piteșteanu, care aș întrunit majoritatea cerută de regulament.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acum avem alegerea unei comisiuni, pentru elaborarea regulamentului privitor la luminările de ceară.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Mi se pare, că St. Sinod are lucrat un regulament în acésta privință; și cred, că acum rămâne, nu să se elaboreze un proiect, ci să se găsească măsurile proprii, cum să se pună în aplicare acel regulament. La mine în Eparhie, mare parte din preoți,

În baza aceluși regulament, aș format societăți pentru fabricarea de luminări și cu acesta s'a făcut mult bine bisericilor. Nu se poate dice, că s'a înălăturat în totul luminările false, dar tot s'a făcut ceva. Regulamentul dar fiind făcut, noi trebuie să ne gândim la măsurile, cum trebuie să se aplice acel regulament. Am putea chiar să'l cercetăm și să'l amendăm, dar nu să se facă un regulament din nou.

I. P. S. Mitropolit Primat: Asemenea și în Eparhia Mitropoliei Ungro-Vlahiei, am constatat cu ocazia inspecțiunilor ce am făcut, că preoții își dau osteneală să fabrice luminări curate. Însă tot este nevoie ca, aceste luminări, acest prinos, care se aduce Domnului, să fie curat în toate bisericile; este necesar ca, preoții din toate părțile țerei, să aibă o normă, adică un regulament de care trebuie să se conducă în această privință. În adevăr, un regulament este făcut, dar acel regulament mi se pare, că n'a avut sancțiune din partea Guvernului. Așa dar, cred că astă-ți, alegerea unei comisiuni, în scopul de a elabora un regulament în privința acesta, se impune. Acea comisiune, va revedea și regulamentul de care vorbește P. S. Episcop al Rîmnicului. Regulamentul făcut și sancționat, se va pune în aplicare pentru totă țara, și ast-fel vom putea scăpa de acele luminări false, care se aduc în biserică. Iată care sunt vederile mele în această privință, și cred, că vor fi împărtășite și de S-tul Sinod. Luminările de ceară, atât la noi cât și în alte părți ale ortodoxiei, aparțin bisericii. Noi astă-ți, avem o tipografie, și deci este bine ca, alături cu această instituțiune a S-tului Sinod, să facem un atelier, în care să se fabrice luminări de ceară curată, sub privigherea și controlul S-tului Sinod, cum este și în Rusia. De ce să nu facem noi luminări de ceară curată în țara noastră și ast-fel să depărtăm din Biserică luminările false, care vatămă sănătatea și fac și pe credincioși să fugă din biserică. Să alegem dar comisiunea, care să se ocupe cu elaborarea aceluși regulament și ast-fel să ne punem pe o cale practică.

P. S. Episcop al Hușilor: Necesitatea unui regulament său mai bine dis înălăturarea luminărilor false din biserică este incontestabilă.

S'a afirmat, că este deja făcut un regulament. Mi se

pare că comisiunea S-tului Sinod, care s'a ocupat în una din sesiunile trecute de această chestiune, în urma cererii făcută de D. Președinte al Camerei de comerț din Iași, nu a făcut nici un regulament; ci numai a propus și St. Sinod a aprobat amânarea unei asemenea lucrări. De aceea propunerea I. P. S. Vostre de a alege o comisiune, după mine este foarte bine venită. Acum vom vedea cum se va chibzui; dar în sfârșit tot este bine să se pună o dată un început acestei lucrări.

I. P. S. Mitropolit Primat: Vă rog, să procedem la alegerea comisiunii, care să fie compusă din 5 persoane.

— Se procede la alegerea comisiunii prin vot secret. (În acest moment Dl. Ministru al Cultelor și Instrucțiunii publice intră în sala ședințelor).

I. P. S. Mitropolit Primat: Resultatul votului este: Votanți 15. Majoritate absolută 8. Aă întrunit.

I. P. S. Mitropolit Primat	15	voturi
P. S. Episcop al Hușilor	15	»
» » » Romanului	15	
» » » Rîmnicului	14	»
» » » Buzăului	14	»

I. P. S. Mitropolit al Moldovei 1

P. S. Arh. Nifon Ploieșteanu 1 »

Proclam dar, aleși membri în comisiunea pentru elaborarea regulamentului respectiv pe P.P. S.S. Episcopi: al Hușilor, al Romanului, al Rîmnicului, al Buzăului și pe mine, care am întrunit majoritatea cerută de regulament.

I. P. S. Mitropolit Primat: P.P. S.S. Părinți, ordinea dălei fiind epuiată, ridic ședința.

P. S. Episcop al Hușilor: Dați-mi voe Înalt Prea Sântite, ca mai înainte de a ridica ședința, să fac următoarea întrebare: Ce se face cu Mărturisirea Ortodoxă?

I. P. S. Mitropolit Primat: Am vorbit cu I. P. S. Mitropolit al Moldovei, și mi-a spus că și va nota observațiile ce le-a făcut în sesiunea trecută, și le vom vedea împreună.

Ședința vom avea mâine. Nu știu însă, dacă comisiunile sunt pregătite cu lucrările pe care le are, ca: *Jurământul preoților, Iconografia, Armonisarea legii civile cu cea bisericescă* și altele.

P. S. Arh. Atanasie Craiovénu: Am terminat numai cu Iconografia și Armonisarea.

D. Ministru al Cultelor: I. P. S-șite! V'așî ruga lucrul următor: 10 Maiü mi se pare, că este Mercuri și este probabil că, după data acêsta, sesiunea va fi închisă; aș ruga dar, pe S-tul Sinod să'și împartă lucrările cu aproximație, ca până la acêstă dată să fie isprăvite. Este și *Mărturisirea ortodoxă*, care voiți să o terminați în sesiunea acêsta. Vê rog, să distribuiți lucrările în ast-fel de mod, de și mie 'mî este indiferent cum veți face distribuirea lor, dar până la data de 10 Maiü să le terminați; căci după acêstă dată, cred că sesiunea se va închide.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Nu cred, că se va putea închide așa curând; căci comisiunea pentru luarea socotelor de la jurnalul Biserica Ortodoxă și de la tipografie, nu are să'și termine lucrările sale așa curând. Afară de acêsta, noi trebuie să așteptăm și delegatul D-lui Ministru, care are a lua parte în acêstă comisiune.

D. Ministru al Cultelor: Nicî nu voiü numi pe nimenia, căci după interpretarea dată articolului din regulament, și care cred, că este dréptă, tipografia are venitul ei și se întreține de sine.

I. P. S. Mitropolit Primat: Ne mai fiind nimic la ordinea zilei și ora fiind înaintată, ridic ședința. Cea viitoare va fi pe mâine Vineri, la orele 2 p. m.

— Ședința se ridică, anunțându-se cea viitoare pentru Vineri 5 Maiü, orele 2 p. m.

Președinte: **Ghenadie Mitropolit Primat.**

Secretari: *Nifon N. Ploșteanu și Meletie Galațenu.*

Ședința de la 5 Mai 1895.

— Ședința se deschide la orele 2 p. m. sub președinția I. P. S. Mitropolit Primat.

— Se face apelul nominal și răspund prezenți 16 P.P. S.S. Membri.

— Se citește sumarul ședinței precedente.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Aș voi să cer o explicațiune de la P. S. Secretar, privitoare la scrisoarea Sanctității Sale Patriarhului. Ce va să dică Sanctitate, și ce va să dică P. S. Sa?

P. S. *Episcop al Dunărei-de-jos*: Să se facă rectificare. Acesta este titlul Papei și al Patriarhului.

P. S. Niton Floeștenu: S'a rectificat.

Se pune la vot sumarul cu rectificarea făcută și se primește.

— Se comunică de la biuroū telegrama mai multor preoți din Eparhia Rîmnicului, prin care mulțumește S-tului Sinod, prin președintele său, pentru regulamentul relativ la costumul clerului.

— Se comunică și se citește de la biuroū demisiunea D-lui C. Erbicenu din postul de director al Tipografiei Cărților Bisericești, pentru motive de sănătate.

— Idem raportul P. S. Valerian Rîmnicenu, noul numit director al Tipografiei Cărților Bisericești, prin care comunică S-tului Sinod luarea pe sémă a avutului tipografiei; și se trimite la comisiunea pentru luarea socotelilor.

— Idem două rapôrte relative la situația financiară a revistei «Biserica Ortodoxă Română» și a «Tipografiei Cărților Bisericești,» pe anul expirat 1894/95 și se trimit la comisiunea respectivă.

— Idem raportul P. S. Director al Tipografiei Cărților Bisericești, prin care cere, a se da bine cuvântare pentru inprimarea în a doua edițiune a Evhologiului, Aghiasmatarului, Psaltirei și Penticostarului și se trimite la comisiunea specială.

Idem raportul P. S. Director al Tipografiei, prin care rógă pe S-tul Sinod a se mijloci către P.P. S.S. Episcopî, ca să oblige pe părinții Protoierei, să activeze cu încasarea și achitarea datoriilor la revista «Biserica Ortodoxă Română» și la Tipografie; iar S-tul Sinod decide a se scrie Prea Sântiților Chiriarhî.

I. P. S. Mitropolit Primat: S'a terminat cu comunicările. Acum P. S. Episcop al Rîmnicului are cuvântul asupra dimisiunei D-lui Erbicenu.

P. S. Episcop al Rîmnicului: I. Prea Sântite! D. Erbicenu prin dimisiunea, ce ne presintă, ȃice, saū mai bine, cere de la S-tul Sinod, ca să fie descărcat de tôte însărcinările, ce până acum S-tul Sinod i le-a pus asupră-î. Eū sunt de părere, că încă nu pôte fi descărcat acum; și anume nu pôte fi descărcat, până când comisiunea, carea

s'a rînduit de S-tul Sinod, nu va lua socotelele de la D. Erbicénu. Numai atunci pôte fi descărcat, saũ mai mult încărcat cu pozițiunea ce a avut; căci socotelele nu le pôte presenta comisiunei, de cât numai D-nélui pe anul es-pirat. Am întrebat adineauri, de cine este prezentat rapor-tul cu socotelele, și mi s'a respuns, că de D-nélui este pre-sentat. De aceia eũ adaog, că numai D-nélui este în stare să dea explicațiunI comisiunei.

În sfârșit, eũ rog pe S-tul Sinod, ca dimisiunea D-lui Erbicénu sa rămăe în suspensie, și să nu se ia asupra ei nici o hotărâre, până ce nu va veni comisiunea cu raportul pentru luarea socotelelor, și atunci ne vom pronunța și asupra acestei dimisiuni.

I. P. S. Mitropolit Primat: Dimisiunea D-lui Erbicénu a fost dată de mai nainte verbal, acum vine cu insistență să dimisioneze și formal; și dacă n'am pus'o până acum în vederea S-tului Sinod, de a fi descărcat, cauza a fost că așteptam rapórtele acestea din partea fostului director și a actualului director, ca tóte acestea să le dăm în cer-cetarea comisiunei respective, rugând'o ca să vie cu rap-port de situațiune, și să se pronunțe asupra gestiunei în genere.

În privința dimisiunei D-lui Erbicénu, nu avem nimic alt de făcut, de cât să o primim; căci nu putem să o ținem în suspensiune, cum ȃice P. S. Episcop al Rîmnicu-lui. Prea Sântiile Vóstre știți, că eũ în virtutea auto-risațiunei ce am avut, am și numit alt Director la Tipog-rafie, pentru care S-tul Sinod a luat act în ședința trecută.

Dacă însă, se vor constata neregularități în gestiunea anilor trecuți, S-tul Sinod va hotări în urmă ce este de făcut.

— Se pune la vot dimisiunea D-lui Erbicénu și se primește.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Eũ m'am abținut și mă abțin și acum.

P. S. Episcop al Argeșului: Eũ vėd că dimisiunea D-lui Erbicénu este dată pe ȃiua de I Maiũ și D-nélui a fost înlocuit pe ȃiua de I Aprilie. Nu înțeleg acęsta.

I. P. S. Mitropolit Primat: Mė ertați, și dimisiunea și numirea s'aũ făcut pe ȃiua de I Maiũ.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Da. Dar mai regulat era să'și dea întâi socotelele.

P. S. Nifon Ploeștenu: În privința socotelelor, despre care vorbește P. S. Episcop al Râmnicului, D-l Erbicenu a avut grija să le trimită și le-am înaintat la comisiune.

I. P. S. Mitropolit Primat: După ce am primit raportul cu socotelele, atunci am anunțat S-tului Sinod și dimisiunea și socotelele, pe care le-am înaintat la comisiune.

Acum intrăm în ordinea zilei. Iată ce avem la ordine:

1) Citirea și discuțiunea raportului asupra *iconografiilor bisericesti*.

2) Mai multe raporte ale comisiunii de petițiuni privitoare la călugări.

3) Raportul comisiunii de petițiuni, privitor la cererea lucrătorilor din portul Brăila, pentru respectarea sărbătorilor.

4) Raportul comisiunii pentru armonisarea legii civile cu cea bisericască, în privința căsătoriei.

P. S. Raportor al comisiunii pentru iconografie, este rugat a da citire raportului.

— P. S. Pimen Piteștenu în locul P. S. Atanasie Craiovenu, raportor, dă citire următorului raport:

Inalt Prea Sântite Stăpâne,

Comisiunea S-tului Sinod pentru studiarea cestiunilor atingătoare de iconografia bisericască, întrunindu-se în ziua de 2 a. c. sub președința I. P. S. Mitropolit Primat;

În vederea trebuinței de icône, ce este foarte simțită în popor;

În vedere că pioșii creștini, spre a-și îndeplini această trebuință își procură icône lucrate în alte țări, adesea de un caracter particular acelor țări, ce nu corespunde în totul cu simțul estetic și religios al Românului;

În vedere că icônele contribuie în măsură așa de însemnată la întărirea simțului religios și național în popor;

În vedere că la noi au început a se ocupa cu facerea de icône bisericesti pentru creștini persoane mai mult sau mai puțin streine de ale bisericii noastre:

Pentru aceste considerații, comisiunea opinază, ca S-tul Sinod să însărcineze pe directorul Tipografiei Cărților Bisericești, a se consulta cu ómenii competenți asupra condițiilor în care s'ar putea înființa la tipografia S-tului Si-

nod un atelier de litografie pentru icône și asupra costului instalației.

Acesta fiind rezultatul lucrărei sale, comisiunea cu smerenie îl supune la deliberarea S-tului Sinod, spre a decide cum va crede de cuviință.

(ss) *Ghenadie Mitropolit Primat, Ghenadie al Rîmnicului, Raportor Athanasie M. Craiovénu.*

— Se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc cu unanimitate de voturi.

— P. S. Valerian raportor, citește raportul comisiunei de petițiuni relativ la cererea ce fac 88 de hamali din portul Băila, prin care cer a fi scutiți să nu mai lucreze și sărbătorile în port.

Asupra acestei cestiuni comisiunea este de opinie, că P. S. Episcop respectiv poate autorisa pe suplicanții să lucreze și în zilele de sărbători.

(In acest moment D. Ministru al Cultelor intră în sala ședințelor.)

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Aceste conclusiuni ale comisiunei mi se par cu totul neînțelese. Comisiunea este de opinie ca S-tul Sinod să dispenseze a se lucra sărbătorea. Apoi ați se dă dispensă lucrătorilor, că pot să lucreze și în zile de sărbători; mâine o să dispenseze pe lucrători, că se pot duce la cârciumă să bea, poimâine o să dispenseze pe lucrători, că nu e nimic sărbătorea Duminicei și așa mai departe: ast-fel că, asemenea lucruri eu nu le înțeleg.

De aceea conclusiunile acestea pentru mine sunt neînțelese și eu sunt în contra unor asemenea idei.

P. S. Episcop al Hușilor: I. P. S. Președinte. Eu știu că întru cât privește sărbătorile, este un regulament votat de S-tul Sinod și sancționat de Majestatea Sa.

Prin urmare sunt de părere, că acel regulament să se păzescă, căci este al S-tului Sinod și fiind și sancționat, trebuie păzit în întregimea lui.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Aș ruga pe S-tul Sinod să intervină pe lângă Guvern, ca să facă să se respecte sărbătorile prevăzute în regulamentul S-tului Sinod, în toate porturile țerei și acesta este lucrul cel mai bun ce putem face în această cestiune.

I. P. S. Mitropolit Primat: Pun la vot propunerea

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos, care este și a P. S. Episcop al Hușilor. Cine este pentru, să bine voiască a ridica mâna.

S'a primit.

P. S. Valerian Rîmnicénu raportor, citește raportul comisiunii de petițiunii pentru tunderea în schima monahală a surorilor: Ecaterina Dumbravă, Gafia Solariu, Ecaterina Mitchievici, Stanca T. Popa, Teodora S. Antoniu, Victoria Solunca, Stăncuța V. Niculae, Maria Budésca și Anica Andreescu, toate din monastirea Adam.

Comisiunea gășind îndeplinite formalitățile cerute de regulament, este de opinie a li se aproba călugărirea.

Se pune la vot opiniunea comisiunii și se primește.

— Idem raportul comisiunii pentru tunderea în monahism a fratelui Hagi Anghel Cristea din monastirea Ghighiu. Comisiunea gășind îndeplinite formalitățile cerute de regulament, este de opinie a i se aproba călugărirea.

— Se pune la vot opiniunea comisiunii și se aprobă.

— Idem, raportul comisiunii de petițiunii pentru călugărirea efectuată în cas de bătă a surorii Ecaterina Niculescu din monastirea Pasărea, care a primit numele de Epraxia. Comisiunea este de părere a i se aproba călugărirea.

— Se pune la vot opiniunea comisiunii și se aprobă.

— Idem, raportul comisiunii de petițiunii pentru tunderea în schima monahală a fratelui Constantin Stelian din monastirea Ghighiu.

Comisiunea negășind îndeplinite formalitățile, cerute de regulament, este de opinie a se înapoia dosarul spre complectare.

— Se pune la vot opiniunea comisiunii și se aprobă.

— Idem raportul comisiunii pentru tunderea în monahism a fratelui Florea Stanciu, din monastirea Ghighiu și conchide a i se admite călugărirea.

I. P. S. Mitropolit Primat: P. S. raportor, dați-mi voe să vă cer o explicațiune. Mi se pare că o călugărire precedentă s'a respins din cauză că n'a avut actele toate, adecă îi lipsea actul de despărțire.

P. S. Valerian Rîmnicénu, raportor. Pentru acela s'a înapoiat dosarul spre complectare, căci nu avea actele toate, iar acesta le are pe toate.

D. Ministru al Cultelor: Ce act are de despărțire?

P. S. Valerian Rîmnicén: Are consimțimântul mutual, după cum prescrie regulamentul, care este legalizat de judecătorul de pace.

D. Ministru al Cultelor: Asemenea acte dupe legea civilă nu sunt bune, ci sunt nule.

Până ce nu va avea un act de despărțire în regulă, adică o sentință dată de tribunal, acela nu este despărțit.

Dacă această femeie ar avea un copil legitim cu bărbatul său, ea ar fi fost silită să-i ceară pensie alimentară, fiind-că este copilul lui. Dacă acea femeie ar fi voit ceva de la bărbatul său, fiind-că ea 'l consideră ca bărbat, și dacă se va duce să ședă la el, are dreptul să stea la el. Acum cel mai bun lucru ar fi, ca să nu primiți de cât despărțirea legală, adică acea care este în regulă cu sentința tribunalului.

I. P. S. Mitropolit Primat: Deja am admis acesta.

D. Ministru al Cultelor: Eū cred că este mai sigur, când se presintă așa ceva, să cereți a presinta sentința de despărțire, pronunțată de tribunal; căci alt-fel vă expuneți. Dacă nu este despărțit prin tribunal, femeia nu se poate mărita, și trăind cu altul, atunci este o bigamie, femeia ne fiind despărțită, cum este în cazul de față.

P. S. Valerian Rîmnicénu: Pentru acestea primarul certifică, că n'are nici o sarcină față de societate, n'are nici o legătură.

D. Ministru al Cultelor: Primarul nu este competente a da act de despărțire. Omul acesta o fi fost sau nu căsătorit în regulă, acesta nu se știe, dacă nu va fi fost căsătorit în regulă, lucrul este simplu, dacă va fi fost căsătorit, atunci este foarte greu și trebuie să aibă un act de despărțire în regulă.

I. P. S. Mitropolit Primat: Sunt de părere să se scrie starețului monastirei, că să întrebe pe acest frate dacă a fost căsătorit în regulă sau nu. Dacă nu va fi fost căsătorit în regulă, atunci i se poate acorda călugărirea, iar dacă va fi fost în regulă, trebuie să se despartă prin tribunal.

P. S. Episcop al Hușilor: În o asemenea împrejurare dacă ar fi trăit nelegitim, nici nu s'ar fi dat de autoritate un act că este despărțit.

D. Ministru al Cultelor: Credeți-mă, că se dau de la primării acte pentru orî ce vrei, așa că nu puteți pune temeî pe acestea.

Dilele trecute țineam locul Ministrului de Justiție, mi-se presintă cine-va și cere învoirea de dispensă pentru rudenie. Eû 'l întreb, în ce grad stă rudenia, și'mî spune că de trei ani trăește în concubinagiu cu vara sa. Eû 'i-am respuns, că pentru alte motive se pôte acorda dispensa, dar pentru acêsta nu.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Am luat cuvêntul, ca să rog pe comisiune, să țină socotêlă de normele, ce avem stabilite în S-tul Sinod. Aceste norme s'au respectat pînă acum, și nu înțeleg, cum în cazul de față se mai discută cestiunea acêsta. Normele nôstre sunt acestea: că îndată ce a fost petiționarul căsătorit, trebuie să presinte actul de despărțenie prin tribunal. Lucrul decî stând ast-fel eû nu înțeleg, pentru ce atâta discuțiune dacă a fost căsătorit. Noi, încă o dată ȃic, avem stabilit, că de îndată ce cineva cere călugărirea, trebuie să presinte între cele l'alte acte și actul de despărțenie pronunțat de tribunal. Nu-l are petiționarul pre acest act regulat, nu se pôte călugări.

P. S. Episcop al Hușilor: Pe lângă ceea ce este prevêdut în regulament relativ la călugăriri, S-tul Sinod, 'mi-aduc fôrte bine aminte, a luat hotărârea încă de mult, ca P.P. S.S. Chiriarihî, să dea ordine stariților de la monastiri, fie de călugări fie de călugărițe, ca să nu primescă în monastire pe aceia saû pe acelea care nu sunt despărțite prin tribunal. Acest vot al S-tului Sinod este deja comunicat P.P. S.S. Chiriarihî, și prin urmare ar trebui ca, chiar de la chiriarihî să nu se mai comunice acte saû cereri, în care nu se găsesc îndeplinite tôte formalitățile regulamentare și dispozițiile ulterioare ale S-tului Sinod.

P. S. Valerian Rîmnicenu, raportor. Comisiunea s'a condus de Art. 3 din regulament, care iată ce ȃice: «Art. 3. Suplica să fie iesoțită de o mărturie din partea «comunei; în ea să se constate vârsta, trêpta saû meseria; «de este însurat saû nu, de are copii saû nu. Dacă este «saû a fost însurat, să se constate că s'a despărțit de «soția sa, prin formele legale, or prin văduvie, saû că soțul ce rêmâne în societate de bună voe se congłăsuește

«la hotărârea luată de cel l'alt, de a primi schima monahicască. Dacă are copii, să se constate de nu are încă «căt-re ei datoriile părintești de îndeplinit, să se înfățișeze «testamen-tul de regularea ce a făcut cu averea sa, dacă «o posedă. De asemenea să se constate dacă petiționarul este scutit de dă-rile către stat, precum și dacă n'are «datoriile neplătite.

Iată și actul de despărțire, care l'a avut comisiunea în privire. (Citește actul liberat de primar).

După ce face acest act, merge la judele de ocol și îl legalizează.

I. P. S. Mitropolit Primat: Domnule Ministru consimțimântul acesta, D-văstră îl considerați ca bun?

D. Ministru al Cultelor: Noi în legea de divorț avem două mjlóce: este divorț când unul dintre soți se plânge de cel l'alt, și atunci se urmăze o procedură întrégă; și este și divorț prin consimțimântul amândorora, dar și acela este espus la multe formalități. Intâi ține un an de zile în care nu se pôte face nimic, II-lea se înfățișază de mai multe ori de a-rândul în persónă și spun că persistă în hotărârea lor, și III-lea, ceva mai dureros pentru ei, jumătate din averea lor devine de drept proprietatea copiilor, dacă au copii, și acesta este pricina pentru care mulți, ca să nu'și dea averea la copii, nascocesc alte pricinile mai scandalóse, și acesta trebuie să dureze 4, 5 și 6 ani de zile, când este consimțimânt mutual. În ambele casuri însă, trebuie să se dea o sentință, să trecă termenile de apel și să fie înscrisă la oficiul stări civile, unde s'a pronunțat căsătoria, și numai atunci, după ce sentința s'a înscris la oficerul stări civile, se consideră căsătoria ca desfăcută. Pôte foarte bine tribunalul să se pronunțe pentru desfacerea căsătoriei, dar dacă sentința nu s'a înscris la oficerul stărei civile în termenul legal, căsătoria nu este desfăcută. Țăranii se cred de multe ori desfăcuți numai prin despărțirea unuia de altul și prin acesta dau pricină de bigamie și tot felul de comedii.

Acum în S-tul Sinod nu trebuie să mérégă lucrurile așa, cu atât mai mult, cu cât biserica dorește cât mai puțin desfacerile. De aceea, când se presintă cineva, trebuie să dovedéscă cu acte justificative desfacerea. La desfacerea

prin conglăsuire nu te admite, dacă n'a trecut un an de zile; și acesta numai pentru ca să nu încurajeze desfaceri de felul acesta. În tot cazul însă, fie pentru defecte, pentru pricină hotărâte, fie prin consimțământ mutual, o sentință trebuie dată de tribunal. De aceea este evident, că ceea ce a spus regulamentul, a vorbit fără să spună totul. Prin urmare, ori de câte ori se cere S-tului Sinod călugărirea, ca cel care pretinde astăzi, trebuie să prezinte sentința tribunalului, remasă definitivă și înscrisă la oficiul stărei civile; căci alt-fel se expune la o mulțime de încurcături. Legea a pus pedici peste pedici, ca să împedice pe cât posibil va fi de la divorț, și de aceea se cer asemenea acte.

I. P. S. Mitropolit Primat: Din hotărârea dată de judecătorul respectiv, pare că ar fi ceva, dar nu se știe cum s'a dat; dacă a fost sau nu în termen. Dar pentru ca să fim în regula, pe care am adoptat-o, trebuie să se facă pe calea legală; și deci sunt de opinie să se înapoeze dosarul.

P. S. Episcop al Dunărei de jos: S-tul Sinod a mai făcut multe călugării de felul acesta. Țin să se constate acesta.

I. P. S. Mitropolit Primat: Să se ceară superiorului monastirei deslușiri, dacă a fost sau nu căsătorit, și dacă a fost căsătorit să se constate că s'a despărțit în regulă sau nu.

— Se pune la vot propunerea I. P. S-țitului Mitropolit Primat și se primește.

— P. S. Valerian, raportor, citește raportul comisiunii de petițiuni pentru tunderea în monahism a surorii Șerbana Ionescu, din monastirea Zamfira.

— Comisiunea negăsind îndeplinite formalitățile cerute de regulament, este de opinie a se înapoia dosarul spre completare.

— Se pune la vot opinia comisiunii și se aprobă.

— Idem, raportul comisiunii de petițiuni relativ la preotul Ión Cucu din Bârlad.

— Comisiunea este de opinie a se mijloci la P. S. Episcop respectiv, că dacă este cu putință să i redea biserica.

P. S. Episcop al Hușilor: I. P. S. Președinte, iată cum stă cesiunea cu preotul Ión Cucu.

El este preot de vr'o 30 ani, și n'a avut biserică de cât vre-o 5, 6 ani. El este hirotonisit preot în timpul locotenenției de Episcop al Hușilor P. S. Melchisedec. Când m'am dus eu ca Episcop de Huși, l'am gășit fără biserică. El a stăruit pe lângă mine ca să'i dau biserică; l'am tot amănat până s'a deschis un loc la o biserică și atunci i-am dat'o. La acea biserică era foarte bine, pentru că era singur; dar a făcut scandaluri care s'a publicat prin jurnale și s'a reclamat la mine, după care am fost nevoit să'l dau Consistoriului, care l'a condamnat cu oprire pe timp nedeterminat. După vre-o doi ani de stăruință i-am ridicat pedepsa de oprire de serviciu și i-am spus că este liber să officieze ale preoției, numai să'și caute biserica la care poporenii și cei-l-alți preoți să'l cêră; dar nu l'a cerut nimeni. Cu toate acestea eu l'am impus odată la o biserică cu doi preoți, n'a putut să stea de cât câte-va luni, căci nu putea să trăească cu el, cei-l-alți preoți, fiind cu totul arțăgaș; așa că am fost nevoit să'l iaș de acolo și să'l las în disponibilitate. Când s'a regulat parohiile l'am pus ca supranumerar în o parohie de țară, dar n'a voit să se ducă. Acum nu de mult a cerut să'l rânduesc la biserica Sf. Ioan, din Bêrlad, și eu i-am comunicat prin Protoierie, că dacă preoții și poporenii îl primesc, eu îi dau bine-cuvântarea mea, dar sunt sigur că nu'l primește nimeni. De alt-fel, el nu e bețiv, dar e arțăgaș și totă lumea să ferește de dênsul. Iată cum stă lucrul cu acest preot.

I. P. S. Mitropolit Primat: Să se recomande plângerea către P. S. Episcop respectiv, ca, când va crede P. S. Sa, că preotul în cestiune merită a i se da o biserică, să i se dea.

— Se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

— P. S. Valerian, raportor, citește raportul comisiunei de petițiuni pentru tunderea în monahism a surorii Teodora I. Bănescu din monastirea Viforita.

— Comisiunea negăsind îndeplinite formalitățile cerute de regulament, este de opinie a se înapoia dosarul spre complectare.

— Se pune la vot opinia comisiunei și se aprobă.

— P. S. Atanasie Craioveanu, raportor, citește raportul comisiunei relativ la armonisarea legii civile cu cea bisericăscă, în privința căsătoriei.

Inalt Prea Sântite Stăpâne.

Comisiunea aleasă de Sântul Sinod în ședința de la 16 Februarie a. c. spre a studia cestiunea despre punerea în concordanță cu sântele canoane a dispozițiilor Codului Civil, relative la căsătorie, întrunindu-se în majoritate în ziua de 4 Maiu a. c, sub președinția Inalt Prea Sântitului Mitropolit Primat;

Intemeiată pe cuvintele Domnului nostru Iisus Christos din Evanghelia lui Matei XIX, 4—6: «Cel ce aū făcut dintâiu, bărbat și femeie i-aū făcut pre ei. Și aū zis: Pentru aceasta va lăsa omul pe tatăl său și pre muma sa și se va lipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup. Pentru aceia numai sunt doi ci un trup. Decī ce aū împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă.»—Apoi, pe cuvintele s. apostol Pavel către Efesenī V, 32: «Taina aceasta mare este, iară eū zic în Christos și în Biserică.» Și către Corintenī I «Așa să ne socotească pre noi oameni, ca pre niște slugi ale lui D-zeu și iconomi ai tainelor lui D-zeu» De asemeni pe cuvintele Purtătorului de Dumnezeu Ignatie către Policarp al Smirnei: «să cuvine mirii și miresele să se unească cu învoirea Episcopului, ca căsătoria lor să fie dupre Domnul, iar nu dupe poftă. «Nu mai puțin și pe sf. Canóne și așezămintele Bisericeī, dupre care învoirea și făgăduința bărbatului și a femeii la căsătorie se întărește și se bine-cuvintează de către preot, ca să se plinească ceia ce s'a scris: «Cinstită este nunta întru tóte și patul nespurcat» (Mart. Ortod. I Resp. la Intreb. 115. Pidalion Neamț. Foaia 483).

În vedere că căsătoria ca așezământ firesc și ca taină a Bisericeī este consfințită și pecetluită în Biserică de la început prin ceremonii vëzute;

În vedere că căsătoria este temeliea familieī, și a societăței și că cu cât ea se va încheia în condiții mai îngrijite cu atât va contribui mai mult la dezvoltarea sănătósă și la înflorirea vieței sociale;

În vedere că de la începutul creștinătăței Biserica a luat o parte activă la închierea căsătoriei, așa că activității sale se datoresc cele mai multe legi asupra căsătoriei;

În vedere că înriurirea Bisericeī la încheierea că-ato-

riei între membrii săi nu p $\acute{o}$ te fi de c $\acute{a}$ t bine f $\acute{a}$ c $\acute{e}$ toare, c $\acute{a}$ ci de o parte Biserica nu consfințește o c $\acute{a}$ s $\acute{a}$ torie la care nu s'ar fi observat $\acute{i}$ ntocmai dispozițiile legilor civile, —supunerea la st $\acute{a}$ p $\acute{a}$ nire și la legile ei fiind una din esențialele $\acute{i}$ ndatoriri la a c $\acute{a}$ ror $\acute{i}$ mplinire Biserica cheam $\acute{a}$ neconținut pe membrii săi,—iar de alt $\acute{a}$ parte Biserica cere de la cei ce voesc a se c $\acute{a}$ s $\acute{a}$ tori cunoștinț $\acute{a}$ l $\acute{a}$ murit $\acute{a}$ despre scopul c $\acute{a}$ s $\acute{a}$ toriei și despre datoriile vieței casnice, precum și o viaț $\acute{a}$ curat $\acute{a}$, prin urmare niște dispoziții s $\acute{f}$ inte, ce sunt de $\acute{i}$ nsemn $\acute{a}$ tate hot $\acute{a}$ ritoare pentru toat $\acute{a}$ viața lor casnic $\acute{a}$, și investesc c $\acute{a}$ s $\acute{a}$ toria cu un caracter de s $\acute{a}$ nțenie, ce o $\acute{i}$ nalt $\acute{a}$ mai pe sus de $\acute{i}$ nțelesul ei obic $\acute{i}$ nuit duple legile civile;

În vedere c $\acute{a}$ o c $\acute{a}$ s $\acute{a}$ torie $\acute{i}$ ncheiat $\acute{a}$ duple legile civile ce nu a $\acute{u}$ putere asupra conștiințelor, se reduce la valoarea unei simple $\acute{i}$ nvoeli de v $\acute{e}$ nzare sau de cump $\acute{a}$ rare și ast-fel e desbr $\acute{a}$ cat $\acute{a}$ de caracterul ei moral și privit $\acute{a}$ ca o unire curat trupeasc $\acute{a}$, iar nu și ca o unire sufleteasc $\acute{a}$, singur $\acute{a}$ ce d $\acute{a}$ c $\acute{a}$ s $\acute{a}$ toriei durat $\acute{a}$ și t $\acute{a}$ rie;

În vedere c $\acute{a}$ $\acute{i}$ nl $\acute{a}$ tur $\acute{a}$ ndu-se participarea Bisericeii la $\acute{i}$ ncheierea c $\acute{a}$ s $\acute{a}$ toriei, aceasta lesne se poate $\acute{i}$ ncheia $\acute{i}$ n condiții ce lovesc bunele moravuri, fiind știut c $\acute{a}$ $\acute{i}$ n deoseb $\acute{i}$ num $\acute{e}$ rarea spițelor rudeniei, $\acute{i}$ n codul civil e diferit $\acute{a}$ de num $\acute{e}$ rarea lor $\acute{i}$ n practica Bisericeii și c $\acute{a}$ dispozițiile bisericești de a se $\acute{i}$ ncheia c $\acute{a}$ s $\acute{a}$ toria $\acute{i}$ ntre persoane c $\acute{a}$ t mai streine de neam, $\acute{i}$ ns $\acute{a}$ de o credinț $\acute{a}$, sunt cu totul favorabile piet $\acute{a}$ ței $\acute{i}$ n familie, unei progenituri s $\acute{a}$ n $\acute{a}$ t $\acute{o}$ se și spre a $\acute{i}$ ntinde dragostea și leg $\acute{a}$ turile sociale $\acute{i}$ n cercuri c $\acute{a}$ t mai dep $\acute{a}$ rtate. Codul Civil adic $\acute{a}$, oprește c $\acute{a}$ s $\acute{a}$ toria $\acute{i}$ n linie colateral $\acute{a}$ p $\acute{a}$ n $\acute{a}$ la spița a 4-a inclusiv. El copiaz $\acute{a}$ și aici literal codul frances, $\acute{i}$ ns $\acute{a}$ $\acute{i}$ n practica se deosibește de acesta ca și de canoanele s $\acute{a}$ nteii noastre Bisericeii. Codul frances oprește c $\acute{a}$ s $\acute{a}$ toria p $\acute{a}$ n $\acute{a}$ $\acute{i}$ n spița a 4-a, dar num $\acute{e}$ r $\acute{a}$ spițele duple uzul bisericeii de apus și anume: Dac $\acute{a}$ dou $\acute{a}$ rude colaterale st $\acute{a}$ u $\acute{i}$ n dep $\acute{a}$ rtare de o potriv $\acute{a}$ de tulpin $\acute{a}$, atunci sunt $\acute{i}$ n aceiași spiț $\acute{a}$ de rudenie, aș $\acute{a}$ frații sunt $\acute{i}$ n spița $\acute{i}$ nt $\acute{a}$ i $\acute{u}$, veri $\acute{i}$ n spița a dou $\acute{a}$ și aș $\acute{a}$ mai departe. Codul nostru civil nu num $\acute{e}$ r $\acute{a}$ aș $\acute{a}$, c $\acute{a}$ ci el nu oprește c $\acute{a}$ s $\acute{a}$ toria $\acute{i}$ ntre veri al treilea ca codul frances, ci numai $\acute{i}$ ntre veri primari, care duple num $\acute{e}$ rarea lui sunt $\acute{i}$ n spița a patra. S $\acute{a}$ l $\acute{a}$ murim aceasta prin urm $\acute{a}$ toarele figuri:

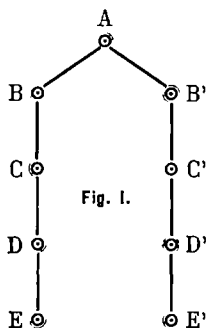

Fig. 1.

Dupe codul frances BB' sunt în spița întâi, CC' în spița a doua, DD' în spița a treia și EE' în spița a patra. Deci nici DD' nici EE' nu se pot căsători duple codul frances, se pot însă duple codul civil român, căci acesta numără spițele ast-fel:

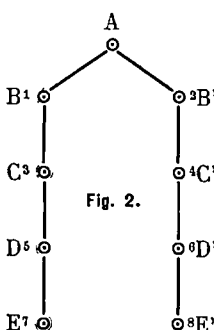

Fig. 2.

BB' frați sunt în spița a doua; CC' veri primari sunt în spița a patra. De aici înainte căsătoria este ertată. Ba cu dispensa regală prescristă de art. 150 Cod. Cîv. se iartă și cea dintre veri primari. Iată deci o confusie și o confusie păgubitoare pentru moralitatea în familie și pentru sănătatea pruncilor năs-

cuți în o atare căsătorie, cum din nefericire sunt exemple destule în timpurile noastre. Răul acesta a voit a'l prîntâmpina s. noastră Biserică, întindînd oprirea căsătoriei până la spița a 7-a inclusiv, așa că duple așezămintele Bisericeii noastre numai EE' (Fig. 2) se pot lua în căsătorie pentru că sunt în spița a 8-a;

În vedere apoi, că din pricina puținului preț ce se pune pe s. taină a căsătoriei, legăturile casnice tot slăbesc iar despărțirile de căsătorii, admise adesea cu ușurință de Tribunalele noastre, se tot îmulțesc, ceia ce numai spre binele vieții familiare și sociale a poporului nostru nu poate fi;

În vedere că Codul Civil neprescriind obligația de a sêvêrși căsătoria cu bine cuvîntarea Bisericeii, cum prescrie Constituția, nu numai că în acest punct el stă în contrazicere cu legea fundamentală a Statului, dar încă, — ceia ce iarăși este în dauna moralității publice, se consideră ca legale și desăvârșite căsătorii încheiate numai înaintea Oficerului stărei civile, spre marea sminteală a bine-credincioșilor creștini;

În vedere că la despărțirile de căsătorii, ce cu durere vedem că sunt din zi în zi mai numeroase, de asemenea se lasă la o parte acțiunea Bisericii, lucru ce dă prilej părților împlicate a deconsidera și mai mult căsătoria și le întărește în credința că ea n'are în sine nimic religios și moral; pe când dacă și Biserica ar avea rolul său la despărțiri, de o parte s'ar ști de câte-ori s'a căsătorit și despărțit un membru oare-care al ei, iar de altă servitorii altarului prin mijlocele duhovnicești de care dispun ar putea de multe ori să împace pre soți și așa să impedeze despărțirea căsătoriei;

În vederea relațiilor armonice, ce de veacuri au existat între Stat și Biserica noastră națională, care nici odată n'a căutat a atinge sau a'și impropria vre unul din drepturile puterii lumești, ci s'a mărginit numai la atribuțiile sale curat sufletești de a păstra neatinsă credința în Cristos și hotarele s. Sinoade și a le preda curate din neam în neam;

În vedere că s. Sinod încă în sesiunea de primă-vară a anului 1874 a sesizat pe Onor guvern despre aceste antinomii între Codul civil și așezămintele s. noastre Biserici, și că potrivit adresei Onor. Minister de Culte No. 6610 din 25 Iuliu acelaș an, urma ca Onor Guvern să elaboreze un proiect de lege care să pună în concordanță căsătoria civilă cu prescrierile canonice și cu art. 22 din Constituție,—dar aceasta nu s'a făcut pînă acum, iar răul, ocrotit oare cum de lege a crescut, așa că chiar magistrații distinși și alți bărbați iubitori de țară, l'au semnalat, cerënd înlăturarea lui;

Pentru aceste considerațiuni, Comisiunea este de părere ca sf. Sinod să intervină pe lângă Onor. Guvern:

I) A introduce și în codul civil obligativitatea binecuvântării religioase a căsătoriei cum este în Constituție.

II) A întinde oprirea căsătoriei pînă la spița a 7-a inclusiv a rudeniei colaterale, cum prescriu așezămintele s. noastre Biserici, iar nu pînă la spița a patra, cum prescrie C. Civ. adoptat de eterodoxi.

III) A institui pentru despărțirile de căsătorii un Tribunal compus din magistrați în vîrstă de 40 ani împliniți și căsătoriți, iar împreună cu el să ia parte la procesul de despărțirea căsătoriei și un reprezentant al Bisericii numit de Chiriarhul respectiv.

Acesta fiind rezultatul lucrărilor comisiunii, cu smerenie îl supune la aprobarea sântului Sinod.

(ss) Ghenadie Mitropolit Primat. Silvestru al Hușilor. Pimen G. Pitișteanu. Atanasie M. Craioveanu.

P. S. *Episcop al Rîmnicului*: Am ascultat raportul P. S-tului raportor și se înțelege că noi membrii S-tului Sinod și clericii, nu putem face alt-fel, de cât să'l aprobăm.

Cu toții știm, nu numai cei care suntem în administrație, dar toți, cari au ocaziune, de a veni în contact cu asemenea cestiuni, știm și cu toții, că există o deosebire între Constituțiunea țerei și codul nostru civil. Mai mult chiar, sunt prescripțiunile în codul civil, care lasă mult de dorit față cu prescripțiunile Constituțiunii. De aceea P. S. raportor prin raportul său, cum și prin concluziunile sale, cred că este expresiunea întrégă a S-tului Sinod, cât și a tuturor membrilor Bisericei noastre. În această privință, și în privința raporturilor dintre Constituție și codul civil, fie-care din noi este gelos, de a vedea cu un cés mai înainte puse în armonie prescripțiunile Constituției cu ale codului civil. Dar eu voiesc să privesc cestiunea și din partea raporturilor ei cu Biserica. Aici este vorba de raporturile dintre aședămintele și canónele Sântei noastre Biserici și legea civilă. S-tul Sinod, cum a și P. S. raportor, nu póte să facă din această cestiune, de cât un desiderat; și concluziunile raportului sunt, de a se interveni la Guvern. Mai mult, eu voi adăuga, că D-nul Ministru este în mijlocul nostru, și D-nia Sa a auzit concluziunile raportului. De aceea eu, îndreptând rostul gurei mele, îl rog să ne spună întru cât D-nia-Sa este dispus față de acest desiderat al S-tului Sinod. Până ce voi auzi părerea D-lui Ministru, eu îmi permit înaintea S-tului Sinod, de a face o propunere. Oare nu ar fi mai nemerit, ca noi Chiriarii, cari facem parte din Senat, fie prin înțelegere cu Guvernul, fie din inițiativă parlamentară, să facem un proiect de lege, prin care să căutăm a pune în armonie legile civile cu s. canóne? Acesta este calea cea mai nemerită și cea legală, prin care dorințele S-tului Sinod, față cu Statul se pot aduce la îndeplinire. S-tul Sinod în această materie, după cum vedeți

și din concluziunile raportului comisiunei, nu p^ote să facă mai mult, de cât să aducă un desiderat.

Acésta este opiniunea mea, și doresc să aud și cele ce va đice și D-nul Ministru.

D. Ministru al Cultelor: Este evident, că în acésta cestiune, nu este posibilitate să fie, și nici nu trebuie să fie acord între Guvern și S-tul Sinod. Đic, nu este posibilitate să fie, pentru că în tóte țerile Biserica a cercat să rețină căsătoria și desfacerea ei în sfera activității ei. Și Statul a cercat, bine sau rău altă socotélă, dar a cercat să ia el căsătoria și despărțenia în sfera activității lui.

Sunt țeri care au putut să împace lucrul, dând despărțenia Statului civil, și lăsând căsătoria și Statului și Bisericei; însă aceste țeri sunt puține, căsătoria deci este valabilă fie că o face Statul fie că o face Biserica. În cele mai multe State Biserica a căutat să țină ea căsătoria, cum este în Bulgaria, Spania etc.

Ceea ce nu s'a văđut încă, și ceea ce nu cred, este, că un Stat care a pus mâna pe acésta cestiune, să fi đat'o înapoi. Se p^ote întâmpla și acésta, timpurile n^ostre sunt pline de experiență, se p^ote întâmpla, ca la un n^oment dat, la o anume experiență, să facă Statul acest lucru. Nu cred însă că acum este momentul sosit.

Nu voiú să am aerul că nu voesc ca S-tul Sinod să nu'și exprime părerea. Este legitim ca S-tul Sinod, ca reprezentant al Bisericei, să dorească să ia căsătoria și divorțul sub autoritatea sa, dar ca eu să đau ceea ce să chiamă, apă sântită, și chiar să las să se priceapă ceea ce gândesc eu, că Statul ar fi gata să facă un pas în urmă din ceea ce a căpătat la 1864, acésta nu o pot face, dar sunt prea onest cu S-tul Sinod, ca să nu spun curat și limpede, că eu sunt absolut contra în ceea ce mă privește pe mine.

S-tul Sinod își va da votul său, și acest vot nu va putea să fie de cât în sensul unei măririi a competenței S-tului Sinod și a Bisericei; neapărat, S-tul Sinod nu ar mai fi reprezentantul Bisericei, dacă nu ar căuta ca d^onsul să aibă o înrîurire asupra unei cestiuni și să nu o c^oeră. Prin urmare voesc, ca S-tul Sinod să'și exprime votul său, căci neapărat, acésta este cercarea unei înalte autorități, de a'și mări sfera atribuțiilor sale. De asemenea

nu aș vrea ca S-tul Sinod să creadă că va fi un fel de ostilitate din parte-mi, dacă eu nu voi face nimic în urma acestui vot; momentul în tot cazul nu este venit, poate va veni, se poate întâmpla ca sguuirile sociale să fie ast-fel în cât să ajungă un moment, în care să fie credința generală, căci fără credința generală nici o reformă nu se poate face; acestea sunt cestiuni de detalii când se vorbește de spița a 7-a sau a 4-a, însă ideia generală este: de a se mări atribuțiunile Bisericeii în materie de căsătorie și divorț, acesta este în fond preocuparea S-tului Sinod. Eu nu cred că această tendință va găsi echo în vremea în care ne aflăm astă-đi.

Acum, neapărat am spus pur și simplu părerea mea personală. S-tul Sinod însă va urma votului său, însă nu poate de cât să facă un desiderat, căci facerea și modificarea legilor sunt în mâna alt-cui-va. Mi se pare că bine a đis P. S. Episcop al Dunărei de jos, că o propunere a 8 senatori ar fi mai bine venită, căci P. S. Vóstră în Senat nu reprezentanți numai Biserica, dar sunteți și Senatori, acolo aveți și o altă calitate afară de aceia de Episcop, acolo aveți mai multă libertate de cât în S-tul Sinod, aci sunteți un corp, și în Senat aveți óre-care referințe politice. Acum, în privința detaliilor, P. S. raportor, care a đis: întâiú armonisarea, în ceea ce privește pedicele la căsătorie.

Cred că ceia ce ar fi de folos, nu este înmulțirea pedicilor la căsătorie, ci scăderea pedicelor sub toate formele. Este incontestabil că tendința de a nu se căsători, merge crescând, cu toate înlesnirile ei. Eu vorbesc din punctul de vedere civil. Așa că nu cred, că dacă s'ar putea face lucrul acesta, ar fi ceva bun, a se înmulți pedicile la căsătorie, în loc de a se împuțina.

Al doilea, a đis în privința divorțului, să se dea la un tribunal anume.

De fapt, de când este lumea nu s'a reușit a se avea o altă legislațiune, de cât aceia care o primește moravurile țerei. Nu este cauza tinerețea judecătorilor, ci alt-ceva, lipsa de control din partea societății.

Un om divorțat este considerat ca un om care nu a făcut nimic în contra onórei. Pentru o femeia divorțată acesta este flóre la urechiă. Și pe câtă vreme morala va

fi ușoră, fiți siguri că ori cine va judeca, fie clericî fie laici, nu influențază nimic. Înainte nu se judeca de Consistoriū?

Pe câtă vreme va fi această ușurință morală, care privește lucrul acesta ca un lucru de nimic, și presintă despărțirea ca ruperea unui contract de închiriere, pe atât am convingerea că nu se va face nimic, orî ce ați voi să faceți.

Ceia ce ar trebui să câștige Biserica, este o schimbare în aprecierea opiniunii publice față cu acest fapt, adică ideia de a se privi divorțul ca un lucru grav, la care cine-va să privească că îi scade buna lui reputație; dacă nu se câștigă această, restul este lucru foarte mic.

În alte țeri există severitate la divorțuri. Și la noi cu legea noastră s'ar putea ca justiția să facă piedici la divorț, însă nu le face, pentru că morala curgătoare este că acest lucru nu este nimic, și este ceva firesc, întocmai ca cum ar schimba un palton, o haină. Morala însă nu se poate ridica de cât prin severitate, această este operă de vreme îndelungată, și cred că Biserica aci își va găsi cea mai înaltă a ei misiune; și ceea ce s'ar putea face ar fi să ușureze suferințele celor calici, și să întindă moralitatea. Această este ideia mea, ca moravurile noastre să devină mai severe și să se pótă ridica încetul cu încetul moravurile publice.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Am ascultat cu atențiune cele vorbite de D-nu Ministru al Cultelor și am semnalat două puncte.

Întâiu, că biserica tot d'auna a avut tendința, năsuința ca să'și întindă activitatea sa; însă nu ne a esplicat D-nu Ministru care Biserică, pentru că explicațiunile care le-a adus D-sa, cum ați auzit cu toții, sînt aduse din alte Biserici, nu din Biserica noastră ortodoxă a Răsăritului. Acolo unde tendința este ca să'și întindă autoritatea ei, acolo unde maxima ei este *non possumus*, de acolo este venit și codul civil care l'a tradus al noștri, fără să țină compt de legislațiunea Bisericeî noastre ortodoxe, de obiceiurile chiar ale Bisericeî noastre, și a legiferat cum că până la a patra spiță este oprită căsătoria, însă și aci cu dispensă domnească. Așa, eu mă așteptam să aud de la D-nu Ministru că pune punctu pe

i, să spună care Biserică a fost aceea ca să și întindă autoritatea ei. La noi nu este așa; noi în Biserica noastră ortodoxă, nu facem de cât să ținem ceia ce am apucat, să respectăm și legile și datinele și sântele canoane; mai mult încă, noi suntem datori să respectăm și datinele, că ne zice Apostolul Pavel: *să țineți ceia ce ați auzit de la mine și prin graiū și prin scris; ceia ce ați apucat, adică tradițiile*. Noi acestea le-am ținut, dar toate în folosul moralei publice.

Acum se zice că remediul la relele de care suferă societatea noastră nu ar fi, de cât severitatea; dar severitatea cum s'ar putea întemeia? Ce poate să facă Biserica noastră? Merge Stan și cu Ióna la Primărie și Primarul zice: în numele legii sūnteți căsătoriți. După acésta vor să mērgă la Biserică, însă alții le zice: ce să mai mergeți la popa să'i dați parale; și consideră căsătoria ca terminată. Așa, ce poate să facă Biserica pentru severitatea morală?

Biserica nu are de cât cuvēntul. Noi ne facem datoria, când avem ocaziune, dar cine te ascultă? Vē întreb: cine vine la Biserică astă-zī, pentru că, zēū, nu știū la ce să mai vie.

Acésta o zic, fiind-că noi Biserica, nu putem face de cât să cerem concursul Guvernului. Viū acum la conclusiunile raportului, care le aprob, însă 'aș întreba pe Prea sf. raportor asupra a două vorbe: *zic taina acésta mare este, iar eū zic in Christos și in Biserică*. Eu cred că trebuie zis: *de Christos și de Biserică*.

P. S. Episcop al Dunărei de jos: Este bine ȃis, căci în originalul grecesc stă ast-fel: τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν=taina acésta mare este; iar eū ȃic (că este mare) în Christos și în Biserică (Efesenī, cap. 5, vers 32¹).

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Eū mē ȃin de cele ruginite. Așa dar, nu putem face nimic fără concursul Guvernului, și prin urmare cu concursul Guvernului trebuie să cerem armonisarea acestei legi, care este sântă pentru societate, pentru Biserică, ește una din cele șapte sante taine, pentru societate este cea mai folositore mēsură; și încă o dată ȃic, nu putem face nimic fără concursul Guvernului. Eū dar primesc conclusiunile raportului, și sunt mulțumit de ele.

P. S. Episcop al Hușilor: Incep a mulțumi D-Juī Ministru de franșitate cu care ș'a esprimat părerea D-sale. Intre acestea, însă îmi permit a'l întreba dacă D-sa ca persoană privată sau chiar ca Ministru de Culte, nu consimte la realizarea dorinței nōstre, pune-va cel puțin pe întregul Guvern în cunoștință despre desideratul nostru? adică presenta-va Consiliuluī de Ministri desideratul S-tului Sinod ca să pōtă lua cunoștință de dēnsul întregul Guvern? cāci dacă D-sa, în calitate de Ministru al Cultelor, nu va urni, nu va înainta acēstă lucrare mai departe, negreșit că atunci ni se închide orī ce cale, orī ce speranță, și în cazul acesta desideratul nostru rămāne aci, fără a se ști de întregul Guvern și de țară ce dorește S-tul Sinod în acēstă privință. Acum, acēstă întrebare făcută, trec asupra desideratuluī, de a se armonisa codul nostru civil cu Constituțiunea, în ceia ce privește căsătoria religiōsă.

În Constituțiune la art. 22 se ȃice: „*Actele Statului Civil sînt de atribuțiunea autorității civile. Intocmirea acestor acte va trebui să precēdă în tot de-auna benedictiunea religiōsă care pentru căsătorii va fi obligatōre*“. Mie mi se pare că este drēptă cererea ce facem ca codul civil să fie în deplin acord cu acestea, pentru că Constituțiunea este Evanghelia politico-socială a țerei, este pactul nostru fundamental, și ca atare după ideile, după principiile cuprinse într'însa, trebuie să se facă tōte cele lalte legi. Și acēsta cu atāt mai mult cu cāt art. 130 tot din Constituțiune se exprimă clar: „*Din ȃiua punerii în vigōre a Constituțiunei de tață, sunt abrogate tōte dispozițiunile din legi, decreete, regulamente și alte acte contrarii cu cele așēdate de ea*“.

Vedeți că noi nu numai nu cerem ceva imposibil, ci cerem ce prevede Constituțiunea, prin urmare greutatea la armonizare aci nu ar putea fi.

Pe lângă acēsta D-nul Ministru, de și a recunoscut legitima dorință a Sinoduluī, totuși crede că Statul, avēnd în vedere legile altor State, nu are să fie dispus ca să facă o cedare Bisericeī, de ore ce, cānd statul a luat ceva de la Biserică, nu a mai dat înapoi.

Acum dacă prin acēsta face bine sau nu, viitorul va dovedi. Eū cred că ar fi bine, dacă fruntașii țerei și Guvernele

ar că utasă se convingă despre mersul daunător moralei publice, prin urmare interesului general al Statului român, s'ar lăsa de a lua tot ce'i de la străini ca marfă bună, și ș'ar forma singurii legi potrivite cu nevoile și reclamele moralei publice creștine Ortodoxe și interesul general al Statului nostru. Este bine ca Guvernul să studieze cu multă atențiune desideratele Bisericii noastre Ortodoxe române exprimate de S-tul Sinod; căci ele și acum ca și tot-déuna nu tind la separarea Bisericii de Stat, ci la conlucrarea împreună în interesul țerei. Cerem noi, ca divorțurile să se dea iarăși în mâna clerului? nu. Noi nu cerem deslipire de puterea Statului; desideratul nostru nu se exprimă în felul acesta, ci numai să se facă o ameliorare în tribunalele de despărțire, la care să ia parte și câte un reprezentant al Bisericii. Cerem ca acești judecători să fie însurați și să aibă vârsta de 40 ani. Căci, de! am auzit și eu, dar nu știu, cu ochii nu am văzut, că se întâmplă ca o femeie care se divorțează, și e mai tânără, face semne la judecători. De aci am plecat noi când am propus ca în tribunalele de divorț să fie ómeni în vârstă. Am mai cerut, ca precum Biserica ia parte la unire pentru ridicarea însemnătăței căsătoriei, să ia parte și la desunire, și prin urmare să fie și un reprezentant al Bisericii acolo. Mi se pare că așa lucru mare și imposibil nu am cerut, nu cerem înlăturarea puterei Statului, dreptul lui de a participa la acest act, cerem numai să se lase și Bisericii partea morală; căci astă-dî ce se întâmplă? Se fac divorțuri și Biserica nu știe nimic, și vin apoi la Biserica cu biletul oficerului de stare civilă, și cer să fie cununați din nou, odată, de două ori, de câte ori se presintă. Apoi bine este acésta? Nu se observă că se depreciază valórea morală a căsătoriei, și prin urmare a Bisericii domnitóre a Statului? Pe de altă parte, se cunună la ofice-rul de stare civilă, și la Biserica lor respectivă nu se duc să se cunune; sau dacă sunt în un grad de rudenie oprit de Biserica, Chiriarhul respectiv nu îi permite să se cunune, și atunci rămâne numai o căsătorie curat civilă pe care Statul o primește ca bună; dar Biserica? Biserica, cu tot respectul ce are către legile țerei, nu póte să o privéscă de cât ca un fel de concubinagiú, pentru că așa'i dictéză legile și practicele sale

canonice. Mi se pare că și I. P. S. Mitropolit Primat are casuri de natura acésta.

I. P. S. Mitropolit Primat: Am avut vre-o două casuri, dar după un an de zile s'au cununat.

P. S. Episcop al Hușilor: Cum vedeți, D-le Ministru, S-tul Sinod nu dorește de cât armonisarea Codului Civil cu Constituțiunea, față de obligativitatea cununiei religioase, un tribunal mixt și matur pentru divorț și lărgirea cercului spițelor codului civil, pentru motivele de moralitate și regenerare publică. Aceste desiderate mie nu mi se par atât de grele și imposibile de satisfăcut. De aceia eș rog pe D-l Ministru ca, ori aderă ori nu aderă Domnia Sa la desideratele noastre, să le presinte Consiliului de Miniștrii, pentru că alt-fel noi, în zadar luăm în considerație propunerile I. P. S-lui Președinte și géba lucrăm aci. Dar așa cel puțin vor ști 7, 8, 9 persoane—Guvernul care administreză țera.

D. Ministru al Cultelor: 'Mi pare tare rău, că cuvintele mele foarte categorice, au fost pricepute rău.

Maș întâiu, 'mă era foarte ușor să tac din gură. Al doilea 'mă era ușor să ȃic: o să vedem. Mie mă-a părut mai cuminte să vă spun adevărul, fără ca de loc să 'mă pară rău un singur minut, că st. Sinod își exprimă dorința sa. Prea St. Episcop de Huși mă întreabă, ce o să fac eș cu desideratul. Ca atribuțiune oficială, St. Sinod are dreptul să propună facerea de regulamente și acest regulament sunt dator să'l duc la Consiliul de Miniștri, cu referatul meu aprobator sau desaprobator, care ori se aprobă de Consiliul de Miniștri, ori nu se aprobă, dar din acésta reese că st. Sinod 'și a esprimat óre-care dorință; ce se face cu acésta dorință, o regulă generală nu se póte pune. Se póte întim la ca acésta dorință să nu fie nici luată în discuțiune, căci tocmai pentru că nu e scris nicăeri că sf. Sinod ar putea să emită vre o dorință, nu a emis nici o dată, și sunt convins că nu va emite, dar chiar dacă ar emite vre-o dorință, se póte să fie de așa natură în cât să se considere ca cum nu ar fi.

Am zis că S-tul Sinod își va emite dorința, de aceia nu m'am rostit, ce voiă face cu acésta dorință. Acésta este altă cestiune, de care S-tul Sinod nu mă póte întreba, căci eș, se putea să fiu absent, sau să tac, și atunci S-tul Sinod ce ar fi făcut? De aceia să nu mă

întrebați ce voiți face. Eu nu voiți face alt de cât ceea ce fac în general cu comunicările care mi le trimite S-tul Sinod. Eu am căutat să mi spun părerea, că nu se va face nimic în această materie, de și este o parte din ideile emise de S-tul Sinod foarte legitimă, cum este armonizarea Codului civil cu Constituțiunea, fiindcă Constituția zice un fel și Codul civil zice alt-fel, și în această nepotrivire Curtea de Casație s'a pronunțat într'un fel sau altul, mai mult într'un fel de cât în cel alt. Imi propuneți acum să viu cu o lege repede, care să pună în acord Codul civil cu Constituția. Nu pot, pentru că va fi o lege care va ridica cestiuni așa de numeroase și complicate, în cât e probabil să nu se ajungă la bun rezultat. Acesta însă este numai o apreciere, nu este sigur; dar aveți dreptul să ziceți: să puneți în armonie Codul civil cu Constituția, și în privința acesta de sigur voiți comunica colegului meu de la Justiție că, S-tul Sinod văzând deosebirea dintre codul civil și Constituție a emis dorința care mi a comunicat-o prin adresa No, prin care ar dori să vadă în armonie acest articol într'un sens sau în altul. Iată ce avem de spus în privința acesta, poate că era mai cu minte să tac.

Acum dacă I. P. S-ția Sa imi da voe să i fac o rugăciune. La orele 4 avem consiliu de Miniștri, și fiindcă deja a trecut ora 4 sunt așteptat, așa dori să plec, însă voesc să știu când vom avea ședință.

I. P. S. Mitropolit Primat: Lună la orele 2. p. m.

D. Ministru al Cultelor: Atunci Lună voiți aduce două cestiuni înaintea S-tului Sinod.

Cestiunea pământurilor preoților, care am vădut că a preocupat pe mai mulți P.P. S.S. membrii ai S-tului Sinod, pentru care adusesem deja și dosarul, însă fiind târziu va rămene pentru Lună; și al doilea voiți supune S-tului Sinod, cu acceptarea P. S. Episcop al Dunării-de-jos ....

P. S. Episcop al Dunării-de-jos: Eu nu pot să vă împedec a aduce cestiunea în S-tul Sinod, dar până ce nu voi avea deslegarea acestui sânt corp nu voi procede la sântirea acelei Biserici.

D. Ministru al Cultelor: Voiți supune cestiunea Bisericeii din Constanța.

— D-nu Ministru părăsește sala ședințelor.

P. S. Arh. Pimen Piteșteann: Cestiunea de care se ocupă astăzi S-tul Sinod, adică armonizarea legilor bise-

ricești, cu legile civile în ceia ce privește căsătoria, este una din cele mai importate, așa că față de această chestiune, fie care dintre membrii S-tului Sinod sunt îndreptățiți a'și da cuvântul său; și chiar Onor. Guvern care își are și el partea sa, este iarăși îndreptățit a' dice cuvântul său. Căsătoria în biserica creștină a fost ridicată de către Iisus Cristos la demnitatea de taină sau mister, căci prin ea se face o legătură intimă între un bărbat și o femeie, pentru care sfârșit și primește bine cuvântarea religioasă din partea bisericeii.

Biserica a hotărât prin legiuirile sale și anumite condițiuni la căsătoria bărbatului cu femeia, stabilind în mod hotărâtor gradele de înrudire care opresc căsătoria.

Prin această uniune intimă a unui bărbat cu o femeie, se cimenteză primul element din care se formeză societatea, de orice familie est. primul membru al societăței și cetățen al Statului. De aceea Statul care are interesul și datoria de a ocroti familia și avutul ei material, care avut este o mică parte din avutul Statului, și-a arogat dreptul de a'și avea o parte de activitate la actul căsătoriei.

În fața acestor aprecieri nu de mult s'a născut în lumea juridică sau legiuitoare, două păreri diametral opuse una alteia asupra căsătoriei, și anume: unii au privit căsătoria ca mister curat bisericesc, fără nici un amestec din partea Statului; alții din contră au privit căsătoria ca un contract curat social, fără nici un amestec din partea bisericeii.

Nici una nici alta din ambele acestei păreri nu este temeinică.

Biserica noastră, care tot de a una a căutat un spirit împăciuitoar între Biserică și Stat, consideră căsătoria ca mister sau taină, întru cât ea formeză unirea între un bărbat și o femeie, iar întru cât unirea acesta căsătorială, ca prima treptă a societăței, are și avut material, dotă, supusă adesea la diferite împrejurări la care biserica nu are drept să se amestece în afaceri materiale. De acesta se ține și biserica noastră.

O temere din partea Statului, ca astăzi când se cere de S-tul Sinod o armonizare între legile bisericești și cele civile în ceia ce privește căsătoria, ar fi ne justificată. Din contră eu nu mă îndoesc că Onor. Guvern, care are interes ca Statul nostru să meargă din ce în ce mai bine cu moravurile noastre care lasă de dorit, să fie îndreptat

în sens folositor atât pentru Biserică, cât și pentru Stat. Eū cred că Guvernul, chiar prin D-nul Ministru, va împărtăși această uniformizare, pentru că e de folos Statului nostru românesc. D-nul Ministru ne spune că nu este timpul acum. Acesta este altă cestiune, destul că necesitatea unei armonisări este simțită și constatată de toți aceia cari se ocupă de bunul mers al societății noastre românești, deci și de D. Ministru. Este un ce ne tăgăduit că divorțurile în țara noastră au devenit așa de numeroase, în cât țara noastră este privită de streinī ca singura țară unde sunt divorțuri foarte multe. Tribunalele judecă divorțurile, după cum judecă contractele de cea mai ușoră speciă de comerț, ceia ce face ca morala noastră socială, să fie apreciată rău de streinī, familia să fie sdruncinată, și ceva mai mult, această sdruncinare este așa de mare, în cât copiii nu știu către cine trebuie să îndrepteze ochii, către mamă sau către tată, neșciind cu cine va trăi pentru tot d'a una.

Acastă stare de lucruri trebuie să ne îngrijască, și este de datoria bisericei a stăruii pentru a pune capăt acestei stări rele.

Dupē legea fundamentală a Statului, adică după Constituțiune, să prevede că căsătoria este deplină numai atunci când va avea și benedictiunea religioasă, nu numai în baza declarațiunei Oficerului civil; urmază dar că și codul civil să fie în perfectă armonie cu Constituția. Mai departe, dacă Constituția consideră ca atunci să fie valabilă căsătoria, când lucrăză și Statul și biserica, asemenea și cu divorțul, ar fi bine să fie un tribunal mixt. Biserica nu cere ca divorțurile să fie în mâna ei, căci nu stă în natura ei a se amesteca în afaceri materiale, dar biserica trebuie să țină cuvântul ei în ceia ce privește desfacerea căsătoriei, privită din punctul de vedere ca mister.

Biserica prin sfaturile sale către părțile care cer desfacerea căsătoriei, de bună sēmă că va împăca și impiedica mai multe desfaceri de căsătorie de cât pôte realisa Tribunalul civil.

Este bine a să ști érași afacerea dispenselor față de împiedicările de căsătorii.

Majestatea Sa Regele, după Constituție are dreptul să dea dispensă, dispensa regală este o prerogativă a capului Statului, și Episcopul are o prerogativă a da dispensă, dar această prerogativă este foarte mărginită; Epis-

copul dă dispensa numai asupra casurilor care s'a prevăzut de sinódele ecumenice, căci alt fel el trebuie să cadă din Episcopat; numai Episcopul din Roma 'și a arogat acest drept, Episcopul nostru ortodox nu are dreptul cum am zis.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Care canóne? nu este nici unul.

P. S. Arh. Pimen Piteștenu: Vê voiú arăta. — Intrebarea este: Majestatea Sa are drept a da dispensa până la un apropiat grad de rudire și biserica nu dă dispensa, cum rămâne acésta, căci Episcopatul nostru în atare împrejurare are o pozițiune fórte delicată.

Cred că Onor Guvern, în interesul buneî ordi-ne a nós-tră socială, în scopul moraleî publice, va lua act de aceste desiderate ale S-tului Sinod, care sunt de părere să se voteze așa cum au fost aduse de Prea S-tul raportor.

I. P. S. Mitropolit Primat: Prea Sântiți Părinți! Am simți o bucurie fórte mare în sufletul meú, că suntem cu toți uniți în gândiri în acésta cestiune, atât de importantă pentru sânta nós-tră Biserică. Mi s'aú umplut ochi de lacrimi, când ați vorbit cu ardóre în cestiunea pe care o discutăm, relativă la potrivirea legeî civile cu cea bisericească, în privința căsătoriei. — Noi nu tindem să ne arogăm drepturi pe cari nu le-am putea avea, ci dorim și suntem datorî chiar, să îngrijim a se respecta sântele canóne, pentru care am jurat înaintea tea lui D-zeú și a țerei că le vom păstra.

Noi Membrii S-tului Sinod, care reprezentăm Biserica română, ne exprimăm un desiderat, pe care 'l vom comunica Guvernului, spre a face să dispară nepotrivirile dintre legile civile și cele bisericești; căci starea de lucruri de astă zi este în detrimentul moralității publice. Mă rog lui D-zeú pentru sănătatea P. S-ției Vóstre, și doresc în acelaș timp, ca acésta unitate de vederi să se păstreze între noi de-a-pururea.

Cu toți dar, să rugăm pe D-nul Ministru al Cultelor, să supună Guvernului dorințele nós-tre, care sunt ale Bisericeî române ortodoxe, și să mijlocască D-sa, spre a se pune în armonie legile în cestiune, ce privesc pe familie, care este basa societătei.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Vêd că cu toți împărtășiți conclusiunile raportului, și ar fi de dorit ca ele să se realizeze, zicând acestea îmi permit să fac o

unică întrebare P. S. Președinte: dacă D-nu Ministru sau Guvernul nu va bine-voi să nu va crede de cuviință să dea curs acestor desiderate ale S-tului Sinod, ce crede acest Sânt Corp că este de făcut în asemenea cas?

P. S. Arh. Ioanichie Bacaónul: Episcopatul nostru să le depună în Senat.

I. P. S. Mitropolit Primat: Se înțelege, că noi Episcopii, vom comunica de-a dreptul, în corpurile legiuitoare, desideratul Bisericeii, de care urmază să se țină seamă.

P. S. Episcop al Dunărei de jos: De aceea eu v'am întrebat, dacă Onor. Guvern nu va aduce cestiunea în Corpurile legiuitoare, votul care îl vom da acum, implică el și datoria asupra acelor membrii din Senat, ca să propună ei din inițiativa lor, sau ne mărginim numai la votul acesta?

I. P. S. Mitropolit Primat: Dorința acésta unanimă a S-tului Sinod, care s'a exprimat astă-zî în cestiunea ce ne prestă, va fi comunicată acum Guvernului, iar dacă nu va fi adusă la îndeplinire, așa cum am stabilit noi până la ore-care punct, va fi urmărită de Episcopat.

P. S. Arh. Atanasie Craiovénu: Și prin cuvânt și prin scris, ca să putem ajunge la o soluțiune a acestei cestiuni, mai vîrtos că mirenii ne acuză pe noi conducătorii bisericeii că nu ne îngrijim de acésta rană socială.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Să dea D-zeu să fiți ascultați; dar eu am făcut o experiență amară cu asemenea voturi, când m'a'u părăsit toți cei ce semnase propunerea și proiectul pentru ameliorarea sôrtei clerului mirén.

Se pune la vot conclusiunile raportului și se primesc în unanimitate.

P. S. Episcop al Hușilor: O rugăminte am să fac S-tului Sinod, și mai cu deosebire biuroului, ca raportul Comisiunei să se trimită în întregimea sa Ministerului, și să se publice.

I. P. S. Mitropolit Primat: Fiind ora înaintată, ridic ședința.

— Ședința se ridică la orele 4³/₄, anunțându-se cea viitoare pentru Luni 8 Mai, orele 2. p. m.

Președinte: Ghenadie Mitropolit Primat.

Secretari: Nifon N. Ploesténu și Meletie Galațénu.

Ședința de la 8 Mai 1895.

— Ședința se deschide la orele 2 p. m. sub președinția I. P. S. Mitropolit Primat.

— Se face apelul nominal și răspund prezenți 16 P.P. S.S. Membri.

— Se citește sumarul ședinței precedente.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: P. S. secretar al S-tului Sinod a întrebuințat în sumar expresiunea, *că se va scri Prea S-țiților Chiriarhi*, și al doilea *se va scri D-lui Ministru*. P. S. Văstră știți, că tonul face musica. Să fim dar cu luare aminte asupra cuvintelor, cu care ne exprimăm. Când dice se va scri, înseamnă a se ordona; și deci eu aș fi de părere să se dică: *se va comunica*. Acesta am avut de spus asupra sumarului.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Cer și eu cuvântul asupra sumarului, ca să rog pe P. S. secretar, să facă mențiune și de mine în sumar. În discuțiunea raportului, privitor la armonisarea legii civile cu canónele sântei noastre Biserici, am luat și eu cuvântul și prin sumar n'am auzit menționându-se de numele meu. Rog dar să se facă această rectificare.

P. S. Episcop al Hușilor: În sumar se vorbește despre regulamentul sârbătorilor, dar nu spune al cui este regulamentul. Eu aș dori să se dică, Regulamentul St. Sinod.

I. P. S. Mitropolit Primat: S'a mai făcut o omisiune în sumar. În urma vorbirei P. S. Pimen Piteștenu, am luat și eu cuvântul și am mulțumit S-tului Sinod despre modul cum s'a unit într'un gând asupra cestiunei relativă la armonisarea legii civile cu cea bisericască în privința căsătoriei, care este o cestiune vitală pentru Biserica noastră. Această omisiune trebuie împlinită în sumar, înainte de propunerea P. S. Episcop al Dunărei de jos.

— Se pune la vot sumarul ședinței precedente, cu aceste rectificări și se aprobă.

— Se comunică de la biuroū petițiunea Protosinghelului Gherasim Gheorghiu, din Iași, fost în monastirea Cernica, prin care cere să i se dea un serviciu bisericesc.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acest ieromonah fugind din Monastirea Cernica, s'a dus prin Eparhia Buzăului și acolo, fără voia canonică, a servit cele preotești într'o parohie rurală. De vreme ce acest om umblă cutreierând

din Eparhie în Eparhie, căci a fost și prin Eparhia Rîmnicului, sunt de părere a se scrie D-lui Ministru al Cultelor, spre a bine-voi să ia măsură în conformitate cu regulamentul pentru disciplina monahală, ca să se trimită cu forța publică pe acel ieromonah la una din Monastirile din Moldova, unde 'și are metania.

— S-tul Sinod aprobă propunerea I. P. S-țitului Mitropolit Primat.

— Se comunică adresa Episcopiei de Argeș, relativ la o călugărire, și se trimite la comisiunea de petițiuni.

P. S. Episcop al Rîmnicului: I. P. S-țite Președinte! Nu știu, dacă la ordinea zilei de astăzi este și «Mărturisirea Ortodoxă».

I. P. S. Mitropolit Primat: Nu este.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Eū rog, pe biuroū s'o pună la ordinea zilei, pentru că această cestiune este de acum două ani de zile. Tōte lucrările sunt pregătite. Mărturisirea s'a tipărit, și raportul este făcut. Rog dar, ca odată să vină această cestiune în discuțiunea S-tului Sinod; pentru că ar fi bine să terminăm cu cestiunea în această sesiune.

I. P. S. Mitropolit Primat: Fōrte bine. Indată ce se va termina cu observațiile ce au să se facă de amândoi Mitropoliții, se va aduce la ordinea zilei.

(In acest moment D. Ministru al Cultelor intră în sala ședințelor).

Acum intrăm în ordinea zilei. La ordinea zilei sunt următoarele: Rapōrtele comisiunei privitoare la tipografia Cărților bisericești și la «Biserica Ortodoxă română».

— P. S. Episcop al Dunărei de jos, raportor, citește raportul comisiunei relativ la situația tipografiei cărților bisericești.

Inalt Prea Sănțite Președinte.

Conform însărcinării ce mi s'a dat de către colegii mei din comisiunea alésă de Sf. Sinod, în ședința de la 1 Maiū ale curentei lunī, pentru luarea socotelor tipografiei cărților Bisericești, scrisul în calitatea mea de raportor al acestei comisiuni, mă grăbeșc respectuos a Vē așterne aci, modul cum comisiunea acēsta 'și a terminat misiunea ce i s'a dat de către Sântul Sinod. După înțelegerea prealabilă ce am avut, întrunindu-Ne în localul Tipografiei Sântului Sinod, în ziua de șese ale cu-

rente și vroind a proceda la luarea socotelor acestei Tipografii, cea d'întâi a noastră luare aminte, a fost îndreptată ȃis de la început, I-iu asupra raportului fostului Director al Tipografiei de sub N. 63, din 26 Aprilie espirat însoțit de situațiunea financiară a casei acestei tipografii pe anul budgetar 1894, și a II-a asupra raportului noului Director de sub N. 110 din 28 ale aceleași luni Aprilie.

Din cuprinsul raportului N. 63, vȃdȃndu-se cȃ situațiunea financiară a anului budgetar 1894, stȃ în ast-fel de strȃnsȃ legȃturȃ cu întregȃ situațiune financiară a anilor budgetari mai de înainte, în cȃt o cercetare a socotelor, ale acestei tipografii, numai pe acest an, dupȃ cum de obiceiu s'a urmat pȃnȃ acum, ar fi în sine numai o lucrare de complezenȃ, ca sȃ nu ȃic iconomicȃsȃ, pentru împlinirea unei formalitȃți, lipsitȃ în cea mai mare parte de temeiu și de adevȃr;

Comisiunea avȃnd în vedere cȃ Inalt Prea Sȃnția Vȃstrȃ, ați numit în locul demisionatului Director Constantin Erbicȃnu pe Prea Sȃnșitul Arhiereu Valerian Rȃmnicȃnul, iarȃ Sf. Sinod a luat deja act de acȃstȃ numire;

Avȃnd în vedere cȃ noul director, trebuie neapȃrat sȃ ia în primire o situațiune clarȃ și regulatȃ la ȃisa tipografie;

Considerȃnd înșȃ cȃ lucrarea acȃstȃ cere timp îndelungat pentru a ei terminare, iarȃ noi comisiunea ce Sf. Sinod a bine voit sȃ alȃgȃ, nu avem o asemenea sarcinȃ și latitudine, absolut trebuitȃre întru acȃstȃ, și singura prin care s'ar putea limpeȃi situațiunea financiară a anului budgetar 1894, despre care tratȃzȃ raportul fostului Director de sub N. 63 și anexele sale;

Am creȃut cȃ este bine sȃ ne oprim aci cu purtarea sarcinei nȃstre și sȃ propunem Sf. Sinod alegerea unei comisiuni din sȃnul sȃu, care împreunȃ cu Prea Sȃnșitul Director nou numit sȃ cerceteze amȃnunșit, pȃnȃ la sesiunea de tȃmnȃ, întregȃ situațiune financiară a numitei tipografii, de la începutul sȃu și pȃnȃ la numirea noului titular și sȃ vinȃ atunci cu un raport detaliat despre mersul și starea acestei instituțiuni sinodale.

Pe lȃngȃ acȃstȃ comisiunea a convenit încȃ a se mijloci la Sf. Sinod, ca sȃ lase latitudine acestei comisiuni, a se adresa, dȃca va crede de cuviinșȃ, chiar la ȃmenȃ

speciali în ale finanțelor și tipografiei pentru o mai bună lămurire a situațiunei financiare a acestei tipografii.

Propunerea acesta este cu atât mai temeinică și mai dreaptă cu cât știți cu toții că foarte adesea ori s'a făcut vorbă în sinul s. Sinod, câte chiar pe nedrept, atât despre marele cheltueli ce se fac pe fie-care an la această tipografie cât și despre neregulata comptabilitate ce se ține acolo.

Dreptatea cere ca să ne lămurim cu toții asupra mer-sului acestei instituțiuni; unii, adevă asigurându-se și în-credințându-se despre onestitatea gestiunei de până acuma, iar alții scăpând de sub greutatea unor bănueli cu totul câte nefundate.

Cu această ocasiune comisiunea crede de a sa datorie să propună Sf. Sinod, I-iu ca, Prea S-țitul Director, să caute prin toate mijlocele a restrânge numărul impiegaților acestei tipografii, la strictul necesar și a face economiele posibile, singurele care ar putea duce într'un viitor a-propriat Tipografia noastră la independența dorită și la libertatea sa de actiune, precum și la scutirea de grelele încercări ale vieței financiare prin cari trec mai toate in-stituțiunile de asemenea natură; 2-a să încuviințeze ce-rerea noului Director pentru crearea unui post de Con-trolor, care să verifice continuu casa și gestiunea în ge-nere a acestei tipografii; și al treilea, să aprobe reîm-primarea cărților despre care tratéză raportul de sub N. 113 de la întâiu a curenteii.

Anexând pe lângă acesta procesul verbal în cauză, împreună cu actele ce ați bine voit a ne trimite, sunt și rămân al Inalt Prea Sântiei Vostre, mai mic frate în Christos.

7 Maiu 1895.

Raportor: *Parthenie al Dunărei de jos.*

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Eū am să fac o mică observație asupra celor di-se la sfârșitul dărei de sémă, unde se dice noul director. Să se dică noul direc-tor cutare. Să se pue punctul pe *i*.

P. S. Episcop al Argeșului: I. P. S-țite Președinte! Noi știm că s'a ales o comisiune din sânul S-tului Sinod ca să ia socotelele tipografiei, cum s'a făcut în toți anii. Vedem că raportul ce ni s'a citit e departe de a ne da lămuririle, care trebuia să ni le dea comisiunea. In raport

se vorbește de multe, se arată multe desiderate, dar nu se spune ceea ce trebuia să se spună. Trebuie numai de cât comisiunea să ia socotelele pe anul trecut și să vie, cum a venit și celelalte comisiuni, cu raportul despre gestiunea afacerilor tipografiei.

În ceea ce privește cea-l-altă gestiune, dacă este nevoie ca să se ia o socoteliă generală pentru toți anii, cât a fost D. Erbiceanu ca director, acesta este cu totul alt-ceva, și se poate, dacă S-tul Sinod aprobă, să se aleagă o comisiune anume pentru acesta. Eu cred că e de prisos; căci dacă S-tul Sinod a aprobat gestiunea financiară a anilor trecuți, negreșit că și anul acesta trebuie să se cerceteze cu deamăruntul și să se vadă întru cât sunt adevărate presupunerile aduse contra directorului tipografiei, că ar fi deturnat bani sau că ar fi comis ceva ilegal; și că comisiunile, care au fost mai înainte au căutat să spele pe acela care a fost însărcinat să conducă afacerile tipografiei. S'a ținut, multe de acestea, care nu erau potrivite ca să se aducă la adresa unui bărbat, care a lucrat cu cel mai mare devotament. Eu cred, că comisiunea St. Sinod trebuia să-și îndeplinească datoria, să-și ia socotelele pentru acest an. și dacă crede S-tul Sinod că este nevoie să se facă o socoteliă generală pentru toți anii cât a fost ca director D. Erbiceanu, atunci să se numiască o altă comisiune și să se ceară și din partea D-lui Ministru să trimită un contabil, fiind că în anii trecuți, după cum știm, s'au dat sume însemnate de la Onor. Minister pentru cumpărare de cărți.

D. Ministru al Cultelor: Mai întâi fac o mică rezervă. În raportul P. S. Episcop al Dunărei-de-jos am vădit că se vorbește mereu de noul director al tipografiei Cărților Bisericești. Neapărat că de o dată alesul S-tului Sinod e noul director provizoriu, dar numai provizoriu, fiindcă conform Art. 9 din regulament, nimeni nu poate fi director al tipografiei decât cu înțelegerea Ministrului Cultelor și cu decretul Majestății Sale Regelui. Acesta însă nu înseamnă de loc că eu nu voi primi alegerea. Acesta este o gestiune care o rezervă să hotărască atunci când mi se va face oficial cunoscut de către S-tul Sinod alegerea noului director al tipografiei. În tot cazul până atunci noul director, nu este director la tipografia recunoscută conform regulamentului, ci numai un reprezentant al S-tului Sinod. Acum să vedem cum comisiunea

și-a îndeplinit mandatul cu care a fost însărcinată de S-tul Sinod. Mie mi se pare că P. S. Episcop al Argeșului are dreptate. Comisiunea nu putea face mai nemerit de cât să ia socotelile pe anul acesta, sau până la darea demisiunii, dacă lucrul acesta, pe cât înțeleg, s'a practicat așa în toți anii, și nimic nu oprește pe S-tul Sinod ca în urmă să ia și socotelele în general pe toți anii, adică să facă un fel de control, ceea ce cred că totdeauna este în drept să facă. Eu însă previn pe S-tul Sinod că, decă va hotări să ia socotelile în mod general; și cum aceste socoteli privesc un trecut, în care tipografia a avut ajutoare de la Stat; și cum art. 9 dăce, că la luarea socotelilor va lua parte și controlorul Ministerului de Culte voiă trimite și eu un reprezentant, care va lua socotelele pentru trecut.

P. S. *Episcop al Hușilor*: I. P. S. Președinte, P. S-țitul raportor după mine, a dat un vot de blam tuturor comisiunilor, cari au luat socotelile tipografiei de la începutul ei și până astă-zi și eu unul protestez în contra unei asemenea apucături a comisiunii. Din această comisiune ați făcut parte și însuși I. P. S. Vóstră în mai multe rînduri; membrii ei au răsfoit zile întregi registrele și dosarele tipografiei, și au venit cu câte o lucrare prin care se arată starea tipografiei din toate punctele de vedere; și acum comisiunea actuală în loc să se ocupe și ea, și să presinte S-tului Sinod starea tipografiei, vine și spune că comisiunile din nainte, n'au știut ce să facă, noi nu știm, să lăsăm să facă alți — să lăsăm lucrurile încurcate. Mie nu'mi place asemenea procedură.

Pe lângă acesta, la comisiune, mi-se pare, că s'a trimis și raportul noului director, în care se espune situațiunea financiară a tipografiei; cum a primit'o, etc., dar în rapor ul comisiunii nu se vorbește nimic nici despre acesta. P. S. Raportor, să mă ierte, a voit să fie consecințe cu cea ce a dăis în mai multe rînduri — că nu se pricepe de loc în ale comptabilităței, și de aceea a voit cu o manieră delicată ca să înlătore greutățile, ce'i prestată.

P. S. *Episcop al Dunărei-de-jos*: Să mă numiți în comisiune și să'mi dați ceea ce cer eu și veți vedea dacă știu sau nu comptabilitatea.

P. S. *Episcop al Hușilor*: Nu sunt eu vinovat P. S.

Văstră ați ținut în mai multe rânduri că nu vă pricepeți în ale contabilității

P. S. Episcop al Rîmnicului: Am cerut cuvântul să declar că mă asociez în totul la cele ținute de P. S. Episcop al Hușilor.

I. P. S. Mitropolit Primat: Mie mi se pare că și unul și altul din P. S. Văstră înțelegeți lucrurile cu totul alt-fel de cum trebuie. Comisiunea de ați care ni se prezintă cu raportul, înfățișează un caz excepțional. Până acum comisiunile ordinare erau ținute de regulament, ca să ia socotelile așa după cum cer P.P. S.S., Episcopii al Argeșului, al Hușului și al Rîmnicului, cărora le place a pronunța mereu cuvântul de *protestare*; dar astăzi este cu totul alt-ceva.

Situațiunea tipografiei să găsește într-o stare excepțională. Se retrage un director, care a stat acolo 10 ani și care a fost pus în locul altui director, care a stat asemenea alți 10 ani.

P. S. Episcop al Hușilor: Care a înființat tipografia.

I. P. S. Mitropolit Primat: S-tul Sinod a înființat tipografia. Să nu luăm asupra noastră că unul din noi am înființat-o și să ne mândrim. S-tul Sinod este care a înființat-o.

Eu văd că comisiunea nu a cerut nimic care să vă supere și n'a imputat nimic comisiunilor din trecut, ci numai a arătat că comisiunile acelea și-au făcut datoria cum au crezut. Comisiunea actuală deci și-a făcut datoria și a lucrat potrivit cu bilanțul ce i s'a înfățișat pentru anul curent.

Acastă comisiune ține; noi am fost la cercetare, dar ca să se poată cerceta totul, pe anii trecuți, de la înființarea tipografiei până azi, suntem de părere că o cercetare amănunțită să se facă până la sesiunea viitoare; căci acum, când S-tul Sinod se închide, nu este timp de ajuns.

Eu am vorbit chiar cu fostul director și mi-a spus că socotelele tipografiei nu se pot lua în două săptămâni sau într-o lună, ci trebuie timp la mijloc. Numai că a predat actualului director, și tot a trecut timp de la 20 Aprilie și până la 1 Mai și acesta a fost predarea materialului, nu a socotelilor. Ce supără dar pe S-tul Sinod acesta, că noi voim să ne lămurim mai bine într-o sesiune, ca să știm totul, și să nu lăsăm asupra cuiva vre

o bănuială, când poate, omul care este bănuțit este cel mai cinstit?

Da, P. Sântiți, să lăsăm timpul necesar, ca să se facă o cercetare minuțioasă, până la sesiunea de toamnă a S-tului Sinod, ca să limpedim situațiunea tipografieii.

Cât pentru D-l Erbicenu, eu n'am nimic de ȃis, din contră am o deosebită stimă pentru D-sa; deci nu legați cercetarea care se va face la tipografie pe trecut, cu cinstea de care se bucură D-sa.

P. S. Episcop al Hușilor: Cine la acusat?

I. P. S. Mitropolit Primat: Vă rog dar, să admitem concluziunile raportului comisiunei, ca să terminăm odată cu această cestiune; căci și unil și alții, cred, că dorim o situațiune clară.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Rog pe biuroă, ca toate acestea să se trecă și să se publice în procesul verbal.

I. P. S. Mitropolit Primat: Da, da, se vor publica.

P. S. Episcop al Hușilor: Eu stăruesc a ruga pe S-tul Sinod ca socotelile Tipografieii să se ia și acum cum s'a luat în toți anii. Iar dacă este să se facă o revizuire pe tot timpul, cât a fost D. Erbicenu, acesta este alt-ceva. De ce să se lase omul încurcat cu toate socotelele pe capul lui, și să nu se cerceteze acum? În 4, 5 ȃile poate să se vadă situațiunea. Apoi știu eu ce mai vrea comisiunea de astă-ȃi? Comisiunea care ȃice că voește să ridice în relief pe D. Erbicenu, poate că ar căuta să'l cufunde. Rog dar pe S-tul Sinod să ia socotelile D-lui Erbicenu; și pe lângă acesta P. S. raportor să facă cunoscut S-tului Sinod ce a comunicat noul director prin raportul ce a dat, căci noi membri n'avem nici o cunoștință.

D. Ministru al Cultelor: Mai întâi aș voi să știu un lucru. De când nu s'a luat socotelile?

I. P. S. Mitropolit Primat: De un an de ȃile, aproape două.

D. Ministru al Cultelor: Bilanțul se încheie probabil pe o dată ore care?

I. P. S. Mitropolit Primat: Pe un an de ȃile.

D. Ministru al Cultelor: Mie mi se pare că P. S-tul Episcop de Huși are dreptate. Este evident că dacă S-tul Sinod vrea să facă socotelă generală, este în dreptul său să facă.

Rămâne în tot d'auna cestiunea dacă pe anul pentru care se face socoteala, S-tul Sinod este mulțumit. Faptul

că s'a luat socotéla în fie-care an, este alt-ceva, dar dacă voiți acum să se ia socotéla generală, sunteți în drept.

Maî este și altă cestiune. Este evident, că cel care dă socotéla maî ales când plăcă, să aibă și el dorința să'și dea socotéla în mod regulat, și dacă 'și-a dat socotéla în fie-care an, fără a se prejudeca dreptul de a se mai socoti vre-o dată, anul din urmă, de ce să rămână în suspensiune și să nu se socotéască, pentru că socotéla anului din urmă nu schimbă socotéla din anii trecuți.

Nu știu cine a fost în anul trecut, dar au fost 3 membri ai S-tului Sinod, și a luat saldul anului precedent ca bun, căci de almintrelea trebuia să facă din nou lucrarea care a făcut-o Comisiunea din cel alt an, și după aceea a examinat veniturile și cheltuelile pe un an de zile, și a încheiat socoteala. Cu un an înainte tot așa s'a făcut, comisiunea fie a S-tului Sinod, fie mixtă, tot ast-fel a lucrat, de când există D-nul Erbiceanu ca director, și chiar și maî înainte.

În fie care an, Comisiunea nu poate face de cât un lucru: să ia saldu anului precedent, fie că a rămas un deficit, fie un escedent de venituri, să ia, să adune socotelile din cursul anului, să examineze atât veniturile care sunt în sald, cât și cheltuelile admise de S-tul Sinod, ca funcționarî, plata lucrătorilor, hârtie, etc. tot ce este la cheltueli; căci acesta este o prăvălie, și trebuie în fie care an să se facă socotéla. Dacă într'un an a fost greșită socotéla, în toți anii următori va fi greșită. Lucrarea comisiunei din fie-care an e bună, dar dacă nu a fost greșită, toate care au venit după dânsa sunt greșite: dar greșală numai în punctul de plecare, că plăcă cu o sumă maî mică de cât ar trebui să plece.

Eu pricep foarte bine, și S-tul Sinod este în dreptul său să zică: să ia socotéla încă o dată pentru totă administrația, și să refac lucrările care s'au făcut de comisiunile anterioare ale S-tului Sinod, și pe care S-tul Sinod le-a aprobat, probabil fără multă discuțiune, ca emanând de la o comisiune din chiarsânul S-tului Sinod, dar acum pe anul acesta, nu cred că e drept și bine să nu se ia socotéla; căci, de exemplu, la noi la Minister, unde avem reguli fixe pentru luarea socotelilor, ar voi Comptabilul să plece, și eu 'i aş refusa să'i ia socotela, s'ar putea plânge căci sunt dator să'i-o ia când plăcă.

Acum sunt și eu în drept să'i ia socotéla, dar când

plécă să'l las două, trei ani de zile, fără socotéla făcută nu se póte, trebuie să i-o iau dacă îmi cere; dar dacă nu cere, atunci este alt-ceva, totuși sunt dator să-l iau socotéla pe anii din urmă. La mine când a murit Stoenescu care fusese absinte vre-o 9 luni de zile, a trebuit să chem pe inspectorul financiar și a luat socotéla pe 7, 8 ani de zile în urmă. Dacă s'ar duce acum D-nu Dudescu iarăș chem pe un alt inspector financiar. Asemenea și cu D-nu Erbiceanu, presupun că nu ar mai sta și ar zice: nu vréu să mă lase pe mine 7, 8 ani de zile cu socotelile ne luate, acum trebuie să mi se ia, când am memoria prospătă, și vreaú să mă știu și eu limpede, așa că, din acest punct de vedere, cred că S-tul Sinod ar fi drept să hotărască a i se lua socotelile, și iată ce trebuie să să facă: voiți o socotélă bună? Să se numească o comisiune care să revisuiască întreaga gestiune, până atunci să i se ia socotéla pe aceste 13 luni din urmă, ca să știe unde stă. Dar póte ziceți că socoteala acésta l'ar descărca, dar atunci l'ar descărca și socotelile din anii trecuți. Trebuie însă să se țină socotélă că aceștia sunt bani publici, și în tot dea-una se póte lua socotéla din nou. De aceia aș ruga pe S-tul Sinod să ia socoteala D-lui Erbiceanu, cum a luat și în anii trecuți, plus că se numește o comisiune care să examineze până la sesiunea de toamnă întreaga gestiune a D-lui Erbiceanu, ceia ce este și în avantajul noului Director, să știe ce a moștenit, nu numai averea dar și socoteala.

I. P. S. Mitropolit Primat: Mi se pare că chiar din raportul comisiunei reese acésta, că socotelele ordinare sunt admise, și conchide că Directorul este descărcat pe anul expirat; dar vedeți D-vóstră, trebuie să esplicăm lucrul bine. Eú am fost însărcinat, printr'un vot al S-tului Sinod, din sesiunea trecută, ca să numesc un nou Director la tipografie și să dispun a se face o cercetare scrupuloasă acolo, pe anii trecuți. Acum, comisiunea S-tului Sinod, face cunoscut, cele ce eú am regulat, în privința Directorului nou numit, și opinéză a se alege o nouă comisiune pentru luarea socotelor tipografiei pe trecut; căci n'a fost timp, ca asemenea lucrare să se facă până în acest moment, când S-tul Sinod este în prețuia închiderii sale. Prin urmare, astă-đi Directorul nou este intrat în serviciul tipografiei; fostul director este demisionat în regulă; so-

cotelile pe anii precedenți sunt date; și nimic nu mai este de ținut, de cât numai asupra luării socotelilor generale de la începutul tipografiei.

Așa dar, să primim propunerea comisiei, spre a se alege o nouă comisie, care să vină cu rezultatul în sesiunea de toamnă; și să numai nascocim fel de fel de presupunerile, că am căuta să se atingă reputațiunea cuiva. Nu Prea Sântiți! Dorim cu toții lumină în această chestiune; dorim o situație limpede la tipografie, și S-tul Sinod are dreptul să controleze acea instituțiune a sa. Numai așa vom putea ști ce se lucrează acolo, și câte ediții de cărți s'au tipărit.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Să citim dosarele.

I. P. S. Mitropolit Primat: Să numim o comisie care să cerceteze toate acestea.

P. S. Episcop al Hușilor: P. S. raportor nu ne spune situațiunea găsită de noul director.

I. P. S. Mitropolit Primat: Să liniștesc pe P. S. Episcop de Huși cărui-a'î place să protesteze mereu, de și la noi nu prea merg protesturile, căci în acest St. Corp bisericesc, trebuie să sufle duhul dragostei. Să se citească raportul noului director.

— P. S. Arh. Nifon Ploșteanu, secretar, dă citire raportului noului Director al tipografiei, P. S. Arh. Valerian Rîmnicénu, prin care se arată situațiunea găsită de P. S. Sa.

P. S. Episcop al Hușilor: În inventariu sunt trecute cărțile care sunt în magazie, și anume Orologiul și cele-l-alte?

P. S. Arh. Nifon Ploșténu: Sunt, și valoarea lor.

I. P. S. Mitropolit Primat: Sunt toate cărțile trecute în inventariu. D-nul Dr. Badea Cireșeanu a fost însărcinat, ca împreună cu P. S. Valerian să inventarieze tot, carte cu carte.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Aușind raportul numitului Director de astă-zi, îmi pun două întrebări: am aușit mai întâi estimațiunea averii tipografiei, ridicată până la 490 și atât de miș de lei. Eă aici întreb: aceste estimațiuni le-a făcut Directorul singur, sau împreună cu fostul Director? Aceste explicațiuni le cer de la P. S. raportor. De altă parte P. S. Director de astă-zi propune o inovațiune pentru jurnal, carea se opune regulamentului, și prin care se ridică S-tului Sinod un drept primordial a-

supra acesteï instituțiunii. Regulamentul pentru editarea jurnalului, prevede controlul S-tului Sinod nu numai anual, adecă la sfârșitul fie-căruï an financiar, ci și un control permanent, care se ecserciteză de fie-care membru și în fie-ce moment. Regulamentul stabilește pe față, că orî care membru al S-tului Sinod este în drept a merge la redacție sau la tipografie și să revisuiască casa și tótă averea jurnalului și prin urmare și a tipografiei.

Ei bine, prin acéstă inovațiune care se propune, adică înființarea unuï controlor a căruia natură nouă nu ne este cunoscută încă nici din regulament și nici pe calea discuțiunilor, se înființază o instituție nouă. Eū înî rezerv dreptul de a discuta acest post, care are a absorbi o parte din veniturile instituțiunilor, fără de vre-un înterēs pentru dēnesele practic. De aceea eū declar, că acum să răpește S-tului Sinod un drept primordial asupra acestor instituțiunii, fondate de ómenî cu tot zelul și dragostea pentru sânta nóstră Biserică.

D. Ministru al Cultelor: Am auđit raportul actualului Director, și nu vėd că este luată socoteala pe anul trecut. Pe cât am auđit, am constatat ce cărți sunt la tipografie, și acesta este inventariul ca să știu ce am, însă socoteala pe anul trecut este alt-ceva. Tocmai acéstă ți-ceam eū adineaurî, că este drept să se ia socoteala pe anul trecut. In acel raport nu se vorbește de socoteală; aci se spune câte cărți sunt și ce valóre, prin urmare s'a făcut un inventariu de ce se găsește, adică: atâtea ceaslóve, atâtea cutare cărți etc. unele legate, altele nu, aveți un dosar întreg de inventariu. Acesta însă este inventariu, tot asemenea este inventariul de cărțile care sunt depuse la librării spre vėndare, dar acesta nu este bilanț.

I. P. S. Mitropolit Primat: Este și acela.

D. Ministru al Cultelor: V'ași ruga să se citescă, căci în raportul care ni s'a citit nu se spune.

I. P. S. Mitropolit Primat: Am lăsat libertate discuțiunei, ca să vorbescă fie-care cum voește.

P. S. Episcop de Rîmnic ți-ce, că fie-care membru al S-tului Sinod e în drept să se ducă să cerceteze socotelile tipografiei și ale jurnalului. Vė fac atent la cuvintele acestea. De ce nu ați mers acolo până acum? Astă-đi când se numește ca Director un membru al S-tului Sinod, sunteți contra? Lăsați animositățile Prea Sănșite. Nu ve-

deți că singur vă contrați? Vorbiți pe de o parte de control și pe de alta de bilanțuri; ei bine, acesta o dorim cu toții, ca să avem o cale limpede, și fie-care membru al S-tului Sinod are dreptul să cerceteze situația. Dacă dar, așa dorim toți, de ce atâta inflăcărare în discuțiune? De ce vă mâniați și nu vă bucurați? Situațiune avem și vi se va ceti, ca să vă convingeți.

→ P. S. Arh. Nifon Ploeștenu, citește raportul fostului Director al tipografiei cărților bisericești, D-nu Erbiceanu, pe anul 1894—95, și pe urmă raportul Comitetului redactor al jurnalului «Biserica Ortodoxă Română»

P. S. Episcop al Rîmnicului: Am cerut din nou cuvântul, ca să arăt, dupre câte pricep și eă, și pot judeca, în materi de acestea și apoi îndrăsnesc să o spun, ca am câtă-va pricepere fiind că am fost în lucru mai mulți ani. Când se face luarea socotelor unor asemenea instituțiuni, trebuie să se înceapă de la raportul persoanei care administră. În present s'a procedat cu totul invers. Ni s'a citat tot felul de piese, fără să ni se spună, dacă administrația tipografiei s'a făcut în anul trecut bine sau rău; adecă dacă Directorul a aplicat sau nu budgetul, votat de către S-tul Sinod. S-tul Sinod a ales o comisiune din sânul său, pentru luarea socotelor, raportul era dator să ne arate cum s'a administrat casa.

P. S. Episcop al Hușilor: Trebuia să cerceteze, să vadă dacă este adevărat ceia ce se spune.

P. S. Episcop al Rîmnicului: Voiă zice acum numai atât, că trebuia să se facă această mențiune, dar raportul nostru nu face mențiune de socotelele anului trecut. Mai mult, S-tul Sinod, când a ales comisiunea pentru luarea socotelor a înțeles acum ca în tot d'auna, ca să se cerceteze casa să se vadă, dacă veniturile și cheltuelile tipografiei sunt făcute regulat și în marginile budgetului. Nimic din toate aceste prin raport, și raportul are alte preocupări, pentru care S-tul Sinod nu i-a dat nici o însărcinare, și eă cer, ca raportul acesta să se publice. În ceia ce privește raportul Directorului de astă-zi eă rog pe S-tul Sinod, în numele bunelor raporturi, că trebuie să existe între Biserică și Stat, ca să nu'l ia în considerație; căci nu este încă numit în mod legal, nefiind încă confirmat de Maiestatea Sa Regele;

și acésta o cer, ca să nu ajungem la un conflict între Biserică și Stat.

I. P. S. Mitropolit Primat: P. S-țitul Episcop de Rîmnic a mers prea departe cu discuțiunea. E permis óre, ca P. S-ția Sa să vorbescă aci, în S-tul Sinod, despre conflict între Biserică și Stat? Cred că nu. Modul cum este organizată Biserica noastră, nu va da loc nici odată la asemenea conflict. Biserica și Statul sunt una, în țara noastră. Regret că sunt nevoit să atrag atențiune serióasă P. S-țitului Episcop al Rîmnicului, care are aerul din cele ce a avansat, de a ínnăspri bunele relațiuni, nu între Stat și Biserică, ci între persoanele cari sînt în capul instituțiunilor.—Ș'apoí tocmai P. S-ția Sa ridică asemenea incidente regretabile, cu privire la controlul tipografiei, când eú de atâtea orí i-am spus că vreaú să știú socotelile averei Mavrodinóiei, și mereú m'a amănat?... Sunt de drept supraveghetor al administrației zisei averi testată Episcopiei de Rîmnic, și doresc să știu situația. —Dupé aceia, în privința tipografiei, de ce se supără că dorim să se facă cercetare acolo pe anii trecuți, când a fost chiar P. S-ția Sa Director?

Dreptul de auzul rěú nu se teme!

Cât privește numirea Directorului, P. S-țitul Episcop al Rîmnicului ar fi trebuit să cunóscă spiritul art. 9 din regulamentul pentru editarea cărților bisericești, care în partea sa finală se rostește că, când *tipografia va avea mijlócele sale proprii de întreținere, va rămănea numai sub controlul S-tului sinod.* —Decí, și numirea Directorului tipografiei, tot numai S-tul Sinod este în drept să o facă.

Ast-fel stând lucrurile, P. S-ția Sa să nu mai vorbescă despre conflicte între Biserică și Stat, căci nu este potrivit a se ridica aci asemenea ton de vorbire. P. S-țití! Cestiunea este lámurită, D-l Erbiceanu 'și-a dat demisiunea, mai înainte, saú pe ziua 1 Mai, acésta nu ímporlá; noul Director a primit socotelile; Comisiunea prin raportul sěú ne-a lámurit asupra situațiunei; pun decí la vot conclusiunile acestuí raport.

— Se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.

I. P. S. Mitropolit Primat: Noi toți trebuie să lucrăm uniți, trebuie dar, ca și P. S-ția Vóstră să vé asociați cu noi.

P. S. Episcop al Hușilor: Ne vom asocia la toate lucrările care merg pe cale regulată.

I. P. S. Mitropolit Primat: Ați fost 10, 12, ani acolo la tipografie, și ați făcut ce ați vrut.

D. Ministru al Cultelor: Prea Sântiți Părinți, înainte de a vorbi de cestiunile mele, să-mi dați voie să vă spun un lucru.

Cunosc adunări mult mai numeroase de cât ale P. S. Vostre, unde se întrunesc oameni mult mai tineri, cari nu se cunosc între dânsii, cum e Camera și Senatul, cari au ceva de împărțit, și au de împărțit un lucru important, și anume Guvernul țerei, foarte plăcut să-l aibă cineva, dacă știe să-l întrebuințeze; și cu toate acestea vă mărturisesc, că de 3 ani și jumătate de când am plăcerea și datoria ca să fiu aci, văd că tot S-tul Sinod este cel mai viu, se vede că acesta se datorește faptului, că interesele care se discută în S-tul Sinod, fiind de ordine superioară, încălzește mai mult de cât interesele care ne ghidează pe noi; dar credeți-mă, că impresiunea mea este că puneți cu toții prea multă vioiciune, și pentru ce?

Sunteți o adunare deliberantă, rezultatul definitiv se hotărăște cu vot, în tot de-a-una se face o majoritate, prin urmare totă precipitarea, fie a se obține un vot fie a se împedica un vot, este de prisos în adunările unde rezultatul final este părerea majorității. În adunările unde nu se votează, evident că acolo este la noroc, cine o ia mai repede, dar în adunările unde se votează, tot-de-a-una hotărârile se ia de majoritate; prin urmare de ce, și cei cari se mulțumesc, și cei cari nu se mulțumesc, să pună atâta vioiciune? La ce folos? Că se va vorbi mult, că se va pune la vot cu repeziciune, nu se ajunge tot acolo? Nu este tot votul majorității care hotărăște? Eu rog pe S-tul Sinod, de și am un interes foarte ne însemnat în aceasta, căci cum am spus de la început, cât voi fi eu la Minister, organizarea S-tului Sinod nu are să se schimbe.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: S'a schimbat destul.

D. Ministra al Cultelor: Nu s'a schimbat; aceia a fost o doctorie la o bătă uricioasă, și văd că doctoria a prins, căci de atunci nu s'a mai bolnăvit nimeni, din contră văd că acum sunt toți ultra sănătoși.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Se va vedea în curând dacă doctoria nu a adus o bătă și mai mare.

D. Ministru al Cultelor: Eū când am ȃis cā viū cu plācere la S-tul Sinod, datoria mea este ca cel dintēiū sā fiū politicoș, prin urmare de ce mē întrebați mai mult? Cred cā nici o datā nu am vorbit cu necuviința în S-tul Sinod, și tot așā voiū rămīne pānā la sfīrșit. Și repet, în ceia ce privește organizarea S-tului Sinod, am fācut destule legi în materie clericalā, ca sā fiū hotārit sā nu mai fac nimic, prin urmare așā va rēmāne S-tul Sinod cāt voiū fi eu Miniștru; așā dar nu am nici un interes personal, dar am fācut cāt am putut, și pentru cler cred cā am fācut destul.

P. S. Episcop al Dunārei-de-jos: Fōrte destul chiar.

D. Ministru al Cultelor: Cāt pentru mine, cred cā este destul, alții cānd vor veni vor face mai mult. Cred cā pentru amorul meū am lucrat destul, și sunt fōrte mulțumit de ceia ce am fācut, nu regret nimic de ceia ce am fācut. Ce voiți mai mult de la un om mulțumit? Dar iatā ce vream eū sā ȃic. Credeți P. S, Vōstrā, cā nu transpirā în public vioiciunile din S-tul Sinod? Și credeți cā sunt de folos aceste vioiciuni? Aveți regulament escelent care regulēzā aprōpe tōte cestiunile, aveți mai mult de cāt regulamentul, aveți majoritatea. Ei bine majoritatea este care decide, și orī cine urmārește desbaterile S-tului Sinod, a vēȃut cā nu este sesiune a S-tului Sinod în care sā nu fie majoritate, dar cā majoritatea se schimbā, se pōte, dar tot d'auna este o majoritate. Din moment dar ce este o majoritate care decide, la ce folos atāta vioiciune în desbateri?

I. P. S. Mitropolit Frimat: Este și minoritate D-le Ministru? Intr'un Sinod e bine sā fie disidență?

D. Ministru al Cultelor: Nu face nimic, numai o singurā adunare omenēscā nu are majoritate și minoritate, și anume între bārbat și nevasță, unde sunt numai doi, dar și acolo a hotārit legea mai dinainte, ca femeia sā se supunā bārbatului, dar unde sunt mai mulți, tot de-a-una existā o majoritate. De sigur cā ar fi mai frumos sā fiți de acord cu toți; de exemplu alaltă-erī ați fost de acord, dar cānd se întāmplā sā nu fiți în acord complect, aveți majoritate, prin urmare nu este nevoie de vioiciune, nici dintr'o parte nici dintr'alta. Și eū, de multe orī am fost în minoritate.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Și póte o să mai fiți, dacă veți voi să rămâneți în ideile D-vóstre.

D. Ministru al Cultelor: Evident că o să mai fiți.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Atunci veți vedea cât de greu este în minoritate.

D. Ministru al Cultelor: Am fost în minoritate, și tot de-a-una 'mi am impus răbdarea. Am cercat să'mi spun gândul meú, dar am răbdat și m'am supus majorității, și de când sunt în majoritate, nu am strâns gâtul nimănui.

P. S. Episcop al Dunărei-de-jos: Ba ați închis discuțiunea la Senat în modul cel mai . . . . .

D. Ministru al Cultelor: Dacă ați vorbit 7 césuri, nu puteam să te fac să te ostenești mai mult, căci eú luptam cu majoritatea, și Prea S-ția Ta lupta cu plămâni, și majoritatea a învins plămîni. Dar lăsând această cestiune la o parte, trec la cestiunea care mă privește.

Cea dintâi cestiune, este în privința pământurilor Bisericeí.

Iată ce a făcut cauza circulărei Ministeriale, pe care o să o schimb, fiind că în adevăr, cauza care a provocat această circulară, era legitimă. Un proprietar, care atunci când s'a făcut improprietărea la 1864, în loc să dea 17 pogóne cât trebuia să dea bisericeí, a dat mai mult, a dat 34 pogóne. El a venit și s'a plâns la Minister și a șis: Biserica mea este filială, eú eram dator să dau 17 pogóne după lege, am dat 34, eú eram dator să cer înapoi acele 17 pogóne care am dat mai mult; dacă Ministerul primește ca aceste 17 pogóne să se arendeze, ca cu timpul să se facă Biserică, le las; dacă insistă să se dea și aceste 17 pogóne, atunci fac proces și le cer înapoi, fiind că nu eram obligat după lege să dau, de cât 17 pogóne. În acest cas, era legitim ca să nu se dea preotului de cât 17 pogóne, orí ca să se arendeze pentru biserică. Intențiunea mea a fost rău interpretată, nu a fost bine înțeles lucrul, și acesta a provocat un mic incident între mine și Secretarul general. S'a făcut o circulară generală, ca nici un preot să nu aibă mai mult de cât 17 pogóne; acesta nu este adevărat, legea dă tóte pământurile preoților.

Acum când vor veni casurí de acestea, că la o biserică s'a dat mai mult pământ de cât se cuvenea, atunci voiú menține dispoșiunea, ca prisosul să se arendeze în folosul bisericeí. Orí de câte orí însé, nu vor fi mai multe

pământuri de cât câte biserici sunt, de exemplu vor fi 8, 9 biserici, 8, 9 pământuri într'o parohie, toate acelea voi fi hotărît să le dau preoților. Voi da o nouă circulară modificătoare. Acesta aveam de țin în privința acesta.

Acum ridic încă o chestiune, a Bisericei din Constanța, în care iar rog pe S-tul Sinod să nu ne încălțim nimeni, pentru că nu e trebuință. Știe S-tul Sinod, că P. S. Episcop al Dunării de jos a venit la 1892 să aducă în Sinod chestiunea picturei Bisericei din Constanța.

Cunosteți chestiunea prea bine, ca să nu mai intrăm în detalii. Atunci am cerut S-tului Sinod, să numescă o Comisiune mixtă, compusă din 5 membri ai S-tului Sinod, și 3 ai Ministerului Instrucțiunii, care să meargă să vadă pictura, și cu mandat hotărît să vadă anume dacă picturile sunt religioase, dacă sunt sfinții obicinuiți în Biserica noastră, și dacă este în stil Bisantin atonic, și atunci s'a încheiat un proces verbal iscălit de toți, și de delegații Ministerului cari erau D-nu Tocilescu, Odobescu și Exarhu și ai S-tului Sinod cari erau, P. S. Episcop de Huși, P. S. Calistrat, P. S. Piteșteanu, P. S. Craioveanu și Băcăonul. Acest proces-verbal constată că judecătoria în întregime sa, decorațiunea picturei Catedralei din Constanța, nu este ne conformă cu ritul ortodox, constată că nu sunt mai multe sfinte de cât sfinți; pe lângă acesta, 4 dintre delegații S-tului Sinod, afară de unul, au revenit ast-fel: unul, Episcopul de Buzău a rămas la părerea din procesul verbal. P. S-țitul Calistrat Bêrlădenul a dat o părere deosebită, așa că iscăliturile care le-au dat pe procesul verbal nu mai au nici un înțeles, căci revin la o altă părere,—tota lumea este în drept să facă acest lucru; deci nu am nimic de zis. Doi din membrii și anume P. S-ții Silvestru și Gherasim, pun un fel de raport suplimentar, pe lângă raportul principal în care cere să se facă modificări anume, să se ștergă 4 sfinte și să se înlocuiască 4 sfinți și alte figuri. Am avut onôre să declar atunci, și declar și astă-zî, că nu voi schimba nici o pictură din Catedrala din Constanța, și chiar dacă Biserica rămâne nesântită, nu voi schimba nimic, și acesta nu o voi face nici-o-dată, din moment ce am declarațiunea din procesul verbal iscălit de comisiunea S-tului Sinod, că picturile de la Catedrala din Constanța, sunt conforme cu ritul ortodox. Mai departe

nu pot să merg, și să nu credeți că este o cestiune de amor propriu, nici eu nu am însărcinat pe pictor, nici eu nu'i am spus cum anume să zugrăvescă, din contră la partea la care m'am amestecat mai mult a fost la timplă, și acolo am consultat pe P. S-tul Episcop al Dunării de jos, și 'i-am cerut asentimentul; și când mi-a făcut obiecțiune la timplă, am înlocuit. Tot asemenea și cu pictura de la Galați, am trimis pe pictor acolo, și P. S-țitul Episcop al Dunării de jos s'a înțeles cu dânsul.

P. S. Episcop al Dunărei de jos: Așa este.

D. Ministru al Cultelor: Este exact, va să zică nu este o cestiune de amor propriu personal, este o cestiune legitimă. Cum am zis, nu voi schimba absolut nimic, sunt însă dator să observ un lucru, să fie conformă cu ritul ortodox, și cum acêsta există, după declarațiunea Comisiunei S-tului Sinod, nu voi face nici o schimbare, și cum am comunicat P. S-țitul Episcop că biserica este gata, și cum P. S-ția Sa 'mi-a comunicat raportul Protoereului de unele lucrări care lipseau, am ordonat să se facă imediat și s'a și făcut, deci totul este gata pentru sântire, și fiind că, atât eu cât și P. S-ția Sa suntem cam zoriți în privința acêsta, eu pentru că în curênd are să se facă inaugurarea podului peste Dunăre, și doresc ca în Constanța să nu se mai officieze în Biserica grecească, ci în Catedrală, și că P. S-ția Sa voește să mêrgă în streinătate, am supus dar cestiunea S-tului Sinod, care va hotări ce va crede de cuviință.

P. S. Episcop al Dunării de jos: V'am făcut o adresă în privința acêsta

D. Ministru al Cultelor: Nu am primit încă acêstă adresă, noi nu avem nimic de ascuns, am voit numai să supun cestiunea S-tului Sinod.

I. P. S. Mitropolit Primat: Tocmai de acêstă adresă voiam să vorbesc; v'a făcut adresă P. S-țitul Episcop al Dunării de jos pentru sântire? Aș dori să știu.

D. Ministru al Cultelor: Prea S-ția Sa 'mi-a făcut întâi o adresă, eu credeam că vine să sântescă Biserica, când odată ved că 'mi-a făcut adresă ca să hotărască data.

P. S. Episcop al Dunării de-jos: Când va fi gata, o voi sânti.

D. Ministru al Cultelor: Tocmai așa; și la acesta eu am răspuns, va fi gata la cutare epocă.

După acesta, mi a făcut o adresă la care a alăturat cererea Protoiereului. În raportul Protoiereului însă, care este atașat pe lângă adresă în întregimea lui, și acesta m'a făcut să mă răsgândesc, se adaogă că schimbările în pictură care s'aū cerut, nu s'aū făcut. Și cum mi-a înaintat raportul Protoiereului în întregul lui am crezut că, o condițiune pentru sântirea Bisericei este și schimbarea picturei, și când am vorbit alaltă-eri cu P. S-tia Sa, l'am întrebat când anume să mergem să sântescă Biserica, și atunci mi-a spus că are să pună în curând pe S-tul Sinod în conștiință despre acesta, și are să ia deslegare, dar eū am devansat pe P. S-titul Episcop al Dunării de-jos, atât și nimic mai mult. Iată dar cestiunea întrăgă, cu declarațiunea care am făcut, că nu schimb nici o pictură.

P. S. Episcop al Dunărei de jos: Dacă cestiunea picturei Bisericei de la Constanța n'ar fi fost adusă de mine la S-tul Sinod, eū m'aș fi grăbit să răspund numai de cât la dorința exprimată de D. Ministru al Cultelor, și să sântesc această biserică când ea va fi gata și când va bine-voi D-sa. Deferența acesta a mea eșă din faptul, că D. Ministru al Cultelor a cheltuit bani, și prin urmare D-sa fiind tutorele acestei biserici, urma ca Chiriarhia să țină socotélă de dorința D-sale. Prea Sântiele vōstre însă cunōșteți peripețiile acestei cestiuni și S-tul Sinod gelos de drepturile și datoriile sale, în Biserica nōstră, a luat hotărira însemnată și pōte cea mai însemnată, să se ștērgă din sânurile și pereții acelei biserici patru sfinți și să se înlocuiască în sânul drept Domnul Christos ca Arhiereū avēnd pe Maica Domnului la drēpta și pe St. Ioan Botezătorul la stânga, iar în sînul cel stâng cu Sântil Impērați Constantin și Elena.

Când prin Ianuarie D. Ministru m'a întrebat, dacă sunt dispus să sântesc prin Aprilie sau Maiū biserica în cestiune, eū l'am respuns că o voiū sfinți când va fi gata. De altă parte am pus pe adresa D-lui Ministru rezoluția ca să se întrebe Protoiereul, dacă biserica acesta este înzestrată cu tōte cele necesare, pentru sântire, și dacă modificările propuse de S-tul Sinod s'aū executat. Răspunsul ce l'am primit de la protoiereū a fost, că lipsea mai multe

obiecte din dotă, că piciorul sântei mese trebuie ridicat cu câte-va centimetre, asemenea și proscomidia trebuie ridicată și ea. Printre lipsele acestei biserici mi-a spus și acesta că nu s'a modificat nimic din pictură. Cetind acestea eu am trimis D-lui Ministru raportul Protoiereului în copie, împreună cu votul S-tului Sinod. D. Ministru răspunzându-mi la această adresă mă înștiințază că a luat măsurile ca să se completeze dota bisericii, imi cere însă să-i comunic pe când sunt hotărît să o sântesc; dar despre înlocuirea acelor sante nu vorbește nimic. Eu vedând tăcerea D-lui Ministru în această pricină îi am trimis adresa mea, pe care D-sa spuse acum că n'a primit'o încă. Prin acea adresă eu îi atrăgeam atențiunea asupra lipsurilor ce are biserica acesta.

Acum că P.P. S.S. Vostre cunoșteți, cu deamănuntul cestiunea, aveți să hotărâți în cunoștință de cauză asupra sântirii acestei biserici. De astă-dată eu atât pot să vă afirm, că votul S-tului Sinod, prin care se cerea ștergerea acelor sfinte, nu s'a executat de cătră Dl. Ministru. Iar dacă S-tul Sinod crede că poate să revină așa de lesne și iute asupra voturilor și hotărârilor sale, eu nu am de cât să mă supun, gândesc însă că nu ar face bine să mergă pe calea acesta, care numai spre binele bisericii nu poate duce. Ajunge mulțimea de concesiuni ce a făcut până acum D-lui Ministru, cred că este timpul să se oprască aci, pentru ca să știe oricine că S-tul Sinod este autoritatea cea mare în Biserica noastră și el ține la a se respecta hotărârile sale.

Eu aștept hotărârea S-tului Sinod pentru ca să știu ce am de făcut, îl rog însă să nu revină asupra votului său.

I. P. S. Mitropolit Primat: În urma celor discuse de D-nul Ministru și de P. S. Episcop al Dunărei de jos și în urma unui vot al S-tului Sinod și a încheerii făcută de comisiune, pe când biserica era neterminată; asemenea în urma schimbărilor de adrese între D-nul Ministru al Cultelor și P. S. Episcop al Dunărei de jos și a explicațiilor date acum de o parte și de alta, eu cred că lipsurile său completat, biserica e gata în totul și P. S. Episcop al Dunărei de jos ar fi gata s'o sântescă, când va lua deslegarea de la S-tul Sinod. Când dar totul este gata, eu cred că nu mai rămâne nimic de făcut, de cât

ca, S-tul Sinod să'î dea deslegarea de a se sânti biserica, ca să nu mai aștepte creștini mai mult.

Fac dar propunerea, ca să dăm deslegare P. S. Episcop al Dunărei de jos să sântiască biserica. Cine e pentru, să bine-voiască a ridica mâna.

S'a primit.

P. S. Episcop al Hușilor: D. Ministru a vorbit asupra a două cestiuni; asupra pământurilor și asupra bisericei din Constanța.

I. P. S. Mitropolit Primat: S'a hotărât asupra lor.

P. S. Episcop al Hușilor: Știu că s'a hotărât, dar eu voi numai să întreb pe D. Ministru ceva. Ați dupe legea de acum 5 sau 6 ani, Ministerul Domeniilor vinde pe la țărani pământuri în loturi. Acolo unde se vînd pământurile acestea se rezervă și pentru biserică câte 5 hectare. În Eparhie la mine, în județul Fălciu, comuna Cozmești, este parohia Podolenii de jos care se compune din Cătunele Podolenii de jos și Podul Hagiului. În cătuna Podul Hagiului sunt vr'o 120 familii. La unii din acești locuitori li s'au vîndut pământ în loturi, rezervând 5 hectare pământ și pentru biserică. În anul trecut acest pământ rezervat pentru biserică a fost dat în folosul clerului din Parohia Podolenii de jos, în circumscripțiunea căria să și află cătunul Podul Hagiului cu cele 120 familii; iar anul acesta s'a arendat de casierul general al județului, din ordinulși pe sîma Ministerului Domeniilor. Întrebarea mea e acum dacă și acele pământuri aș să fie date clerului parohiilor din circumscripțiunile în care se află, cum este pământul de la Podul Hagiului care s'a arendat.

D. Ministru al Cultelor: Este biserică în satul acela?

P. S. Episcop al Hușilor: Nu este biserică, dar este alipit la un alt sat care are biserică.

D. Ministru al Cultelor: Dați-mi voe. Pe cât știu, eu nu pot să spun cu siguranță, dar cam așa stau lucrurile. Mi se pare că Ministru Domeniilor a luat dispozițiune că în comunele, care se înființază acum din nou, prin vîndare din moșiile Statului, fiind-că în acele comune nu sunt biserici; și ca să se pôtă face cu timpul biserici, pământul de 5 hectare, care să se dea bisericei și la care nu se putea aștepta preotul, acele pământuri să se areni deze și banii să se capitalizeze penrru zidiri de biserici.

în acele comune. Așa cred că este, dacă nu va fi așa voiți cerceta și voiți cere ca să fie așa.

I. P. S. Mitropolit Primat: Sunteți în eróre, D-le Ministru; legea spune curat și categoric în sarcina cui cad pământurile și bisericile.

D. Ministru al Cultelor: Nu sunt biserici acolo.

I. P. S. Mitropolit Primat: Legea spune categoric, că de aceste pământuri dispune parohul și cu întregul personal al parohiei.

Dacă ar fi să se arendeze asemenea pământuri, ar fi drept să se facă un fond din venitul arendei, pentru cler, iar nu pentru zidiri de biserici.

Dar în zadar mai discutăm, căci lucrul acesta este regulat prin lege și discuțiunea acésta nu-și póte avea locul, de cât atunci când se va modifica acest articol relativ la pământuri.

D. Ministru Cultelor: I. P. S-șite, eú am fost în conrespondență cu D. Ministru al Domeniilor. Legea ȝice că de pământurile bisericilor se folosește parohul, Pământurile care se vînd acum, satele care se crează acum n'aú putut să conțină pământuri, și noi am fi putut să nu dăm nimic, fiind-că în acele sate ne fiind biserici nu este nici paroh, dar pentru că cu vreme se póte face și biserică, mi se pare că măsura este acésta, de a se închiria locurile și a se capitalisa banii, ca pe urmă să se póta face biserică. Eú însă vė mărturisesc că pentru moment nu știu cum staú lucrurile, dar voiú face și aci ca pământul să fie al parohului!

I. P. S. Mitropolit Primat: Domnule Ministru, voesc să vė arăt o incomoditate pe care o suferă S-tul Sinod din cauza insuficienței localului sėú. Tóte corpurile mari constituite, 'și-aú încăperile trebuincioase pentru lucrările lor; Sântul Sinod însă, este strîmptorat, căci cum vedeți, are camera acésta (arată sala ședințelor); dincóce este o cameră mică a Directorului Cancelariei, iar dincolo este o altă cameră pentru cei-l-alți amploiați, cari de multe ori fiind îmbulziți de unii și de alții, nu pot lucra. Directorul cancelariei de asemenea de multe ori nu póte lucra în liniște, pentru că membrii S-tului Sinod, ne-avênd o altă cameră în care să se întrunescă pentru a se consfătui, se adună în camera Directorului, cum și eú am fost nevoit să trec cu D-vstră acolo, acum câte va ȝife, pen-

tru a convorbi asupra unei cestiuni 6re care. Așa dar, ne trebuie neapărat o cameră pentru consfătuiri și alta care să servescă pentru întrunirile comisiunilor S-tului Sinod. Eă ca președinte al S-tului Sinod negreșit că sunt în drept și ași putea singur să regulez cum este mai bine, dar țin mai întâi să aduc și la cunoștința P. S. V6stre. Pentru trebuința arătată, sunt camerele unde a locuit P. S. Episcop al Râmnicului și care sunt în alăturare cu sala ședințelor St. Sinod. P. S. Episcop al Râmnicului s'a mutat în camerele de jos unde are destule încăperi. Prin urmare, P. S. Sale îi e de ajuns apartamentul de jos, iar camerele de sus, pe care le-a ocupat până acum, cer să fie pentru consfătuirile membrilor S-tului Sinod și pentru întrunirile comisiunilor.

Cu această împrejurare D-le Ministru, are să fie nevoie și de un mobilier 6re care, și deci am ținut să vă pun și pe D-v6stră în cunoștință, ca să bine voiți a dispune la timp, să se facă mobilierul care va fi trebuincios; căci camera acăsta nu mai p6te servi și ca sală de ședințe și ca biuroă de lucrare al comisiunilor S-tului Sinod.

P. ș. Episcop al Râmnicului: I. P. S. Președinte! În cestiunea acăsta eă 'mi aduc aminte, că am vorbit împreună mai lunile trecute, și ați admis ca cancelaria amploiașilor să se strămute în camerele de jos, care sunt g6le, rămânând sus din cele doă odăi, una pentru director, și alta pentru consultarea membrilor S-tului Sinod. Pentru mine, trebuie să știți, că odăile de jos, când nu se face foc sunt f6rte rele; așa de rele că umeđala pivniței de desupt ese t6tă în casă, și cum sunt eă suferind, nu pot șede a în ele.

I. P. S. Mitropolit Primat: Cum să izolăm cancelaria, Prea S-țițe? Nu vă gândiți că în fie care moment avem trebuință de amploiași, ba pentru un dosar, ba pentru o chărtie, etc? Ș'apoî drept este, ca să depărtăm cancelaria jos, iar P. S. V6stră să ocupați camerele de sus, fără să aveți multă trebuință de ele? Înainte 'mi spuneati să vi se dea camerele de jos, de unde ați înlăturat pe P. S. Valerian, căci în starea de suferință în care sunteți, nu puteți urca mereă scările; acum spuneți că nu mai sunt bune camerele de jos. În privința pivniței, eă știu că s'a astupat, și afară de acăsta trei camere sunt bune. Acăsta am avut de adus la cunoștința S-tului Sinod, pentru a avea consimțimintul seă.

D. Ministru al Cultelor: Eū vĕ aduc la cunoștințā cā aceste case n'aū să mai stea dĕ cāt un an sau un an și jumĕtate cel mult, cāci aū să se dārĭme. Dacă se va dārĭma și dacā pānā atunci nu se va ĭncepe zidirea Camerei Deputaților, cred cā S-tul Sinod 'și pōte ține ședințele sale ĭn localul actual al Camerei, ceea ce ar putea să facā și anul acesta, cum și ĭn tot-dĕuna la Octombrie, dacā Camera nu s'ar deschide mai ĭnainte de timp. ĭntr'un asemenea cas s'ar putea face la Antim ceva pentru ținerea ședințelor S-tului Sinod; cāci acela este un loc istoric, are și o curte mare și s'ar putea face ceva și pentru cei care șed acolo. S'ar putea face camerā pentru membrii S-tului Sinod, salā de ședințe și camere de cancelarie. Acestea ĭnsĕ nu cred să mai dureze de cāt cel mult un an și jumĕtate și chiar vĕ asigur cā aū să se dārĭme.

I. P. S. Mitropolit Primat: Totuși pānā atunci, pentru ca să nu mai fim strĭmtorați, pun la vot propunerea mea relativā la mārĭrea localului S-tului Sinod. Cine este pentru, să bine-voiascā a ridica mĕna.

S'a primit.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acum, vĕ rog să procedem la alegerea comisiunei pentru luarea socotelor generale ale tipografieĭ «Cārților bisericești».

— Se procede la alegerea comisiunei prin vot secret.

I. P. S. Mitropolit Primat: Resultatul votului este: Votanți 16. Majoritate absolutā 9. Aū ĭntrunit:

P. S. Episcop al Dunārei de jos 13 voturi.

» Arh. Pimen Piteșteanu 13 »

» » Nifon Ploeșteanu 13 »

Bile albe 3 »

Proclam dar aleși ĭn comisiunea pentru luarea socotelilor generale ale tipografieĭ, pe P. S. Episcop al Dunārei de jos și pe Prea Sānțitiĭ arhieriei: Pimen Piteșteanu și Nifon Ploeșteanu.

Ne mai fiind nimic la ordinea zileĭ și orele fiind ĭnaintate, ridic ședința. Cea viitoare va fi mĕine tot la orele 2 p. m.

Ședința se ridicā, anunțāndu-se cea viitoare pentru a doua di 9 Maiū curent, orele 2 p. m.

Președinte: Ghenadie Mitropolit Prima'.

Secretari: Nifon N. Ploeșteanu și Meletie Galațĕnu.

Ședința din 9 Maiu 1895.

— Ședința se deschide la orele 2 p. m. sub președinția I. P. S-țitului Mitropolit Primat.

— Se face apel nominal și răspund prezenți 15 Prea Sântiți membri, fiind în concediu P. S. Ioanichie Bacaonu.

— Se citește sumarul ședinței precedente și punându-se la vot se primește.

— Se comunică de la biuroū raportul epitropiei bisericei Isvoru din București, prin care cere, ca acea biserică să fie declarată ca parohie și se decide a se recomanda acésta Chiriarhului respectiv.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei: Toți cunoștem că biserica Isvorului, care a fost o biserică principală este în apropiere de Monastirea Mihaï Vodă, la care este și filială. Este asemenea Monastirea Radu Vodă, Monastirea Antim. M'am informat că aceste monastiri astă-đi sunt filiale. Monastirea Antim este filială la biserica Albă din Postovari; iar Monastirea Radu-Vodă este filială la biserica Sf. Nicolae din Tabaci. Acestea sunt niște lucruri, pe care eū în vârsta mea uu le mai pot înțelege. Dacă dar, aceste monastiri au fost declarate de filiale, de ce Mitropolia n'a fost declarată și ea de filială la biserica Sfântul Nicolae din Țigănie? Am đis.

— Se comunică de la biuroū petiția D-lui D. Cămărașu din Galați, prin care se plânge că primarii se amestecă în atacerile epitropiilor bisericești și cere să se facă o lege, prin care să se interđică, ca pe viitor primarii să nu aibă dreptul a se mai amesteca în afacerile bisericilor, și se trimite acea petiție la comisiunea respectivă.

— P. S. Episcop al Dunărei de jos citește raportul comisiunei pentru luarea socotelilor jurnalului «Biserica Ortodoxă Română» pe anul 1894—95.

Inalt Prea Sântite Președinte,

Comisiunea alésă de S-tul Sinod, în ședința de una Maiu, pentru cercetarea compturilor revistei „Biserica Ortodoxă Română“, pe anul 1894-95, întrunindu-se în điuva de șése Maiu, în localul tipografiei cărților bisericești, a luat în cercetare situațiunea financiară a revistei pe aceian, înaintată S-tului

Sinod de către președintele comitetului redactor, pe lângă raportul său cu numărul 76, însoțit de 11 tablouri de gestiune.

Din acest raport și anexele sale rezultă că, atât veniturile cât și cheltuelile revistei pe anul în cestiune, au fost de 31,978 lei, 1 ban; iar din observarea rubricii intitulată „Distribuțiunea pe categorii“ să vede lămurit că, veniturile acestei reviste au rezultat: 1) din suma de 4372 lei, bani 66, aflată în casă la 1 Aprilie 1893; 2) din încasarea unei părți a abonamentelor anului 1894-95 și 3) din încasarea iarăși a unei părți a rămășițelor pe anii de la 1883-1894. Din cele expuse până aci, rezultând ca venitul revistei pe anul 1894-95, s'a alimentat în cea mai mare parte din rămășițele anilor trecuți;

Comisiunea,

Având în vedere, că, situațiunea acésta financiară a anului bugetar 1894-95, se leagă în de aproape cu întreaga situațiune din trecut a revistei;

Având în vedere declarațiunea verbală ce ne-a făcut'o D. C. Erbiceanu, fost președinte și casier al comitetului redactor, cum că revista S-tului Sinod ar avea de luat peste 25,000 lei de la tipografia cărților bisericești, precum și tipografia ar avea la rîndul său, să primescă de la casa revistei peste 20,000 lei;

Având în vedere, că relațiunea acésta de debit și credit reciproc, nu se vede trecută nici în raportul în cestiune, nici în situațiunea prezentată pe lângă acest raport;

Pe de altă parte, având în vedere, că de la una Aprilie espirat, Inalt Prea Sînția vóstră, ați făcut óre cari modificări în personalul comitetului redactor, iar S-tul Sinod a luat deja act de cele urmate;

Având în vedere, că casa revistei a trecut la noul Director al Tipografiei, care nu face parte din comi-

tetul redactor, dar care trebuie să primescă o situațiune limpezită pentru înlăturarea tuturor bănuelilor ce ies la față în toate cestiunile equivoce;

Pentru aceste motive, comisiunea propune și roagă pe S-tul Sinod să bine voiască, 1, a aproba cheltuelile făcute cu revista pe anul budgetar 1894-95, așa precum le-a prezentat fostul Director C. Erbicenu, carele va trebui să dea înscris noului Director al Tipografiei, espicările cuvenite: dacă, pe lângă suma cheltuită, revista mai datorește ceva Tipografiei, pe acest an 1894-95.

2, Pentru verificarea și cercetarea veniturilor, precum și a gestiunii financiare din trecut, să se numescă o comisiune, care, împreună cu noul Director al Tipografiei să cerceteze totă situațiunea financiară din trecut și să aducă la sesiunea de toamnă a S-tului Sinod rezultatul constatărilor sale.

Cu această ocaziune comisiunea vedând necesitatea imperioasă de o îmbunătățire în redacțiunea revistei, pentru ca materia să fie mai variată și cestiunile bine studiate, așa în cât să nu se mai publice cărți cari sunt de imprimat sau deja imprimate, ceea ce comisiunea cu regret a constatat, că s'a urmat până acum la această revistă;

Comisiunea, roagă și pentru acesta pe S-tul Sinod să numescă încă doi redactori pe lângă cei existenți.

Acesta fiind rezultatul cercetărilor și deliberărilor noastre, îl spunem respectuos aprobării S-tului Sinod, împreună cu raportul No. 76. 1895.

Ai Inalt Prea Sântiei Vostre mai mici frați
în Iisus Christos.

1895 Maiu în 8.

(ss) *Parthenie al Dunărei-de-jos, Dionisie al Buzului, Meletie Gălățenu.*

— Se pun la vot conclusiunile raportului și se primesc.
I. P. S. Mitropolit Primat: Mai înainte de a pro-

cede la alegerea comisiunii pentru care se vorbește în raport, și a celor 2 membri care să fie numiți în Comitetul redactor al jurnalului, eu propun ca comisiunea care este aleasă pentru tipografia cărților bisericești să fie și pentru cercetarea avutului jurnalului «Biserica Ortodoxă Română».

Pun la vot această propunere. Cine e pentru, să bine-voiască a ridica mâna.

S'a primit.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acum e o altă cestiune. Actualul Director al Tipografiei, P. S. Valerian, îngrijit de câte s'aŭ petrecut în Sinod, ba că ar fi provizoriu, ba că nu e definitiv, a venit aseară la mine, hotărât să'și dea demisia. Eu 'i am ȃis' să fie liniștit, căci S-tul Sinod luând act de comunicarea ce'î am făcut relativ la P. S. Sa, este numit și întărit în locul fostului director.

De aceea voesc să pun în vederea S-tului Sinod lucrul acesta și încă odată să asigur pe P. S. Valerian, că St. Sinod l'a aprobat ca director al tipografiei.

P. S. Episcop al Dunărei de jos: A fost provizoriu numai până la deschiderea S-tului Sinod.

I. P. S. Mitropolit Primat: Neapărat că a fost provizoriu până la deschiderea S-tului Sinod, iar după comunicarea făcută de mine S-tului Sinod și de care s'a luat act, P. S. Sa, se înțelege, că a rămas definitiv în urma aprobării S-tului Sinod. Așa dar asigur și aci pe P. S. Valerian ca să'și eserciteze funcțiunea ce i s'a încredințat.

P. S. Episcop al Argeșului: D. Ministru este de acord cu această numire?

P. S. Episcop al Dunărei de jos: Pentru S-tul Sinod P. S. Valerian este Director al tipografiei cărților bisericești. I. P. S. Văstră veți lua măsurile convenite ca să îndepliniți ce veți crede de cuviință în această privință.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acum avem să alegem doi membri redactori la jurnalul «Biserica Ortodoxă Română» și un controlor». Să fixăm mai întâi persoanele. Persoana care a intrat deja în funcțiune ca controlor, este D-nul Badea Cireșeanu.

Cine e pentru, să bine-voiască a ridica mâna.

S'a primit.

I. P. S. Mitropolit Primat: Acum să ne pronunțăm

asupra acelor 2 colaboratori pe lângă cei trei care sunt deja numiți. Fiind-că jurnalul este din ce în mai apreciat, noi să ne îngrijim de a'i da mai multă întindere; de aceea s'a crezut de cuviință ca să se mai adauge încă doi colaboratori.

Eū propun dar pe D-nii: P. Gârboviceanu și Mihail Popescu, profesori ai Seminarului Central.

Aveți ceva de șis contra?

P. S. Episcop al Argeșului: D. Cornoiū rămâne înlocuit fără nici un motiv?

I. P. S. Mitropolit Primat: D. Cornoiū este înlocuit în basa unui vot al S-tului Sinod.

Pun dar la vot propunerea mea. Cine e pentru, să bine-voiască a ridica mâna. S'a primit.

P. S. Pimen Piteșteanu: Cer cuvântul ca să fac o propunere.

I. P. Mitropolit Primat: Aveți cuvântul.

P. S. Pimen Piteșteanu: Din momentul ce s'a mărit personalul redactor al jurnalului «Biserica Ortodoxă Română» eū propun să se mărească și volumul jurnalului.

I. P. S. Mitropolit Primat: Vom veni la tómnă și vom vedea.

Acum avem la ordinea șilei raportul comisiunei relativ la jurământul preoților.

P. S. raportor este rugat să bine-voiască a'i da citire.

— P. S. Atanasie Craioveanu, raportor, citește raportul comisiunei pentru punerea în concordanță a legii civile cu sântele canóne relativ la jurământul preoților.

Inalt Prea Sântite Stăpâne.

Comisiunea alésă de S-tul Sinod în Ședința de la 16 Februarie a. c. spre a studia cestiunea concordanței legii civile cu S-tele canóne relativ de Jurământul preoților, întrunindu-se în majoritate în ziua de 2 Maiū sub președenția I. P. S. Mitropolit Primat;

Pe temeiul S-tei Scripturī, care ne spune în cartea Facerei XXII, 16—17: Juratu-m'am pe mine însu'mī, zice D-nul (căt-re Avram) pentru că ai făcut acest lucru și nu ți s'a făcut mila de fiul tēu cel iubit pentru mine, cu adevērat bine-cuvēntând te voiū bine cuvēnta. „In Deuteronom VI, 13: „Dea Domnul Dumnezeuul tēu să te

temi și lui unuia să slujești și pe numele lui să te juri“ În Psalmi LXII. „Iară împăratul se va veseli de (D-nul) Dumnezeu, lauda se va tot cel ce se jură întru el;“ și iarăși Ps. CXVIII: „Juratu m'am și am pus ca să păzesc judecățile dreptății tale.“ Și iarăși Ps. CXXXI: „Juratu-s'au Domnul lui David cu adevăriața și nu se va lepăda de dânsa.“ Apoi în cartea profetului Ieremia IV, 2: „Și vei jura: viū este Domnul, întru adevăr, cu judecata și cu dreptate“. În cartea cea către Corinteni a doua a S-tului Apostol Pavel I.23: și eū martor pre Dumnezeu, chem asupra sufletului meu, că căutându-vă pre voi nu am venit până acum în Corint.“ În cartea către Evrei VI,16: Oamenii pe cel mai mare se jură și sfirșitul a tot cuvântul lor cel de prigonire este jurământul. Pentru acésta vrând Dumnezeu să arate mai mult moștenitorilor făgăduinței neschimbarea sfatului său, a pus la mijloc jurământul;

În vedere că la începutul creștinătății viața cea îmbunătățită și sântă ce înflorea în sinul ei, făcea de prisos ori-ce jurământ, între creștinii, dar cu timpul încrederea dintre ei slăbind, au trebuit să ia și ei scăpare la jurământ ca Judeii și Păgânii, ceia ce a îndemnat pe învătătorii Bisericii ca să apere legitimitatea jurământului față cu creștinii cari stau la indoială de trebuie să jure sau nu. Așa fer. Augustin zice: „Dacă ar fi păcat a jura, legea veche n'ar zice: să nu juri strâmb, ci să dai Domnului jurămintele tale. Decī nu este păcat a jura, ci a jura strâmb;“

În vedere decī că jurământul ni se înfățișează de sântele scripturi ca un lucru bine plăcut lui Dumnezeu, fiind înțelesul său curat chemarea lui Dumnezeu ca martor și garant despre adevărul unei spunerii, pentru care nu sunt îndestule dovezi, prin urmare este o mărturisire a credinței în Dumnezeu, o faptă a închinării către Dumnezeu cel ce știe toate și pedepsește pre cei ce nu umblă întru adevăr;

În vedere că Domnul nostru Iisus Christos (Mat. v-33.) Apostolul Iacob în cartea sa sobornicească (v. 12) și unii dintre sfinții Părinți (Atanasie Apolog. c. Const. n. 8. Vasile c. M. Epist. 22 s. o. Chrisostom în omiliile sale cu deosebire către Antioheni sau asupra statuelor 3—15. 19 și 20) precum și unele canoane (25 apost. 94

sin. VI.29 a marelui Vasile s. a.) rostindu-se în contra jurământului nu opresc absolut ori-ce jurământ, căci atunci Mântuitorul în particular respingea jurământul ce i-a deferit arhiepiscopul Caiafa (Mat. XXVI 63) ci numai reaua întrebare ce Judeii făcú de jurământ pe timpul său, de asemenea răul obiceiú strecurat între creștinii de a se fura cu jurăminte elinești, de a se fura cu ușurință, cu nedrept și de a călca jurământul. Acesta se vede atât din cuvintele S-tului Ioan Chrisostom în Omil. V către Antiohenii n. 7 „Fereștete de jurămintele deșerte, fără de nici o trebuință ce le faci acasă, ce le faci către prietenii, ce le faci către tovarășii,“ cit și din canónele mai sus amintite, care toate opresc numai jurământul strâmb, iar nu ori-ce jurămînt. Afară de acesta, Mântuitorul oprind a jura, a voit a arăta idealul la care următorii săi trebuie să tindă pe cât le stă prin putință, idealul la care creștinii primari au ajuns în parte iar în totul nu se va ajunge cât vor fi patimi între ómenii. Apostolul Iacob apoi prin aceiași oprire voește să atragă luarea aminte ca cei ce se serversc de jurământ sunt în primejdie de a păcătui, după cuvîntul înțeleptului Sirah XXIII,10: „Bărbatul, care mult jură se va umplea de fără de lege“. De alt-fel, cum arată sînșitul Augustin, Mântuitorul n'a zis că ceia ce este mai mult de cât așa, așa, nu, nu, este rău... ci a zis că este de la cel rău, de oare ce suntem nevoiți a jura din pricina patimei altora și acesta este un rău.

În vedere că după mărturia S-telor Scripturi, jurământul e întrebuițat nu numai de Patriarhii și de S-ții Apostoli, ci de însuși Dumnezeu, ceia ce dovedește că jurământul întru adevăr, cu judecată și cu dreptate nu jicnește întru nimic vrednicia morală a celui ce jură și prin urmare nu pôte fi oprit nimăruí, decí nici preoților.

În vedere. că legiurile noastre vechi, cum e Îndreptarea legii la glava XXIV și codicele Ipsilante la art. IV îndatoresc și primesc pe preoții a jura ca martori său ca în pricinați; ba codicele Ipsil. chiar accentuiază că pravilele nu'i scutesc de jurământ, și că odată ce judecătorul hotărăște jurământul, are a fi depus de către preot, după tótă buna orînduială pusă de Mitropolit la Mitropolie sau de Episcop la Episcopie.

În vedere că forma jurământului după legea civilă

art. 240 proc. civ. care sună : „Jur pe S-ta Cruce și înaintea lui Dumnezeu, de a spune adevărul și nimic de cât adevărul etc.“ păstrează nestirbit caracterul religios al jurământului, ca mărturisirea credinței în Dumnezeu, și ca atare poate fi cu totul corespunzătoare și pentru preoți ;

În vedere că trebuie a se pune capăt confuziunii ce domnește între preoți încă de la intrarea în vigoare a Codului Penal, de pot să jure sau nu, și spre a nu mai fi siliți să recurgă (în acest scop) la Chiriarchi ca să le dea bine cuvântare, de orice Tribunalele noastre tot d'auna i-a obligat să jure ;

În vedere că după art. 238 și 239 proc. civ. jurământul deferit are a fi săvârșit în o altă zi afară numai dacă nu este urgență, preoții chemați a iura pot să depună jurământul în Biserică înaintea parohului respectiv și a delegatului Judecătorului ;

Pentru aceste considerațiuni, comisiunea este de părere ca S-tul Sinod să decidă :

I) A se încuviința preoților jurământul după formula stabilită în procedura civilă.

II) A interveni la Onor. Guvern spre a dispune ca preoții, care vor trebui să depună jurământ să'l depună în Biserică în fața parohului respectiv și a delegatului Judecătorului.

III) A modifica în sensul acesta art. 42 din Regulamentul pentru disciplina bisericăscă.

Acesta fiind rezultatul lucrărilor sale, comisiunea cu smerenie îl supune la aprobarea S-tului Sinod.

(ss) *Ghenadie Mitropolit Primat, Silvestru al Hușilor, Pimen G. Piteștenu, Ath. M. Craiovénu.*

— Se pun la vot concludsiunile raportului și se primesc.

(În acest moment Dl. Ministru al Cultelor intră în sala ședințelor.

— P. S. Valerian Rîmnicénu raportor citește raportul comisiunei de petițiuni pentru tunderea în monahism a fratelui Stoian Dumitru, din M-rea Robaia, Argeș. Comisiunea găsiind îndeplinite formalitățile cerute de regulament, opinéază a'î se admite călugărirea.

Se pun la vot concludsiunile raportului și se primesc.

I. P. S. Mitropolit Primat: P.P. S.S. Părinți, ne mai

fiind nimic la ordinea zilei și lucrările fiind terminate, D-nul Ministru este rugat a da citire Mesagiului Regal de închiderea sesiunii.

— D-nu Ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice dă citire următorului Mesagiü de închidere:

Prea Sântiți Părinți,

«Sântul Sinod al sântei bisericii autocefale ortodoxe române, deschis prin Mesagiü Nostru No. 2263 în ziua de 1 Mai curent, terminânduși lucrările sale,

«Eü declar închis acest Sânt Sinod».

Dat în București la 9 Mai 1895.

CAROL.

Ministrul Cultelor
și Instrucțiunii Publice
TAKE IONESCU.

Voci: Trăiască Majestatea Sa Regele!

Președinte: Ghenadie Mitropolit Primat.

Secretar: Nifon N. Ploștenu și
Meletie Gălatenu.

